

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 356

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

56. sējums
2013. gada 5. decembris

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs	Lappuse
	I Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi	
	REZOLŪCIJAS	
	Reģionu komiteja	
	103. plenārsesija 2013. gada 7.–9. oktobrī	
2013/C 356/01	Reģionu komitejas rezolūcija “ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (UNFCCC) līgumslēdzēju pušu 19. konference (COP 19) – starptautiskās klimata pārmaiņu programmas sekmēšana”	1
	ATZINUMI	
	Reģionu komiteja	
	103. plenārsesija 2013. gada 7.–9. oktobrī	
2013/C 356/02	Reģionu komitejas atzinums “Ieteikumi labākam līdzekļu izlietojumam”	3
2013/C 356/03	Reģionu komitejas atzinums “Pilsētu un lauku partnerība un tās pārvaldība”	9
2013/C 356/04	Reģionu komitejas atzinums “ES 2014. gada budžeta projekts”	15
2013/C 356/05	Reģionu komitejas atzinums “Vietējo un reģionālo pašvaldību skatījums uz naftas un gāzes ieguvu no slānekļa un blīvajiem iezīem (netradicionālie ogļūdeņraži)”	23

LV

Cena:
EUR 7

(Turpinājums nākamajā lappusē)

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs (<i>turpinājums</i>)	Lappuse
2013/C 356/06	Reģionu komitejas atzinums "Zaļā grāmata "Par Eiropas stratēģiju par plastmasas atkritumiem vidē""	30
2013/C 356/07	Reģionu komitejas atzinums "ES stratēģija par pielāgošanos klimata pārmaiņām"	37
2013/C 356/08	Reģionu komitejas atzinums "Zaļā infrastruktūra (ZI) – Eiropas dabas kapitāla pilnveide"	43
2013/C 356/09	Reģionu komitejas atzinums "ES kosmosa rūpniecības politika"	49
2013/C 356/10	Reģionu komitejas atzinums "CARS 2020: rīcības plāns konkurētspējīgai un ilgtspējīgai Eiropas autobūves nozarei"	55
2013/C 356/11	Reģionu komitejas atzinums "ES sociālo ieguldījumu pakete"	60
2013/C 356/12	Reģionu komitejas atzinums "Rīcības plāns uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam"	68
2013/C 356/13	Reģionu komitejas atzinums "Zaļā grāmata par Eiropas ekonomikas ilgtermiņa finansēšanu"	75
2013/C 356/14	Reģionu komitejas atzinums "Lauku apgabalu ilgtspēja"	80
2013/C 356/15	Reģionu komitejas atzinums "Partnervalstu vietējo pašpārvalžu ietekmes palielināšana, lai uzlabotu pārvaldību un sasniegtu efektīvākus attīstības rezultātus"	86

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

REĢIONU KOMITEJA

103. plenārsesija 2013. gada 7.–9. oktobrī

2013/C 356/16	Reģionu komitejas atzinums "Ceturtais dzelzceļa nozares tiesību aktu kopums"	92
2013/C 356/17	Reģionu komitejas atzinums "Vadlīnijas Eiropas telekomunikāciju tīkliem"	116
2013/C 356/18	Reģionu komitejas atzinums "Priekšlikums direktīvai par jūras telpisko plānošanu un integrēto piekrastes pārvaldību"	124

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

REĢIONU KOMITEJA

103. PLENĀRSESIJA 2013. GADA 7.–9. OKTOBRĪ

Reģionu komitejas rezolūcija “ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (UNFCCC) līgumslēdzēju pušu 19. konference (COP 19) – starptautiskās klimata pārmaiņu programmas sekmēšana”

(2013/C 356/01)

REĢIONU KOMITEJA

1. pilnībā atbalsta ES kopīgo nostāju un aicina visas COP 19 sarunās iesaistītās puses veikt vajadzīgos pasākumus, lai līdz 2015. gadam noslēgtu un līdz 2020. gadam īstenotu juridiski saistošu starptautisku nolīgumu par klimata pārmaiņām, kura mērķis ir ierobežot vidējo globālo temperatūras paaugstināšanos zem 2 °C;

2. aicina sarunu dalībniekus atzīt jautājuma steidzamību un jaunajā nolīgumā izvirzīt vērienīgākus mērķus;

3. uzsvērti norāda, ka valstu valdības un ES savus mērķus varēs sasniegt tikai tad, ja būs aktīvi iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības, ko klimata pārmaiņu ietekme skar vistiešāk un kas lielā mērā ir atbildīgas par attiecīgu pasākumu īstenošanu; tāpēc uzsver nepieciešamību iegūt teritoriāli diferencētus datus par klimata pārmaiņu ietekmi un pielāgošanās stratēģijām;

4. aicina klimata pārmaiņu pasākumus iekļaut visās jomās un visu pārvaldības līmeņu budžetos, un norāda, ka daudzas jomas, kurās ir nepieciešamas reformas, tostarp enerģētika, lauksaimniecība, ēku būvniecība, telpiskā plānošana, atkritumu apsaimniekošana un transports, ietilpst vietējo un reģionālo pašvaldību kompetencē;

5. tāpēc aicina starptautiskās institūcijas un ES delegāciju aktīvi iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības starptautiskajās

sarunās par klimata pārmaiņām un īstenošanas procesos, kā arī atzīt, ka šajās sarunās tām var būt veicinoša loma;

6. atzinīgi vērtē ANO ģenerāļsekretāra priekšlikumu 2014. gada septembrī organizēt pasaules līderu samitu par klimata jautājumiem; uzskata, ka vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalība ir nepieciešama, lai samīts būtu efektīvs;

7. vērš uzmanību uz to, ka oglekļa dioksīda koncentrācija atmosfērā šobrīd pārsniedz kritisko sliekšni 400 ppm, un pauž lielas bažas par tā dēvēto “gigatonnu plaisu” starp pasākumiem, ko sarunu dalībnieki vienojušies īstenot, un pasākumiem, kas vēl jāapstiprina, lai globālā sasilšana nepārsniegtu 2 °C;

8. atzīst nenoteiktību saistībā ar klimata modelēšanas ticamību un samazinājumu panākšanu, un tāpēc iesaka ievērot piesardzīguma pieeju attiecībā uz tādu pielāgošanās politiku, kurā prognozēta ietekme temperatūras pieaugumam par vairāk nekā 2 °C;

9. pilnībā piekrīt, ka 2015. gadā gaidāmajā ANO nolīgumā par klimata pārmaiņām vajadzētu ietvert ne tikai klimata pārmaiņu mazināšanu, bet arī pielāgošanos tām, un uzsver, ka abas jomas jāuzskata par vienlīdzīgi prioritārām;

10. aicina sarunu dalībniekus pildīt apņemšanos piešķirt 100 miljardus ASV dolāru Klimata pārmaiņu mazināšanas fondam un praksē īstenot “zaudējumu un kaitējuma” koncepciju, kā puses vienojās Dohas konferencē 2012. gadā;

11. atzinīgi vērtē un mudina turpināt progresu mežsaimniecības jomā, īpaši saistībā ar ANO programmas "Mežu izciršanas un mežu degradācijas izraisīto emisiju samazināšana (REDD+)" metodoloģiskajiem aspektiem; atzīmē, ka šajā jomā atbilstoši jāpalielina finansēšanas iespējas;
12. uzsver zemes izmantojuma, izmaiņu zemes izmantojumā un mežsaimniecības (LULUCF) nozares būtisko lomu klimata pārmaiņu ietekmes samazināšanā, taču norāda, ka šajā jomā jāņem vērā ilgtspējīga lauku attīstība un pārtikas nodrošinājums, it īpaši jaunattīstības valstīs;
13. atkārtoti norāda, ka ir būtiski stiprināt izturētspēju pret klimata pārmaiņām, it īpaši visneaizsargātākajos pasaules reģionos un visneaizsargātākajās sabiedrības grupās, ja vēlas, lai nolīgums būtu taisnīgs;
14. aicina nodrošināt, lai turpmākie emisiju samazināšanas pasākumi un citi klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumi būtu taisnīgi sadalīti visā starptautiskajā sabiedrībā, pienācīgi ņemot vērā valstu un reģionu dažādās spējas un sākuma pozīcijas;
15. šajā sakarā aicina veikt ES emisiju kvotu tirdzniecības sistēmas visaptverošu strukturālu reformu;
16. vērš uzmanību uz nepieciešamību steidzami sekmēt sinerģiju starp pielāgošanās pasākumiem un pārmaiņu mazināšanas pasākumiem, daloties pieredzē un ar labu praksi un veicinot pētniecību, inovāciju un politikas koordināciju;
17. uzsver, ka ES ir parādījusi, ka CO₂ emisijas ir iespējams atsaistīt no IKP pieauguma; atkārtoti norāda, ka Eiropas Savienībai jāturpina būt par piemēru un jāīsteno vērienīgi un saistoši mērķi, piemēram, saistībā ar CO₂ emisiju samazināšanu, atjaunojamajiem energoresursiem un energoefektivitāti;
18. uzsver pasākumus, ko īstenojušas Eiropas pilsētas un reģioni, kas klimata un enerģijas jomā ir pieņēmuši vietējas vai reģionālas stratēģijas vai iniciatīvas, kas ļauj izvirzīt vērienīgākus mērķus valstu līmenī, piemēram, Eiropas Zaļā galvaspilsēta vai Pilsētas mēru pakts, kura dalībnieki apņemas līdz 2020. gadam samazināt CO₂ emisijas par vairāk nekā 20 %;
19. aicina pilsētu un reģionu īstenotos centienus atzīt un ņemt vērā uzskaites MRV (izmērāms, uzrādāms, pārbaudāms) sistēmās;
20. aicina pasaules mērogā vairāk dalīties ar informāciju un apstiprina savu apņemšanos pildīt saprašanās memorandu, ko tā ir parakstījusi ar ANO Vides programmu (UNEP), lai veicinātu sinerģiju starp dažādiem pārvaldības līmeņiem un uzlabotu daudzpusēju vides nolīgumu īstenošanu; šajā sakarā atkārtoti apstiprina savu apņemšanos pildīt saprašanās memorandu, ko tā ir parakstījusi ar ASV Pilsētu mēru konferenci, un gaidāmo nolīgumu ar Ķīnas pilsētu mēriem;
21. aicina turpmākajās ES stratēģijās izmantot potenciālu, ko paver daudzpusēja decentralizēta sadarbība ar trešām valstīm, un vērš uzmanību uz konkrētajiem instrumentiem, ko tā ir izstrādājusi šādas sadarbības veicināšanai;
22. aicina ar klimatu saistītos kritērijus pilnībā ņemt vērā dažādos ES finanšu instrumentos, tostarp arī Eiropas attīstības politikā (EAP);
23. norāda, ka Kankunas nolīgumā ir vairāk atzīta reģionālo un vietējo pašvaldību loma, un atkārtoti aicina globālajā vides politikā piemērot daudzlīmeņu pārvaldības pieeju; tāpēc aicina, lai UNFCCC līgumslēdzējas puses skaidri iesaista un atbalsta reģionālās un vietējās pašvaldības UNFCCC lēmumu īstenošanā, par paraugu izmantojot Konvencijas par bioloģisko daudzveidību lēmumu X/22;
24. uzdod Reģionu komitejas priekšsēdētājam iesniegt šo rezolūciju Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam, Eiropadomes priekšsēdētājam, Eiropas Komisijas priekšsēdētājam, ES prezidentstij Lietuvai un UNFCCC sekretariātam.

Briselē, 2013. gada 9. oktobrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

103. PLENĀRSESĪJA 2013. GADA 7.–9. OKTOBRĪ

Reģionu komitejas atzinums “Ieteikumi labākam līdzekļu izlietojumam”

(2013/C 356/02)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver nozīmi, kāda Eiropas Savienībā ir vietējiem un reģionālajiem budžetiem kā Eiropas Savienības publisko izdevumu daļai. Tāpēc norāda, ka kohēzijas politikai paredzētais finansējums būtu uzskatāms par ieguldījumu, nevis tikai par publiskā sektora izdevumiem;
- uzskata: lai labāk izmantotu līdzekļus, nepietiek vienīgi paaugstināt efektivitāti un lietderību resursu piešķiršanā, bet ir jāņem vērā arī teritoriālās atšķirības un šķēršļi, kas var apgrūtināt izaugsmi atsevišķos reģionos, jāanalizē to ietekme uz līdzekļu izmantojumu un jāmeklē veids, kā ierobežot ietekmi uz kohēzijas politiku;
- uzsver, ka fondu labākai izmantošanai, lai sasniegtu stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzītos mērķus, ļoti svarīga ir daudzlīmeņu pārvaldība un dažādu administratīvo līmeņu sadarbība;
- atkārtoti norāda, ka *ex ante* nosacījumi būtu jāpiemēro vienīgi jomās, kas tieši saistītas ar kohēzijas politikas īstenošanu, un ir svarīgi izvairīties no kohēzijas politikas apgrūtināšanas ar pienākumiem, kuri uz to neattiecas un sekmē birokrātijas palielināšanos;
- atkārtoti apstiprina, ka, tāpat kā Eiropas Parlaments, ir pret makroekonomiskajiem nosacījumiem;
- pauž nožēlu par Padomes prasību ieviest izpildes rezervi un atgādina Komitejas priekšlikumu tās vietā izveidot elastības rezervi, kuru finansē, pamatojoties uz apropriāciju automātisku atcelšanu;
- kā iespējamus pārvaldības vienkāršošanas mehānismus ierosina procedūru un dokumentu standartizāciju, kopīgu IT līdzekļu izmantošanu un vienas pieturas aģentūru efektīvu ieviešanu, tādējādi izvairoties no formalitātēm nodaļu ietvaros vienā un tajā pašā pārvaldes struktūrā;

Ziņotājs

Alberto NÚÑEZ FEIJOO (ES/PPE), Galisijas autonomās valdības priekšsēdētājs

Atsauces dokuments**I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

REĢIONU KOMITEJA

Kohēzijas politikas un vietējo un reģionālo budžetu nozīme

1. uzsver kohēzijas politikas līdzšinējo nozīmi Eiropas Savienības reģionu konverģences procesā un norāda uz tās turpmāko lomu, šai politikai veidojot pamatu darbvieta radīšanai, ekonomikas izaugsmes sekmēšanai un sociālās un teritoriālās kohēzijas jautājumu risināšanai un tādējādi palīdzot sasniegt stratēģijā "Eiropa 2020" izvirzītos mērķus. Jānorāda, ka 6 dalībvalstīs struktūrfondi veido vairāk nekā 60 % no visiem publiskajiem ieguldījumiem un 7 dalībvalstīs – no 30 % līdz 60 % publisko ieguldījumu;

2. uzsver nozīmi, kāda Eiropas Savienībā ir vietējiem un reģionālajiem budžetiem, kas 2011. gadā bija 16,7 % no IKP, sasniedzot 34 % no kopējā Eiropas Savienības publisko izdevumu apjoma. Svarīga nozīme ir tiešajām investīcijām, kas ir būtisks faktors, lai ekonomika strauji atlabtu. Tāpēc norāda, ka kohēzijas politikai paredzētais finansējums būtu uzskatāms par ieguldījumu, nevis tikai par publiskā sektora izdevumiem;

Vispārēji faktori, kas varētu sekmēt līdzekļu labāku izmantošanu

3. uzskata: lai labāk izmantotu līdzekļus, nepietiek vienīgi paaugstināt efektivitāti un lietderību resursu piešķiršanā, bet ir jāņem vērā arī teritoriālās atšķirības un šķēršļi, kas var apgrūtināt izaugsmi atsevišķos reģionos, jāanalizē to ietekme uz līdzekļu izmantojumu un jāmeklē veids, kā ierobežot ietekmi uz kohēzijas politiku;

4. iesaka koncentrēt ES finansējuma līdzekļus katrā konkrētajā teritorijā stratēģiski svarīgās jomās, galvenokārt zināšanu, izglītības, pētniecības un inovācijas jomā, kas radīs sviras efektu attiecībā uz pārējo ekonomikas daļu attiecīgajos reģionos;

5. uzskata, ka par publiskajiem ieguldījumiem ir kopīgi atbildīgi visi pārvaldības līmeņi, un atzinīgi vērtē ieteikuma projektu par efektīvu publisko ieguldījumu pamatprincipiem, kurus

ierosinājusi ESAO ⁽¹⁾; iesaka minētos principus pieņemt Eiropas Savienības līmenī un ierosina regulāri uzraudzīt to piemērošanu, izmantojot Reģionu komitejas izstrādātos daudzlīmeņu pārvaldības rādītājus;

Koordinēta līdzekļu izmantošana

6. atzinīgi vērtē integrēto pieeju attiecībā uz kopējo stratēģisko satvaru turpmākajam plānošanas periodam; ar šo pieeju tiek apvienoti reģionāliem mērķiem paredzētie resursi, lai gan ir grūtības pasākumu koordinēšanā, jo Kopīgo noteikumu regulas projektā iekļautie tematiskie mērķi atšķiras no ELFLA un EJZF noteiktajām sešām prioritātēm;

7. atkārtoti norāda uz saikni starp kohēzijas politiku un stratēģiju "Eiropa 2020" un uz arī turpmāk pilnībā spēkā esošajiem vispārējiem konkurences un nodarbinātības stiprināšanas mērķiem (ilgtspējīga izaugsme, nodarbinātība un labklājība). Tādēļ būtiska nozīme ir kohēzijas politikas radītajam stimulam pētniecībai, izstrādei, inovācijai un zinātnībai, jo tas ļāvis izstrādāt inovatīvus projektus, paaugstinot Eiropas Savienības pievienoto vērtību un uzsverot, ka ir svarīgi kohēzijas politikas programmas un finansēšanas instrumentus saskaņot ar inovācijas un pētniecības politikas pasākumiem;

8. norāda, ka ir svarīgi apzināt kohēzijas politikas piemērošanas rezultātus, lai novērtētu tās ietekmi. Jebkuram pasākumam jābūt kvantificējamam, kā arī jāanalizē tā atbilstība rezultātu kritērijiem, lai novērtētu, kāds ir tā ieguldījums vietējā un reģionālajā attīstībā. Turklāt uz mērķiem, nevis uz atbilstības nosacījumiem vērsta pieeja dod iespēju reģioniem labāk izraudzīties instrumentus un līdzekļus, kā arī pielāgot tos savām vajadzībām;

⁽¹⁾ Skatīt ESAO dokumentu GOV/TDPC/(2013)3. Šajos principos cita starpā ietverti šādi aspekti: izmantot integrētu un dažādām teritorijām pielāgotu stratēģiju; pieņemt efektīvus instrumentus valsts iestāžu un reģionālo un vietējo iestāžu koordinēšanai; nodrošināt koordināciju starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai veiktu ieguldījumus vispiemērotākajā līmenī; veikt *a priori* novērtējumu par ilgtermiņa publisko ieguldījumu ietekmi un risku; iesaistīt ieinteresētos dalībniekus visos ieguldījumu cikla posmos; piesaistīt privātā sektora dalībniekus un finanšu iestādes, lai dažādotu finansējuma avotus un stiprinātu veiktspēju; stiprināt publisko ieguldījumu jomā iesaistīto personu un iestāžu veiktspēju; piemērot uz rezultātiem balstītu pieeju un veicināt apmācību; izveidot nodokļu sistēmu, kas atbilstu ieguldījumu jomā izvirzītajiem mērķiem; nodrošināt stingru un pārredzamu finanšu pārvaldību visos pārvaldības līmeņos; nodrošināt publiskā iepirkuma pārredzamību un efektīvu izmantošanu; sekmēt kvalitatīvu un saskaņotu tiesisko regulējumu visos pārvaldības līmeņos;

Pārvaldība un decentralizācija

9. uzsver, ka fondu labākai izmantošanai, lai sasniegtu stratēģijā "Eiropa 2020" izvirzītos mērķus, ļoti svarīga ir daudzlīmeņu pārvaldība un dažādu administratīvo līmeņu sadarbība. Tāpēc atzinīgi vērtē to, ka kopīgā stratēģiskā satvara horizontālajos principos iekļauta daudzlīmeņu pārvaldība un partnerības princips, un apņemas paust viedokli par Komisijas priekšlikuma projektu Eiropas rīcības kodeksam, kas paredzēts Kopīgo noteikumu regulas 5. panta 3. punktā, lai veicinātu reģionālo un vietējo pašvaldību, saimniecisko un sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības pārstāvības organizāciju aktīvu līdzdalību visos plānošanas cikla posmos;

10. atkārtoti uzsver, ka augstāks decentralizācijas līmenis plānošanas, programmēšanas un īstenošanas jomā ir daudz efektīvāks gan izmaksu, gan vietējā līmeņa sabiedrisko pakalpojumu kvalitātes ziņā, jo tam ir lielas priekšrocības, kad jānosaka vajadzības un prasības un kad jāizstrādā politika ilgtspējīgas un konkurētspējīgas izaugsmes veicināšanai, turklāt vienlaikus tā stiprina autonomiju un vietējo demokrātiju;

11. uzskata, ka decentralizācijai ar vietējo un reģionālo pašvaldību starpniecību ir ļoti svarīga loma Eiropas reģionu pašreizējo saimniecisko un sociālo atšķirību mazināšanā, tādējādi palīdzot ierobežot negatīvo ietekmi, kas saistīta ar iedzīvotāju izceļošanu no nabadzīgiem lauku reģioniem uz lielajām pilsētām un ar darba tirgu vājinošo emigrāciju no vienas dalībvalsts uz citu; norāda, ka savlaicīga ieguldījumu ilgtermiņa un ikgadēja plānošana un veidošana reģionos ir būtisks nosacījums, lai ieguldījumi būtu mērķtiecīgāki un efektīvāki. Augšupēja pieeja ir izšķiroša, lai nodrošinātu valstu ieguldījumu programmu un attīstības plānu labāku plānošanu;

12. norāda, ka līdzekļu izlietojuma pievienotā vērtība Eiropas Savienībā ir atkarīga no īpašiem šķēršļiem katrā reģionā, tādējādi nav iespējams izstrādāt visiem reģioniem piemērojamu kopīgu stratēģiju, tāpēc plānošanas periodam paredzētajos tiesību aktos vajadzīgs zināms elastīgums;

13. uzskata: lai sasniegtu izvirzītos mērķus neatkarīgi no reģionu atšķirībām, vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir aktīvi jāiesaistās fondu apgūšanā laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam, sākot ar noteikumu izstrādi līdz pasākumu īstenošanai;

14. iesaka vietējā un reģionālajā līmenī decentralizēt darbības pārvaldību, jo tas uzlabos koordināciju un fondu savstarpējo

papildināmību, kā arī nodrošinās augšupēju pieeju, ņemot vērā katra reģiona vajadzības un raksturīgās iezīmes. Turklāt līdz ar decentralizāciju vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas atbildīgas par pasākumu īstenošanu, tiks noteiktas katrai par darbības programmas pārvaldību atbildīgās iestādes kompetences;

Subsidiaritātes principa piemērošana

15. norāda, ka Lisabonas līgumā ir nostiprināts subsidiaritātes princips, un atkārtoti uzsver, ka uz subsidiaritāti balstītas kohēzijas politikas pieeja ir jāsauglabā un jāturpina attīstīt, lai stiprinātu vietējo un reģionālo pašvaldību lomu visos strukturālo pasākumu īstenošanas posmos;

16. atbalsta subsidiaritātes principa izmantošanu kopā ar proporcionalitātes principu un ne tikai efektivitātes paaugstināšanai: piemēram, būtu jāsauglabā vai pat jānostiprina pašreizējā decentralizētā sistēma darbības programmu izstrādē, lai sekmētu vietējo un reģionālo autonomiju Eiropas kohēzijas politikas praktiskā īstenošanā; tas plānošanu labāk pielāgotu katra reģiona vajadzībām un prioritātēm;

17. uzskata, ka, lai panāktu patiesi integrētu un uz vietējo līmeni vērstu pieeju, reģionālajām un vietējām pašvaldībām jāuzņemas maksimāli daudz pienākumu katrā reģionā izstrādāto programmu un pasākumu īstenošanā, jo reģioni ir visatbilstošākie partneri tiem, kas atbild par fondiem Eiropas Savienības līmenī, un spēj savstarpēji saistīt Eiropas, attiecīgās valsts, reģionālās un vietējās iniciatīvas;

Nosacījumi un kohēzijas politika

18. atkārtoti norāda, ka *ex ante* nosacījumi būtu jāpiemēro vienīgi jomās, kas tieši saistītas ar kohēzijas politikas īstenošanu, un ir svarīgi izvairīties no kohēzijas politikas apgrūtināšanas ar pienākumiem, kuri uz to neattiecas un sekmē birokrātijas palielināšanos;

19. atgādina RK nostāju jautājumā par regulas projektu, ar ko paredz kopīgus noteikumus kohēzijas politikas 2014.-2020. gada plānošanas periodā, proti, RK bija norādījusi, ka reģioni un vietējās pašvaldības vairumā gadījumu nav atbildīgas par ekonomikas pārvaldības mērķu sasniegšanu, un tas nozīmē, ka makroekonomisko nosacījumu piemērošana valsts līmenī kohēzijas politiku padarītu netaisnīgāku, vienlaikus radot nedrošību par jauno projektu finansēšanu nākotnē;

20. atkārtoti apstiprina, ka, tāpat kā Eiropas Parlaments, ir pret makroekonomiskajiem nosacījumiem;

Uzraudzības mehānismi

21. aicina izmantot diferencētu pieeju kvalitātes un kvantitātes rezultātu rādītāju piemērošanā; minētajiem rādītājiem jābūt atbilstošiem un pareizi izraudzītiem, proti, orientējoties uz projektu rezultātu un ilgtermiņa ieguvumiem, nevis teorētiskiem pieņēmumiem, lai Eiropas līmenī mēģinātu saskaņot fondu līdzekļu izlietojuma rezultātu novērtēšanas kritērijus;

22. pauž nepārprotamu atbalstu novērtēšanas kultūrai, kas dod iespēju pastāvīgi uzlabot stratēģiju un procedūru kvalitāti, un iesaka sekmēt pieredzes un paraugprakses apmaiņu starp valsts iestādēm un reģionālajām pašvaldībām visā Eiropā. Minētā mērķa sasniegšanai RK ierosina izveidot integrētu datubāzi, kurā apkopotu paraugprakses piemērus un tehniskos paņēmienus, un to varētu finansēt, izmantojot jebkuru no vienotā stratēģiskā satvara fondiem;

Rezerves

23. pauž nožēlu par Padomes prasību ieviest izpildes rezervi. Atgādina par priekšlikumu tās vietā izveidot elastības rezervi, kuru finansē, pamatojoties uz apropriāciju automatisku atcelšanu, lai atbildīgie par politikas pasākumiem varētu orientēties uz vidēja termiņa stratēģiju, tādējādi sekmējot katrai darbības programmai paredzēto līdzekļu izlietojumu;

Integrēti teritoriāli ieguldījumi

24. uzskata, ka iespēja izstrādāt un pielietot stratēģijas, izmantojot integrētus teritoriālus ieguldījumus, kas dod iespēju īstenot starpnozaru pasākumus, finansējot tos no vienas vai vairākām prioritāro projektus asīm vai programmām, nodrošinās to, ka izraudzītie projekti būtiskāk ietekmēs jomu, kurā tie izstrādāti, vienlaikus piešķirot līdzekļiem lielāku pievienoto vērtību un paaugstinot līdzekļu izlietojuma efektivitāti;

Programmu pārvaldība

25. atbalsta ierosinājumu apvienot finanšu instrumentus un subsīdijas kā papildinstrumentus, kas veicina līdzsvarotu reģionālo attīstību un pārdomātu izaugsmi. Šo instrumentu pareizai kopīgai izmantošanai jābūt galvenajam aspektam ieguldījumu politikā laika posmā no 2014. līdz 2020. gadam. Eiropas politikas pētījumu centrs (CEPS) izmantojis minēto ierosinājumu

ziņojumā Eiropas Parlamentam, norādot, ka inovatīvi finanšu instrumenti nevar aizstāt atbalstu, un tie būtu piemēroti vienīgi finansiāli rentabliem projektiem;

26. uzskata, ka daudzgadu finanšu shēmu īstenošanas laikā parādās aspekti, kas varētu mainīt sākotnējos mērķus un prioritātes. Lai gan biežas izmaiņas plānošanā nav vēlamas, vajadzētu būt elastīgākai iespējai pārdalīt daļu no programmai paredzētajiem līdzekļiem; šādi līdzekļu pārdalei visos gadījumos ir jāatbilst sākotnējiem mērķiem un jābūt tādā apjomā, kas būtiski neietekmē šo mērķu sasniegšanu, vienlaikus dodot iespēju tos pielāgot jaunajai situācijai reģionā;

Vienkāršošana

27. uzskata: lai gan īstenošanas prasības un finanšu kontroles noteikumi kļuvuši stingrāki, nav īstenoti vienkāršošanas pasākumi, kas pazīnami laika posmā no 2007. līdz 2013. gadam. Gluži pretēji – radušās neproporcionālas izmaksas. Tādēļ Komiteja atkārtoti uzsver nepieciešamību patiešām vienkāršot administratīvo slogu, pievēršot vairāk uzmanības programmu pārvaldībai. Šāda vienkāršošana būtu jāierosina Komisija, ievērojot svarīgākās uzraudzības un pasākumu kontroles prasības, kā arī garantijas saņēmējiem;

28. ir pārliecināta, ka visi Eiropas Savienības līmenī pieņemtie vienkāršošanas pasākumi būtiski neietekmēs programmu pārvaldību, ja tos nepapildinās arī reāli vienkāršošanas pasākumi valstu, reģionālajā un vietējā līmenī, ņemot vērā katra administratīvā līmeņa kompetenci;

29. kā iespējamus pārvaldības vienkāršošanas mehānismus ierosina procedūru un dokumentu standartizāciju, kopīgu IT līdzekļu izmantošanu un vienas pieturas aģentūru efektīvu ieviešanu, tādējādi izvairoties no formalitātēm nodaļu ietvaros vienā un tajā pašā pārvaldes struktūrā;

30. iesaka plašāk izmantot e-pārvaldi, kurai var būt svarīga loma resursu izmantošanā un attiecībās starp saņēmējiem, patiesajiem labklājības veicinātajiem, iestādēm un dažādu pasākumu īstenotajiem;

31. iesaka iespēju izmantot standarta izmaksas kā paraugu līdzekļu izlietojuma apstiprināšanai un pamatojumam, un šis paraugs varētu samazināt administratīvo slogu, nemainot pasākumu mērķus;

32. atkārtoti uzsver iespēju samazināt arī citas birokrātiskas prasības, vienkāršojot ziņojumus un pārbaudes saistībā ar progresa novērtējumu un tā ticamību, uzraudzības procedūras un programmu revīziju;

33. uzsver no viena fonda finansētu programmu lietderību, kas dod iespēju vienkāršot apstiprināšanu un pārskatīšanu attiecībā uz integrētām programmām, un norāda darbības programmu priekšrocības, izmantojot vairākus fondus. Tādējādi iespējams palielināt ES atbalsta pozitīvo ietekmi reģionos, integrētā veidā izmantojot dažādu attīstības instrumentu sniegtās iespējas;

34. norāda, ka potenciāls pretrunu avots saistībā ar fondu pārvaldību ir Kopienas noteikumu iekļaušana valstu tiesību aktos, un tādēļ aicina kompetentās iestādes ar vislielāko stingrību pievērsties noteikumu izstrādei un jo īpaši tādu noteikumiem, kam ir horizontāla ietekme uz programmām, piemēram, noteikumiem par līgumiem vai subsīdijām;

35. uzskata, ka ciešā saikne starp kohēzijas politiku un Eiropas noteikumiem par valsts atbalstu un vispārējās ekonomiskās nozīmes pasākumiem jebkuras reformas gadījumā liek pievērst īpašu uzmanību finansēšanas mehānismu saderībai un tam, lai nerastos papildus administratīvais slogs programmu pārvaldībā;

36. atkārtoti uzsver skaidras sistēmas nepieciešamību, piemērojot noteikumus par valsts atbalstu finanšu instrumentiem un publiskajām un privātajām partnerībām, lai izvairītos no dubultošanās vai kavēšanās projektu īstenošanā;

37. aicina Komisija ieviest vienkāršošanas pasākumus, ierobežojot kritēriju skaitu attiecībā uz tiesībām saņemt subsīdijas īpašos atbalsta pasākumos. Tādēļ aicina projektu atlases posmā ieviest rādītājus, kas dod iespēju analizēt gan ieguldījumu ietekmi, gan projektu izstrādes līmeni, tādējādi nodrošinot resursu efektīvāku piešķiršanu un dodot priekšroku projektiem ar lielāku pievienoto vērtību un ietekmi uz ekonomiku; svarīgs priekšnosacījums ieguldījumu ilgtermiņa sekmēm ir vietējo pašvaldību administratīvās spējas stiprināšana, it sevišķi tajos gadījumos, kad attiecīgās pašvaldības ir projektu rezultātu galīgās saņēmējas, attiecībā uz ar publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu un tehnisko uzraudzību, kā arī aktīvu pārvaldību pēc ieguldījumu veikšanas;

Finansējuma alternatīvas

38. iesaka kompetentajām iestādēm izmantot iespēju iegūt privātu līdzfinansējumu projektiem, jo tā ir papildu iespēja kohēzijas politikai, ņemot vērā valsts līdzekļu aizvien lielāko samazināšanos, un tas neapšaubāmi sniegs pievienoto vērtību šai politikai; tādēļ publiskā un privātā sektora partnerības modeļi varētu būt instruments, kas jāizstrādā jaunajā plānošanas

periodā; turklāt privātais līdzfinansējums ekonomikas attīstības projektiem palīdzēs nodrošināt to atbilstību, kā arī uzņēmumu līdzdalību un atbildību par uzsāktajām iniciatīvām;

39. vērš uzmanību uz to, cik svarīga šajā gadījumā ir EIB loma, un uz papildu iespējām, ko sniedz "pamataizdevumi" un "aizdevumi struktūrprogrammu īstenošanai";

40. tāpat kā iepriekšējos atzinumos norāda, ka būtu jāapsver iespēja izdot obligācijas svarīgu projektu īstenošanai, kas vidējā termiņā varētu būt saimnieciski rentabli;

Finanšu instrumenti

41. atzīst sarežģījumus finanšu instrumentu darbībā pašreizējā periodā, un pauž īpašas bažas par pilsētu un lauku reģionu speciālajām vajadzībām saistībā ar instrumenta *Jessica* izstrādi. Nesaskaņas starp programmas pārvaldības struktūrām un pašvaldību iestādēm radījušas problēmas. Tādēļ atkārtoti uzsver nepieciešamību sekmēt uz aizdevumiem balstītu instrumentu izmantošanu atsevišķās jomās, īstenojot kohēzijas politiku, un ņemot vērā to palielinošo ietekmi un atbalsta pasākumu efektivitātes radīto stimulu, vienlaikus samazinot slogu reģionālajiem un vietējiem budžetiem, un tāpēc ierosina līdztekus citiem dalībniekiem iesaistīt investīciju bankas;

Noteikumu piemērošana ar atpakaļejošu spēku

42. noraida tādu noteikumu izstrādi, kurus varētu piemērot ar atpakaļejošu spēku, un uzskata, ka nākotnē no šādas prakses jāizvairās, jo tā apgrūtina pārvaldību un rada juridisko neskaidrību; aicina pievērsties proporcionalitātes principam, lai pieļautu uzraudzības prasības no struktūrfondiem līdzfinansētu projektu apjomam;

Proporcionalitāte kontroles jomā

43. uzskata, ka iespēja noslēgt "uzticamības līgumus" starp Eiropas Komisiju un reģioniem varētu novērst revīzijas procedūru dubultošanos atbilstoši proporcionalitātes principam;

44. uzskata, ka ir vajadzīga īpaša pieeja, izstrādājot ES līmeņa pamatnostādnes par pārvaldības un uzraudzības mehānismiem, kurus piemēro daudzu fondu projektiem vai programmām, lai novērstu administratīvu dubultošanos, kas varētu atturēt no to izmantošanas. Īpaši tas attiecas uz vienotu kompetentu iestāžu iecelšanu, vispārējo pienākumu ziņot un visaptverošu revīziju; Šajā sakarā Komiteja vēlas paust savu viedokli par pamatnostādēm, ko piemēro jaunajiem daudzfondu projektiem;

45. norāda, ka par projektu pārvaldību atbildīgajām iestādēm ļoti rūpīgi jāapsver papildlīdzekļu piešķiršana Eiropas Savienības reģioniem, un tādēļ iesaka pielāgot attiecīgās organizācijas tā, lai nodrošinātu abilstošu organizatorisku struktūru ieviešanu šo līdzekļu optimālai izmantošanai.

Briselē, 2013. gada 8. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Pilsētu un lauku partnerība un tās pārvaldība”

(2013/C 356/03)

REĢIONU KOMITEJA

- atzīst, ka likumdošanas, administratīvie, nodokļu un finanšu šķēršļi kavē pilsētu un lauku partnerības izveidi un tās dinamiku. Tie ir jāapzina un jānovērš, lai nodrošinātu tādu tiesisko regulējumu, kas veicina minētās partnerības izveidi;
- iesaka dalībvalstu pārvaldības iestādēm izmantot jaunus teritoriālās attīstības instrumentus, kas paredzēti ES reģionālās un lauku attīstības politikā: integrēti teritoriālie ieguldījumi, uz sabiedrību orientēta vietējā attīstība (CLLD), vispārējās dotācijas un no vairākiem fondiem finansēta stratēģija;
- uzsver, ka attiecībā uz kritērijiem, saskaņā ar kuriem nosaka atbilstību līdzekļu saņemšanai, minētās funkcionālās teritorijas ir jāatzīst un vienlaikus jāiekļauj pieejamie finansējuma avoti ES reģionālajā politikā un kopējā lauksaimniecības politikā;
- uzskata, ka obligāts nosacījums ir efektīvāka datu vākšana funkcionālo teritoriju līmenī. Tādējādi varēs izveidot konkrētu datubāzi, lai, pārziņot situāciju, panāktu efektīvāku teritoriālo plānošanu, kas pamatotu intervences pasākumu proporcionalitāti;
- norāda, ka īpaša uzmanība jāpievērš pilsētu un lauku partnerības pārrobežu aspektiem un tam, kā tiek vai netiek izmantoti Komisijas ierosinātie finansēšanas instrumenti, lai veicinātu pilsētu un lauku pārrobežu saiknes saimnieciskās attīstības potenciālu;
- norāda, ka jāiesaista privātais un sociālās ekonomikas sektors, kura atbalsts ir īpaši efektīvs no izpildes kritēriju, uzņēmējdarbības un inovācijas kapacitātes, iespēju izmantošanas un sabiedrības mobilizēšanas viedokļa, bet jo īpaši tāpēc, ka tas palīdz piesaistīt līdzekļus un veidot publiskā un privātā sektora partnerību.

Ziņotājs

Romeo STAVARACHE (Rumānija, ALDE), Bacău mērs

Atsauces dokuments**I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

REĢIONU KOMITEJA

Piezīmes par pilsētu un lauku partnerību

1. Pilsētu un lauku teritorijas vieno demogrāfiska un ekonomiska saikne, kā arī infrastruktūras savienojumi, kas nodrošina publisko pakalpojumu pieejamību. Visos pārvaldības līmeņos lēmējinstīcijām īpaša uzmanība jāpievērš pilsētu un lauku vides savstarpējai mijiedarbībai, kas saistīta ar: kravu pārvadājumiem, iedzīvotāju pārvietošanos uz darbu un no darba, izglītību, veselības aprūpi, ūdens un atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumiem, saimnieciskiem darījumiem, dabas resursu pieejamību, kā arī kultūru un brīvā laika pavadīšanu. Tas, kādā veidā šī mijiedarbība tiek pārvaldīta, ietekmē funkcionālo teritoriju ekonomisko un sociālo attīstību un līdz ar to arī šo teritoriju iedzīvotāju dzīves kvalitāti.
2. Tas, ka pilsētu un lauku teritoriju attiecības netiek koordinētas, bieži vien ir iemesls nelabvēlīgām norisēm pilsētās un tām pieguļošajās teritorijās. Ja tiks ņemta vērā un izprasta šī savstarpējā atkarība, var tikt sekmēta pilsētu un lauku teritoriju problēmu atrisināšana. Būtu jāveicina abu pušu izpratne par to funkcionālajām saitēm un savstarpējo atkarību.
3. Lai izstrādātu visefektīvākos pilsētu un lauku pārvaldības modeļus, vispirms ir jāizprot šī savstarpējā mijiedarbība un jānoskaidro problēmjautājumi, kas jārisina lauku un pilsētu teritorijām. Nekādā gadījumā nedrīkst izmantot vienādu pieeju visām teritorijām.
4. Iedzīvotāju skaita samazināšanās (īpaši izolētās teritorijās), vides ilgtspēja un ainavu saglabāšana, vispārēja piekļuve dabas un kultūras resursiem, publiskajiem pakalpojumiem un patēriņa precēm, pilsētu teritoriju paplašināšanās uz lauku teritoriju rēķina, ekonomikas lejupslīde, reģionu konkurētspēja, reģionu savstarpējie savienojumi, valsts politikas efektivitāte un ārēja finansējuma iespēju izmantošana ir problēmas, kas jāpārvar pilsētu un lauku partnerības īstenošanā.
5. Risināmo problēmu daudzveidība atspoguļojas arī pilsētu un lauku partnerībai izvirzītajos mērķos: ekonomikas attīstība, integrēta kopīga plānošana, sinerģijas ietekmes izmantošana, reģionālās konkurētspējas stiprināšana, apjomradīti ietaupījumi pakalpojumu sniegšanai partnerības ietvaros, stimulējoši pasākumi visām teritorijām, kopīgi pasākumi interešu aizstāvības jomā, stratēģiska sadarbība publiskā un privātā sektora finansējuma piesaistei u.c.
6. Pilsētu un lauku funkcionālās teritorijas var noteikt, balstoties uz ekonomikas, sociālo un vides saikni, kas vieno teritorijas. Ir svarīgi definēt šīs teritorijas, jo tradicionālo koncepciju, uz kuru balstīta pilsētu un pašvaldību attīstības politika, ierobežo administratīvās robežas, un tā neatbilst sociāli ekonomiskajai realitātei.
7. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO) funkcionālos reģionus definējusi šādi: funkcionāls reģions ir ģeogrāfiska telpa, kuras robežas parasti neatbilst apdzīvoto vietu administratīvajam sadalījumam, bet kurā vērojama īpaša (funkcionāla) savstarpēja teritoriālā atkarība, kurai, iespējams, vajadzīga īpaša veida pārvaldība.
8. Pilsētu un lauku partnerībai raksturīgs ģeometrisks elastīgums. Šādu elastīgumu nodrošina: 1) partnerības mērķis, kas var attiekties uz vienu vai vairākām jomām; 2) tā būtība – projekta vadība vai funkcionālas teritorijas integrēta vadība; 3) izvēlētais pārvaldības modelis, t.i., lejupējs vai augšupējs modelis.
9. Pieredze liecina, ka pieejas un problēmas dažādos reģionos un valstīs ir atšķirīgas. Dažos gadījumos valsts pārvaldes iestādes ir ieviešas oficiālas procedūras pilsētu un lauku partnerībai, bet citos šī partnerība ir elastīga; šāda daudzveidība rada Eiropas Savienībai reālas priekšrocības, jo tā vienlaikus dod iespēju izpētīt, ieviest jauninājumus un ņemt par paraugu daudzveidīgos modeļus un praksi.
10. Lai sadarbība būtu veiksmīga, neatkarīgi no apstākļiem ir viens kopīgs noteicošais faktors, proti, partneru dialogs un savstarpēja uzticēšanās, kā arī attiecīgās teritorijas kopējo vajadzību atzīšana un vērā ņemšana.
11. Savstarpējas uzticēšanās trūkums kā horizontālajā līmenī (starp vietējiem partneriem), tā arī vertikālajā līmenī (starp dažādu iesaistīto pārvaldības līmeņu publiskās pārvaldes iestādēm) rada negatīvas sekas un kopumā kavē sadarbības procesu. Visām iesaistītajām lēmējinstīcijām jāpastiprina politiskie centieni, lai radītu savstarpējas uzticēšanās gaisotni un sagatavotu risinājumus sarežģītām kopīgu interešu problēmām.

Uzdevumi Eiropas Savienības līmenī

12. Pat ja pēdējos gados Eiropas Savienības dalībvalstu attīstības līmeņa atšķirības ir mazinājušās, uz pirmskrīzes perioda statistikas datiem balstīti makroekonomiskie pētījumi liecina, ka

ir padziļinājušās atšķirības reģionu līmenī. Tāpēc jārod risinājumi, lai mazinātu reģionālās atšķirības, uzlabotu dzīves kvalitāti mazāk attīstītos reģionos, attīstītu rūpniecības un pakalpojumu nozari un bioloģisko lauksaimniecību.

13. Telpiskā plānošana bieži vien ir teritoriālo administratīvo vienību, nevis funkcionālās teritorijas ekskluzīvā kompetencē, un tajā nav ņemta vērā pilsētu un lauku teritoriju savstarpējā saikne. Tas var negatīvi ietekmēt teritoriālo kohēziju un mazināt iespējas veidot vietējo sinerģiju, kas veicinātu sociāli ekonomisko attīstību.

14. Lai panāktu lielāku efektivitāti, pilsētu un lauku teritoriju administratīvās robežas nedrīkst ierobežot integrētu pieeju attīstības politikai. Vajadzētu ņemt vērā funkcionālo dimensiju. Ap pilsētām esošās teritorijas, proti, tā dēvētie piepilsētu rajoni, sekmē ilgtspējīgu ekonomikas attīstību, nodrošina enerģiju, kā arī vides un kultūras resursus, tādējādi uzlabojot dzīves kvalitāti. Tomēr ir atzīts, ka pilsētas ir sabiedrisko pakalpojumu, tirdzniecības, veselības aprūpes, augstākās izglītības, transporta, inovācijas un nodarbinātības centri.

15. Bieži vien pilsētu un pašvaldību administratīvās robežas nesakrīt ar reģiona ekonomisko ģeogrāfiju. Turklāt funkcionālajiem reģioniem raksturīga pastāvīga dinamika, tāpēc arī teritoriālajai politikai jābūt pielāgojamai un pietiekami elastīgai. Piemēram, par visbiežāk vērojamo pilsētu un lauku savstarpējās atkarības faktoru – darba ņēmēju pārvietošanos no dzīvesvietas uz darbavietu un atpakaļ, ir zināms, ka parasti šādas pārvietošanās optimālais ilgums nedrīkst pārsniegt vienu stundu; ja tas ir ilgāks, tas negatīvi ietekmē darbavietas pieejamību.

16. Integrēta pieeja, ko piemēro pilsētu un lauku partnerībai, var radīt jaunas ekonomikas attīstības iespējas un dinamiku. Ilgtspējīga un iekļaujoša ekonomikas izaugsme reģionālā mērogā ir lielā mērā atkarīga no tā, cik efektīvi tiek izmantots pilsētu un lauku sadarbības potenciāls.

17. Pamatojoties uz principu, ka kaimiņos esošām pilsētu un lauku teritorijām nevajadzētu konkurēt, bet gan papildināt vienu otru, var teikt, ka svarīgs uzdevums ir koordinēt publisko pārvaldes iestāžu intervences pasākumus. Tikai tādā veidā varēs rast pilsētu un lauku videi labvēlīgus risinājumus, kas novērsīs iespējamus interešu konfliktus.

18. Lai izstrādātu stratēģijas un programmas un izveidotu pārvaldības struktūras, pilsētu un lauku partnerībai ir vajadzīga ilgtermiņa pieeja. Ilgtermiņa perspektīvas galvenās priekšrocības ir saskaņotība un iespēja gūt stabilus rezultātus. Partnerība var sekmēt faktisko problēmu risināšanu, nodrošinot vietējās vajadzības gan pilsētās, gan laukos un piemērojot kopīgus praktiskus risinājumus. Reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir jāgādā par to, lai ES daudzgažu budžeta plānošanā un izpildē prioritāte tiktu piešķirta ilgtermiņa stratēģiskai pieejai, lai

tādējādi novērstu nepilnības, ko rada uz procedūrām orientēts regulējums.

19. Pilsētu un lauku partnerības konkrētu piemēru izpētē noskaidrots, ka partnerības veiksmīga īstenošana nav atkarīga no augstāku līmeņu publiskās intervences pasākumiem vien, piemēram, valstu vai ES tiesību aktiem vai finansēšanas mehānismiem. Tomēr šāda veida pasākumi var būtiski ietekmēt partnerības attīstību, tās pievilcīgumu, ilgumu, efektivitāti un tai izvirzīto mērķu sasniegšanu. Atsevišķos gadījumos partnerības izveidošana un pārvaldība rada izmaksas, ko visi partneri nevar segt līdzvērtīgā apmērā. Tādos gadījumos, lai nodrošinātu partnerības līdzsvarotību, jāparedz finansiāls vai tehnisks atbalsts. ES ir jānosaka intervences pasākumi, kas būtiski veicinātu partnerības izveidi un atbalstu tai, neradot atkarību no finansiālas palīdzības un nepieļaujot formālas partnerattiecības, kas neatbilst kopienas sabiedriskajām interesēm.

20. Lai pilsētu un lauku partnerībā īstenotu daudzlīmeņu pārvaldību, tajā jābūt iesaistītiem visiem publisko iestāžu līmeņiem un attiecīgajiem institucionālajiem partneriem. Bieži vien iestādes, kuras ir atbildīgas par valstu vai ES līmeņa pilsētu un lauku politikas instrumentu pārvaldību, neņem vērā pilsētu un lauku teritoriju savstarpējo mijiedarbību vai ar to saistītos problēmjautājumus, vai šādas mijiedarbības potenciālo risku un priekšrocības.

21. Jaunu dinamisku pierobežas reģionos sevišķi sekmējusi ES iekšējo robežu atvēršana. Pilsētu un lauku pārrobežu partnerību veicināšana paver ievērojamu attīstības potenciālu, kura izmantošanā īpaša loma ir Eiropas Savienībai.

Vietējo un reģionālo pašvaldību skatījums

22. Pilsētu un lauku partnerības pievienotā vērtība ir panākt publisko intervences pasākumu augstu efektivitāti, ieviest lielāku saskaņotību līdzekļu izlietojumā un veicināt kopējo problēmu integrētus risinājumus, un svarīgākais – rosināt solidaritāti teritoriālajā līmenī.

23. Pilsētu un lauku pārvaldes iestāžu darbībai jābūt vērstai uz vietējo iedzīvotāju iekļaušanu pasākumu plānošanā un īstenošanā. Īstenojamo pasākumu efektivitāte ir atkarīga no iedzīvotāju aktīvas iesaistīšanās.

24. Lai arī intervences pasākumu efektivitāte ir izšķiroša nozīme, lai atrisinātu problēmas, pārvarētu biežās pārmaiņas un ģeogrāfiskos šķēršļus, tomēr jāatzīmē, ka pārvaldības stiprināšanai bieži vien ir vajadzīgs daudz vairāk laika. Tāpēc ieinteresēto pušu, īpaši pilsētu pārstāvju attieksmei jābūt altruistiskai, tām jāspēj pārvarēt stereotipi, jārosina vienlīdzīga attieksme pret visiem partneriem, neraugoties uz administratīvām vai saimnieciskām atšķirībām, jāuzņemas nopietnas saistības, jāpastiprina politiskie centieni veiktspējas nodrošināšanai un jāpiemēro zināms elastīgums, lai panāktu elastīgu pieeju.

25. Likumdošanas, administratīvie, nodokļu un finanšu šķēršļi kavē pilsētu un lauku partnerības izveidi un tās dinamiku. Tie ir jāapzina un jānovērš, lai nodrošinātu tādu tiesisko regulējumu, kas veicina minētās partnerības izveidi.

26. Savstarpējā atkarība publisko pakalpojumu sniegšanas jomā, ilgtspējīga attīstība un pilsētu un lauku partnerības radītās ekonomikas perspektīvas ir iedarbīgs stimuls, kas rosina pilsētu un lauku partneru sadarbību.

27. Ir svarīgi nodrošināt partnerattiecību gūto priekšrocību pārraudzību un izvērtēšanu. Acīmredzamas priekšrocības ir vieglāk izvērtēt, bet pārējās – grūtāk, taču tās ir tikpat nozīmīgas. Turklāt gadījumos, kad intervences pasākumus veic ārējās struktūras, piemēram, iestādes, kas finansē partnerību, vēl jo svarīgāk ir izvērtēt priekšrocības, pat ja partneri jau pauduši zināmu gandarījumu par panākto progresu.

Reģionu komitejas ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA

28. vēlreiz pauž savu atbalstu Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas ierosinātajai un pašlaik īstenotajai RURBAN iniciatīvai. Pašlaik tā tiek gatavota un kļūs par pamatu jaunajiem pasākumiem, kas Savienības līmenī paredzēti integrētas teritoriālās attīstības un pilsētu un lauku partnerības atbalstam;

29. atzinīgi vērtē dalībvalstīs panākto progresu Teritoriālās attīstības programmas 2020. gadam īstenošanā un piemērojot par kohēzijas politiku atbildīgo ministru pieņemtos politiskos dokumentus – Leipcigas hartu par ilgtspējīgām Eiropas pilsētām, Marseļas deklarāciju par atsaucis sistēmas ieviešanu ilgtspējīgām Eiropas pilsētām un Toledo deklarāciju par integrētas pilsētu attīstības nozīmi stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu īstenošanā;

30. norāda uz Eiropas Parlamenta ieteikumiem par “labu pārvaldību attiecībā uz ES reģionālo politiku: Eiropas Komisijas palīdzības un kontroles procedūras” un aicina jaunajā plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam tās ieviest praksē ⁽¹⁾;

31. uzskata, ka ir svarīgi veicināt labas prakses piemēru un zināšanu apmaiņu starp pilsētām un lauku teritorijām partnerības un pārvaldības jomā ⁽²⁾;

⁽¹⁾ EP ziņojums (2009/2231(INI)): <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2010-0280+0+DOC+XML+V0//LV>

⁽²⁾ Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) ieteikumi – visaptverošs pētījums par pilsētu un lauku partnerību; Federālā pētniecības institūta pētījums par būvniecību, pilsētvides jautājumiem un telpisko attīstību “Partnerība ilgtspējīgai pilsētu un lauku attīstībai: iesniegtie dati”; Eurocities ziņojums “Pilsētu sadarbība ārpus to administratīvajām robežām: uz pieredzi balstīti dati”; Eiropas pašvaldību un reģionu padomes ziņojums “Pilsētu un lauku partnerība integrētai teritoriālajai attīstībai”.

32. atzīst, ka svarīga nozīme ir ES tiesību aktu saskaņošanai kohēzijas un lauku attīstības politikas jomās, kas paredzēta jaunajā kopējā fondu regulā, ar kuru vietējām pašvaldībām piešķir lielāku elastīgumu integrētu un transversālu teritoriālo projektu izstrādē, un jo īpaši priekšlikumos par integrētiem teritoriālajiem ieguldījumiem (ITI) un uz sabiedrību orientētu vietējo attīstību (CLLD);

33. iesaka dalībvalstu pārvaldības iestādēm izmantot jaunus teritoriālās attīstības instrumentus, kas paredzēti ES reģionālās un lauku attīstības politikā: integrēti teritoriālie ieguldījumi, uz sabiedrību orientēta vietējā attīstība (CLLD), vispārējās dotācijas un no vairākiem fondiem finansēta stratēģija;

34. jaunajā plānošanas periodā iesaka veicināt integrētu teritoriālo pieeju, partnerības līgumos iekļaujot un nepārprotami minot intervences un atbalsta pasākumu teritoriālo dimensiju, jo īpaši attiecībā uz pasākumiem, kurus pilsētu un lauku partnerības ietvaros paredzēts īstenot funkcionālajos reģionos;

35. uzsver, ka reģionālās un vietējās pašvaldības ieguldījumu plānus izstrādā, balstoties uz stratēģijas “Eiropa 2020” tematiskajiem mērķiem, taču attiecībā uz ģeogrāfisko pārklājumu tās var noteikt attiecīgo funkcionālo teritoriju robežas. Attiecībā uz atbilstības kritērijiem līdzekļu saņemšanai jāatzīst minētās funkcionālās teritorijas un vienlaikus jāiekļauj pieejamie finansējuma avoti ES reģionālajā politikā un kopējā lauksaimniecības politikā;

36. piekrist apgalvojumam, ka pilsētu un lauku partnerība nav ne instruments ekonomikas potenciāla pārdalīšanai konkrētajā telpā, ne arī līdzeklis, lai veicinātu finansējuma pārdali kādā funkcionālā teritorijā. Partnerības mērķis ir efektīvi izmantot esošās iespējas un veidot dažādu pušu sadarbību vietējās attīstības veicināšanai;

37. uzskata, ka sīkāk jāizvērtē institucionālās sadrumstalošanās risks pilsētu un lauku partnerībā: iespējamie interešu konflikti starp partneriem un šo konfliktu ekonomiskā dimensija, apdraudējums saistībā ar iespējamām reformām nolūkā palielināt ekonomikas efektivitāti un vienlaikus saistībā ar stabilitāti, kas vajadzīga intervences pasākumu leģitimitātes atzīšanai, finanšu stabilitāte un stabilitātes trūkums, iespējamā neatbilstība starp finansējuma vajadzībām un pastāvošajām iespējām, kā arī varbūtība, ka pasākumos nav pietiekami iesaistīti ieinteresētie partneri un privātie partneri utt.;

38. uzskata, ka ES līmenī aktīvāk jāveicina un jāatzīst partnerības sniegtās priekšrocības. Visos pārvaldības līmeņos, to skaitā ES līmenī, jāatbalsta vietējo publisko pārvaldes iestāžu veikspējas stiprināšana publisko pakalpojumu jomā, pašreizējās veikspējas uzlabošana un izmantošana un ražīguma paaugstināšana, līdzekļu racionalizācija un efektīvāka piekļuve dabas resursiem. Funkcionālo reģionu atpazīstamības palielināšana, kaimiņos esošo administratīvo vienību konkurences negatīvo seku mazināšana (īpaši nodokļu jomā), lielāki apjomradīti ietaupījumi saistībā ar ieguldījumiem, ekonomikas stabilitāte, pakalpojumu pieejamība, neizmantoto resursu mobilizēšana, zināšanu uzlabošana vietējā līmenī, pateicoties informācijas apmaiņai, pilsētu izplešanās tendences pārorientēšana ir piemēri tiem uzdevumiem, kas jāīsteno pilsētu un lauku sadarbības jomā.

39. iesaka atbalstīt funkcionālos reģionus un pilsētu un lauku pārrobežu partnerību, kas var būt par pamatelementiem ES struktūrfondu un ieguldījumu fondu finansēto daudzgadu attīstības programmu īstenošanā;

40. vēlas norādīt, ka ES programmām jābūt elastīgām, lai varētu tās pielāgot funkcionālo teritoriju apstākļiem un izstrādāt mehānismus, kas palīdzētu un rosinātu pilsētu un lauku teritorijas veidot ciešāku sadarbību un veicināt efektīvākus politiskus risinājumus;

41. uzskata, ka obligāts nosacījums ir efektīvāka datu vākšana funkcionālo teritoriju līmenī. Tādējādi varēs izveidot konkrētu datubāzi, lai, pārziņot situāciju, panāktu efektīvāku teritoriālo plānošanu, kas pamatotu intervences pasākumu proporcionalitāti, t.i., nepieciešamību, lai plānošana tiktu veikta tur, kur reāli radušās problēmas un notikušas pārmaiņas. Turklāt, lai plašāk izmantotu apkopoto informāciju par to, kā darbojas (vai nedarbojas) partnerība, ir vajadzīgi praktiski piemēri, kas apliecinātu partnerības pievienoto vērtību un priekšrocības ilgtspējīgas ekonomikas attīstības veicināšanā⁽³⁾; tāpēc politikas veidotājiem un projektu īstenošanā ļoti svarīga būs ESPO veiktā analīze šajā jomā;

42. pauž pārliecību, ka pilsētu un lauku partnerības kvalitātes novērtēšanā ir svarīgi labāk izprast gan acīmredzamās, gan citas partnerības radītās priekšrocības. Novērtēšana apliecinās ES pievienoto vērtību, ko šāda partnerība rada stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu īstenošanā. Tāpēc varētu būt lietderīgi izstrādāt kopējus rādītājus, lai novērtētu gūto labumu. Vietējās pašval-

dības būtu jānodrošina izmantot šādus rādītājus. Ilgtermiņā varētu veikt partnerību salīdzinošu novērtējumu, jo īpaši attiecībā uz ES fondu finansētajām programmām;

43. mudina vietējās un reģionālās pašvaldības izstrādāt novatoriskus pilsētu un lauku pārvaldības modeļus, lai optimizētu pilsētu un lauku apgabalu sadarbības ietekmi un rezultātus;

44. ierosina izvirzīt pilsētu un lauku partnerību par vienu no URBACT programmas un inovatīvo pasākumu prioritāriem tematiem, lai apkopotu pieredzi un praksi ES pilsētu un lauku partnerības jomā un veicinātu novatoriskus pārvaldības modeļus;

45. uzskata, ka ir jāstiprina sadarbība, īpaši pārrobežu sadarbība, un finansiālais atbalsts, kas no ES programmām piešķirts, lai līdzfinansētu partnerības darbību izmaksas, kas var būt augstas, piemēram, saistībā ar administratīvajiem uzdevumiem un cilvēkresursiem. Lai nodrošinātu partnerības efektīvu darbību, ir jāvērtē gan partnerība, gan gūtā labuma un izmaksu attiecība;

46. uzskata, ka partnerība būs efektīva tikai tad, ja tajā būs iesaistīti privātā sektora, sociālās ekonomikas un nevalstiskā sektora dalībnieki, un ja to atbalstīs iedzīvotāji;

47. norāda, ka īpaša uzmanība jāpievērš pilsētu un lauku partnerības pārrobežu aspektiem un tam, kā tiek vai netiek izmantoti Komisijas ierosinātie finansēšanas instrumenti, lai veicinātu pilsētu un lauku pārrobežu saiknes saimnieciskās attīstības potenciālu;

48. uzsver, ka svarīga nozīme ir dialogam ar iedzīvotājiem, jo tas ir pilsētu un lauku pārvaldības būtisks faktors, ja vēlamies panākt konsensu par kopīgu nostāju un mērķiem un palielināt uzticēšanos;

49. uzskata, ka jāpieņem pasākumi ar mērķi ierobežot pilsētu teritoriju izplešanos, kas rada nevēlamas sekas galvenokārt ilgtspējīgai attīstībai (sablīvējas augsne, palielinās plūdu iespējamība un problemātiskāka kļūst riska novēršana un ūdensapgāde, kā arī pasliktinās gaisa kvalitāte), kā arī mobilitātei – piemēram, rodas satiksmes sastrēgumu problēmas, palielinās infrastruktūras izmaksas – un teritoriālajai plānošanai kopumā. Minētās problēmas var atrisināt, izveidojot pilsētu un lauku partnerību;

⁽³⁾ Šajā sakarā jāmin Eiropas tīkls PURPLE, kurā dažādu ES dalībvalstu piepilsētu rajoni sadarbojas jautājumā par pilsētu tuvumā esošu lauku apgabalu dzīvotspēju.

50. norāda, ka jāiesaista privātais un sociālās ekonomikas sektors, kura atbalsts ir īpaši efektīvs no izpildes kritēriju, uzņēmējdarbības un inovācijas kapacitātes, un iespēju izmantošanas un sabiedrības mobilizēšanas viedokļa, bet jo īpaši tāpēc, ka abi šie sektori palīdz piesaistīt līdzekļus un veidot publiskā un privātā sektora partnerību;

51. atgādina, ka partnerības veiksmīgas īstenošanas pamatprincipi ir šādi: izveidot uzticēšanās gaisotni, apzināt visas esošās iespējas, pārdomāt konkrētu projektu īstenošanas perspektīvas, izvēlēties projektus, kas dotu labumu gan pilsētām, gan lauku apgabaliem, piesaistīt līdzekļus un piemērot saskaņotu un efektīvu pieeju ilgākā laika periodā.

Briselē, 2013. gada 8. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “ES 2014. gada budžeta projekts”

(2013/C 356/04)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka ES ikgadējā budžeta sagatavošanas process ir reģionālajām un vietējām pašvaldībām politiski un stratēģiski svarīgs, un ierosina oficiāli apspriesties par turpmākajiem ikgadējiem budžetiem;
- atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas pūliņus sniegt informāciju par ES līdzekļu saņēmējiem, taču konstatē, ka publiski pieejamā informācija ir nepietiekama un nepilnīga, lai gūtu pareizu pārskatu par reģionālo un vietējo pašvaldību tērētajiem un pārvaldītajiem ES līdzekļiem;
- uzsver, ka Komiteja uzmanīgi sekos līdzi, vai programmu īstenošanas lēnai uzsākšanai un lēnai līdzekļu apgūšanai nebūs negatīva ietekme uz 2016. gadā plānoto DFS starpposma pārskatīšanu;
- atzīmē, ka aptuveni vienu trešdaļu no neizpildīto saistību kopsummas (EUR 70,7 miljardus) samaksās 2014. gadā, taču pievienojas Eiropas Komisijas paustajām bažām par 2015. un 2016. finanšu gadu;
- uzskata maksājumu kavējumus par nepieņemamiem un stingri mudina programmām ar dalītu pārvaldību paredzēto 60 dienu maksājumu termiņu noteikt par obligātu un ieviest finansiālu sodu, ja termiņš tiek kavēts;
- ir sarūgtināta, ka 2014. gada ES budžeta prioritāšu politiskajā izklāstā nekur nav pieminēts Eiropas pusgads;
- atzīmē, ka Komisija ierosināja Jaunatnes nodarbinātības ierosmei maksimāli pastiprināti piešķirt līdzekļus 2014.–2015. gadā, un iesaka šo priekšlikumu papildināt ar attiecīgiem pasākumiem (pieņemam, spēju veidošanu), lai to varētu ātri īstenot;
- prasa pastiprināt saistību apropriāciju izpildi sākotnējā posmā vēl arī šādām programmām – līdz pat EUR 200 miljoniem programmā “Apvārsnis 2020”, EUR 150 miljoniem programmā “Erasmus” un EUR 50 miljoniem programmā COSME;
- atbalsta plānoto līdzekļu pārcelšanu EUR 351,9 miljonu apmērā no kopējās lauksaimniecības politikas pirmā pīlāra uz otro un atkārtoti pauž savu stingro nostāju pret līdzekļu pārcelšanu pretējā virzienā;
- iesaka papildu elastību, ko pieļauj “vispārējā rezerve izaugsmei un nodarbinātībai”, izmantot 1.b kategorijā.

Ziņotājs	Luc VAN DEN BRANDE (BE/PPE), Flandrijas un Eiropas sadarbības aģentūras priekšsēdētājs
Atsauces dokumenti	Eiropas Komisija, "Statement of estimates of the European Commission for the financial year 2014 (Preparation of the 2014 Draft Budget)", SEC(2013) 370, 2013. gada jūnijā Eiropas Savienības Padome, "Projekts – Padomes regula, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam", 11655/13, 2013. gada 27. jūnijā

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. norāda, ka šī ir pirmā reize, kad Komiteja izstrādā atzinumu par ES ikgadējo budžeta procedūru, lai paustu reģionālo un vietējo pašvaldību viedokli par budžeta pozīcijām, kurām tās ir galvenie saņēmēji un kuras tieši skar pašvaldības;

2. uzsver, ka ES ikgadējā budžeta sagatavošanas process ir reģionālajām un vietējām pašvaldībām politiski un stratēģiski svarīgs, un ierosina Komisijai, Padomei vai Parlamentam oficiāli apspriesties ar RK par turpmākajiem ikgadējiem ES budžetiem, dodot iespēju Komitejai savu nostāju formulēt pēc tam, kad budžeta projektu publicējusi Eiropas Komisija, un – vēlams – pirms Padome budžeta projektu iesniedz Parlamentam;

3. uzsver, ka šajā atzinumā netiek izskatīti V pozīcijā iekļautie administratīvie izdevumi;

4. šajā atzinumā galveno uzmanību velta budžeta pozīcijām, par kurām Reģionu komitejai un reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir vislielākā interese, tostarp tādām pozīcijām kā struktūrfondi, "Apvāršnis 2020", Uzņēmumu konkurētspējas un mazo un vidējo uzņēmumu programma (COSME), Kohēzijas fonds un citas programmas ar dalītu pārvaldību, piemēram, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF), Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un LIFE+;

ES budžets un reģionālās un vietējās pašvaldības

5. atzīmē, ka reģionālajām un vietējām pašvaldībām ES budžets ir ļoti svarīgs, jo tās tieši pārvalda dažas ES programmas, kurām ir dalīta pārvaldība, un tāpēc pašvaldības tieši skar gan saistību, gan maksājumu apropriāciju apmērs minētajās jomās, it sevišķi maksājumu kavējumi, kas rodas no iepriekšējos

gados uzkrātiem neizpildītiem maksājumiem, kuri tieši ietekmē daudzu reģionālo un vietējo pašvaldību publiskās finanses visā Eiropas Savienībā;

6. turklāt atzīmē, ka daudzas reģionālās un vietējās pašvaldības, kas saņem līdzekļus no tādiem ES fondiem kā Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Kohēzijas fonds, Eiropas Sociālais fonds (ESF), ELFLA un EJZF, ir lielā mērā atkarīgas no šiem fondiem savu politikas mērķu īstenošanā;

7. vēlas arī atgādināt, ka ES budžets veido tikai mazu daļu (aptuveni 2 %) no kopējiem publiskā sektora izdevumiem Eiropas Savienībā un ar to vien nepietiek, lai segtu uz nākotni vērstos ieguldījumus EUR 1,8 triljonu apmērā, kuri nepieciešami stratēģijai "Eiropa 2020". Tāpēc Reģionu komiteja uzskata, ka reģionālo un vietējo pašvaldību lielākai iesaistei jaunajā Eiropas ekonomikas pārvaldības procesā ir izšķiroša nozīme, un uzsver, ka ir svarīgi reģionālās un vietējās pašvaldības iesaistīt partnerības līgumos;

8. uzsver, ka no ES budžeta veiktajiem ieguldījumiem ir sviras un daudzkārošanas efekts, kas reģionālajā, vietējā un valstu līmenī rodas publiskā un privātā līdzfinansējuma rezultātā. Daudzās dalībvalstīs publiskā sektora ieguldījumi lielā mērā ir atkarīgi no struktūrfondi, kas 13 valstīs veido vairāk nekā 30 % no publiskā sektora ieguldījumiem un sešās dalībvalstīs – pat vairāk nekā 60 %;

9. atzīmē, ka nav skaidrības par reģionālo un vietējo pašvaldību daļas īpatsvaru, lai gan tiek uzskatīts, ka lielu daļu no ES budžeta tērē valstu, reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes, valsts sektora iestādes, nevalstiskās organizācijas, bezpeļņas organizācijas, privātās organizācijas, uzņēmumi, universitātes, citas izglītības iestādes, privātpersonas u. c. un ka kopumā viena trešdaļa publisko izdevumu un divas trešdaļas publiskā sektora ieguldījumu attiecināmas uz reģionālo un vietējo līmeni;

10. ir pārliecināta, ka reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir būtiska un neizvietoājama loma ES politikas mērķu īstenošanā. Tās tieši vai netieši ir iesaistītas, piemēram, šādās jomās:

— nodarbinātības programmas bezdarbniekiem, imigrantiem, sievietēm u. c.,

— jauniešu nodarbinātības veicināšanas programmas,

— neaizsargātu grupu sociālā integrācija sabiedrībā,

— cīņa pret diskrimināciju darba vietā,

— starpkultūru dialogs un kultūras izplatīšana,

— jauniešu sociālā iekļaušana un līdzdalība,

— cilvēku ar invaliditāti iesaistīšana sabiedrības dzīvē,

— atbalsts audiovizuālajai nozarei,

— vides aizsardzība un bioloģiskā daudzveidība,

— Septītās pētniecības un tehnoloģiju attīstības pamatprogrammas īstenošana,

— ekonomikas struktūras modernizācijas un dažādošanas programmas un darbvietu izveides programmas tādās nozarēs kā IKT, tūrisms, enerģētika, veselības aprūpe, vide, pētniecība u. c.,

— inovācijas un zināšanu popularizēšana,

— piekļuve transportam un telekomunikācijām,

— energoefektivitātes un sabiedriskā transporta atbalstīšana,

— enerģija no atjaunojamajiem energoresursiem,

— pārrobežu, starpvalstu un starpreģionālā sadarbība,

— pilsētu, nomaļu apvidu u. c. teritoriju specifisko problēmu risināšana,

— Eiropas transporta tīklu izbūve,

— programmas cīņai pret klimata pārmaiņām,

— lauksaimniecības konkurētspējas uzlabošana,

— dzīves standarta paaugstināšana lauku teritorijās,

— lauku ekonomikas dažādošana,

— zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība u. c. jomās;

11. secina, ka reģionālās un vietējās pašvaldības tieši un/vai netieši ir iesaistītas vairāk nekā 75 % ES budžeta līdzekļu pārvaldībā vai izdošanā ⁽¹⁾;

12. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas pūliņus sniegt informāciju par ES līdzekļu saņēmējiem – vai nu tieši no Komisijas, vai ar valstu un reģionālo pārvaldes iestāžu starpniecību –, lai, uzlabojot pārredzamību, palielinātu arī atbildības sajūtu, taču konstatē, ka publiski pieejamā informācija ir nepietiekama un nepilnīga, lai gūtu pareizu pārskatu par reģionālo un vietējo pašvaldību tērētajiem un pārvaldītajiem ES līdzekļiem;

13. pauž nožēlu, ka trūkst statistikas datu, kas ļautu Reģionu komitejai pildīt tās konsultatīvo funkciju un prasa Eiropas Komisijai, sākot no 2014. gada, sniegt šādus datus:

— saņemto līdzekļu un RAL ⁽²⁾ kopsummu pa budžeta pozīcijām un saņēmēju veidiem, īpaši norādot reģionālās un vietējās valsts pārvaldes iestādes;

— neizpildīto maksājumu sadalījumu ne tikai pa valstīm, bet arī pa saņēmēju kategorijām (valsts līmeņa iestādes nošķirot no reģionālā un vietējā līmeņa pārvaldes iestādēm);

— to līdzekļu apmēru, ko dalītā pārvaldībā esošo ES projektu līdzfinansēšanai piesaistījušas valsts līmeņa iestādes un reģionālā un vietējā līmeņa iestādes;

14. aicina Eiropas Komisiju, Parlamentu un Eiropadomi, lai atvieglotu demokrātisko kontroli, racionalizēt un saskaņot izmaiņu ieviešanu budžeta projektā;

⁽¹⁾ Šie aprēķini veikti, pamatojoties uz sākotnējā 2013. gada budžeta saistībām šādās lielākajās budžeta pozīcijās: Eiropas Sociālais fonds, atbalsts lauksaimniecībai, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai, Eiropas transporta tīkls, LIFE+, pētniecības programmas, Zivsaimniecības fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds, Pirmspievienšanās palīdzības instruments, mūžizglītības programma, kultūra, programma "Jaunatne darbībā", "Media 2007" un Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instruments.

⁽²⁾ RAL ("reste à liquider") ir angļu valodā bieži lietots franču valodas izteiciens, kas nozīmē neizpildītās saistības. Saistību un saistīto maksājumu starpība katru gadu veido attiecīgā gada papildu RAL.

15. tādēļ uzsver, ka ES politikas efektivitāte ir atkarīga no tā, vai tiek pareizi piemērots daudzlīmeņu pārvaldības princips, kas ir struktūrfondu pārvaldības vispārējs princips⁽³⁾ un kas nozīmē visu valdības līmeņu – katra atbilstīgi savai kompetencei – efektīvu sadarbību nolūkā sasniegt politikas mērķus. Reģionālās un vietējās pašvaldības nevar pielīdzināt tādiem līdzekļu saņēmējiem kā nevalstiskās organizācijas, privātas organizācijas, uzņēmumi un izglītības iestādes u. c.;

16. atbalsta Eiropas Komisijas ierosmi par ES Rīcības kodeksu attiecībā uz partnerību (ECCP), kas papildina Kopīgo noteikumu regulu; minētajā kodeksā ir sīkāk izstrādāti un paplašināti partnerības principi saistībā ar vienotā stratēģiskā satvara programmu un fondu plānošanu, īstenošanu un novērtēšanu; uzskata, ka tāda partnerība ir vislabākā garantija resursu efektīvai izmantošanai un atbilstībai reģionu un vietējo kopienu vajadzībām, un pauž sarūgtinājumu, ka Padome ECCP nav iekļāvusi sarunu satvarā, kaut gan minētais kodekss ir svarīgs 2014.–2020. gada plānošanas perioda pārvaldības instruments;

17. aicina Komisiju skaidri un saprotami ziņot par to, kā reģionālās un vietējās pašvaldības laikus un strukturētā veidā tika iesaistītas 2014.–2020. gadam paredzēto partnerības līgumu un darbības programmu izstrādē;

18. atgādina par nepieciešamību samazināt reģionālo un vietējo pašvaldību administratīvo slogu un mudina Komisiju, Padomi un Parlamentu to ņemt vērā, pieņemot jaunus pašvaldībām paredzētus noteikumus;

19. atgādina savu lūgumu Eiropas Komisijai tās priekšlikumos ņemt vērā publisko izdevumu kvalitāti Eiropas Savienības un tās dalībvalstu makroekonomikas pārskatos. Minētajos priekšlikumos saistībā ar budžeta deficīta aprēķiniem jo īpaši būtu jāpievēršas pašreizējo izdevumu nodalīšanai no ieguldījumiem, lai ieguldījumus, kas neto ieguvumu nodrošina ilgākā laika posmā, neapreķinātu kā negatīvus;

20. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus uzraudzīt publiskos izdevumus klimata pasākumu jomā;

⁽³⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1083/2006, SEC(2011) 1141 final un SEC(2011) 1142 final.

Daudzgaļu finanšu shēma un reģionālās un vietējās pašvaldības

21. pozitīvi vērtē faktu, ka 2013. gada 27. jūnijā Parlaments, Padomes prezidentvalsts un Komisija panāca politisku vienošanos par daudzgaļu finanšu shēmu (2014–2020);

22. ir satraukta par to, ka Komisijai nav pienācīgas riska pārvaldības stratēģijas, ar kuras palīdzību kohēzijas politika varētu darboties uz ikgadējā budžeta pamata gadījumos, kad daudzgaļu finanšu shēma (DFS) nav apstiprināta;

23. pauž lielas bažas, ka ar Eiropadomes apstiprinātās nākamās DFS kopējo apjomu varētu nepietikt, lai sasniegtu stratēģijā “Eiropa 2020” un “Izaugsmes un nodarbinātības pakts” izvirzītos vērienīgos ES mērķus;

24. ir sarūgtināta, pirmkārt, ka DFS saistību apropriāciju maksimālais apjoms (EUR 960 miljardi) ir par EUR 34 miljardiem mazāks nekā 2007.–2013. gadam, vēl jo vairāk tāpēc, ka patlaban Eiropai vajadzīgi līdzekļi, lai saskaņotā veidā atlabtu no pašreizējās krīzes, un, otrkārt, ka DFS maksimālais apjoms (EUR 960 miljardi) ir par vairāk nekā EUR 80 miljardiem mazāks nekā Komisija sākotnēji bija ierosinājusi;

25. atbalsta EP nostāju, ka regulu par DFS nevar likumīgi pieņemt, kamēr nav panākta politiska vienošanās par attiecīgo juridisko pamatu;

26. pauž sarūgtinājumu, ka nav būtisku panākumu jautājumā par pašu resursu sistēmas reformu, kas palīdzētu samazināt dalībvalstu tiešos maksājumus ES budžetā; tāpēc aicina Padomi, Komisiju un Eiropas Parlamentu nekavējoties pieņemt lēmumu par darba grupas par pašu resursiem pilnvarojumu un sastāvu, kā paredzēts 27. jūnija nolīgumā, lai varētu ievērot pirmā novērtējuma termiņu 2014. gadā. Minētās darba grupas sanāksme būtu jāsauc DFS regulas oficiālās pieņemšanas laikā;

27. pozitīvi vērtē gan panākto vienošanos par lielāku elastību, kas ieviesta nolūkā pilnībā izmantot DFS maksimālās summas katrā kategorijā un ļauj vienā finanšu gadā neizmantotās apropriācijas automātiski pārnest uz nākamo gadu, gan arī prasību pārskatīt DFS un no tās izrietošo DFS pārskatīšanu 2016. gada beigās;

28. atkārtoti stingri un viennozīmīgi noraida jebkādas makroekonomiskos nosacījumus un uzskata, ka variants par to piemērošanu visām budžeta pozīcijām, kā dažas dalībvalstis prasījušas, ir nelietderīgs, jo tad rastos liels risks, ka nāktos smagi ciest reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kas nav atbildīgas par dalībvalstu neizpildītajām saistībām. Pauž sarūgtinājumu, ka priekšlikumā Padomes regulai, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam, 6. pantā joprojām ir minēti makroekonomiskie nosacījumi;

29. atkārtoti noraida izpildes rezervi, jo tā varētu mudināt īstenot mazāk vērienīgus projektus un laupīt vēlmi izstrādāt jauninājumus. Pauž sarūgtinājumu, ka izpildes rezerve pieminēta 2014. gada budžeta projekta politiskajā izklāstā;

30. atbalsta EP nostāju, ka regulai par DFS nevar piešķirt apstiprinājumu ar konsensu, kamēr nav "viennozīmīgas garantijas", ka 2013. gadā neizpildītie maksājumi tiks pilnībā segti, un ka tāpēc Padomei būtu ne vien jāpieņem oficiāls lēmums par budžeta grozījumu projektu (BGP) Nr. 2/2013 (EUR 7,3 miljardu apmērā), bet arī jāpilda sava politiskā apņemšanās bez kavēšanās pieņemt vēl vienu budžeta grozījumu (EUR 3,9 miljardu apmērā, lai sasniegtu vajadzīgo kopsummā – EUR 11,2 miljardus⁽⁴⁾), un šajā sakarā pozitīvi vērtē Komisijas izvēli 2014. gada budžeta projektu veidot, pamatojoties uz pieņēmumu, ka minētie divi 2013. gada budžeta grozījumu projekti tiks pieņemti;

31. uzsver, ka Komiteja uzmanīgi sekos līdzi, vai programmu īstenošanas lēnai uzsākšanai un lēnai līdzekļu apgūšanai nebūs negatīva ietekme uz 2016. gadā plānoto DFS starpposma pārskatīšanu;

ES budžeta strukturālais deficīts

32. ir nobažījusies par to, ka daudzgadu finanšu shēmā 2014.–2020. gadam plānots ES budžeta papildu strukturālais

⁽⁴⁾ Attiecībā uz neizpildītajiem maksājumiem 2012. gada beigās Eiropas Komisija ir minējusi pretrunīgu skaitli – EUR 16,2 miljardi, bet tagad, runājot par 2013. gadu, Komisija pieturas pie šī jaunā skaitļa. Summa EUR 11,2 miljardi ietver visas ES budžeta pozīcijas, no kurām 1.b pozīcija (kohēzijas politika) veido EUR 9 miljardus.

deficīts EUR 52 miljardu apmērā. Reģionālās un vietējās pašvaldības, kuru ieguldījumi ļoti lielā mērā ir atkarīgi no ES līdzekļiem, to uzskata par bīstamu tendenci, jo maksājumu apropriāciju iztrūkuma dēļ Komisija nespēs laikus izpildīt saistības, un atzīmē, ka strukturālā deficīta radīšana ES budžetā ir pretrunā ar Līguma noteikumiem (LESD 310. un 323. pantu);

33. pauž lielu pārsteigumu, ka, pat pieļaujot, ka tiks pieņemti abi 2013. gada budžeta grozījumu projekti, kuri kopsummā maksājumus palielinās par EUR 11,2 miljardiem, tiek plānots, ka 2013. gada beigās uz jauno plānošanas periodu no 2007.–2013. gada programmām tiks pārnesti aptuveni EUR 225 miljardi⁽⁵⁾ neizpildīto saistību, kas atbilst aptuveni 25 % no 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmas maksājumu kopsomas (EUR 908,4 miljardi) un 1,6 reizes pārsniedz ES ikgadējo budžetu;

34. atzīmē, ka minētā neizpildīto saistību summa ir pretstatā EP sarunās paustajam politiskajam mērķim sākt jauno plānošanas periodu "no nulles", un brīdina, ka 2020. gada beigās būs aptuveni EUR 277 miljardu lielas neizpildītas saistības⁽⁶⁾ un ka šis iztrūkums, t. i., strukturālais deficīts, palielināsies ar katru nākamo DFS;

35. norāda, ka divas jomas, kurās neizpildīto saistību summa ir vislielākā, ir kohēzijas politika (divas trešdaļas no kopsomas) un lauku attīstība, un iesaka rast risinājumu, kā izvairīties no neizpildīto saistību uzkrāšanās gadu gaitā;

36. atbalsta Eiropas Parlamenta aicinājumu Eiropas Komisijai "reizi mēnesī sagatavot ziņojumu Parlamentam un Padomei par dalībvalstu maksājumu pieprasījumu tendencēm attiecībā uz struktūrfondiem, Kohēzijas fondu, Lauku attīstības fondu un Zivsaimniecības fondu (sniedzot to sadalījumu pa dalībvalstīm un fondiem)";

⁽⁵⁾ Eiropas Komisija, "Statement of estimates of the European Commission for the financial year 2014 (Preparation of the 2014 Draft Budget)", SEC(2013) 370, 2013. gada jūnijā, III pielikums "Payment request overview", 86. lpp.

⁽⁶⁾ EUR 277 miljardu iztrūkums = maksājumu apropriāciju kopsomma – 2014. gada maksājumu apropriāciju kopsomma + neizpildītās saistības par 2007.–2013. gadu un agrākiem periodiem, kuras plānotas samaksāt 2014.–2020. gadā.

37. atzīmē, ka aptuveni vienu trešdaļu no neizpildīto saistību kopsummas (EUR 70,7 miljardus) samaksās 2014. gadā, taču pievienojas Eiropas Komisijas paustajām bažām par 2015. un 2016. finanšu gadu; ja 2014. gadā – jaunās DFS pirmajā gadā – maksājumu apropriāciju ziņā būs manevrēšanas iespējas, jo paies laiks, kamēr jaunās programmas sāks īstenot (īpaši tās, uz kurām attiecas dalīta pārvaldība), tad šī elastība ar katru gadu kļūs arvien mazāka;

38. šajā saistībā uzsver DFS vienošanās⁽⁷⁾ pozitīvo aspektu – elastības iespējas daudzgadu finanšu shēmā un tā saukto “maksājumu vispārējo rezervi”⁽⁸⁾;

39. pauž bažas, ka Komisija 2014. gadam nav paredzējusi nekādu rezervi, jo maksājumi ir noteikti EUR 136,1 miljarda apmērā, kas nozīmē, ka 2015. gadā Komisijai nebūs papildu rezerves, un tāpēc ir risks, ka strukturālais deficīts vēl vairāk palielināsies līdz ar jauno 2014.–2020. gada programmu īstenošanu un iekavētajiem maksājumiem no 2007.–2013. gada plānošanas perioda (+/- EUR 155 miljardi);

40. vērš uzmanību uz jauno noteikumu “n+3” sekām maksājumu atcelšanai kohēzijas politikas jomā attiecībā uz neizpildīto saistību uzkrāšanos turpmākajos gados. Šajā sakarā Reģionu komiteja iesaka 2014.–2016. gadā prioritāti piešķirt 2007.–2013. gada neizpildītajām maksājumu saistībām (trīs gadus katru gadu sept EUR 70 miljardus), jo jaunā plānošanas perioda neizpildītie maksājumi, visticamāk, sāks uzkrāties 2017./2018. gadā (2014. gads + 3 gadi, ieskaitot aizkavēšanos ar programmu izpildes sākšanu 2014. gadā DFS novēlotās pieņemšanas dēļ).

41. uzskata maksājumu kavējumus par nepieņemamiem un stingri mudina programmām ar dalītu pārvaldību paredzēto 60 dienu maksājumu termiņu noteikt par obligātu un ieviest finanšu sodu, ja termiņš tiek kavēts, turklāt arī citiem fondiem termiņu neievērošanas gadījumā varētu noteikt tādu pašu finanšu sodu (proti, procentu maksājumus), kāds ir piemērojams centralizēti pārvaldītajām programmām (piemēram, Septītajai pamatprogrammai un/vai ar jauno programmu “Apvārsnis 2020” saistītajiem projektiem). Šis jautājums ir īpaši svarīgs reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kuras gaida līdzekļu atmaksāšanu. Tāpēc Reģionu komiteja prasa, lai ES Finanšu regulas nākamajā pārskatīšanas reizē šai problēmai tiktu rasts risinājums;

42. pauž nožēlu par budžeta grozījumu skaita palielināšanos īstenošanas gada laikā, kā cēlonis ir Padomes, Komisijas un Parlamenta noteiktais nerealī zemais līmenis vajadzīgo maksājumu aplēsēm. 2013. gadā jau ir bijuši pieci budžeta grozījumu projekti, savukārt 2010. gadā to bija desmit;

43. mudina Komisiju, Parlamentu un Padomi nākt klajā ar strukturāliem risinājumiem, kā likvidēt ES budžeta strukturālo deficītu, lai reģionālajām un vietējām pašvaldībām apsoltos ieņēmumus vairs neapdraudētu ES maksājumu apropriāciju iztrūkums;

2014. gada ES budžeta projekts. Reģionālo un vietējo pašvaldību stratēģiskās prioritātes

Stratēģija “Eiropa 2020”

44. atkārtoti apliecina, ka bieži vien reģionālā un vietējā līmeņa publiskā sektora ieguldījumi tiek koncentrēti vairākās svarīgākās prioritāšu nozarēs, kurām ir izšķiroša nozīme stratēģijas “Eiropa 2020” sekmīgā īstenošanā; vēlreiz mudina lielāku politisko prioritāti piešķirt sinerģijas veidošanai starp ES, dalībvalsti, reģionu un vietējo pašvaldību budžetiem, liekot uzsvāru uz pieņemto ES prioritāšu īstenošanu;

45. atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu apzināt visus publiskā sektora izdevumus, kas veltīti stratēģijas “Eiropa 2020” finansēšanai, bet ir pārsteigta, ka par pamatu ņemtas septiņas pamatiniciatīvas, nevis pieci pamatmērķi (nodarbinātība, inovācija, izglītība, sociālā iekļaušana un klimata pārmaiņas / enerģētika);

46. pauž sarūgtinājumu, ka nekur nav pieminēti Kopīgo noteikumu regulas 11 tematiskie mērķi, uz kuru īstenošanu jākoncentrē Eiropas strukturālie un investīciju fondi⁽⁹⁾ un kuriem jābūt saskaņotiem ar Eiropas Komisijas 2012. gada 14. martā ierosināto vienoto stratēģisko satvaru (VSS);

⁽⁹⁾ Referentu *Lambert van Nistelrooij* un *Constanze Angela Krehl* “Ziņojuma projekts par grozīto priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus (...)”, EP komitejā pieņemts 10. jūlijā, regulas priekšlikuma 9. pants: “(...) [tematiskie mērķi]: 1) nostiprināt pētniecību, tehnoloģiju attīstību un inovāciju; 2) uzlabot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pieejamību, izmantošanu un kvalitāti; 3) uzlabot mazo un vidējo uzņēmumu, kā arī lauksaimniecības nozares (attiecībā uz ELFLA) un zivsaimniecības un akvakultūras nozares (attiecībā uz EJZF) konkurētspēju; 4) atbalstīt pāreju uz ekonomiku, kura rada mazas oglekļa emisijas visās nozarēs; 5) veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, riska novēršanu un pārvaldību; 6) saglabāt un aizsargāt vidi un veicināt resursu izmantošanas efektivitāti; 7) novērst trūkumus galvenajās tīkla infrastruktūrās un izveidot trūkstošos savienojumus; 8) veicināt ilgtspējīgu un kvalitatīvu nodarbinātību un atbalstīt darbaspēka mobilitāti; 9) veicināt sociālo iekļaušanu, apkarot nabadzību un jebkādu diskrimināciju; 10) ieguldīt izglītībā, apmācībā un arodizglītībā attiecībā uz prasmēm un mūžizglītību; 11) uzlabot valsts iestāžu un ieinteresēto personu institucionālās spējas un efektīvu valsts pārvaldi.”

⁽⁷⁾ Projekts Padomes regulai, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam, 2013. gada 27. jūnijs, 3.a pants.

⁽⁸⁾ Pantā par “maksājumu vispārējo rezervi” teikts: katru gadu, sākot no 2015. gada, Komisija koriģē maksājumu maksimālo apjomu, to palielinot par summu, kas ir līdzvērtīga starpībai starp veiktajiem maksājumiem un DFS maksājumu maksimālo summu n-1 gadam (piemēram, 2014. gadam).

47. atkārtoti mudina pieļaut elastīgumu, lai varētu ņemt vērā reģionu un pilsētu teritoriālo specifiku;

48. ir sarūgtināta, ka 2014. gada ES budžeta prioritāšu politiskajā izklāstā nekur nav pieminēts Eiropas pusgads. Turklāt pauž sarūgtinājumu arī par to, ka Komisija ignorējusi EP aicinājumu "sniegt faktiskus un konkrētus datus attiecībā uz to, kā tās ierosinātais ES budžeta projekts var faktiski veikt veicinošu, katalītisku, sinerģisku un papildinošu funkciju attiecībā uz ieguldījumiem vietējā, reģionu un dalībvalstu līmenī, lai īstenotu saistībā ar Eiropas pusgadu noteiktās prioritātes,"⁽¹⁰⁾ un tāpēc rosina, pamatojoties uz daudzlīmeņu pārvaldības principu, Eiropas pusgada norisē iesaistīt reģionus, jo sevišķi reģionus ar leģislatīvām pilnvarām;

Jaunatnes nodarbinātības ierosme

49. atbalsta Jaunatnes nodarbinātības ierosmi un prasa to iekļaut turpmākajos partnerības līgumos; vienlaikus uzsver, ka reģionālās un vietējās pašvaldības pilnībā jāiesaista jebkādu nodarbinātības iniciatīvu īstenošanā, tāpēc ka pašvaldības vislabāk spēj novērtēt vietējo nodarbinātības tirgu un izstrādāt attiecīgajiem apstākļiem piemērotas jaunatnes programmas, kā arī daudzi reģioni ir pilnībā atbildīgi par šo politikas jomu;

50. pauž sarūgtinājumu, ka problēmas risināšanai Jaunatnes nodarbinātības ierosme ir izveidota papildus citiem fondiem, nevis ESF ietvaros, jo tādējādi palielinās saņēmēju administratīvais slogs;

51. atzīmē, ka Komisija ierosināja Jaunatnes nodarbinātības ierosmei maksimāli pastiprināti piešķirt līdzekļus (EUR 6 miljardus)⁽¹¹⁾ programmas sākotnējā posmā, t. i., 2014.–2015. gadā, un iesaka šo priekšlikumu papildināt ar attiecīgiem pasākumiem (piemēram, spēju veidošanu), lai to varētu ātri īstenot, pirmkārt, tāpēc ka Kopīgo noteikumu regulas priekšlikumu un ESF regulu nav iespējams pieņemt pirms DFS regulas, tātad tikai 2013. gada beigās, kas izraisīs aizkavēšanos ar īstenošanu, un, otrkārt, ņemot vērā vispārēju neskaidrību, kā dalībvalstis un/vai reģioni praksē īstēnos Jaunatnes nodarbinātības ierosmi un kāds būs tai

⁽¹⁰⁾ "Eiropas Parlamenta 2013. gada 13. marta rezolūcija par vispārējām pamatnostādņēm attiecībā uz 2014. gada budžeta izstrādi, III iedaļa – Komisija", 22. punkts.

⁽¹¹⁾ Tie ietver gan īpašu papildu piešķirumu EUR 2143 miljardu apmērā, kurš iekļauts EP un Padomes 2013. gada 27. jūnijā panāktajā vienošanās par DFS, gan EUR 3 miljardus, ko novirzīs no ESF budžeta.

piešķirto līdzekļu izmantošanas temps; turklāt aicina grozīt DFS regulas 9.f pantu, lai atceltu skaidri noteikto Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas budžeta pozīcijas ierobežojumu, kas ir EUR 3 miljardi. Šāds grozījums būtu jo īpaši nepieciešams, lai novērstu kohēzijai ļoti svarīgo programmu, piemēram, pārrobežu sadarbības programmas vai daļas no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta, īstenošanas atlikšanu uz laiku pēc 2016. gada;

Ļoti svarīgu programmu budžeta samazinājumi

52. ir īpaši norūpējies par samazinājumiem vairākās budžeta pozīcijās, kurām ir izšķiroša nozīme ātrai ekonomikas atveseļošanai nepieciešamajos ilgtermiņa ieguldījumos, – kohēzijas politika, lauku attīstība, COSME un "Apvārsnis 2020";

53. prasa atbilstīgi Padomes 2013. gada 27. jūnija DFS regulas priekšlikuma 9.f pantam pastiprināt saistību apropriāciju izpildi sākotnējā posmā, konkrēti, 2014.–2015. gadā vēl arī šādām programmām – līdz pat EUR 200 miljoniem programmā "Apvārsnis 2020", EUR 150 miljoniem programmā "Erasmus" un EUR 50 miljoniem programmā COSME;

54. nav pārsteigta, ka kohēzijai paredzētās saistību apropriācijas 2014. gadā ir minimālas, jo gaidāmi kavējumi⁽¹²⁾ ar partnerības līgumu un darbības programmu īstenošanu, bet aicina dalībvalstis koncentrēties uz darbības programmām, lai līdzekļus sāktu lietot jau 2014. gadā;

55. pauž sarūgtinājumu, ka no budžeta 1.b pozīcijas svītrots budžeta postenis, kurā programmas "Erasmus" ietvaros paredzēti līdzekļi vēlētiem vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvjiem (budžeta postenis 13 03 77 11), un, pamatojoties uz RK pieredzi ar šo iniciatīvu, prasa minēto posteni atjaunot;

56. atzinīgi vērtē saistību apropriāciju palielināšanu LIFE+ programmai par 10,3 % salīdzinājumā ar 2013. gadu, savukārt pauž neizpratni par maksājumu apropriāciju samazinājumu (1,1 %);

⁽¹²⁾ 2006. gadā vispārējo regulu "Oficiālajā Vēstnesī" publicēja jūlija beigās, savukārt šoreiz nav gaidāms, ka tas notiks agrāk par novembri vai decembri, t. i., ar vēl 5 vai 6 mēnešu nokavēšanos salīdzinājumā ar iepriekšējo finanšu plānošanas periodu (kura pieņemšanas procedūra jau bija būtiski aizkavējies).

57. pozitīvi vērtē nozīmīgo pāreju no EJZF tiešas pārvaldības uz dalītu pārvaldību, lai gan tādēļ finansēšanas perioda sākumā samazināsies maksājumu apmērs;

58. atzinīgi vērtē priekšlikuma Padomes regulai par DFS 8. pantā pievienoto noteikumu, kas ļauj pārskatīt DFS un papildus noteiktajam maksimālajam izdevumu apmēram pārcelt uz turpmākajiem gadiem 2014. gadā neizmantotos piešķirumus, ja pēc 2014. gada 1. janvāra tiktu pieņemti jauni noteikumi vai dalītas pārvaldības programmas;

Budžeta elastība

59. atbalsta plānoto līdzekļu pārcelšanu EUR 351,9 miljonu apmērā no kopējās lauksaimniecības politikas pirmā pīlāra uz otro un atkārtoti pauž savu stingro nostāju pret līdzekļu pārcelšanu pretējā virzienā;

60. uzsver, ka ne Eiropadomes 2013. gada 7. un 8. februāra secinājumos, ne 2013. gada 27. jūnija priekšlikumā Padomes regulai par DFS nav paredzēts apakšlimits kohēzijas politikai, kas tā vietā ir pārveidota par apakškategoriju. Tāpēc Komiteja apstrīd 2014. gada budžeta projektā daudzviet minētās atsauces uz šādu apakšlimitu⁽¹³⁾, bet atbalsta saistību/maksājumu apropriāciju pārcelšanu 1. kategorijas ietvaros, kad tas ir lietderīgi;

61. atbalsta “vispārējo rezervi izaugsmei un nodarbinātībai”, ko veidos atlikums no DFS saistību apropriāciju maksimālajām summām 2014.–2017. gadā; atzinīgi vērtē iespēju attiecīgās saistību apropriācijas izmantot papildus 2016.–2020. gadam noteiktajam maksimālajam apjomam⁽¹⁴⁾ un iesaka šo papildu elastību izmantot 1.b kategorijā.

Briselē, 2013. gada 8. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽¹³⁾ Vienīgie apstiprinātie apakšlimiti ir tiešajiem maksājumiem un ar tirgu saistītiem izdevumiem 2. kategorijā un administratīvajiem izdevumiem 5. kategorijā.

⁽¹⁴⁾ Skatīt priekšlikuma Padomes regulai par DFS 9.g pantu.

Reģionu komitejas atzinums “Vietējo un reģionālo pašvaldību skatījums uz naftas un gāzes ieguvu no slānekļa un blīvajiem iezīem (netradicionālie ogleņraži)”

(2013/C 356/05)

REĢIONU KOMITEJA

- piekrīt Eiropas Savienības vides komisāram, ka līdz šim veiktie pētījumi liecina par nenoteiktību un trūkumiem spēkā esošajos ES tiesību aktos; uzsver: ja nozare vēlas gūt sabiedrības atbalstu, izšķiroša nozīme būs ar veselības un vides apdraudējumu saistīto jautājumu risināšanai, un aicina Eiropas Komisiju radīt satvaru risku pārvaldībai un trūkumu novēršanai attiecīgajā ES regulējumā;
- aicina respektēt vietējo un reģionālo pašvaldību lēmumus aizliegt, ierobežot un kontrolēt norises un darbību saistībā ar netradicionālo ogleņražu ieguvu. Būtu vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāpiešķir tiesības nepieļaut netradicionālo ogleņražu iespējamo ieguvu jutīgās teritorijās (piemēram, dzeramā ūdens aizsardzības zonas, ciemati, aramzeme utt.);
- uzsver fundamentālo nozīmi, kāda ir pārredzamības principam un skarto iedzīvotāju grupu un vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalībai, pieņemot lēmumus šajā sensitīvajā jomā, un pauž bažas, ka minētie principi līdz šim ne visās dalībvalstīs ir pietiekami ņemti vērā;
- atbalsta priekšlikumu netradicionālos ogleņražus iekļaut pārskatītās direktīvas I pielikumā, lai būtu sistemātiski jāveic attiecīgo projektu IVN, un aicina Komisiju apsvērt ieceri noteikt kopējus vides standartus attiecībā uz netradicionālo ogleņražu izpēti un ieguvu Eiropas Savienībā, lai atvieglotu saskaņotu un saprotamu IVN sagatavošanu.

Ziņotājs	Brian MEANEY kgs (IE/EA), Klēras grāfistes padomes un Vidusrietumu reģionālās pašvaldības loceklis
Atsauces dokuments	Pašiniciatīvas atzinums

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. piekrīt, ka Eiropai vajadzīgi oglekļa emisiju aspektā neitrāli, ilgtspējīgi, globāli konkurētspējīgi, droši un ar augstām izmaksām nesaistīti enerģijas avoti. Eiropas Savienībai tas ir liels izaicinājums. Tāpēc dalībvalstīm ir jāapsver visi iespējamie risinājumi, un tas izraisījis ievērojamu interesi par netradicionālajiem ogļūdeņražiem. Šī interese ir palielinājusies, taču Eiropas Savienībā šobrīd ir atšķirīgs un nesaskaņots regulējums; Komiteja tomēr norāda, ka netradicionālie ogļūdeņraži nav ilgtspējīgi ne klimata pārmaiņu, ne ilgstermiņa energoapgādes aspektā, un tie ir saistīti ar augstu risku;

2. atzīmē, ka netradicionālo ogļūdeņražu ieguve ar horizontālu hidroaullisko laušanu (*hydraulic fracturing*), kurā lielā apjomā izmanto ūdeni ar nesaistīta polimēra piejaukumu (*slickwater*), rada būtiskus draudus videi un veselībai;

3. uzsver, ka Eiropas Komisijai jāveic atbilstoši pasākumi, un rosina Eiropas Komisiju pieprasīt dalībvalstīm nodrošināt kompetētās reģionālās un vietējās pašvaldības ar līdzekļiem, lai tās varētu pareizi pildīt regulēšanas un uzraudzības funkcijas, it īpaši sociālajā un vides jomā, tostarp pienācīgi apsaimniekot visu dabas resursu kopumu, kas ietilpst attiecīgo ES reģionālo un vietējo pašvaldību kompetences jomā;

4. uzsver, ka skaidri jāapzinās iespēja pāriet uz enerģijas ražošanu tikai no neizsīkstošiem enerģijas avotiem un uzmanību un līdzekļus, kas nepieciešami pārmaiņām enerģētikas jomā, nedrīkst novirzīt "netradicionālajiem" vai cita veida energoresursiem. Komiteja piekrīt, ka pārejas posmā no fosilo uz neizsīkstošo enerģijas avotu izmantošanu var tikt izmantoti netradicionālie ogļūdeņraži;

A. Vispārīgi principi

5. norāda, ka saskaņā ar Lisabonas līgumu (2009. gads, 194. pants) dalībvalstīm ir "tiesības paredzēt nosacījumus savu energoresursu izmantošanai, izvēlēties kādu no energoavotiem, kā arī noteikt savas energoapgādes struktūru". Tāpēc Eiropas Savienībā ir ļoti atšķirīgi viedokļi par slānekļa gāzi. RK uzsver, ka visiem un jo īpaši Eiropas Komisijai, izstrādājot priekšlikumus par netradicionālo ogļūdeņražu drošu un nekaitīgu

ieguvi un vienlaikus ievērojot vietējo dabas resursu pieejamību, noteikti ir jāatzīst, jārespektē un jāņem vērā vietējo un reģionālo pašvaldību pilnvaras, uzdevumi, viedokļi un nostāja;

6. uzsver, ka, ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību kompetenci, īpašās zināšanas par stāvokli uz vietas un līdzekļu nepietiekamību, kā arī būtisko un daudzpusīgo ietekmi un risku, ko rada netradicionālo ogļūdeņražu ieguve, ir jārespektē vietējo un reģionālo pašvaldību lēmumi aizliegt, ierobežot un kontrolēt norises un darbību saistībā ar netradicionālo ogļūdeņražu ieguvi. RK uzsver, ka būtu jāpiešķir vietējām un reģionālajām pašvaldībām tiesības nepieļaut netradicionālo ogļūdeņražu iespējamo ieguvi jutīgās teritorijās (piemēram, dzeramā ūdens aizsardzības zonas, ciemati, aramzeme utt.) vai arī gadījumos, ja šī ieguve pašvaldībām neļautu sasniegt siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanas mērķus. Būtu arī jāpastiprina vietējo un reģionālo pašvaldību autonomija lemt par netradicionālo ogļūdeņražu ieguves aizliegšanu savā teritorijā; šajā saistībā atgādina par netradicionālo ogļūdeņražu ieguves aizliegumu, piemēram, Bulgārijā, Francijā, Luksemburgā, Šveices kantonā Fribūrā un Spānijas reģionā Kantabrijā;

7. piekrīt Eiropas Parlamenta viedoklim, ka pašlaik spēkā esošās fakultatīvās pamatnostādnes, kas attiecas uz rūpniecību, piemēram, Globālā ziņošanas iniciatīva (*Global Reporting Initiative*), ANO Globālais līgums (*Global Compact*) un ESAO pamatnostādnes, kuras attiecas uz starptautiskiem uzņēmumiem un kurās noteikts, ka ieguves rūpniecības uzņēmumiem jānovērš negatīvā sociālā un ekoloģiskā ietekme, nav pietiekams līdzeklis, lai mazinātu ieguves negatīvo ietekmi;

8. piekrīt Eiropas Savienības vides komisāram, ka līdz šim veiktie pētījumi liecina par nenoteiktību un trūkumiem spēkā esošajos ES tiesību aktos; uzsver: ja nozare vēlas gūt sabiedrības atbalstu, izšķiroša nozīme būs ar veselības un vides apdraudējumu saistīto jautājumu risināšanai, un rosina Eiropas Komisiju radīt satvaru risku pārvaldībai un trūkumu novēršanai attiecīgajā ES regulējumā;

9. lūdz Komisijai apsvērt iespēju rosināt dalībvalstis ierobežot netradicionālo ogļūdeņražu ieguvi, kamēr nav novērsti regulējuma trūkumi attiecīgajās ES direktīvās;

10. uzskata, ka, neskarot dalībvalstu prerogatīvas izmantot savus energoresursus, visā Savienībā jānodrošina, ka netradicionālo ogļūdeņražu ieguves jomā valda taisnīgi un līdzvērtīgi

konkurences apstākļi un pilnībā tiek ievēroti attiecīgie Eiropas tiesību akti par vides un sabiedrības veselības aizsardzību. Vajadzīgs skaidrs un juridiski saistošs ES regulējums, ieteicams, direktīva par netradicionālo ogļūdeņražu izpēti un ieguvī, lai nodrošinātu pienācīgu aizsardzību pret slānekļa gāzes ieguves radīto apdraudējumu videi un cilvēku veselībai;

11. uzskata, ka Eiropas Savienībā ir konsekventi jāpiemēro ES vides politikas piesardzības princips un obligāti jāveic ietekmes uz vidi novērtējums neatkarīgi no netradicionālo ogļūdeņražu izpētes un ieguves apjoma, vienlaikus ievērojot saimnieciskās intereses un to, ka jānodrošina energoapgādes drošība un atbalsts ilgtspējīgai attīstībai;

12. uzsver, ka, pirms izsniegt atļauju īstenot netradicionālo ogļūdeņražu ieguves projektu, vienmēr būtu jāveic aprītes cikla analīze, un tas jānosaka par pamatprincipu jaunā ES direktīvā par netradicionālo ogļūdeņražu izpēti un ieguvī Eiropas Savienībā;

13. uzsver, ka būtiska nozīme ir pārredzamības principam un iesaistīto iedzīvotāju grupu un vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalībai lēmumu pieņemšanā šajā sensitīvajā jomā, un paūz bažas, ka minētie principi līdz šim ne visās dalībvalstīs ir pietiekami ņemti vērā;

B. Vispārīga informācija

14. norāda, ka vairākās pasaules daļās, it īpaši ASV, kur slānekļa gāzi uzskata par revolucionāru jaunumu, nesenie tehnoloģiskie sasniegumi ir veicinājuši netradicionālo ogļūdeņražu strauju, komerciāla rakstura ieguvī, tomēr atzīmē, ka slānekļa gāzes ieguves iespējas Eiropas Savienībā ir tehniski un ekonomiski ierobežotas. Palielinās izpratne par to, ka Eiropa diez vai pieredzēs tādu bumu kā ASV⁽¹⁾. Tiek lēsts, ka netradicionālās gāzes resursi Eiropā labākajā gadījumā kompensēs tradicionālās gāzes ražošanas samazināšanos, un šo resursu ieguvī cita starpā ierobežo atšķirīgie ģeoloģiskie priekšnosacījumi⁽²⁾, tiesību akti, kā arī augstāks iedzīvotāju blīvums. RK atzīmē, ka šajā jomā joprojām ir vajadzīga rūpīga analīze;

⁽¹⁾ Dr. Werner Zittel, "Shale Gas – European Perspectives" ("Slānekļa gāzes perspektīvas Eiropā"), Eiropas Parlaments, 2013. gada 14. maijs.

⁽²⁾ <http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/shale-gas/Documents/cee-shale-gas-2.pdf>

15. atzīmē, ka netradicionālo ogļūdeņražu ieguves urbumi izsīkst ātrāk nekā tradicionālo ogļūdeņražu ieguves urbumi, tāpēc ir nepieciešams lielāks to skaits, un līdz ar to palielinās arī ražošanas izmaksas. Komiteja tomēr norāda, ka netradicionālo ogļūdeņražu ieguve notiek, izmantojot mūsdienīgus paņēmienus, piem., horizontālo urbšanu un daudzurbumu platformas (uz vienas platformas ir vairāki urbumi), kas var samazināt ietekmi uz vidi un vietējo teritoriju;

16. uzskata: ja gāzes cenas arī turpmāk būs tādas kā pašlaik, slānekļa gāzes pavērtās iespējas ir pārāk mazas, lai būtiski ietekmētu Eiropas apgādi ar gāzi. Pat ja slānekļa gāzes ieguve Eiropā tiktu paātrināta, Eiropas gāzes apgādes palielinājums pat labākajā gadījumā būtu mazāks nekā 10 %. Tā nespēs novērst vietējās ieguves pastāvīgo lejupslīdi un augošo atkarību no importa⁽³⁾. RK atzīmē, ka šajā jomā ir vajadzīga papildu analīze;

17. atzīmē, ka vājais regulējums, iespējams, ir viens no cēloņiem, kas ietekmējis slānekļa gāzes ieguves rentabilitāti, jo viens no slānekļa gāzes buma virzītājspēkiem ASV bija slānekļa gāzes svītrosana no vairākiem vides aizsardzības likumiem; piemēram, laušanas piedevu precīzs sastāvs ir aizsargāts ar patentu likumu un nav jāpublisko; tāpēc Komiteja īpaši uzsver: lai saņemtu atļauju attiecīgu projektu īstenošanai Eiropas Savienībā, noteikti jāpieprasa atklāta informācija par visām ķīmiskajām vielām un to īpatnību hidrauliskās laušanas šķidrumā;

18. norāda, ka urbšana, lai iegūtu slānekļa gāzi un blīvo iegu, vienmēr ir saistīta ar lielas zemes platības izmantošanu plašā teritorijā un var radīt apdraudējumu pilsētu un lauku teritoriju ilgtspējīgai attīstībai un videi, jo urbšanai ir vajadzīgas platformas, smago automobiļu stāvvietas un manevrēšanas zonas, aprīkojums, gāzes apstrādes un transportēšanas iekārtas, kā arī pievedceļi. Lielāko pierādīto un iespējamo ietekmi rada piesārņojošo vielu emisijas gaisā, gruntsūdeņu piesārņojums nekontrolētu gāzes vai šķidrumu plūsmu dēļ, ko izraisa plūsmi vai noplūdes, laušanas šķidruma noplūde un nekontrolēta notekūdeņu novadīšana. Laušanas šķidrumu sastāvā ir bīstamas vielas, un, plūstot atpakaļ, tie turklāt satur smagos metālus un radioaktīvas vielas no atradnes. Slānekļa gāzes urbšana būtiski apdraud cilvēku veselību⁽⁴⁾ un vidi, un šie draudi ir vēl lielāki nekā citu degizraķeņu⁽⁵⁾ radītais apdraudējums; turklāt bīstamību palielina arī daudz lielākais urbumu skaits, kas ir vajadzīgs, lai nodrošinātu tādu pašu ieguves apjomu;

⁽³⁾ Eiropas Parlaments: <http://europeecologie.eu/IMG/pdf/shale-gas-pe-464-425-final.pdf>

⁽⁴⁾ "Human health risk assessment of air emissions from development of unconventional natural gas resources" ("Novērtējums par cilvēka veselības apdraudējumu, ko rada netradicionālo dabasgāzes resursu izstrādes radītās emisijas gaisā"), Lisa M. McKenzie, Roxana Z. Witter, Lee S. Newman, John L. Adgate, Colorado School of Public Health, University of Colorado, Anschutz Medical Campus, Aurora, Colorado, USA.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/environment/integration/energy/unconventional_en.htm

19. pauž bažas par to, ka spēkā esošajos tiesību aktos par derīgo izrakteņu ieguvu Eiropā un ar tiem saistītajā regulējumā, kas attiecas uz izrakteņu ieguvu, nav ņemti vērā netradicionālo ogļūdeņražu ieguves specifiskie aspekti. ES dalībvalstu regulējums, kas attiecas uz derīgo izrakteņu ieguvu, ir ļoti atšķirīgs. Daudzos gadījumos derīgo izrakteņu ieguves tiesības tiek ievērotas vairāk nekā pilsoņu tiesības, un vietējās politiskās iestādes bieži vien nevar ietekmēt iespējamus projektus vai derīgo izrakteņu ieguves vietas, jo tās apstiprina valsts vai federālās zemes valdības un to pakļautībā esošās iestādes; Komiteja arī norāda, ka Eiropā – atšķirībā no ASV – zemes īpašniekiem parasti nav automātiskas īpašumtiesības uz viņu zemē atrodamiem derīgajiem izrakteņiem, tāpēc viņi ne vienmēr gūst labumu no to izmantošanas;

20. rosina pienācīgi izvērtēt no netradicionāliem avotiem iegūtas gāzes reālo potenciālu Eiropas Savienībā, tā kā šim aspektam var būt izšķiroša loma enerģētikas plānos un/vai pasākumos, ko varētu īstenot, jo stratēģiskos ES dokumentos par Eiropas enerģētikas nākotni (piemēram, "Ceļvedis 2050") pausta iecere izmantot slānekļa gāzi kā pārejas resursu virzībā uz atjaunojamo energoresursu lielāku īpatsvaru Eiropas Savienībā. Šāds izvērtējums sniegtu arī iespēju izpētīt, kādas ir sistemātiskas vietējo ergoavotu izmantošanas iespējas. Vienā no šādu plānu un pasākumu mērķiem jāparedz, ka pāreja uz jauniem, saimnieciski konkurētspējīgiem ergoavotiem ar iespējami mazāku oglekļa dioksīda pēdu jānodrošina tādā veidā, ka ES spēj labāk konkurēt ar citiem ģeopolitiskajiem reģioniem. Papildus neprognozējamam vides, klimata un cilvēka veselības apdraudējumam slānekļa gāzes ieguve varētu palēnināt attīstību neizsīkstošu enerģijas avotu izmantošanas jomā un palielināt Eiropas atkarību no fosilā kurināmā. Slānekļa gāze tāpat kā oglekļa piesaistīšana un uzglabāšana nevar būt politisks pašmērķis, kas atrauts no iedzīvotāju vajadzībām, un to nedrīkstētu popularizēt kā ekoloģisku alternatīvu Eiropas enerģētikas nākotnē. Ņemot vērā ar augstām oglekļa emisijām saistīto ieguvu, paplašināšanās mērogu un nepieciešamo ieguldījumu apjomu, jāprecizē, kā slānekļa gāze varētu kalpot par "pārejas kurināmo". Gāzes cenu krišanās, ko izraisījusi slānekļa gāzes intensīvā ieguve ASV, varētu apdraudēt alternatīvu risinājumu, kuri rada maz oglekļa emisiju, rentabilitāti un negatīvi ietekmēt valdību atbalsta shēmas;

21. pauž bažas par to, ka, palielinoties slānekļa gāzes izpētei un ieguvei visā pasaulē, pieaugs gaistošā metāna emisijas, kuru siltumnīcefekts ir 20 līdz 25 reizes spēcīgāks nekā CO₂ radītais siltumnīcefekts, kā arī par slānekļa gāzes ieguves izraisītās globālās sasilšanas potenciālu, kas liecina, ka temperatūra var paaugstināties par vairāk nekā 3,5 grādiem⁽⁶⁾. (pieļaujama paaugstināšanās ir 2 °C). Turklāt netradicionālo naftas un gāzes resursu izmantošana varētu kavēt ANO septītā tūkstošgades attīstības mērķa – vides ilgtspējas nodrošināšanas – sasniegšanu un kavēt centienus pildīt nesen Kopenhāgenas nolīgumā nostiprinātās starptautiskās saistības klimata pārmaiņu jomā;

22. atbalsta lielāka ES finansējuma piešķiršanu pētniecībai un izstrādei ekodizaina jomā, līdzekļus piešķirot no struktūrfondu, Kohēzijas fonda un Eiropas Investīciju bankas, un norāda,

ka līdztekus šiem centieniem vairāk uzmanības jāpievērš tam, ka jaunu standartu pieņemšana varētu kropļot konkurenci; Komiteja atzīnīgi vērtē Komisijas provizorisko novērtējumu par ES vides tiesisko regulējumu, kas attiecas uz netradicionālajiem ogļūdeņražiem, un rosina Komisiju steidzami

- a. veikt rūpīgu analīzi un izvērtēt, vai minētie noteikumi ir piemēroti un pilnībā aptver visus aspektus, kas saistīti ar netradicionālo ogļūdeņražu izpēti un liela apjoma komerciālu ieguvu Eiropā;
- b. apzināt spēkā esošo vides tiesību aktu trūkumus un nepilnības un, ja vajadzīgs, nākt klajā ar piemērotiem priekšlikumiem, ar kuriem minētos aktus pielāgo netradicionālo ogļūdeņražu ieguves specifikai un novērš tiesību aktu nepilnības, kas ļauj tos savtīgi interpretēt vai, transponējot tos valstu tiesībās, attiecībā uz netradicionālo ogļūdeņražu ieguvu pieļaut īpašas atkāpes, kuras ietekmē vietējās un reģionālās pašvaldības;
- c. pārbaudīt, vai svarīgi Eiropas vides tiesību akti atbilstīgi transponēti visu dalībvalstu tiesībās, un neatbilstības gadījumos nekavējoties rīkoties;
- d. iepazīt un ņemt vērā ASV apgabalu un pavalstu iestāžu pieredzi un mācīties no tās;

Tehniski jautājumi saistībā ar iepriekš minēto ieteikumu direktīvai

C. Pamata novērtējumi

23. rosina Komisiju pieprasīt, ka nozarei jānodrošina neatkarīga, pārbaudāma analīze par pašreizējiem vides apstākļiem teritorijās, kurās ierosināts veikt ar netradicionālo ogļūdeņražu ieguvu saistītu darbību:

- a. šajā pamata analizē īpaša uzmanība būtu jāpievērš vispārējam cilvēku un dzīvnieku veselības stāvoklim un dabīgo dzīvotņu kvalitātei un savstarpējai saiknei;
- b. pamatiežu ģeoloģija saistībā ar gruntsūdeņu uzglabāšanu un kustību;
- c. gruntsūdeņi kā mikroorganismu floras un faunas dzīvotne;

⁽⁶⁾ Starptautiskā Enerģētikas aģentūra (IEA): "Golden Rules for a Golden age of Gas" ("Zelta likumi gāzes zelta laikmetam"), 91. lpp.

d. gaisa, virszemes ūdeņu un augsnes pašreizējā kvalitāte un seismoloģiskie dati; jāietver pētījums par dabīgiem, jau pastāvošiem ģeoloģiskiem pārbīdījumiem;

e. pārbaudāmi mikroseismoloģiskie dati;

f. gruntsūdeņu sistēmu vizualizācija trīsdimensiju un četrdimensiju formātā;

D. Ietekmes uz vidi novērtējums (IVN)

24. ar bažām norāda, ka pašreizējā IVN direktīvā nav ņemts vērā vienā dienā iegūto netradicionālo ogļūdeņražu apjoms. Tas nozīmē, ka, neraugoties uz attiecīgo projektu ietekmi uz vidi, tiem nav obligāti jāveic IVN. Saskaņā ar piesardzības principu un Eiropas Parlamenta 2012. gada 21. novembra rezolūcijā prasīto Reģionu komiteja atbalsta priekšlikumu netradicionālos ogļūdeņražus iekļaut pārskatītās direktīvas I pielikumā, lai būtu sistemātiski jāveic attiecīgo projektu IVN;

25. rosina Komisiju apsvērt ieceri noteikt kopējus vides standartus attiecībā uz netradicionālo ogļūdeņražu izpēti un ieguvu Eiropas Savienībā, lai atvieglotu saskaņotu un saprotamu IVN sagatavošanu;

26. atzīmē, ka Eiropā trūkst pieredzes un zināšanu; uzsver, ka pienācīgs regulējums, kas attiecas uz netradicionālo ogļūdeņražu izstrādes izpēti un to ieguvu, ir daļēji atkarīgs no reģionālo un vietējo pašvaldību kompetences un resursiem. Komiteja atzīmē, ka jāpalielina vietējo un reģionālo pašvaldību kompetence un jāstiprina to cilvēkresursi, lai tās spētu risināt ar netradicionālajiem ogļūdeņražiem saistītus jautājumus;

E. Ūdens

27. uzskata: tā kā netradicionālo ogļūdeņražu ieguve notiek 2 km dziļumā un vēl dziļāk, galvenās un vislielākās problēmas ir saistītas ar apšuvuma un cementējuma viengabalainību un kvalitāti. Tā kā ASV pieredze liecina, ka 6 % urbumu ir sūce⁽⁷⁾, Reģionu komiteja

28. uzsver, ka būtu jāuzrauga katrs laušanas posms un jāsniedz informācija par pārbaudīto maksimālo laušanas urbuma garumu, norādot attālumu līdz ūdens nesējslāņiem;

29. rosina Komisiju pieprasīt nozarei nodrošināt korektīvu pasākumu procedūru, ja gruntsūdeņos ieplūst metāns un/vai dabā sastopamas radioaktīvas vielas vai citas gruntsūdeņu kvalitātei kaitīgas vielas, ja plaisas sasniedz gruntsūdeņus vai apšuvumā un cementējumā ir defekti;

30. aicina noteikt, ka pirms jebkuru darbību uzsākšanas obligāti jāveic cementa nostiprinājumu spiediena pārbaudes un virszemes apšuvuma un cementējuma spiediena pārbaudes;

31. uzsver: lai profilakse būtu efektīva, konsekventi jāuzrauga, vai tiek stingri ievēroti visaugstākie urbumu konstrukcijas standarti un lietotas vislabākās metodes; uzsver, ka gan nozarei, gan kompetentajām iestādēm būtu regulāri jākontrolē apšuvuma un cementējuma viengabalainības kvalitāte;

32. aicina noteikt, ka uzņēmējiem, regulatoriem un glābšanas dienestiem kopīgi jāizstrādā obligāti kontroles un ārkārtas rīcības plāni noplūdes novēršanai;

33. rosina noteikt urbšanas platformu obligātos atstatumus no publiskiem vai privātiem ūdens avotiem vai akām;

34. norāda, ka atkritumi un notekūdeņi, kas rodas netradicionālo ogļūdeņražu krājumu izmantošanas laikā, rada virkni problēmu saistībā ar drošu uzglabāšanu, otrreizēju pārstrādi un apsaimniekošanu, un tādēļ ir vajadzīgs atbilstošs regulējums; ir svarīgi tā izstrādē iesaistīt attiecīgās vietējās un reģionālās pašvaldības, kuru kompetencē bieži ir atkritumu apsaimniekošana;

F. Atkritumu apsaimniekošana

35. rosina hidrauliskās laušanas procesā radušos notekūdeņu attīrīšanu veikt tā, lai samazinātu noplūdes un sūču risku; atzīmē, ka hidrauliskās laušanas procesā rodas liels daudzums notekūdeņu, kas satur dažādas piesārņojošas vielas; uzskata, ka atradņu izpētes vai sagatavošanas darbu laikā ūdens otrreizēja izmantošana uz vietas un slēgtā ciklā, izmantojot tērauda glabāšanas tvertnes, paver iespēju attīrīt atpakaļejas plūsmas ūdeni, vienlaikus samazinot ūdens patēriņu, virszemes noplūdes iespējas un izmaksas/satiksmi/ceļu bojājumus, kas saistīti ar atpakaļejas plūsmas ūdens transportēšanu uz attīrīšanas iekārtām; rosina pārtraukt oderētu bedru izmantošanu, jo tajās noplūdes un sūču risks ir lielāks;

36. aicina publicēt informāciju par netradicionālo ogļūdeņražu ieguves procesā neatgūtā laušanas šķidruma daudzumu un saturu un par tā iespējamo ietekmi (tā atkarīga no augsnes un iežu sastāva) uz ūdeni augsnē un faunu;

37. uzsver, ka pašvaldību un valstu atkritumu pārstrādes un notekūdeņu attīrīšanas un šajā procesā radušos īpašo atkritumu pārstrādes iekārtām var pietrūkt jaudas vai tehniskā nodrošinājuma, lai tās varētu attīrīt notekūdeņus tādā apjomā un ar tik specifisku sastāvu; rosina uzņēmējus sadarībā ar atkritumu apstrādes iestādēm un kompetentajām atļauju izsniegšanas iestādēm izstrādāt notekūdeņu attīrīšanas standartus un obligāti īstenojamus ūdens resursu apsaimniekošanas plānus;

⁽⁷⁾ Methane Migration Data Pennsylvania DEP.

38. atgādina, ka radioaktīvās vielas, kas dabā sastopamas ģeoloģiskajās formācijās, dažādos slāņos ir atšķirīgas; uzsver, ka pirms ieguves atļaujas izsniegšanas jāveic radioaktīvo vielu satura novērtējums;

G. Ķīmikalijas

39. pauž bažas, ka pašlaik ES līmenī nav noteikts pienākums atklāt laušanā izmantotā šķidrums ķīmisko sastāvu; uzskata, ka uzņēmējiem būtu jānodrošina pilnīga pārredzamība un obligāti jāatklāj informācija, un minētie faktori ir jāņem vērā ietekmes uz vidi novērtējumos; rosina Komisiju apsvērt, kāds tiesību akts būtu vispiemērotākais, lai šādu pienākumu noteiktu Eiropas līmenī;

40. rosina veikt vairāk pūļu, lai izstrādātu laušanā izmantotā šķidrums piedevas, kam ir viszemākais toksiskums un kas vismazāk apdraud vidi;

H. Zemes, gaisa un citi rādītāji

41. uzsver, ka ieguves darbības veids un metode ir atkarīgi no attiecīgā reģiona ģeoloģiskajām īpatnībām; rosina aktīvi un laikus iesaistīt valstu ģeoloģijas institūtus, kā arī attiecīgās vietējās un reģionālās pašvaldības; aicina noteikt, ka pirms atļaujas piešķiršanas obligāti jāveic paredzamo slānekļa gāzes krājumu, kas atrodas dziļos slāņos un virsmei tuvos slāņos, ģeoloģiskā analīze, tostarp jāsniedz ziņojumi par visām agrāk un pašlaik veiktajām ieguves darbībām reģionā; rosina arī sagatavot urbšanas protokolus;

42. norāda, ka vairāku horizontālu urbumu veikšana no vienas platformas samazina zemes izmantojumu un ietekmi uz vidi;

43. atbalsta ekoloģisku pabeigšanas sistēmu izmantošanu, lai urbuma izbūves pabeigšanas laikā samazinātu vai atgūtu metāna emisijas;

44. atgādina, ka ieguves vietās notikušu nelaimes gadījumu cēlonis bieži ir neapmācīts personāls, nolaidība vai drošības instrukciju neievērošana;

45. iesaka izstrādāt standartizētus plānus rīcībai ārkārtas situācijās un izveidot specializētas grupas reaģēšanai ārkārtas situācijās;

I. Sabiedrības līdzdalība un sabiedrības veselība

46. rosina īpaši novērot urbumu tuvumā dzīvojošo iedzīvotāju veselību; atbalsta reģiona iedzīvotāju veselības reģistra izveidi;

47. iesaka, ka pasākumu, kas saistīti ar netradicionālajiem ogļūdeņražiem, popularizēšana iedzīvotāju vidū jāveic tādām vietējo un pieaicināto speciālistu grupām, kas, ņemot vērā vietējās ekoloģiskās un saimnieciskās īpatnības, var sniegt

objektīvu ieskatu visos ekspluatācijas posmos, uzsverot tās sniegtos saimnieciskos ieguvumus, kā arī tās radīto sociālo un ekoloģisko apdraudējumu;

48. uzskata, ka pirms izpētes posma jānodrošina sabiedrības līdzdalība, obligāti izmantojot virkni plānošanas instrumentu un metožu, kas nodrošina efektīvu līdzdalību, un pirms ekspluatācijas posma jāapspriežas ar sabiedrību; aicina vairāk informēt sabiedrību un izglītēt to jautājumos, kas saistīti ar netradicionālo ogļūdeņražu ieguvē, lai palielinātu sabiedrības izpratni, atbalstu un uzticēšanos šīs darbības regulējumam;

J. Urbumu atstāšana, pamesti, sabrukušī urbumi un sārņu dīķi

49. iesaka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ņemt vērā iepriekšējo pieredzi un pieprasīt, ka jāiegulda finanšu garantijas depozīts, kas 1,5 reizes pārsniedz izmaksas saistībā ar visu izdarīto urbumu pienācīgu slēgšanu un aizzīmogošanu, lai pabeigtu to ekspluatāciju. Šajās izmaksās jāiekļauj visas izmaksas saistībā ar materiāliem un īpašajām zināšanām, kas vajadzīgas, lai veiktu darbu un novērtētu tā rezultātu;

50. uzsver arī, ka finanšu garantijas depozīti vietējās pašvaldībās ir jānogulda, lai urbšanas un laušanas procesā nodrošinātu vislabāko metožu un paņēmieni izmantošanu. Šiem depozītiem jābūt tik lieliem, lai sanācijas pasākumus varētu veikt arī tad, ja atbildīgais uzņēmums vairs neeksistē;

51. uzsver, ka nozares pienākums būtu arī sniegt finansiālu un cita veida nodrošinājumu, lai garantētu vislabāko metožu un paņēmieni izmantošanu netradicionālo ogļūdeņražu ieguves vietu atjaunošanā un sanācijā;

52. uzsver, ka vietējās pašvaldības, kam piešķirtas attiecīgas pilnvaras, jānodrošina ar līdzekļiem ilgstošai gaisa un gruntsūdeņu novērošanai teritorijās, kurās notiek vai ir notikusi netradicionālo ogļūdeņražu ieguve;

K. Vietējo pašvaldību administratīvais un finansiālais slogs

53. norāda, ka slānekļa gāzes daudzposmu ieguve varētu radīt administratīvas grūtības, jo būs jānodrošina likumā noteikto procedūru pareiza piemērošana plānošanas, vides monitoringa un īstenošanas jomā. RK rosina dalībvalstis piešķirt vietējām un reģionālajām pašvaldībām pietiekami daudz līdzekļu šā uzdevuma veikšanai;

L. Sociālā un ekonomiskā ietekme uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām

54. norāda, ka spiediens uz vietējām pašvaldībām, kam ir mazs budžets, saimnieciskās intereses un daļējas energoneatkarības iespējamība ir iemesli, kuru dēļ sociālo risku analīzei netiek pievērsta pietiekama uzmanība un sākas neatgriezeniski procesi;

55. atsaucas uz vietējo un reģionālo pašvaldību pieredzi, kas saistīta ar uzplaukuma un pagrimuma posmiem izrakteņu ieguves rūpniecībā, un norāda, ka

- a. straujš uzplaukums kādā no ekonomikas sektoriem, piemēram, ogļu ieguves vai slānekļa gāzes un naftas ieguves jomā, attiecīgajā sektorā izraisa spēcīgu, bieži vien pēkšņu nodarbinātības pieaugumu, proti, palielinās mazkvalificētu, augsti atalgotu darba vietu skaits;
- b. šādu darba vietu pieejamība mudina gados jaunos darba ņēmējus atteikties no iespējām iegūt labāku izglītību vai piedalīties apmācībā, lai paaugstinātu kvalifikāciju;
- c. citas nozares izvairās no attiecīgā reģiona gan darbaspēka nelielo darba prasmju, gan apgabalam raksturīgā augstākā atalgojuma dēļ;
- d. nodarbinātības līmenis sektorā strauji krītas, kad, ieguvei turpinoties, dabas resursi izsīkst vai citu ekonomikas spēku dēļ to vērtība samazinās;
- e. ekonomikas lejupslīde liek darba ņēmējiem doties prom no reģiona citu iespēju meklējumos, jo trūkst ilgtspējīgu alternatīvu;
- f. dalībvalstīm būtu noteikti jāņem vērā šīs iespējamās sekas un jānodrošina, ka vietējās un reģionālās pašvaldības spēj plānot kopienu ilgtspējas nodrošināšanu, ja kāds no netradicionālo ogļūdeņražu resursiem ir izsmelts vai zaudējis rentabilitāti.

Briselē, 2013. gada 9. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Zaļā grāmata “Par Eiropas stratēģiju par plastmasas atkritumiem vidē””

(2013/C 356/06)

REĢIONU KOMITEJA

- rosina Eiropas Komisiju vēlākais līdz 2020. gadam noteikt, ka plastmasas un viegli uzliesmojošu atkritumu apglabāšana poligonos ir aizliegta, un izvirzīt konkrētus un tālejošus mērķus attiecībā uz plastmasas atkritumu novēršanu, sagatavošanu atkārtotai izmantošanai un otrreizējo pārstrādi, šos mērķus saskaņojot visās attiecīgajās direktīvās un tajos atspoguļojot materiālu ietekmi uz vidi; varētu apsvērt starpposma mērķus un pārējas periodus un par tiem vienoties ar dalībvalstīm;
- lūdz Eiropas Komisiju apsvērt iespēju finansēt jaunu infrastruktūru, kas nodrošina plastmasas efektīvu pārstrādi, un nepiešķirt līdzekļus apglabāšanai poligonos un sadedzināšanai; ES finansējums būtu jāpiešķir tikai tādām iekārtām enerģijas iegūšanai no atkritumiem, kuru izveide paredzēta saskaņotā atkritumu apsaimniekošanas stratēģijā, kurā paredzēts izveidot arī pietiekami daudz iekārtu agrākiem atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas posmiem;
- rosina visaptveroši ieviest principu “piesārņotājs maksā” un aicina Eiropas Komisiju izpētīt, kā ES vislabāk piemērot paplašinātu ražotāja atbildību. Depozīta un atpakaļpieņemšanas sistēmas ir risinājumi, ko attiecībā uz dažiem plastmasas un plastmasu saturošiem produktiem varētu ieviest Eiropas Savienības līmenī. Principa “maksā izmetējs” piemērošana attiecībā uz lielparādītiem atkritumiem būtu jāveicina ar vietējo un reģionālo pašvaldību noteiktām atkritumu savākšanas metodēm. Līdztekus vairākkārtējas izmantošanas stimuliem būtu jāapsver aizliegums pircējiem bez maksas dot plastmasas maisījumus;
- uzskata, ka dizaina procesā būtu jāizmanto nedaudzas vienveidīgas un ar citiem materiāliem nesaisītās plastmasas un uz iepakojuma un ražojumiem būtu skaidri jānorāda arī plastmasas veids, lai atvieglotu to atkārtoto izmantošanu un pārstrādi; rosina noteikt, kādas prasības dizaina procesā turpmāk jāievēro attiecībā uz ražojuma obligāto minimālo pārstrādājamo saturu;
- rosina panākt starptautisku vienošanos, lai aizliegtu sadalīties spējīgu plastmasas mikroplāksņu izmantošanu kosmētikas produktos un ķermeņa kopšanas produktos un tādējādi nepieļautu šī salīdzinoši jaunā piesārņojuma avota nonākšanu pārtikas ķēdē; uzskata, ka būtisku iemeslu dēļ būtu jārosina aizliegt “oksi-sadalāmo” plastmasu līdz brīdim, kad turpmākie pētījumi pierādīs šo produktu pievienoto vērtību.

Ziņotāja: Linda GILLHAM kdze (UK/EA), Runneymede pašvaldības locekle
Atsauces dokuments Zaļā grāmata "Par Eiropas stratēģiju par plastmasas atkritumiem vidē"
COM(2013) 123 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Zaļo grāmatu "Par Eiropas stratēģiju par plastmasas atkritumiem vidē". Atkritumu optimāla apsaimniekošana, gan ierobežojot arvien lielākā atkritumu daudzuma ietekmi uz vidi un tāpēc veidojot un finansējot atkritumu apstrādes un glabāšanas infrastruktūru, gan saglabājot dabas resursus, ir viens no svarīgākajiem uzdevumiem, kas pašlaik jāveic vietējām un reģionālām pašvaldībām;

2. tomēr norāda, ka galvenā prioritāte joprojām ir novērst atkritumu rašanos. Līdztekus optimālākai atkritumu apsaimniekošanai svarīgākais uzdevums ir visaptveroši un tālejoši novērst atkritumu rašanos;

3. tāpēc rosina visaptveroši ieviest principu "piesārņotājs maksā", jo tas ir viens no visefektīvākajiem atkritumu novēršanas līdzekļiem, kas varētu palīdzēt vietējām un reģionālajām pašvaldībām sasniegt atkritumu jomā izvirzītos mērķus un arī mazināt to finansiālo un organizatorisko slogu;

4. atzīmē: lai varētu izvirzīt tālejošākus mērķus attiecībā uz atkritumu novēršanu, savākšanu un otrreizējo pārstrādi, ļoti svarīga ir māsaimniecību līdzdalība. Vietējās un reģionālās pašvaldības var sniegt iedzīvotājiem informāciju un nodrošināt iekārtas, lai viņi pielāgotu savus patēriņa ieradumus un lai varētu palielināt savākto materiālu klāstu un uzlabot to kvalitāti. Taču, lai to paveiktu, jāpanāk izpratne, ka plastmasas atkritumi var būt vērtīga izejviela;

5. norāda, ka plastmasas atkritumi rodas ne tikai māsaimniecībās; daudz lielāka uzmanība jāpievērš arī rūpniecības nozarēm (piemēram, automobiļu būvei), būvniecības nozarei, kā arī citām tirdzniecības nozarēm, jo tajās ļoti daudz izmanto plastmasu;

6. atzīst, ka dalībvalstīs atkritumus apsaimnieko atšķirīgi. Daudzu iemeslu, tostarp sabiedrības pretestības dēļ, daudzās dalībvalstīs ieguldījumi atkritumu apsaimniekošanas iekārtās tiek veikti lēni un infrastruktūras izveidošanai ir vajadzīgs daudz laika;

7. pauž nožēlu par stratēģiskas plānošanas trūkumu vai tās gausumu visā atkritumu apsaimniekošanas ķēdē, ko veido novēršanas pasākumi un sagatavošana atkārtotai izmantošanai un pārstrādei, savākšanas sistēmas, apstrādes uzņēmumi, uz attīstību vērstas tirgus dalībnieku iniciatīvas. Drošība tirgos valdīs tikai tad, ja būs nodrošināts pietiekams pārstrādājamas plastmasas apjoms;

8. rosina Eiropas Komisiju nodrošināt, ka spēkā esošie ES vides tiesību akti tiek pilnībā īstenoti un ievēroti visās 28 dalībvalstīs. Komiteja uzskata, ka ievērošanas nodrošināšanai un kontrolei pašlaik trūkst līdzekļu;

9. atzinīgi vērtē ieceri 2014. gadā pārskatīt Atkritumu poligonu direktīvu. Komiteja uzskata, ka tajā būtu jāparedz vēlākais līdz 2020. gadam aizliegt plastmasas un viegli uzliesmojošu atkritumu apglabāšanai poligonos. RK atzīmē, ka atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem un vietējām un reģionālajām pašvaldībām vajadzīgs laiks, investīcijas un noteiktība, lai varētu ieguldīt līdzekļus atbilstošā atkritumu savākšanas, šķirošanas, otrreizējās pārstrādes un efektīvas galīgās pārstrādes infrastruktūrā. Dalībvalstīm, kas saskaras ar grūtībām, iespējams, būs vajadzīgs pārejas periods aizlieguma ieviešanai, taču, lai sasniegtu līdz 2020. gadam izvirzītos mērķus, visi plastmasas atkritumi, kā tas paredzēts Ceļvedī par resursu efektīvu izmantošanu Eiropā, ir jāapsaimnieko kā izejvielas;

10. atzīmē, ka septiņas dalībvalstis poligonos apglabā mazāk nekā 10 % atkritumu, taču vienpadsmit dalībvalstis poligonos joprojām apglabā vairāk nekā 60 % atkritumu. Apsaimniekojot atkritumus, jāatzīst plastmasas īpašā vērtība un jāveido labākas un efektīvākas savākšanas sistēmas, lai, cik iespējams, mazinātu piesārņojumu;

11. rosina Eiropas Komisiju turpmāk, veicot pārskatīšanu, izvēlēties integrētu pieeju visu veidu plastmasai, tostarp elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA), nolietotiem transportlīdzekļiem (ELV) un iepakojumam. Atkritumu pamatdirektīvā izvirzītie mērķi nav pietiekami augsti un tieši neattiecas uz plastmasas atkritumiem;

12. uzsver, ka, izvirzot jaunus mērķus attiecībā uz plastmasu, jārisina jautājums par tonnāžu, kas nav atbilstošs novērtēšanas līdzeklis, jo īpaši, ja runa ir par vieglu plastmasas plēvi. Mērķiem būtu jāatspoguļo materiālu ietekme uz vidi, lai palielinātu plastmasas nozīmību, jo šim materiālam parasti pievērš mazāk uzmanības nekā smagākiem pārstrādājamiem materiāliem;

13. norāda, ka visas dalībvalstis enerģijas iegūvi no atkritumiem pieņēmušas kā pamatotu alternatīvu atkritumu otrreizējas izmantošanas un pārstrādes pārpalikumu apglabāšanai poligonos; tāpēc RK vēlreiz atkārtoti, ka ES finansējums būtu jāpiešķir tikai tādām iekārtām enerģijas iegūšanai no atkritumiem, kuru izveide paredzēta saskaņotā atkritumu apsaimniekošanas stratēģijā, kurā paredzēts izveidot arī pietiekami daudz iekārtu savāktu atkritumu sākotnējai šķirošanai, attīrīšanai un pārstrādei. Komiteja uzskata arī: tā kā plastmasa ir kurināmais ar augstu siltumspēju, plastmasas pārstrādes mērķi ir jāizvirza katram konkrētajam materiālam, ievērojot apstrādes jaudu, lai nestimulētu pieprasījumu pēc kurināmā un tādējādi arī vērtīgu resursu sadedzināšanu;

14. uzskata, ka jāvelta vairāk pūļu būtu, lai panāktu jau izvirzīto mērķu sasniegšanu. Komiteja arī atbalsta saistošu, konkrētu un tālejošu, bet sasniedzamu mērķu izvirzīšanu ne tikai attiecībā uz atkritumu novirzīšanu uz poligoniem, bet arī attiecībā uz plastmasas atkritumu novēršanu, sagatavošanu atkārtotai izmantošanai un pārstrādi. Šie mērķi būtu jāsaista visās attiecīgajās direktīvās. Varētu apsvērt starposma mērķus un pārējas periodus un par tiem vienoties ar dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas nav guvušas pietiekamus panākumus atkritumu jomā izvirzīto mērķu sasniegšanā;

15. rosina izvirzīt šos mērķus, ievērojot proporcionalitātes, tuvuma un piesardzības principu;

16. uzskata, ka minētie pasākumi ievērojami paaugstinās plastmasas atkritumu vietu atkritumu hierarhijā, un atbalsta Eiropas Parlamenta prasību, vēlākais sākot ar 2020. gadu aizliegt otrreiz pārstrādājamo atkritumu un bioloģisku atkritumu apglabāšanu poligonos, taču brīdina, ka plastmasas atkritumu eksports no Eiropas varētu palielināties, ja netiks vairāk attīstīta plastmasas atkritumu pārstrāde Eiropas Savienībā;

17. rosina vairāk veicināt plastmasas atkritumu pārstrādi visos posmos, tā sekmējot aprites ekonomikas attīstību. Produktu izstrādes sākumā būtu jādomā ne tikai par pārstrādi aprites cikla beigās, bet arī par ražošanā vajadzīgo polimēru racionālāku izmantošanu, kā arī par citu tikai dažu vienvērtīgu un ar citiem materiāliem nesaistītu plastmasas veidu izmantošanu, lai atvieglotu to atdalīšanu otrreizējai pārstrādei;

18. rosina Eiropas Komisiju veicināt zaļu publisko iepirkumu, vairāk stimulējot atkritumu novēršanu, sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, pārstrādi un pārstrādātas plastmasas īpatsvara palielināšanu jaunos ražojumos;

19. lūdz Eiropas Komisiju apsvērt iespēju finansēt jaunu infrastruktūru, kas nodrošina plastmasas efektīvu pārstrādi, un nepiešķirt līdzekļus apglabāšanai poligonos un sadedzināšanai, vienlaikus atbalstot pārstrādājamas plastmasas tirgu un tādējādi veicinot nodarbinātību;

20. atzīmē, ka materiālu otrreizēja pārstrāde Eiropas Savienībā ļauj mazināt tās atkarību no izejmateriālu importa un enerģijas ieguve no atkritumiem būtu jāizmanto kā pakārtota iespēja, lai, ievērojot atkritumu hierarhiju, pilnībā izmantotu atkritumu pārstrādes potenciālu un, kā ieteikts zaļajā grāmatā, izvairītos no atkritumu "ievilkšanas" enerģijas reģenerācijā;

21. ir pārliecināta, ka sistēmām, kas paredzētas plastmasas atkritumu savākšanai no mājaisaimniecībām, jābūt obligātām, bet tās būtu jāveido tā, lai veicinātu šķirošanu un pēc iespējas palielinātu kvalitatīvu pārstrādājamo materiālu reģenerāciju. Tas ir subsidiaritātes jautājums, un, kaut arī kombinēti savāktu sauso atkritumu pārstrāde dažās dalībvalstīs darbojas ļoti efektīvi, jāatzīst, ka gan pilsētās un lauku rajonos, gan dažādās valstīs atkritumu savākšanas metodes ir atšķirīgas. Kaut arī nebūtu praktiski īstenot vienotu "visiem piemērotu" politiku, dažu pamatotu iemeslu dēļ vēlams būtu atkritumu savākšanas metožu brīvprātīga racionalizācija un standartizācija;

22. vēlreiz norāda, ka reģionālās pašvaldības varētu sadarboties, veidojot līdzīgu ēku, piemēram, daudzstāvu dzīvojamu ēku, atkritumu pārrobežu apsaimniekošanas un apstrādes centrus, lai nodrošinātu atkritumu plūsmu efektīvu apsaimniekošanu un nozarē pieejamās infrastruktūras un resursu optimālu izmantošanu;

23. uzskata, ka būtu jāveicina kvalitatīva pārstrāde, aktīvi atbalstot pārstrādātas plastmasas tirgu, un jāveicina videi nekaitīgu materiālu ražošana, lai samazinātu plastmasas atkritumu apjomu vidē;

24. pauž nožēlu par to, ka ziņojumos par Atkritumu pamatdirektīvā izvirzīto reģenerācijas mērķu sasniegšanu galvenokārt jāinformē par atkritumu savākšanu, nevis par faktisko pārstrādi vai no atkritumiem iegūto enerģiju. Steidzami jāprecizē definīcijas un jāizstrādā vienota metodoloģija, kā aprēķināt veikumu atkritumu pārstrādes jomā;

25. atzīmē, ka Eiropas Komisija jau sākusi īstenot programmu, lai atbalstītu desmit dalībvalstis, kurām ir vissliktākie rezultāti atkritumu politikas īstenošanā, un pauž nožēlu par to, ka 18 dalībvalstis joprojām ir tālu no atbilstības Atkritumu pamatdirektīvas prasībām;

26. uzskata, ka būtu vajadzīga virkne pasākumu, jo tikai ar kādu vienu politikas instrumentu neizdosies mazināt atkritumu apglabāšanu poligonos un palielināt to pārstrādi. Tomēr, ja plastmasas pārstrāde ir tehniski sarežģīta un ne vienmēr ekonomiski pamatota, pārstrāde ne vienmēr ir efektīvs risinājums, pat ņemot vērā ļoti pārliecinošus vides aizsardzības apsvērumus;

27. uzskata, ka Eiropas Savienībai ir labas iespējas uzņemties vadību visas pasaules centienos novērst plastmasas atkritumu nonākšanu poligonos un tai būtu jāpopularizē labas atkritumu apsaimniekošanas prakses piemēri vietējā, reģionālajā, valstu un starptautiskajā līmenī. Eiropas Savienībai būtu jāveicina ilgtspējīgas iniciatīvas un jānodrošina, ka atkritumu pārstrādātāji nosūta atkritumus tikai uz tādām pārstrādes rūpnīcām, kas ievēro tādas pašas pārvaldības prasības kā ES rūpnīcas. Starpnieki nav atkritumu pārstrādātāji, un RK rosina stingrāk kontrolēt pārvaldīšanas noteikumu ievērošanu Eiropas ostās;

28. šajā sakarā vēlreiz pauž atbalstu iecerei izveidot Eiropas informācijas platformu, kurā vietējās un reģionālās pašvaldības varētu apmainīties ar informāciju par atkritumu novēršanu un apsaimniekošanu Eiropas Savienībā un citviet;

29. atzīmē, ka plastmasu sūta uz visām pasaules valstīm un tāpēc laba prakse produkta izstrādes posmā, ņemot vērā atkārtotas izmantošanas, remonta un pārstrādājamības iespējas, būs efektīva arī ārpus ES robežām un palīdzēs novērst plastmasas atkritumu nonākšanu jūrās;

30. atzīmē, ka daudzas patēriņa preces, jo īpaši elektropreces un elektroniskās preces, neražo Eiropas Savienībā un, tā kā Eiropas Savienībā ir augstas darbaspēka izmaksas, tās vēlāk atkal tiek eksportētas, lai demontētu, pārstrādātu vai iznīcinātu. Ievērojot tuvuma principu, RK iesaka attīstīt pārstrādes un atkārtotas izmantošanas infrastruktūru Eiropas Savienībā, lai dalībvalstis efektīvi izmantotu Eiropas Savienībā izveidoto atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūru un izvairītos no nevajadzīgas ieguldījumu dublēšanās. Tad plastmasas atkritumus varētu pārstrādāt kaimiņvalstīs un nevajadzētu katrā dalībvalstī būvēt dažādas pārstrādes rūpnīcas; vienlaikus varētu plānot, kā Eiropas Savienībā izveidot infrastruktūru dažu veidu atkritumu īpašai

pārstrādei un tādējādi izvairīties no dublēšanās. RK atzīmē, ka būtu jāparedz atbilstoša atkritumu transportēšanas pārrobežu kontrole un jānodrošina tās īstenošana;

31. uzskata, ka brīvprātīga rīcība var papildināt tiesību aktus, taču būs vajadzīgs regulējums, lai nodrošinātu lietderīgu, efektīvu, drošu un stabilu pamatu atkritumu apsaimniekošanai. RK arī uzskata, ka Eiropas Komisijai pirms ieviest nodokļus vai aizliegumus būtu jāapsver iespēja īstenot pasākumus, kas palielina patērētāju un māsaimniecību informētību un veicina ieradumu maiņu;

32. rosina Eiropas Komisiju izpētīt, kā ES vislabāk piemērot paplašinātu ražotāja un importētāja atbildību, jo īpaši, atbildību par plastmasas atkritumiem, kuru apsaimniekošana pārāk bieži ir vietējo un reģionālo pašvaldību pārziņā. Ja ražotāja atbildība būtu lielāka, tirgū varētu izplatīt produktus, kas rada mazāk plastmasas atkritumu vai vieglāk pārstrādājamus plastmasas atkritumus. Depozīts un nolietotā produkta obligāta atpakaļpieņemšana ir risinājumi, ko attiecībā uz dažiem plastmasas un plastmasu saturošiem produktiem varētu ieviest Eiropas Savienības līmenī, lai mazinātu slogu vietējām un reģionālām pašvaldībām. Komiteja uzskata, ka būtu lietderīgi popularizēt atpakaļpieņemšanas shēmas, lai tajās iesaistītos mazumtirgotāji, skolas un darbavietas, jo tā var uzkrāt vairāk šķīrto vērtīgo resursu, tādējādi palielinot pārstrādes dzīvotspēju. Kā piemēru var minēt mobilo tālrunus un printeru kārtidžus.

33. uzskata, ka principa "maksā izmetējs" piemērošana attiecībā uz lielgabarīta atkritumiem būtu jāveicina ar vietējo un reģionālo pašvaldību noteiktām atkritumu savākšanas metodēm, vienlaikus palielinot informētību un pastiprinot atkritumu aprites kontroli, lai novērstu to, ka [plastmasas] atkritumus aizvien biežāk izmet vai sadedzina ārpus tehniski atbilstošām iekārtām;

34. atzīmē, ka varētu veidot katram atsevišķam gadījumam piemērotas depozīta un atpakaļnodrošanas sistēmas. Dzērienu pudeļu un kārbu atpakaļpieņemšana dažās dalībvalstīs norit sekmīgi un nodrošina kvalitatīvu materiālu pārstrādei. Tā varētu būt vērtīga alternatīva lauku rajonos, kur dalīta savākšana neatmaksājama. Vietējās un reģionālās pašvaldības varētu vēl vairāk veicināt plastmasas, piemēram, polietilēna tereftalāta (PET), savākšanu, īstenojot vides ilgtspējas plānus saistībā ar lieliem publiskiem pasākumiem, ja vien netiek izmantotas vidi saudzējošas alternatīvas PET pudelēm;

Ekodizains

35. uzskata, ka ražojuma konstrukcijai vai dizainam ir izšķiroša nozīme, lai varētu samazināt atkritumu rašanos. Komiteja uzskata: tā kā spēkā esošajā Ekodizaina direktīvā lielākā uzmanība pievērsta ūdens un enerģijas patēriņam, tagad, minēto direktīvu pārskatot, tās darbības jomu varētu paplašināt, lai to piemērotu arī citiem plastmasas ražojumiem un tajā iekļautu prasības par sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, novecošanas novēršanu, remontēšanas iespējām un pārstrādi, kā arī patērētāju konsultēšanu par ražojumu ilgtspēju (piemēram, “produkta apliecība”, kas pievienota produktam). Izstrādājuma dizains ir svarīgs ne tikai patērētājiem, bet arī atkritumu apsaimniekošanas iestādēm, kas atbildīgas par produktu “aprites cikla beigu posma” pārvaldību. Labs ražojuma dizains, iepakojums un demontāžas iespējas nodrošinās un uzlabos tā pārstrādājamību;

36. norāda, ka vērojama tendence samazināt iepakojuma svaru un pārdodamo preču dizainā izmantot maisiņus (mazāk izmantot stiklu vai metālu, tos aizstājot ar plastmasu), lai samazinātu transporta izmaksas un tādā veidā arī CO₂ emisijas; Komiteja tomēr arī norāda, ka šāda attīstības tendence, kas it kā sniedz labumu visiem un var būt finansiāli ļoti izdevīga ražotājiem, varētu palielināt atkritumu savākšanas un pārstrādes izmaksas, kas jāsedz vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

37. tāpēc uzskata, ka būtu jāsamazina dažādu plastmasas veidu skaits (sastāvs), lai sašķirotus, savietojamus plastmasas izstrādājumus varētu pārkausēt. Tas arī nozīmē, ka uz iepakojuma un ražojumiem skaidri jānorāda arī plastmasas veids, lai atvieglotu šķirošanu; turklāt plastmasas izstrādājumu sastāvā nedrīkstētu būt noturīgi organiskie piesārņotāji (POP) un ar REACH regula aizliegtās ķīmiskās vielas;

38. uzskata, ka ieteikumi attiecībā uz ilgtspējīgu produkta dizainu, kas nodrošina pilnas aprites ciklu, tostarp apstrādi pēc ekspluatācijas beigām, palīdzēs lietotājam izprast izstrādājuma patieso vērtību un novērst vērtīgu resursu nevajadzīgu izšķērdēšanu;

39. iesaka turpmāk, pārskatot dizaina prasības, noteikt ražojuma obligāto minimālo pārstrādājamo saturu, taču saprot, ka dažiem materiāliem, kurus izmanto, piemēram, pārtikas un veselības aprūpes vajadzībām, jāatbilst īpašiem standartiem;

40. rosina pakāpeniski pārtraukt bīstamu vielu izmantošanu plastmasas materiālos gan jaunu, gan pārstrādātu produktu sastāvā, lai samazinātu ar to izmantošanu saistīto risku un palielinātu to pārstrādes iespējas. Komiteja atbalsta “Ceļvedī par resursu efektīvu izmantošanu Eiropā” minēto ieteikumu līdz 2020. gadam visas vielas, kas rada lielas šaubas par to nekaitīgumu, iekļaut to vielu sarakstā, kas ar laiku būtu jāiekļauj REACH regulā. Tādā veidā būtu iespējams vērsties pret šādām

plastmasai pievienotajām vielām. Tāpēc Komiteja rosina īpašu vērību veltīt tādiem materiāliem kā mikroplastikāts un nanodaļiņas, kas rada jaunas problēmas un uz ko REACH regula, iespējams, neattiecas;

41. rosina saistībā ar ekodizainu īpašu uzmanību pievērst trīsdimensiju printeriem, kuru izstrāde varētu būtiski ietekmēt plastmasas atkritumu radīšanas kvantitāti un kvalitāti;

Vienreiz lietojami plastmasas izstrādājumi

42. uzskata, ka vajadzīgi dažādi pasākumi, lai novērstu plastmasas izstrādājumu īslaicīgu un vienreizēju lietošanu, tostarp noteikumi, kuru mērķis ir samazināt šādu priekšmetu izmantošanu un atbalstīt atkārtoti lietojamus ražojumus. Bezatbildīgi izmesti tukši plastmasas iepakojumu maisiņi un plastmasas pudeles simbolizē mūsu sabiedrību, kas radusi lietas izmest, un kaitē videi; līdztekus vairākkārtējas izmantošanas stimuliem dažādos reģionos efektīvs izrādījies aizliegums pircējiem bez maksas dot plastmasas maisiņus, un tāpēc šāds risinājums būtu jāapsver;

43. uzskata, ka brīvprātīgas iniciatīvas valstu līmenī, tostarp mazumtirgotāju pienākums pieņemt atpakaļ plastmasas izstrādājumus, varētu sekmēt atkritumu apsaimniekošanas un vides aizsardzības iestāžu atbrīvošanu no dažu plastmasas atkritumu veidu, kas rodas visā vērtības radīšanas ķēdē, apstrādes izmaksām. Vienam no šādiem pasākumiem jābūt patērētāju izglītošanas programmai;

44. uzskata, ka atpakaļpieņemšanu varētu popularizēt un izvērst citās bieži apmeklētās vietās (darbavietās un skolās) bieži izveidotas nelielas līdzvērtīgas shēmas, kas palīdz tām savākt pārstrādei pietiekamu atkritumu daudzumu;

Bioloģiski noārdāma plastmasa

45. pauž bažas par to, ka patērētājus varētu maldināt jēdziens “bioloģiski noārdāms”, jo šāda plastmasa bieži sadalās tikai pie augstas temperatūras rūpnieciskās kompostēšanas iekārtās;

46. uzsver, ka svarīgi ir izprast atšķirību starp jēdzieniem “noārdāms”, “bioloģiski noārdāms” un “kompostējams”. Tos bieži lieto savstarpēji nepareizi. Plastmasa var būt noārdāma, bet ne bioloģiski noārdāma, vai tā var būt tikai kompostējama;

47. uzskata, ka būtiska nozīme ir visa patērētājiem paredzētā marķējuma saskaņošanai un vienkāršošanai. Komiteja tomēr pauž bažas par to, ka informācija dažkārt ir neskaista vai maldinoša, un tās sniegšana, iespējams, ir jāpārtrauc. Informācijai par atbilstošām pārstrādes metodēm un pārstrādātā materiāla saturu jābūt viegli uztveramai;

48. pauž bažas arī par to, ka jēdziens “no bioloģiskām izejvielām ražota plastmasa” varētu radīt priekšstatu par vides interešu ievērošanu, kaut arī ražošanā izmantotā biomasas, iespējams, nav ilgtspējīga vai zemes izmantošanā rada konkurenci, kuras dēļ samazinās pārtikas kultūru audzēšana; Komiteja uzsver, ka jāveicina un jāatbalsta bioplastmasas pētniecība un izstrāde. Šajā procesā liela uzmanība jāpievērš videi nekaitīgam dizainam, proti, tādiem aspektiem kā izejvielas (pēc iespējas no atkritumiem iegūtas izejvielas), papildu vielas (nekaitīgas videi un drošas izmantošanā), ražojuma remonta iespējas (viegli remontējams), pārstrādājamība un sadalāmība;

49. tādēļ rosina pilnībā piemērot spēkā esošās Eiropas standarta normas attiecībā uz kompostējamību (gan uzņēmumos, gan mājāsaimniecībās), bioloģisko noārdāmību un noārdāmību, piemēram, EN 13432, EN 14995, kā arī pārbaudīt šo normu piemērotību attiecināšanai uz atbilstošo vidi, piemēram, augsni, sāļūdeni un saldūdeni, notekūdeņu attīrīšanas iekārtām un anaerobās sadalīšanas procesu, lai tādējādi izveidotu ES marķēšanas sistēmu, kas ļautu ļoti precīzi ņemt vērā šīs atšķirības;

50. rosina panākt starptautisku vienošanos, lai aizliegtu sadalīties spējīgu plastmasas mikroloidišu izmantošanu tādos kosmētikas produktos kā sejas maskas, zobu pasta un citos ķermeņa kosmētikas produktos un tādējādi nepieļautu šī salīdzinoši jaunā piesārņojuma avota nonākšanu pārtikas ķēdē;

51. norāda, ka “oksi-sadalāmo” plastmasu var sadalīt, tikai izmantojot oksidētāju, un tā nav bioloģiski noārdāma; sadalīšanas procesā iespējams, ka plastmasas mikroskopiskās daļiņas nonāk vidē. Secināts, ka, “oksi-sadalāmai” plastmasai nonākot atkritumu pārstrādes procesā, tā negatīvi ietekmē un pazemina pārstrādātā materiāla kvalitāti. Tas ir būtisks iemesls, lai arī rosinātu aizliegt “oksi-sadalāmo” plastmasu līdz brīdim, kad turpmākie pētījumi liecinās par šī produkta pievienoto vērtību;

Atkritumi jūrās

52. piekrīt zaļajā grāmatā minētajam, ka “lielākā daļa jūrās un okeānos atrodamo atkritumu ir no plastmasas”, un tā ir nopietna problēma visā pasaulē. Komiteja uzskata, ka visu plastmasas aprites cikla dalībnieku prioritātei jābūt centieniem mazināt jūras vidē nonākošās plastmasas apjomu;

53. atzīst, ka jāturpina pētījumi, lai analizētu plastmasas makroatkritumu un mikroatkritumu avotus, transportēšanas ceļus un nonākšanu vidē. Jānoskaidro arī, kā šīs mikroskopiskās daļiņas ietekmē jūras floru un faunu;

54. rosina vērtēt vairāk pūļu uzraudzībai un datu vākšanai, lai varētu novērtēt, cik veiksmīgi vai neveiksmīgi bijuši noteikti pasākumi, un sekmētu iespējamo risinājumu izstrādi. Komiteja uzskata, ka konkrētu mērķi samazināt jūrās nonākušo atkritumu apjomu var izvirzīt tikai tad, ja pieejami precīzi dati par pašlaik jūrās jau nonākušo atkritumu daudzumu;

55. iesaka īstenot divējādu stratēģiju:

(a) sauszemes/piekrastes stratēģiju, lai novērstu plastmasas atkritumu nonākšanu ūdens vidē;

(b) jūras stratēģiju, lai nodrošinātu, ka, veicot darbību okeānos un jūrās, atkritumi tiek apsaimniekoti atbildīgi.

Sauszemes/piekrastes stratēģijas pamatā ir iepriekš minētie pasākumi, savukārt jūras stratēģijas pamatā ir Starptautiskās konvencijas par kuģu izraisītā piesārņojuma novēršanu (MARPOL) un citu konvenciju ievērošanas uzlabošana;

56. iesaka vairāk koordinēt ES un Starptautiskās jūrniecības organizācijas (par kuģošanas drošību un drošumu un kuģu radītā jūras piesārņojuma novēršanu atbildīgās ANO aģentūras) īstenotos politiskos un izpildes nodrošināšanas pasākumus;

57. atzīmē, ka ES pamatdirektīvā par jūras vides stratēģiju izvirzīti mērķi attiecībā uz atkritumiem jūrās un jauni mērķi būtu jāsapņo ar jau izvirzītajiem mērķiem. Varētu apsvērt ieceri izvirzīt konkrētus mērķus attiecībā uz plastmasu, taču tiem jābūt pārdomātiem un vērstiem ne tikai uz atkritumu daudzuma samazināšanu. Tagad jāpanāk, ka saistībā ar MARPOL pieņemtie noteikumi, kas attiecas uz atkritumiem un resursiem, tiek ievēroti;

58. norāda uz vietējo un reģionālo pašvaldību un to partneru nozīmi izpratnes palielināšanā. Zināšanas par plastmasas atkritumu izplatību upēs un jūrās ir priekšnosacījums, lai varētu ierobežot un mazināt problēmas nopietnību. Izpratni var palielināt, atbalstot izglītojošas programmas skolās un veicinot atbildīgu rīcību tūrisma nozarē, kā arī ar plastmasas rūpniecības iniciatīvām. “Eiropas sakopšanas” nedēļu rīkošana vai līdzīgas iniciatīvas, kas tiek atbilstoši popularizētas, palielinātu izpratni par šo problēmu;

59. rosina vietējās un reģionālās pašvaldības un to partnerus sadarboties, lai "sakopšanas" iniciatīvas, kas ir lietderīgas, kļūtu mērķtiecīgākas. Kaut arī piekrastes un pludmaļu sakopšanas dienās un pludmalēs izvietotajās atkritumu tvertnēs tiek savākta tikai neliela daļa atkritumu, šie pasākumi palīdz palielināt vietējo kopienu izpratni. Varētu atbalstīt tādas zvejniecības nozares kampaņas kā "Fishing for Litter", kuru laikā zvejnieki dienās, kad nedodas zvejā, vāc atkritumus jūrā un var tos nodot apsaimniekošanai nevis piederības ostā, bet tuvākajā ostā; RK šajā sakarā atbalsta Eiropas Komisijas ieceri 2014. gadā uzsākt īstenot Eiropas mēroga iniciatīvu "Sakopšanas diena" un piedāvā izpētīt, kādas ir iespējas sadarboties minētās iniciatīvas īstenošanā;

60. uzskata, ka vietējās un reģionālās pašvaldības nespēj vienas segt izmaksas, kas saistītas ar atkritumiem jūrās, un rosina dalībvalstīs uzlabot sadarbību visos pārvaldes līmeņos un sadarbību starp kompetentajām iestādēm, ūdens apsaimniekošanas iestādēm, ostu iestādēm un atkritumu apsaimniekošanas

nozari, lai rastu izmaksu ziņā efektīvus risinājumus, kā novērst plastmasas atkritumu nonākšanu jūras vidē;

61. rosina uzlabot zināšanu bāzi, izmantojot ES atbalstītas programmas, piemēram, LIFE+, vai ERAF līdzekļus, lai izpētītu, kāda ir plastmasas atkritumu ietekme uz augsni un jūras vidi;

Nobeiguma piezīme

62. rosina visus atkritumu apsaimniekošanas nozares dalībniekus sadarboties, lai mazinātu plastmasas nonākšanu vidē un ietekmi uz vidi, kā arī izejvielu izmantošanu, un novērtēt plastmasas kā vērtīga resursa potenciālu. Tas ir grūts uzdevums, jo plastmasas izmaksas nav augstas un tās daudzveidīgā izmantošana palielinās, bet tās izturīgums rada ilgstošu problēmu. Arvien lielākā plastmasas atkritumu koncentrācija pasaules jūrās ir trauksmes zvans, taču atzīts, ka lielākā daļa šīs atkritumos nekontrolēti nonākušās plastmasas mērojusi ceļu no sauszemes. Plastmasas atkritumi jebkādā vidē nav pieļaujami!

Briselē, 2013. gada 8. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “ES stratēģija par pielāgošanos klimata pārmaiņām”

(2013/C 356/07)

REĢIONU KOMITEJA

- atzīst, ka klimata pārmaiņu globālā ietekme varētu būt tikpat ievērojama, cik ietekme vietējā līmenī dažās Eiropas pilsētās un reģionos, un tāpēc uzskata, ka lielāka uzmanība pielāgošanās stratēģijām jāpievērš ārpus ES robežām;
- uzskata, ka zaļā infrastruktūra nodrošina klasisku iespēju pielāgošanās pasākumu veikšanai par saprātīgu cenu, kas palīdzēs uzlabot pilsētu teritoriju noturību;
- pauž lielas bažas par klimata pārmaiņu ietekmi uz lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozaru produkciju;
- pauž viedokli, ka stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām lielāka uzmanība jāpievērš pielāgošanās pasākumu veicināšanai vietējā līmenī, jo tieši tur vispirms un visasāk izjūtamās klimata pārmaiņu sekas;
- uzskata, ka finansējums ir viens no galvenajiem priekšnosacījumiem pielāgošanās pasākumu īstenošanai vietējā līmenī;
- atzīst vietējo un reģionālo tīklu nozīmi pielāgošanās pasākumu sekmēšanā un uzskata, ka šie tīkli finansiāli jāatbalsta ar attiecīgiem ES līdzekļiem. Taču RK neiesaka veidot jaunu organizāciju vai brīvprātīgi apņemties īstenot pielāgošanās pasākumus, kā ierosināts stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām, jo tas radītu centienu dublēšanos, maldinātu dalībniekus un, iespējams, izniekotu vērtīgus resursus. Pastāvošajam Pilsētas mēru paktam būtu jānodrošina labāks finansējums un to būtu jāpārveido par tīklu, kura galvenā uzmanība pievērsta abiem aspektiem saistībā ar rīcību klimata pārmaiņu jomā, proti, pielāgošanās klimata pārmaiņām un to seku mazināšanai;
- secina: ievērojot esošo steidzamību, stratēģijas ierosinātajā pārskatīšanā 2017. gadā galvenā uzmanība būtu jāpievērš ne tikai progresam valstu pielāgošanās stratēģiju izstrādē un jautājumam, vai nākotnē nepieciešami jauni tiesību akti, bet 2017. gads būtu jānosaka arī par mērķdatumu vairāku svarīgu posmu īstenošanas pabeigšanai visos pārvaldības līmeņos, tam eventuāli izmantojot pielāgošanās jomā sasniegtās gatavības rezultātu apkopojuma pieeju; turklāt: lai šos svarīgos posmus pabeigtu, līdzās stratēģijai par pielāgošanos klimata pārmaiņām jānodrošina arī vadlīnijas un atbalsts vietējā līmeņa struktūrām un dalībvalstīm.

Ziņotājs:	Neil SWANNICK kgs (UK/PSE), Mančēstras pilsētas domes loceklis
Atsauces dokuments	Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Pielāgošanās klimata pārmaiņām: ES stratēģija"
	COM(2013) 216 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. apzinās, ka 2015. gadā sagaidāmais ANO nolīgums par klimata pārmaiņām attieksies ne tikai uz klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanu, bet arī uz pielāgošanos tām. Lai nodrošinātu nolīguma ilgtspēju, ir absolūti nepieciešams veidot noturību pret klimata pārmaiņām – it sevišķi visnabadzīgākajās un vismazāk aizsargātajās pasaules valstīs;

2. uzsver, ka klimata pārmaiņu ietekmes mazināšana ir labākais veids, kā preventīvi cīnīties ar daudzām svarīgākajām problēmām saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām, un jo tālējāki un vērienīgāki būs klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanas pasākumi, jo mazāki varēs būt pielāgošanās pasākumi;

3. norāda, ka pasaule ir pārkāpusi bīstamu sliekšni: oglekļa dioksīda līmenis atmosfērā šobrīd sasniedz 400 ppm;

4. aicina ES sarunu vedējus izvirzīt tālējākus mērķus un gūt starptautisku atbalstu 2015. gadā parakstāmajam nolīgumam, kurā tiktu nepārprotami paredzēta pasaules enerģijas sistēmas pārveide;

5. pilnībā apzinās, ka daudzas jaunattīstības valstis apdraud tādi lēni norisoši klimata pārmaiņu procesi kā ūdens līmeņa celšanās un pieaugošas temperatūras, kas saasina draudus, ko rada ārkārtēji laika apstākļi, un būtiski apdraud izredzes sasniegt ilgtspējīgu attīstību visā pasaulē;

6. uzsver, ka klimata pārmaiņas tieši ietekmē ūdens resursus un ka šo resursu pārvaldība ietekmē ekosistēmas un augkopības un lopkopības nozares produkciju, sociālekonomisko darbību un iedzīvotāju veselību;

7. aicina Padomi un Komisiju piesaistīt Reģionu komiteju gan darbam klimata pārmaiņu mazināšanas jomā, gan tehniskajam darbam, ko veic saistībā ar Nairobi darba programmu,

kurā galvenā uzmanība vērsta uz ekosistēmā balstītu pielāgošanos klimata pārmaiņām un bioloģisko daudzveidību.

Pielāgošanās un noturība pret klimata pārmaiņām

8. atzinīgi vērtē noturības pieminēšanu ES stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām un stratēģijas vispārējo mērķi atbalstīt progresu ceļā uz "Eiropu, kas ir noturīga pret klimata pārmaiņām". RK uzskata: noteikt pielāgošanos klimata pārmaiņām par noturības dimensiju ir vērtīga pieeja. Pilsēta var atgūties no šoka (ar klimatu saistīta vai cita veida) tās urbānajai sistēmai, ja tai ir augsta noturība pret klimata pārmaiņām; taču, ja šī noturība ir zema, minētais šoks pilsētu var būtiski ietekmēt;

9. uzskata: ir svarīgi veidot saiknes starp pielāgošanos klimata pārmaiņām, katastrofu riska pārvaldību un plānošanu kopienās saistībā ar ārkārtas situācijām;

10. saistībā ar noturību uzskata, ka pielāgošanās nozīmē:

— visaptverošu darba kārtību, kas aptver sistēmas, nozares, teritorijas un laika periodus;

— vienu plašākas stratēģijas elementu, kas vajadzīgs, lai veidotu Eiropas un tās pilsētu un reģionu noturību;

— procesu, kurā tiek apzināti un attiecīgi mazināti riski, ko rada ārkārtēji laika apstākļi un klimata draudi, tādējādi mazinot ar tiem saistītā šoka intensitāti;

11. apzinās, ka klimata pārmaiņu negatīvā ietekme ir sagaidāma, pat ja tiks izstrādāti vēlā ņemami pielāgošanās pasākumi un sasniegts mērķis ierobežot globālo sasilšanu, lai tā nepārsniegtu vidēji 2 °C. Tādēļ prioritāte ir noturības veidošana saistībā ar šādām pārmaiņām, un šai sakarā jēdziens "klimatizturība" ir piemērotāks nekā jēdziens "klimatgatavība";

12. atzīst, ka globālo klimata pārmaiņu ietekme varētu būt tikpat ievērojama, cik ietekme vietējā līmenī, ko dažām Eiropas pilsētām un reģioniem rada globālā loģistika un piegādes ķēdes, pārtikas drošība un migrācija (cilvēku, floras, faunas un slimību), un tāpēc uzskata, ka lielāka uzmanība pielāgošanās stratēģijām jāpievērš ārpus ES robežām. Tādā pašā mērā, kā pasaules līmenī tiek atbalstīta attīstība un sadarbība, pārtikas un enerģijas nodrošināšana, būtu jāatbalsta arī pielāgošanās klimata pārmaiņām, ņemot vērā to radītos potenciālos riskus, kā arī ieguvumus Eiropas Savienībai;

13. norāda uz pētījumiem, kas veikti par klimata pārmaiņu ietekmi uz kultūras mantojumu, un pauž viedokli, ka pielāgošanās stratēģijās būtu jāietver arī novērtējums par tādu kultūras mantojuma vērtību neaizsargātību pret ārkārtīgiem laika apstākļiem un vides degradāciju kā ēkas, mākslas darbi un arhīvi;

14. uzskata, ka zaļā infrastruktūra nodrošina klasisku iespēju pielāgošanās pasākumu veikšanai par saprātīgu cenu, kas palīdzēs uzlabot pilsētu teritoriju noturību, ierobežojot virsmas temperatūru un samazinot lietusūdens noteci. Ir nepieciešama tāda pielāgošanās pieeja, kuras pamatā ir dabas un pilsētu sistēmas; kā piemērs minami ekoloģiskie koridori, kuri šķērso administratīvās robežas, lai sekmētu savvaļas dzīvnieku migrāciju klimata pārmaiņu apstākļos. Tāpēc ir lietderīgi atbalstīt ekosistēmas un zaļo infrastruktūru kā nozīmīgu infrastruktūru.

15. uzskata, ka veselīgas ekosistēmas un plaša bioloģiskā daudzveidība stiprinās vietējo un reģionālo izturību pret klimata pārmaiņām, un uzsver, ka klimata pārmaiņas rada draudus arī pašām šīm sistēmām. Šim jautājumam būtu jāvelta lielāka uzmanība stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām, valstu pielāgošanās stratēģijās un ES programmās;

Pielāgošanās un tautsaimniecības konkurētspēja

16. atzinīgi vērtē saikni, kas stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām noteikta starp ārkārtīgiem laika apstākļiem un klimata pārmaiņu radītajiem riskiem, no vienas puses, un Eiropas turpmākās ekonomiskās labklājības nodrošināšanu, no otras puses, taču brīdina, ka pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumus, kas uztur izaugsmi un konkurētspēju, nedrīkst īstenot uz sociālās labklājības un veselības aprūpes rēķina;

17. apzinās ievērojamās tiešās izmaksas, ko rada ar laika apstākļiem un klimatu saistītie riski, piemēram, ēku un

infrastruktūras bojājumi. Tāpēc būtu jāveicina tādi pielāgošanās pasākumi, kas aptver gan esošās infrastruktūras modernizāciju, gan noturības aspekta integrēšanu jaunās sistēmās, piemēram, dzelzceļa līniju un mājokļu izbūvē;

18. secina: apdrošināšanas sabiedrības var uzskatīt, ka konkrētas pilsētas vai reģiona zeme, ēkas vai infrastruktūra nav pietiekami aizsargāta no klimata pārmaiņu radītajiem riskiem., Šādā gadījumā var tikt ierobežotas iespējas noslēgt apdrošināšanas līgumus vai pieaugt apdrošināšanas izmaksas. Attiecīgi šādās teritorijās var būt apgrūtināta to izaugsmes mērķu sasniegšana, un atsevišķas pilsētu teritorijas var kļūt "neapdrošināmas". Tāpēc ir apsveicami, ka Komisija publicētajā Zaļajā grāmatā "Apdrošināšana pret dabas vai cilvēka izraisītām katastrofām" pievēršas šim jautājumam;

19. norāda, ka ir svarīgi novērtēt klimata ietekmes radītās izmaksas, lai būtu iespējams salīdzināt iepriekšējas pielāgošanās pasākumu vērtību. Tas uzlabotu izpratni par pielāgošanās pasākumu nestajām ekonomiskajām iespējām un ļautu izvairīties no izmaksām. Klimata pārmaiņu ekonomiskie aspekti jau ir analizēti tā dēvētajā *Stern* ziņojumā. Jāveicina tālāki pētījumi šajā jomā, lai atbalstītu tādu uzņēmējdarbības piemēru attīstību, kuru politikā un stratēģijā integrēti pielāgošanās pasākumi;

20. atbalsta "pilna dzīves cikla" pieeju attiecībā uz kapitāla izmaksu un ieguvumu novērtēšanu, lai nodrošinātu klimata noturības jomā veikto ieguldījumu atmaksāšanos ilgtermiņā. Jānosaka par pienākumu pārskatos un riska reģistros iekļaut to pasākumu un kapitāla ieguldījumu ekonomisko, ekoloģisko un sociālo ietekmi, kuru īstenošanā klimata pārmaiņas nav ņemtas vērā;

21. uzskata, ka būtiska uzmanība pielāgošanās stratēģijās jāpievērš ārkārtēju laika apstākļu un klimata pārmaiņu potenciālajam riskam traucēt tīklā sasaitītu infrastruktūru sistēmu darbību. Laika vai klimata apstākļu radīts apdraudējums, piemēram, elektrības padeves apakšstacijas vai IKT tīkla darbības pārtrūkums var netieši ietekmēt vai radīt lavīnveida sekas daudzos tautsaimniecības sektoros un pakalpojumos;

22. norāda, ka sociālekonomisko sistēmu, klimata pārmaiņu un infrastruktūras savstarpējā saistība var mainīt ceļojumu un enerģijas patēriņa paradumus, ievērojami ietekmējot infrastruktūras pakalpojumu pieprasījumu un piedāvājumu.

23. pauž lielas bažas par klimata pārmaiņu ietekmi uz lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozaru produkciju; aicina nodrošināt, lai ES politikas pasākumi šajā jomā palīdzētu nostiprināt izturību pret klimata pārmaiņām šiem ļoti svarīgajiem primārajiem ražošanas veidiem un ekosistēmām, kas nodrošina šīs ražošanas iespējamību;

Pielāgošanās mērķis

24. apzinās neskaidrību par nākotnē sagaidāmo siltumnīcefekta gāzu koncentrāciju atmosfērā un ar to saistīto temperatūras paaugstināšanos un ietekmi. Stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām galvenā uzmanība pievērsta pielāgošanās pasākumiem tādā pasaulē, kurā temperatūra būs par 2 °C augstāka. Taču pašreizējās zinātnes atziņas un Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes Ceturtais izvērtējuma ziņojums par klimata pārmaiņām⁽¹⁾ liecina, ka pašreizējā siltumnīcefekta gāzu koncentrācija atmosfērā (tai saglabājoties esošajā līmenī) novedīs pie atmosfēras sasilšanas par vairāk nekā 2 °C. Tāpēc, ievērojot piesardzības principu, Komiteja atbalsta tādu pasākumu īstenošanu, kuri atbilst pielāgošanās vajadzībām, ko radīs lielāka temperatūras paaugstināšanās nākotnē.

Neaizsargātība pret ārkārtēju laika apstākļu un klimata pārmaiņu radīto apdraudējumu

25. atzinīgi vērtē stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām ietvertās atsauces uz neaizsargātību, jo tas ir svarīgs elements, lai izprastu klimata pārmaiņas un spētu tām pielāgoties; pielāgošanās galvenais mērķis ir mazināt "uztvērēju" (tostarp iedzīvotāju, infrastruktūras un tautsaimniecības nozaru) neaizsargātību pret ārkārtēju laika apstākļu un klimata pārmaiņu izraisīto draudu radīto kaitējumu;

26. atbalsta tādu pielāgošanās pieeju, kurā ņemts vērā neaizsargātības aspekts, jo:

— prognozēt klimata pārmaiņu izpausmes vietējā līmenī ir metodoloģiski sarežģīti, laikietilpīgi un dārgi, savukārt dati par neaizsargātību ietekmējošiem faktoriem parasti ir vieglāk pieejami. Uz neaizsargātības aspektu fokusēta pieeja ļauj panākt tūlītēju progresu arī bez precīzām klimata pārmaiņu prognozēm vietējā līmenī;

— Pasaules Veselības organizācija norāda, ka klimata pārmaiņas ir lielākais iedzīvotāju veselības apdraudējums 21. gadsimtā;

— ārkārtēji laika apstākļi un klimata pārmaiņas jo īpaši apdraud visneaizsargātākās iedzīvotāju grupas, tostarp vecāka gadagājuma un ļoti jaunus cilvēkus, kā arī sociālekonomiski nelabvēlīgā situācijā esošas personas, jo viņiem trūkst līdzekļu, kā arī piekļuves apdrošināšanai. Uz neaizsargātību vērsta pieeja

(1) Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes Ceturtais izvērtējuma ziņojums par klimata pārmaiņām.

var iekļaut ar veselības aprūpi un sociālo taisnīgumu saistītus jautājumus, šādi argumentējot nepieciešamību veikt pasākumus, lai pielāgotos klimata pārmaiņām;

27. norāda, ka stratēģiju par pielāgošanos klimata pārmaiņām varētu uzlabot, iekļaujot tādu jēdzienu kā risks, neaizsargātība, pakļautība riskam un izturība lietojuma precīzējumam, tostarp nosakot arī pamatdefinīcijas.

Daudzlīmeņu pārvaldība

28. norāda, ka stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām galvenā uzmanība pievērsta pielāgošanās pasākumu iekļaušanai ES rīcībā un valstu līmeņa pielāgošanās stratēģiju izstrādei, taču mazāka vērtība piešķirta dalībvalstu atbalstīšanai pielāgošanās pasākumu izstrādē vietējā un reģionālajā līmenī;

29. uzsver, ka nepārprotamāk ir jāatzīst daudzlīmeņu pārvaldības loma ar klimata pārmaiņām saistīto pielāgošanās pasākumu īstenošanā. Tas palīdzētu:

— uzlabot izpratni par to, ka pielāgošanās jomā veicamie uzdevumi un vajadzības ir atkarīgas no attiecīgās teritorijas;

— veidot skaidrāku izpratni par atbildību pielāgošanās pasākumu izstrādes jomā dažādā teritoriālajā mērogā, piemēram, atbildība par stratēģisko un vietējas nozīmes automaģistrāļu pārvaldību;

— atzīt dalībvalstu un reģionālā līmeņa pārrobežu pielāgošanās problēmu nozīmi, piemēram, plūdu riska pārvaldības jomā;

— sekmēt dalībvalstu līmeņa pielāgošanās politikas pasākumu pārņemšanu uz vietējo un reģionālo līmeni, kur tiks veikta īstenošana;

30. apzinās, ka valstu stratēģijas var sniegt augsta līmeņa pārskatu par ietekmi un riskiem, taču saprotams, ka tajās bieži netiks ievērotas vietējā un reģionālajā līmenī svarīgas atziņas un jautājumi;

31. uzsver, ka valstu pielāgošanās stratēģijās būtu jāsniedz pārvaldības norādes, lai sekmētu pielāgošanās procesu vietējā un reģionālajā līmenī, un dalībvalstīm partnerībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāuzrauga pielāgošanās stratēģiju izstrāde un īstenošana vietējā un reģionālajā līmenī; Eiropas Savienībai būtu jānodrošina vadlīnijas attiecībā uz šo uzdevumu veikšanu;

32. dalībvalstis jārosina veidot tīklus, kas apvieno ieinteresētās personas no visdažādākajām nozarēm, lai tās piedalītos pielāgošanās stratēģiju izstrādē dažādās teritorijās;

33. pauž viedokli, ka reģionālā līmeņa pielāgošanās stratēģijas ir vispiemērotākais instruments, kurā iekļaut informāciju par vispārējo kontekstu, norādīt atbilstošos līdzekļus un sniegt vadlīnijas vietējā līmeņa rīcības atbalstam. Reģioni un vietējās pašvaldības var arī norādīt uz nozīmīgākajām klimata pārmaiņu sekām, kuras bieži vien katrā reģionā ir citādas, ņemot vērā atšķirības, kas raksturo tādas teritorijas kā salas, kalnu reģioni, pilsētu aglomerācijas un piekrastes reģioni;

34. apzinās dalībvalstu atšķirīgās pārvaldības struktūras stratēģiju īstenošanai vietējā līmenī; dažās, taču ne visās dalībvalstīs, pastāv atbilstošas plānošanas struktūras, taču Komiteja uzskata, ka visās valstīs ir nepieciešams sava veida pārvaldības ietvars pielāgošanās stratēģiju īstenošanai vietējā līmenī, lai dalībvalstu līmenī pielāgošanās pasākumiem paredzētie ieguldījumi, tiesību akti un politika sasniegtu vietējo līmeni;

35. pauž viedokli, ka stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām lielāka uzmanība jāpievērš pielāgošanās pasākumu veicināšanai vietējā līmenī, jo tieši tur vispirms un visasāk izjūtamais klimata pārmaiņu sekas. Eiropā pielāgošanās klimata pārmaiņām jomā veikto pasākumu sekmes būs novērtējamas pēc tā, cik lielā mērā vietējā līmenī būs izstrādāti un īstenoti pielāgošanās pasākumi ar mērķi samazināt ārkārtēju laika apstākļu un klimata pārmaiņu radītos riskus;

36. uzskata, ka pielāgošanās pasākumi visvairāk ir nepieciešami pilsētās. Lielākā daļa ES iedzīvotāju dzīvo pilsētās. Pilsētas pastiprina klimata pārmaiņu ietekmi (piemēram, pilsētu „siltuma salas” efekts), tajās dzīvo neaizsargāti klimata pārmaiņu „uztvērēji” un tās ir svarīgi ekonomiski un kultūras centri;

37. uzsver: pielāgošanās pasākumi jāintegrē it sevišķi tādās jomās kā teritoriālā plānošana, jo tai ir būtiska nozīme ilgtermiņa pārmaiņu nodrošināšanā ainavā un apbūvētajā vidē.

Pielāgošanās pasākumu īstenošana vietējā un reģionālajā līmenī

38. atzinīgi vērtē apņemšanos vismaz 20 % no daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam līdzekļiem veltīt ar klimata pārmaiņām saistītiem izdevumiem un iekļaut pielāgošanās pasākumus ES līmeņa finansējuma, politikas un pētniecības programmās, tostarp struktūrfondos, programmā “Apvāršnis 2020”, LIFE+ un lauku attīstības programmā;

39. apzinās, ka saskaņā ar subsidiaritātes principu dalībvalstīm piekrīt galīgā atbildība veicināt pielāgošanās pasākumu integrēšanu vietējā un reģionālā līmeņa politikā un praksē;

40. atzīst, ka pielāgošanās pasākumu īstenošanas līmenis dalībvalstīs, reģionos un pilsētās būs atšķirīgs, ņemot vērā klimata pārmaiņu radīto risku dažādo apjomu, attiecīgo teritoriju neaizsargātību pret šiem riskiem un pielāgošanās spējas. Tas savukārt ietekmēs to iespējas sagatavoties un reaģēt uz ārkārtējiem laika apstākļiem un klimata pārmaiņām;

41. atbalsta “pielāgošanās tipu” izstrādi nolūkā veicināt pilsētu līmeņa stratēģiju attīstīšanu. Pilsētās pastāvošo līdzību apzināšana, piemēram, pašreizējais un sagaidāmais klimata pārmaiņu radītais apdraudējums un sociālekonomiskās īpatnības, var palīdzēt veidot plašus tīklus, kuros apvienojas pilsētas ar līdzīgām pielāgošanās pasākumu vajadzībām. Šādas pilsētu grupas veicinātu efektīvāku stratēģiskās pielāgošanās pasākumu plānošanu un politikas veidošanu, līdzekļu piešķiršanu, nepieciešamo vadlīniju nodrošināšanu un mācību tīklu izveidi. Komiteja norāda, ka jau pastāv atsevišķas brīvprātīgi organizētas apvienības, kuras būtu jāatbalsta;

42. norāda: ņemot vērā pielāgošanās prasību un spēju daudzveidību, proti, atšķirīgas pārvaldības struktūras, piekļuve resursiem un biofizikālās īpatnības, kas ietekmē pielāgošanās pasākumu izstrādi un īstenošanu, jēdziena “paraugprakse” izmantošana ir maldinoša. Tā kā praksi nevar pilnībā nodot tālāk, šai sakarā formulējums “laba prakse” būtu atbilstošāks;

43. norāda, ka pielāgošanās spēju veidošana ir svarīgs pamats pielāgošanās pasākumu attīstīšanai un īstenošanai. Tādēļ ir svarīgi veidot dalībvalstu un vietējā līmeņa centrus, kas veicinātu pielāgošanās spēju veidošanu, apmācības, kā arī informācijas un pieredzes apmaiņu starp pilsētām un reģioniem;

44. uzsver izglītošanas vides jautājumos un komunikācijas nozīmi un vietējo un reģionālo pašvaldību svarīgo lomu šajā jomā; uzsver, ka ir svarīgi komunikāciju – it īpaši klimata pārmaiņu jautājumos – pielāgot vietējai sabiedrībai un vietējiem apstākļiem, un šādai komunikācijai un izglītošanas kampaņām vajadzētu piešķirt finansiālu atbalstu;

45. uzskata, ka finansējums ir viens no galvenajiem priekšnosacījumiem pielāgošanās pasākumu īstenošanai vietējā līmenī. Ir vajadzīga skaidrība par to, kā iegūt ievērojamos līdzekļus, kas nepieciešami pielāgošanās pasākumu sekmēšanai, it īpaši ņemot vērā to, ka attiecībā uz šai sakarā minētajiem ES emisiju kvotu tirdzniecības sistēmas izsoles ieņēmumiem pastāv zināmas šaubas. Īpaši nepieciešams noteikt, ka nākamajā plānošanas periodā pielāgošanās pasākumiem būs iespējams izmantot struktūrfondu (piemēram, Eiropas Reģionālās attīstības fonda) līdzekļus, turklāt nesamazinot klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumiem nepieciešamo budžetu;

46. atzīst vietējo un reģionālo tīklu nozīmi pielāgošanās pasākumu sekmēšanā un uzskata, ka šie tīkli finansiāli jāatbalsta ar attiecīgiem ES līdzekļiem. Taču RK neiesaka veidot jaunu organizāciju vai brīvprātīgi apņemties īstenot pielāgošanās pasākumus, kā ierosināts stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām, jo tas radītu centienu dublēšanos, maldinātu dalībniekus un, iespējams, izniekotu vērtīgus resursus. Pastāvošajam Pilsētas mēru pakam būtu jānodrošina labāks finansējums un to būtu jāpārveido par tīklu, kura galvenā uzmanība pievērsta abiem aspektiem saistībā ar rīcību klimata pārmaiņu jomā, proti, pielāgošanās klimata pārmaiņām un to seku mazināšanai;

47. uzsver: stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām izstrādātajam redzējumam pielāgošanās jomā jābūt vairāk proaktīvam, nevis reaktīvam, proti, izstrādājot un īstenojot pielāgošanās pasākumus, uzmanība jāpievērš gan stratēģijām ilgtermiņa risku samazināšanai, gan jāstiprina gatavība un spējas reaģēt uz jau pašreizējiem ārkārtīgiem laika un klimata apstākļiem.

Pielāgošanās un seku mazināšanas pasākumu sinerģija un pretrunas

48. uzskata, ka pielāgošanās klimata pārmaiņām un to seku mazināšana ir visaptverošas klimata pārmaiņu stratēģijas būtiskas sastāvdaļas. Lai gan pielāgošanās pašreizējām un nenovērsamajām klimata pārmaiņām nākotnē ir ļoti svarīga, nebūtu jāuzskata, ka tā aizstāj seku mazināšanu. Kankunas vienošanās, ko izstrādāja ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros, uzsvērts, ka pusēm par vienlīdz lielu prioritāti jānosaka gan pielāgošanās pasākumi, gan seku mazināšanas pasākumi. Tomēr piešķirto līdzekļu apjoms vietējā līmenī var būt atšķirīgs;

49. norāda: būtisks aspekts, kas nākamajās desmitgadēs ļautu stiprināt Eiropas konkurētspēju un dzīves kvalitāti, ir veicināt sabiedrību un tautsaimniecību noturību pret klimata

pārmaiņām. Taču bez kavēšanās vajadzētu palielināt tādu pasākumu skaitu, kuru mērķis ir būtiski samazināt kaitīgo gāzu emisijas, kas izraisa klimata pārmaiņas;

50. apzinās: lai gan pielāgošanās klimata pārmaiņām un to seku mazināšana pēc būtības ir cieši saistītas, šobrīd reti ir sastopami gadījumi, kad pielāgošanās un seku mazināšanas pasākumi būtu savstarpēji integrēti; tāpēc steidzami jāpanāk, lai politikā, praksē un pētniecībā tiktu atzītas un veicinātas sinerģijas. Turklāt ir svarīgi nodrošināt, lai visas ES politikas jomas atbalstītu šo divu mērķu sasniegšanu;

51. atzīst ieguvumus, ko var sniegt pasākumi, kuros seku mazināšana un pielāgošanās skatīta kā savstarpēji papildinošas darbības; pretējā gadījumā konfliktējoši pielāgošanās un seku mazināšanas pasākumi var radīt ievērojamu nelabvēlīgu ietekmi, piemēram, mehāniskas dzesēšanas iekārtu ierīkošana ēkās, lai telpās novērstu augstu temperatūru, kas savukārt palielina siltumnīcefekta gāzu emisijas;

52. secina: ievērojot esošo steidzamību, stratēģijas ierosinātajā pārskatīšanā 2017. gadā galvenā uzmanība būtu jāpievērš ne tikai progresam valstu pielāgošanās stratēģiju izstrādē un jautājumam, vai nākotnē nepieciešami jauni tiesību akti, bet 2017. gads būtu jānosaka arī par mērķdatumu vairāku svarīgu posmu īstenošanas pabeigšanai visos pārvaldības līmeņos, tam eventuāli izmantojot pielāgošanās jomā sasniegtās gatavības rezultātu apkopojuma pieeju; turklāt: lai šos svarīgos posmus pabeigtu, līdzās stratēģijai par pielāgošanos klimata pārmaiņām jānodrošina arī vadlīnijas un atbalsts vietējā līmeņa struktūrām un dalībvalstīm;

53. uzskata, ka ES stratēģijā par pielāgošanos klimata pārmaiņām iekļautie Eiropas Komisijas priekšlikumi atbilst subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem.

Briselē, 2013. gada 8. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Zaļā infrastruktūra (ZI) – Eiropas dabas kapitāla pilnveide”

(2013/C 356/08)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību būtisko nozīmi iniciatīvas izstrādē un īstenošanā un aicina pašvaldības iesaistīties visās attiecīgajās nozaru politikās, lai plānotu un organizētu zaļo infrastruktūru (ZI), īpaši pamatojoties uz savu kompetenci zemes izmantošanas un pilsētvides plānošanā; uzsver, ka sekmīgas ZI izveides galvenais nosacījums ir efektīva daudzlīmeņu pārvaldība un visu dalībnieku un ieinteresēto pušu iesaiste;
- aicina Komisiju pēc iespējas ātrāk izstrādāt konkrētus īstenošanas norādījumus par ZI iekļaušanu dažādās ES politikas jomās un prasa papildu tehniskās specifikācijas par zaļo infrastruktūru pilsētvidē; zaļajai infrastruktūrai jāklūst par vienu no ilgtspējīgu pilsētu kritērijiem, turklāt tā jāiekļauj topošajā pilsētu attīstības tīklā;
- uzsver, ka steidzami jāizstrādā kārtība, kādā ZI kā prioritāti iekļaut partnerības nolīgumos un finansēšanas darbības programmās, kas pašlaik tiek gatavotas Kohēzijas fonda un struktūrfondu izmantošanai no 2014. līdz 2020. gadam;
- aicina Komisiju iekļaut ES tiesību aktos prasības, kuru mērķis ir nepieļaut bioloģiskās daudzveidības, ekosistēmu un to pakalpojumu neto zudumu; prasa, lai Komisija turpinātu izvirzīt un paplašinātu ekoloģiskās prasības un prasību apliecināt ES finansējuma izmantošanu atbilstoši bioloģiskās daudzveidības interesēm; turklāt iesaka zināmu daļu visu pelēkās infrastruktūras objektu īstenošanai paredzēto subsīdiju piešķirt bioloģiskās daudzveidības fonda papildināšanai;
- atzinīgi vērtē Komisijas ieceri kopā ar EIB līdz 2014. gadam izveidot īpašu ES finansēšanas mehānismu, kas būtu paredzēts ZI projektu īstenošanai; vēlētos, lai tā izstrādē būtu iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības;
- atzinīgi vērtē TEN-G iniciatīvu un aicina to, tāpat kā transporta, enerģētikas un IKT tīklus, atzīt par ES mēroga projektu; aicina Komisiju apzināt iespējas pieņemt attiecīgus ES tiesību aktus.

Ziņotāja	Annabelle JAEGER (FR/PSE), Provansas–Alpu–Azūra krasta reģiona padomes locekle
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Zaļā infrastruktūra (ZI) – Eiropas dabas kapitāla pilnveide” COM(2013) 249 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. ļoti atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu “Zaļā infrastruktūra (ZI) – Eiropas dabas kapitāla pilnveide”, kurā iezīmēta attiecīgā ES stratēģija; Komiteja uzskata, ka izklāstītie priekšlikumi ir būtiski svarīgi, lai sasniegtu 2020. gadam izvirzītos ES mērķus tādās jomās kā resursu efektīva izmantošana, sociālā un teritoriālā kohēzija, ilgtspējīga un gudra izaugsme, pievilcīgums, bioloģiskās daudzveidības un ainavu kvalitātes uzlabošana, aizsardzība pret dabas radīto apdraudējumu, ilgtspējīga pilsētvides modeļa veidošana, vietējo darba vietu saglabāšana un izveide mazos un vidējos uzņēmumos, sabiedrības veselības uzlabošana un cīņa ar nevienlīdzību; minētie priekšlikumi palīdz sasniegt mērķus, kas izvirzīti ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijā 2020. gadam, ir saskaņā ar Biotopu un Putnu direktīvām un veido saikni ar “Natura 2000” teritorijām ⁽¹⁾;

2. cer, ka ZI īstenošana veicinās ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijā 2020. gadam noteiktā otrā mērķa sasniegšanu, saskaņā ar kuru līdz 2020. gadam ir jāatjauno vismaz 15 % degradēto ekosistēmu, kā arī pārtrauks bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un palīdzēs atjaunot ekosistēmas ne tikai “Natura 2000” zonās, bet visā Eiropas teritorijā;

3. uzskata, ka līdz šim starptautiskajā, Eiropas un valstu līmenī īstenotās dažādās stratēģijas un programmas vēl nav devušas rezultātus, kas ļautu atrisināt milzīgās problēmas bioloģiskās daudzveidības jomā; tāpat uzskata, ka pastāv vienprātība par vajadzību pārskatīt ražošanas un patēriņa modeļus sabiedrībā, ņemot vērā, ka tie ir galvenie bioloģiskās daudzveidības izrušanas faktori, jo iznīcina un sadrumstalo dabiskās dzīvotnes un rada daudzējādu piesārņojumu; ja tas netiks panākts, veltīgas būs saistības, kas atjaunotas Konvencijā par bioloģisko daudzveidību un ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijā 2020. gadam;

4. tāpēc uzsver Komisijas būtisko lomu, tai ierosinot uz zaļu infrastruktūru balstītu transversālu stratēģiju, kas ir vēl nebijusi iespēja visas ieinteresētās puses Eiropā – valstis, vietējās un reģionālās pašvaldības, uzņēmumus, pētniekus, apvienības un

iedzīvotājus – iesaistīt sadarbībā, kas virzīta uz ekonomikas, sabiedrības un biosfēras samierināšanu;

5. ieteikto definīciju uzskata par veiksmīgu, jo tajā ietverta sugu un dzīvotņu saikne ar ekosistēmas kvalitāti visos līmeņos, tostarp pilsētu līmenī, aizsargāto un parasto teritoriju ievērojamā bioloģiskā daudzveidība, dabiskie risinājumi un risinājumi, kurus, pamatojoties uz dabu, īsteno cilvēks; tomēr Komiteja vēlas, lai definīcija plānotajos īstenošanas norādījumos tiktu precizēta, tajā iekļaujot jēdzienus “jūtība” un “viesmīlība pret dzīvo”. Šajā nolūkā īpaša uzmanība jāpievērš ekoloģisku un funkcionālu savienojumu izmantošanai un izveidošanai visos līmeņos;

6. pauž gandarījumu par to, ka ir pienācīgi atzītas daudzās ekonomiskās, vides, aizsardzības pret apdraudējumu un sociālās priekšrocības, ko dod labi funkcionējošas ekosistēmas, un uzsver, ka šai praktiskajai dimensijai, proti, cilvēkam noderīgu preču un pakalpojumu ražošanai, vienmēr jāstiprina ētikas dimensija – dabas un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana;

7. atgādina, ka, no vienas puses, zaļās infrastruktūras jēdziens pēc būtības neiekļaujas administratīvās un teritoriālās robežās un, no otras puses, ZI attīstība, tās uzturēšana vai tās apdraudēšana galvenokārt ir atkarīga no teritoriālās plānošanas politikas un no dalībvalstu un vietējo un reģionālo pašvaldību dabas resursu saglabāšanas;

8. piekrīt visaptverošai pieejai un to atbalsta, jo tādējādi ZI ir cieši saistīta ar klimata pārmaiņu ierobežošanu un pielāgošanos tām. Komiteja vēlreiz uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību būtisko nozīmi šādas stratēģijas noteikšanā un īstenošanā;

9. piekrīt, ka zaļās infrastruktūras saglabāšana, attīstīšana un uzturēšana vidējā termiņā un ilgtermiņā izmaksā ievērojami mazāk nekā “pelēkās infrastruktūras”, ņemot vērā to vispārējās izmaksas, tostarp ārējās izmaksas, ko šobrīd sedz sabiedrība. Risinājumi, kurus iedvesmojusi daba vai kuros tā ir galvenais elements un kuri iekļaujas sinerģijā ar bioloģisko daudzveidību (ekoloģiskā inženierija), ir mazāk energoietilpīgi un tos ir vieglāk uzturēt un aprūpēt nekā tradicionālos risinājumus, tātad tie ir efektīvāki un ilgtspējīgāki;

⁽¹⁾ Cdr 22/2009 fin, Cdr 112/2010 fin.

10. atgādina, ka vissvarīgākais uzdevums ir ekosistēmu degradācijas novēršana un degradēto ekosistēmu funkcionalitātes atjaunošana, jo cilvēka darbības dēļ zaudēta ekoloģiskā līdzsvara seku likvidēšanas pasākumi vienmēr izmaksā vairāk, prasa ilgāku laiku un, galvenais, to rezultāti nav droši paredzami;

11. uzskata, ka ekosistēmu pakalpojumu ekonomiskā novērtēšana var palīdzēt izšķirties par kādu no savstarpēji pretrunīgiem mērķiem, veicot izmaksu un ieguvumu analīzi, tomēr tā ietver metodoloģiskas grūtības (tāpēc virknē gadījumu nav piemērota) un neapšaubāmi skar ētikas jomu. Tāpat jāuzsver, ka bioloģiskās daudzveidības mazināšanās izmaksu novērtēšanai pastāv arī cita loģika: ekoloģisko iespēju uzturēšanas izmaksas aprēķināt pēc tā, kādi ieguldījumi nepieciešami, lai uzturētu vai uzlabotu bioloģiskās daudzveidības stāvokli ar mērķi nodrošināt pastāvīgu ekopakalpojumu plūsmu. Komiteja mudina izvēlēties pēdējo minēto metodi;

12. aicina visas vietējās un reģionālās pašvaldības iesaistīties visās attiecīgajās nozaru politikās, lai plānotu un organizētu zaļo infrastruktūru, īpaši pamatojoties uz savu kompetenci zemes izmantošanas un pilsētvides plānošanā;

13. prasa, lai Eiropas Savienība un dalībvalstis tām palīdzētu, nodrošinot cilvēkresursus, tehniskos un finanšu līdzekļus, kas ir atbilstoši svarīgajiem uzdevumiem ⁽²⁾;

Lauksaimniecība, meži, zeme un augsne

14. uzskata, ka teritoriju attīstības un pilsētvides plānošanas jomā absolūtai prioritātei jābūt cīņai pret augsnes funkciju zaudēšanu, zemes pārāk intensīvu izmantošanu un augsnes degradāciju. Dabisko dzīvotņu, mežu un lauksaimniecības zemes pilnīgai saglabāšanai jābūt svarīgākai par pilsētu izplešanos, un dažas vietējās un reģionālās pašvaldības savos pilsētplānošanas un teritoriālās plānošanas dokumentos dažādos veidos jau sākušas ietvert ZI jēdzienu un principu "nav bioloģiskās daudzveidības neto zuduma";

15. vēlreiz atgādina, ka atbalsta debašu atsākšanu dalībvalstīs, lai varētu pieņemt kopēju Eiropas Savienības tiesisko satvaru augsnes funkciju aizsardzībai un atjaunošanai, jo bez šāda instrumenta nav iespējama šā svarīgā jautājuma kontrole ⁽³⁾;

16. norāda uz mežsaimniecības iespējām sniegt ieguldījumu zaļajā infrastruktūrā: tas var būt vai nu aktīvs (mežu pēctecības atjaunošana vai ekoloģisku pārvaldības metožu izmantošana) vai arī pasīvs (mežmalu saglabāšana). Lai būtu iespējams izveidot

ZI – īpaši reģionos, kur mežu īpašumi ir privāti un ļoti sadrumstaloti –, jāizveido īpašnieku apvienības un jāpanāk to sekmīga darbība, kā arī reģioniem un vietējām pašvaldībām nepieciešami līdzekļi privāto dalībnieku iesaistīšanai (zeme, apmācība, tehniskais atbalsts un savstarpēja palīdzība, un, iespējams, arī finanšiāls atbalsts);

17. pieņem zināšanai ES lēmumus, kas attiecas uz kopējo lauksaimniecības politiku laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam, un izsaka šaubas par efektīvu ZI izveidi šajās jomās līdz 2020. gadam. Tāpēc Reģionu komiteja apstiprina, ka liela nozīme ir kompetento iestāžu rīcībai, jo tām ZI jāpadara par vienu no resursu izmantošanas pamatnostādņem bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un atjaunošanas jomā, tiešos maksājumus paredzot "zaļiem" projektiem ekoloģiskas nozīmes zonās un izmantojot Eiropas Lauksaimniecības un lauku attīstības fonda (EARDF) finansējumu, tostarp saskaņoti izvēloties vietas, kur īstenojami agrovides pasākumi, un piešķirot tiem finansējumu. Vienlaikus kompetentajām iestādēm jāpiešķir līdzekļi lauksaimnieciskās vides bioloģiskās daudzveidības atjaunošanai, atbalstot bioloģisko lauksaimniecību un agromežsaimniecību;

18. saistībā ar ilgtspējīgas lauksaimniecības un mežsaimniecības veicināšanu zaļajā infrastruktūrā uzskata, ka ir jāizstrādā bioloģiskas izcelsmes celtniecības materiāli, lai apliecinātu lauku un pilsētu teritoriju solidaritāti, jo tradicionālo materiālu izmantošana celtniecībā pilsētās un pelēkā infrastruktūrā smagi noslogo lauku un pat jūras vidi. Lai atbalstītu vietējā līmeņa dalībniekus, ļoti svarīgi ir sekmēt kokmateriālu un tādu citu materiālu izmantošanu, kas iegūti no lauksaimniecības vai papildina tradicionālās augu kultūras (salmus, kaņepes, linus, vilnu utt.). Tāpēc Komiteja uzskata, ka jāsekmē vietējā izaugsme, piemēram, atbalstot nozaru strukturēšanu, ieguldījumus rūpnieciskās pārstrādes iekārtās, kā arī strukturējot tirgu ar priekšzīmīga publiskā pasūtījuma starpniecību vai atbalstot tos, kas publisko pasūtījumu izmanto. Jāattīsta arī pētniecības programmas par šādu materiālu tehniskajām īpašībām un – domājot par ekosistēmas saglabāšanas nepieciešamību – piemērotākajiem apstākļiem to ražošanai. Turklāt lietotāji jāinformē par materiālu izcelsmi un īpatnībām, šim mērķim izmantojot atbilstošu marķējumu;

Kopīga pārvaldība

19. uzsver, ka sekmīgas ZI izveides galvenais nosacījums ir visu pārvaldības līmeņu sadarbība un daudzlīmeņu pārvaldības principu efektīva īstenošana, kā arī visu dalībnieku, visu ieinteresēto pušu un arī vietējās sabiedrības iesaiste tās izstrādē un īstenošanā;

20. aicina izmantot uz līdzdalību balstītu pieeju, kas rosinās vajadzīgas un papildinošas iniciatīvas, kuras pamata līmenī sāk teritorijas plānošanā un zemes izmantošanas pārvaldībā tieši iesaistītie dalībnieki, proti, vietējās pašvaldības ⁽⁴⁾;

⁽²⁾ CdR 22/2009 fin, CdR 112/2010 fin.

⁽³⁾ CdR 112/2010 fin.

⁽⁴⁾ CdR 112/2010 fin.

Jauns pilsoniskums

21. norāda uz ļoti lielu sabiedrības pieprasījumu pēc dabas pilsētvidē, un tas liecina gan par to, ka cilvēkiem vajadzīga daba tās dažādās izpausmēs (atpūtas un izklaides vietas, teritorijas, kas paredzētas dārkopībai un lauksaimniecībai, ainaviskie un dekoratīvie elementi, brīvās dabas stūriši) un ar to saistītā labklājības sajūta, gan arī par tādiem risinājumiem kā sabiedrības veselība, saimnieciskās un sociālās nevienlīdzības apkarošana; šie jautājumi attiecas kā uz jauniešiem, tā arī uz gados vecākiem un nelabvēlīgā stāvoklī esošiem iedzīvotājiem;

22. atzinīgi vērtē un atbalsta ar zaļo infrastruktūru saistītas pilsoņu iniciatīvas, īpaši pilsētās un piepilsētās (kopīga bioloģiskās daudzveidības apzināšana, līdzdalība tādu jaunu pilsētvides teritoriju noteikšanā, kas saistītas ar bioloģisko daudzveidību, neapstrādātas zemes vai pamestu vietu pārkvalificēšana, kolektīvie dārzi utt.); visu šo teritoriju savienošanai, izveidojot nemotorizētiem transportlīdzekļiem pielāgotus pievedceļus, ir būtiska nozīme iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanā;

Inovācijas un jaunu profesiju iespējas

23. norāda, ka ZI sekmē pētniecību un inovāciju, kas sniedz arī attīstības iespējas plānotajiem, piemēram, saistībā ar apzaļumotām ēku sienām un jumtiem vai ekoloģisku restaurēšanu; Komiteja tomēr precizē, ka ar ZI saistītie ieguvumi, piemēram, attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām, praksē būs atkarīgi no tās īstenošanas kvalitātes. Jāatbalsta tikai klimatam un bioloģiskajai daudzveidībai pielāgoti funkcionāli risinājumi;

24. atbalsta Komisijas priekšlikumu samazināt ar inovāciju saistīto risku, izmantojot finanšu instrumentus (piemēram, riska dalīšana), un atzinīgi vērtē Komisijas vēlmi atbalstīt projektus, kuros iesaistīts publiskais un privātais finansējums;

25. ar gandarījumu secina, ka rodas jaunas ar ZI saistītas profesijas (piemēram, ekoloģiskā inženierija restaurēšanas, degradētu ekosistēmu apkopšanas un atgūšanas jomā), kā arī uzsver, ka svarīga nozīme ir ar zaļo infrastruktūru netieši saistītajām profesijām (augu izcelsmes materiālu ražošanai, lauksaimniecības nozarēm utt.). Reģioniem un vietējām pašvaldībām, kas atbild par ekonomikas attīstību, jāpiedalās šajā procesā, kurā tiek radītas darba vietas, un tas jāatbalsta;

26. uzskata, ka ZI pamatā ir ekosistēmas un ar tām saistītā cilvēces kultūra, un abi faktori ir ārkārtīgi daudzveidīgi bioloģisko, ģeogrāfisko un vēsturisko apstākļu dēļ. Tāpēc zaļā infrastruktūra veicina nepārvietojamu vietējo ekonomikas nozaru un nodarbinātības iespēju attīstību. Šajā saistībā RK atgādina, ka

patlaban tiek pārskatīti ES tiesību akti par publisko iepirkumu un ka Eiropas Parlamenta Iekšējā tirgus komiteja 2013. gada 11. janvārī norādīja, ka līgumslēdzējām iestādēm, pieņemot lēmumu, kam piešķirt publiskā iepirkuma līgumu, būtu jāizvēlas pretendents ar saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu. RK atbalsta Parlamenta nostāju, ka minētajā kritērijā papildus cenai un izmaksām varētu iekļaut arī kvalitatīvus, vides vai sociālus apsvērumus, piemēram, sociālās, vides un inovatīvās iezīmes, tostarp attiecīgos gadījumos tuvumā veikta iepirkuma rentabilitāti;

Rīcības mehānismi

27. prasa Komisijai pēc iespējas ātri izstrādāt praktiskus, precīzus un konkrētus īstenošanas norādījumus par zaļās infrastruktūras iekļaušanu dažādās Eiropas Savienības politikas jomās un ierosina, ka tie reģioni un vietējās pašvaldības, kas jau sekmē ZI izveidi, jāiesaista minēto norādījumu izstrādē, lai kopā ar Komisiju precīzāk ņemtu vērā vietējos biotopu apstākļus, zināšanas un zinātību; šajā sakarā atzīmē, ka pirmie norādījumi jau ir pieejami dokumentā "*Guide to multi-benefit cohesion policy investments in nature and green infrastructure*" ⁽⁵⁾;

28. prasa papildu tehniskās specifikācijas par zaļo infrastruktūru pilsētvidē, jo tās arī palīdzētu īstenot projektus, kas saistīti ar struktūrfondu jaunajiem noteikumiem, kuros paredzēts līdz 5 % to finansējuma ieguldīt ilgtspējīgā pilsētu attīstībā;

29. vēlas, lai ZI būtu viens no Eiropas ilgtspējīgu pilsētu kritērijiem ⁽⁶⁾, kā arī, lai tā tiktu iekļauta topošajā pilsētu attīstības tīklā, kas paredzēts 2014.–2020. gada kohēzijas politikā;

30. prasa, lai, pārskatot Direktīvu 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu, tajā iekļautu atsauci uz ZI kā papildu kritēriju, pēc kura noteikt iespējamo ietekmes nozīmīgumu;

31. uzsver, ka tajos gadījumos, kad pēc savlaicīgas visu uz ZI balstīto alternatīvo risinājumu izskatīšanas tiek secināts, ka nepieciešama pelēkā infrastruktūra, šī infrastruktūra jāplāno tā, lai tās ietekme būtu iespējami mazāka, un tad jāsamazina atlikusī ietekme, kā arī, visbeidzot, jāparedz kompensējoši pasākumi atbilstīgi vides un zemes kvalitātes prasībām ⁽⁷⁾. Reģionu komiteja aicina Komisiju visas minētās prasības iekļaut ES tiesību aktos, ņemot vērā Eiropas Komisijas darbu, kas saistīts ar 7.b) darbību ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijā 2020. gadam, kuras mērķis ir nepieļaut ekosistēmu un to pakalpojumu neto zudumu;

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/guide_multi_benefit_nature.pdf

⁽⁶⁾ "Reference Framework for Sustainable European Cities" (RFSC) [Pamatprincipu kopums ilgtspējīgām Eiropas pilsētām], ES dalībvalstu, Eiropas Komisijas un Eiropas reģionālās pārvaldes iestāžu organizāciju kopēja iniciatīva. Sk. <http://www.rfsc-community.eu/>

⁽⁷⁾ Lai sasniegtu bioloģiskās daudzveidības pilnīgas saglabāšanas mērķi.

Uzraudzība un novērtēšana

32. atzinīgi vērtē priekšlikumu līdz 2017. gadam apkopot panākumus ZI izveidē un apstiprina, ka reģioni un vietējās pašvaldības ir gatavas sniegt savu ieguldījumu šāda pārskata sagatavošanā, iesaistot vietējos bioloģiskās daudzveidības, saimnieciskās darbības, veselības, sociālās nevienlīdzības novērošanas centrus, lai attiecīgie dati tiktu ņemti vērā Eiropas līmenī;

33. vēlas noskaidrot, cik efektīva būs ZI, un uzsver, ka jāatbalsta tāda instrumenta izstrāde, kas ļauj ātri novērtēt ekosistēmu funkcionālo veselību un ko iesaistītās puses var viegli izmantot gan minētās efektivitātes novērtēšanai, gan zaļās infrastruktūras salīdzināšanai ar pelēko infrastruktūru;

34. uzskata, ka jārada iespēja vispusīgi novērtēt pelēko infrastruktūru ietekmi uz dabu, un atbalsta Komisijas sāktu darbu kartēšanā, kā arī ekosistēmu un to pakalpojumu Eiropā (MAES) vērtēšanā; turklāt Komiteja uzsver, ka ir jāatbalsta tādu mērījumu un aprēķinu metožu un instrumentu izstrāde, kas ļauj pārskatāmi raksturot saimnieciskās darbības un ražojumus, ņemot vērā visas to attiecības ar dabu un ekosistēmu pakalpojumiem un pamatojoties uz dzīves cikla analīzi;

Komunikācija, izpratnes veicināšana un izglītība

35. iesaka rīkot plašu komunikācijas kampaņu, kuru vadītu Eiropas Savienība kopā ar citiem pārvaldības līmeņiem un kurā būtu īpaši iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības⁽⁸⁾, kā arī citi vietējie dalībnieki (apvienības, uzņēmumi utt.). Šādas kampaņas pamatā var būt zaļās infrastruktūras radītie trīskāršie ekoloģiskie, ekonomiskie un sociālie ieguvumi, kā arī dalībvalstīs īstenotās labās prakses piemēri;

36. norāda, ka jānostiprina labas prakses izplatīšana. Komisijai kopā ar citām iesaistītajām iestādēm, apvienībām un vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas šādu informāciju jau apkopo, arī turpmāk jāapzina, jāizplata un jāatbalsta sekmīga prakse, šim mērķim izmantojot pieredzes apmaiņas forumu, kā arī regulāras tikšanās un mācību sesijas, ko ar tās atbalstu ir gatavi rīkot reģioni un vietējās pašvaldības, jo tām ir galvenā loma izpratnes par zaļo infrastruktūru veicināšanā;

37. mudina Eiropas Komisiju ZI elementus iekļaut esošajās un topošajās ES ekomarķējuma sistēmās, kas attiecas gan uz teritorijām (dabas parki lauku apgabalos, piepilsētās vai pilsētās), gan uz produktiem (materiāli, būvniecība utt.);

⁽⁸⁾ CdR 112/2010 fin.

Finansējums

38. atzīstot, ka šķērsfinansējums ir lietderīgs līdzeklis nozaru politikas pasākumu izmantošanai bioloģiskās daudzveidības mērķiem, Reģionu komiteja uzsver, ka šāda finansējuma piesaistīšanu apgrūtina vairāki faktori, tostarp dažādie finanšu rīku nosaukumi un finanšu inženierijas sarežģītība; tāpēc Komiteja prasa izstrādāt precīzus lietošanas norādījumus;

39. uzsver, ka steidzami jāizstrādā kārtība, kādā zaļo infrastruktūru kā prioritāti iekļaut partnerības nolīgumos un finansēšanas darbības programmās, kas pašlaik tiek gatavotas Kohēzijas fonda un struktūrfondu izmantošanai no 2014. līdz 2020. gadam. Tas nepieciešams, lai kompetentās iestādes pilnībā uzņemtos atbildību par attiecīgo finansējumu; rosina kompetentās vietējās un reģionālās pašvaldības izmantot iespējas finansēt attiecīgajai vietai piemērotus ZI risinājumus, kas ierosināti darbības programmās, un ieguldīt līdzekļus nepieciešamajā pārnozaru veikspējas uzlabošanā, līdzfinansējumā un sadarbībā, lai nodrošinātu ZI risinājumu veiksmīgu ieviešanu;

40. piekrīt, ka ZI projektiem vajadzīgs finansēšanas instruments, un ļoti atzinīgi vērtē paziņojumā pausto Komisijas ieceri kopā ar EIB līdz 2014. gadam izveidot īpašu ES finansēšanas mehānismu, kas būtu paredzēts ZI projektu īstenošanai. RK vēlas, lai tā izstrādē būtu iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības;

41. iesaka arī zināmu daļu visu pelēkās infrastruktūras objektiem paredzēto ES subsīdiju piešķirt bioloģiskās daudzveidības fonda papildināšanai; minēto fondu izmantos, lai, pamatojoties un rekapitalizāciju, izveidotu zaļo infrastruktūru dalībvalstīs, kurās attiecīgās pelēkās infrastruktūras ieviešanas;

42. aicina Komisiju, dalībvalstis, vietējās un reģionālās pašvaldības visos finansēšanas līmeņos veikt pasākumus, lai atceltu tādas subsīdijas un ar nodokļiem saistītus noteikumus, kas negatīvi ietekmē bioloģisko daudzveidību;

43. aicina Komisiju turpināt izvirzīt un paplašināt ekoloģiskās prasības⁽⁹⁾ un prasību apliecināt ES finansējuma izmantošanu atbilstoši bioloģiskās daudzveidības interesēm⁽¹⁰⁾, lai visos ar ES līdzekļiem atbalstītajos projektos tiktu novērtēta ietekme uz bioloģisko daudzveidību un zaļo infrastruktūru un lai ES finansiālā atbalsta lielums tiktu attiecīgi pielāgots;

⁽⁹⁾ CdR 22/2009 fin, CdR 218/2009 fin.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Vides politikas institūts, 2012. gada decembris: "Background Study towards biodiversity proofing of the EU budget".

44. prasa Komisijai termiņa vidusposma novērtējumā par struktūrfondu izmantošanu 2014.–2020. gadā un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu apzināt turpmākos ZI pasākumus un vērst uz tiem uzmanību;

Iniciatīva TEN-G

45. ļoti atzinīgi vērtē TEN-G projektu un aicina vienmēr, veicot iepriekšēju izpēti, ņemt vērā reģionālo un vietējo dimensiju, kas saistīta ar Eiropas mēroga zaļo infrastruktūru, tādējādi garantējot gan saskaņotību un reālu ietekmi uz ekosistēmu funkcionalitātes atjaunošanu un līdz ar to uz bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un tās izturību pret klimata pārmaiņām, gan lielāku izpratni no iedzīvotāju un iesaistīto dalībnieku puses;

46. aicina TEN-G atzīt par ES mēroga projektu, tāpat kā transporta, enerģētikas un IKT tīklus, un mudina Komisiju apzināt iespējas pieņemt attiecīgus ES tiesību aktus;

Pārrobežu un ES mēroga aspekti

47. mudina reģionus un vietējās pašvaldības sadarboties ar ekoloģiju saistītos jautājumos, kas tās skar kopīgi, lai tādējādi nodrošinātu ZI saskaņotību, un aicina Eiropas Komisiju šādu pārrobežu sadarbību ietvert vispārējā ES mēroga sistēmā;

48. aicina ZI mērķi izvirzīt arī ārpus ES robežām un pilnveidot ES kaimiņattiecību instrumentus, kam jānodrošina ieguldījumi ZI veidošanā lauku rajonos un pilsētās. Šo procesu varētu veicināt tādas iniciatīvas kā *Emerald Network*, “Cilvēks un biosfēra” un *Pan-European Ecological Network*;

Subsidiaritāte

49. uzskata, ka Eiropas Komisijas priekšlikumi par ZI iekļaušanu pārējās ES politikas jomās, kā arī tās nodoms atbalstīt citus pārvaldības līmeņus, lai tie varētu izstrādāt savus politikas pasākumus, atbilst subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem.

Briselē, 2013. gada 8. oktobrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “ES kosmosa rūpniecības politika”

(2013/C 356/09)

REĢIONU KOMITEJA

- norāda, ka ES kosmosa politikas veidošanas gaitā būs lietderīgi reglamentēt tādas aspektus kā rūpnieciskie standarti, ar tehniskām operācijām saistīti jautājumi un satelītu komunikācijas infrastruktūras komerciālā izmantošana;
- piekrīt, ka, veidojot uz pieprasījumu orientētu publisko politiku ES kosmosa nozarei, mērķis ir pavērt jaunas iespējas lietotājiem, bet šī politika nedrīkst aprobežoties ar patērētāju subsidēšanu;
- mudina Eiropas Komisiju ieviest sabiedriskās lietderības kritērijus, kuri atbilstu valsts pārvaldes iestāžu pilnvarām un vajadzībām un kurus varētu izmantot, izvērtējot lietotāju pieprasījumu;
- norāda, ka ES rūpniecības politikas ļoti svarīgam aspektam jābūt valsts/ES līmeņa ciešai sadarbībai ar vietējo/reģionālo līmeni, kas cenšas sekmēt un atbalstīt rūpniecības nozaru pirmos soļus;
- vēlas vārst uzmanību uz vietējo un reģionālo pašvaldību paraugprakses piemēriem, kas liecina, ka lielā vairumā gadījumu *Copernicus/GMES* lejupējie pakalpojumi kalpo sabiedrības interesēm un ir pierādījuši savu lietderīgumu sabiedrības mērķu sasniegšanā;
- iesaka paredzēt iespēju, ka pakalpojumus un lietojumus, kas izstrādāti uz kosmosa tehnoloģiju bāzes, varētu līdzfinansēt no struktūrfondiem, taču fondu pārvaldītājiem jābūt pietiekamai politiskai gribai un informācijai. Šādu mehānismu jau izmantoja saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu shēmu: neizlietos Kohēzijas fonda un ERAF līdzekļus novirzīja jaunai prioritātei – platjoslas interneta pieslēguma nodrošināšanai nomaļākajiem reģioniem, izmantojot satelītus;
- uzskata, ka *Copernicus* darbības posms ir izšķirīgs priekšnoteikums jaunizstrādātu tehnoloģiju saimnieciskajiem panākumiem, taču būs vajadzīgs finansiāls atbalsts, lai varētu segt sākotnējās izmaksas, ko dažādiem lietotājiem radīs jaunu tehnoloģiju ieviešana.

Ziņotājs:	Adam STRUZIK kgs (PL/PPE), Mazovijas vojevodistes maršals
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES kosmosa rūpniecības politika – kosmosa nozares ekonomiskās izaugsmes potenciāla apgūšana”
	COM(2013) 108 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. pozitīvi vērtē Komisijas paziņojumu, kurā skaidri uzsvērts ES kosmosa rūpniecības politikas nozīmīgums;

Ievadpiezīmes

2. uzsver, ka kosmosa nozare ir svarīgs elements gan stratēģijā “Eiropa 2020”, gan tās pamatiniciatīvās, it sevišķi pamatiniciatīvā “Inovācijas savienība” un “Rūpniecības politika”. Kosmosa tehnoloģija ir īpaši nozīmīga uz zināšanām balstītai ekonomikai, tā ietekmē ekonomikas turpmāko konkurētspēju un piedāvā instrumentus citu akūtu Zemes problēmu risināšanai. Kosmosa tehnoloģijas radīto papildu efektu var definēt kā kosmosa apgūvē gūtu pieredzi vai kosmosa apguves izraisītas pārmaiņas, ko pēc tam izmanto vai pārnes uz citām jomām, kur tās rada papildu ekonomisko vērtību;

3. atzīmē, ka saskaņā ar Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) novērtējumu par lejupējām kosmosa lietojumu nozarēm, kas rada pievienoto vērtību, Eiropas tirgus, salīdzinot ar pasaules tirgu, ir mazāks, un tā privātais segments nav tik ļoti specializējies. Turklāt, pretēji, kā tas ir citās kosmosa apgūvē iesaistītajās valstīs, aizsardzības rūpniecība nenosaka sākotnējos standartus un darbību. Pasaulē lielākā daļa uzņēmumu darbojas vairākos tirgus segmentos un visā vērtības ķēdē. Eiropā grūti atrast kādu, kas kontrolētu visu vērtības ķēdi. Kopumā Eiropā specializācija (pievēršanās īpašiem satelītnavigācijas lietojumiem) ir nedaudz mazāk izplatīta nekā pasaulē;

4. ļoti skaidri apzinās ES kosmosa nozares svarīgākos politikas jautājumus; tie ir: tirgus organizācija, administratīvā vienkāršošana, publiskā iepirkuma principi, piekļuve datiem, valsts pārvaldes iestādes kā nozares klienti un regulējums.

5. atzīst, ka kopumā ES kosmosa rūpniecība būtiski ietekmē Eiropas pozīcijas zinātnes un tehnoloģiju jomā. Te minama arī pozitīvā ietekme uz Eiropas zinātnes un tehnoloģijas bāzi un kosmosa tehnoloģijas plašāka ietekme uz ekonomiku kopumā;

6. piekrīt ES Padomes 2013. gada 30. maija secinājumos par paziņojumu “ES kosmosa rūpniecības politika – kosmosa

nozares ekonomiskās izaugsmes potenciāla apgūšana” paustajam viedoklim, ka līdzsvarota rūpnieciskā pamata interesēs svarīgs Eiropas kosmosa rūpniecības konkurētspējas komponents ir MVU, un pievienojas Padomei, kura mudināja Komisiju rūpīgāk apsvērt vajadzību ieviest jaunus, novatoriskus finanšu instrumentus;

7. norāda, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām sevišķi svarīga šķiet nepieciešamība veicināt kosmosa lietojumu izmantošanu citās ES politikas jomās un Eiropas Savienībai tāpēc būtu jāizstrādā gan piemēroti atbalsta pasākumi, kas stimulētu kosmosa lietojumu izstrādi un plašu izmantošanu publiskajā un privātajā sektorā, īpaši vietējās pašvaldībās un mazos un vidējos uzņēmumos, gan saistīti inovācijas atbalsta pasākumi;

A. Kosmosa rūpniecības politikas mērķi un pasākumi

8. piekrīt Komisijas viedoklim, ka kosmos ir ļoti svarīgs Eiropas Savienībai un tās iedzīvotājiem, un līdz ar Komisiju norāda uz Eiropas kosmosa rūpniecības lielajām problēmām, kuras radījusi topošo kosmosa lielvaru (piemēram, Ķīnas un Indijas) attīstība. Kā jau paziņojumā norādīts, šāds stāvoklis izveidojies nepietiekama finansējuma dēļ, nevis Eiropas kosmosa nozares nepietiekamas efektivitātes dēļ;

9. uzskata, ka patlaban, kad ES un dalībvalstis saskaras ar finansiālām grūtībām, ES kosmosa rūpniecības politikai būtu jātiecas ielikt pamatus nozares turpmākai izaugsmei pasaules tirgū un likvidēt šķēršļus, kas varētu tai traucēt. Tāpēc Komiteja pilnībā atbalsta paziņojumā minētos mērķus: izveidot tiesisko regulējumu, izveidot konkurētspējīgu rūpniecisko pamatu, veicināt rentabilitāti, attīstīt kosmosa lietojumu tirgu un nodrošināt tehnoloģisku patstāvību un neatkarīgu piekļūvi kosmosam;

10. piekrīt viedoklim, ka Eiropā efektīva kosmosa pārvaldība būs iespējama vienīgi tad, ja valdīs saskaņa starp galvenajām ieinteresētajām personām, t. i., Eiropas Komisiju, EKA un dalībvalstīm, un atzīmē, ka no politiskā viedokļa kopēji Eiropas aizsardzības politikas lēmumi sekmētu valstu militāro spēku sadarbību un no tā ieguvēja būtu arī kosmosa civilā lietojuma nozare;

11. atzīmē Eiropas kosmosa nozares panākumus, kas gūti tirgū, jo īpaši satelītsakaru jomā, un pozitīvi vērtē Komisijas centienus saglabāt šī segmenta konkurētspēju pasaules tirgū. Tāpēc Komiteja visnotaļ atbalsta iniciatīvu nodrošināt Eiropas operatoriem piekļuvi radiofrekvenču kanāliem. Šis jautājums reģioniem ir svarīgs, jo satelītsakari paver iespējas nodrošināt piekļuvi platjoslas pakalpojumiem teritorijās ar mazu iedzīvotāju skaitu;

12. atzīmē, ka ir svarīgi nodrošināt Eiropas kosmosa nozares tehnoloģisko patstāvību, un atbalsta tādus ierosinātos risinājumus kā kosmosa un ar kosmosu nesaistītu nozaru savstarpēja papildināšanās, attiecīgu projektu izsludināšana programmas "Apvāršnis 2020" ietvaros un ieguldījumi kvalificēta kosmosa rūpniecības darbaspēka apmācībā;

13. nav pārliecināta, ka ar pieejamo finansējumu (piemēram, no programmas "Apvāršnis 2020") pietiks, lai būtiski palielinātu tehnoloģisko patstāvību. Tāpēc rosina Komisiju nākt klajā ar sīki izstrādātu plānu, kā šo mērķi sasniegt;

14. iesaka jautājumā par kvalificētu darbaspēku izvirzīt par sākotnējo prioritāti meklējumus jaunajās ES dalībvalstīs, kuras visas paudušas vēlmi un apņēmas pievienoties kosmosa nāciju pulkam, un turklāt jaunajās dalībvalstīs inženieru un fizikas zinātņu izglītība ir augstā līmenī;

15. stingri atbalsta kosmosa pakalpojumu un lietojumu tirgus attīstīšanu un atzīmē, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām šajā procesā var būt ļoti svarīga loma;

16. šajā saistībā vēlas atgādināt, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir nozīmīga kosmosa pakalpojumu tiešo lietotāju grupa. Taču, lai pilnībā izmantotu kosmosa lietojumu potenciālu, pašvaldības būtu plašāk jāinformē par šo lietojumu sniegtajām priekšrocībām. Nepieciešams intensīvāks dialogs starp pakalpojumu sniedzējiem un tiešajiem lietotājiem;

17. turklāt uzskata, ka vietējās un reģionālās pašvaldības savā teritorijā vieno dažādus ekonomikas dalībniekus un inovāciju trīsstūrī iesaistītās puses. Pašvaldības ir atbildīgas par inovācijas un MVU programmām, kam varētu būt saistība ar kosmosu, un tādējādi dod stratēģisku ieguldījumu kosmosa tirgus attīstībā;

18. atzīmē arī: tā kā pašvaldības ir tuvu iedzīvotājiem, tām ir unikāla pieeja dažādām sabiedrības grupām savā teritorijā un tāpēc tām ir ļoti labas iespējas informēt cilvēkus par ieguvumiem no kosmosa pakalpojumiem; tāpēc vietējo reģionālo

pašvaldību tīkliem, piemēram, tādām tīklam kā *NEREUS* (*Network of European Regions Using Space Technologies*), ir īpaša nozīme;

B. Vispārēji vietējā un reģionālā līmeņa apsvērumi

19. paužot reģionu viedokli, kuri ir vieni no galvenajiem satelītu lietojumprogrammu (īpaši *Copernicus/GMES* pakalpojumu un produktu) lietotājiem, norāda, ka ES kosmosa rūpniecības politikai būtu jāsekmē tehniskie jauninājumi un jālikvidē šķēršļi to izstrādei. ES kosmosa politikas panākumu mērs būs izaugsme, izvairīšanās no izdevumiem, plašāka ietekme uz citām nozarēm un augsti kvalificētas, ražīgas darba vietas;

20. piekrīt Komisijas viedoklim, ka galvenais ES kosmosa politikas uzdevums ir sekmēt inovāciju pieprasījuma pusē, jo tādējādi varēs ES reģioniem un iedzīvotājiem nodrošināt saimnieciskus ieguvumus no līdzekļiem, kas no pamatprogrammām jau ieguldīti kosmosa jomā;

21. piekrīt, ka, veidojot uz pieprasījumu orientētu publisko politiku ES kosmosa nozarei, mērķis ir pavērt jaunas iespējas lietotājiem, bet šī politika nedrīkst aprobežoties ar patērētāju subsidēšanu;

22. mudina Komisiju ieviest sabiedriskās lietderības kritērijus, kuri atbilstu valsts pārvaldes iestāžu pilnvarām un vajadzībām un kurus varētu izmantot, izvērtējot lietotāju pieprasījumus;

23. norāda uz reģionu viedokli, ka vietējā un reģionālā līmeņa lietotāji *Copernicus* pakalpojumus un produktus izmantos tikai tad, ja to lietošanā saskatīs skaidru ekonomisko izdevīgumu;

24. iesaka Komisijai pievērsties jautājumam par finansēšanas mehānismiem, kuri būtu paredzēti pašreizējiem un potenciālajiem lietotājiem un kurus nodrošinātu ES un dalībvalstis, kad pakalpojumi būs izmantojami. Eiropā, tāpat kā citur pasaulē, Zemes novērošana ir publiska infrastruktūra, un rīcība sabiedrības interešu labā nozīmē atkarību no publiskajiem līdzekļiem gan pētniecības un izstrādes, gan pakalpojumu darbības jomā;

25. uzskata, ka *Copernicus* darbības posms ir izšķirīgs priekšnoteikums jaunizstrādātu tehnoloģiju saimnieciskajiem panākumiem, taču būs vajadzīgs finansiāls atbalsts, lai varētu segt sākotnējās izmaksas, ko dažādiem lietotājiem radīs jaunu tehnoloģiju ieviešana;

26. norāda, ka tādiem lietotājiem kā vietējās un reģionālās pašvaldības un MVU, visticamāk, arī turpmāk būs vajadzīgs atbalsts no ES un dalībvalstīm, un atzīmē, ka lietotāju atbalstīšanā varētu iesaistīt arī Eiropas Kosmosa aģentūru;

27. vēlas vērst uzmanību uz vietējo un reģionālo pašvaldību paraugprakses piemēriem, kas liecina, ka lielā vairumā gadījumu Copernicus/GMES leņķu pakalpojumi kalpo sabiedrības interesēm un ir pierādījuši savu lietderīgumu sabiedrības mērķu sasniegšanā;

28. iesaka paredzēt iespēju, ka pakalpojumus un lietojumus, kas izstrādāti uz kosmosa tehnoloģiju bāzes, varētu līdzfinansēt no struktūrfondiem, taču līdzekļu pārvaldītājiem jābūt pietiekamai politiskai gribai un informācijai. Šādu mehānismu jau izmantoja saskaņā ar 2007.–2013. gada finanšu shēmu: neizlietos Kohēzijas fonda un ERAF līdzekļus novirzīja jaunai prioritātei – platjoslas interneta pieslēguma nodrošināšanai nomaļākajiem reģioniem, izmantojot satelītus;

C. Nozares problēmu risināšana

29. atzīmē, ka kosmosa nozarei raksturīgi ilgi izstrādes cikli. Tas palielina tirgus riskus, jo jaunu lietojumu tirgus potenciāls jānovērtē ilgu laiku uz priekšu. Tādēļ kosmosa nozares uzņēmējiem grūti piesaistīt ieguldītājus. Turklāt kosmosa aktīvu ilgā izmantošanas laika dēļ (telekomunikāciju satelītu izmanto 10–15 gadus) tirgus ir ļoti ciklisks un ir ļoti grūti piedāvājumu ātri pieskaņot izmaiņām pieprasījumā;

30. atzīmē, ka nozares augšupējā posmā augstas fiksētās izmaksas, ko rada lielie pētniecības un izstrādes ieguldījumi, ilgā izstrāde un mazais tirgus, liedz gūt apjomradītus ietaupījumus un tādēļ vērojama arvien lielāka koncentrācija (piemēram, palaišanas jomā). No otras puses, apjomradīti ietaupījumi ir iespējami nozares lejupējā posmā, un tāpēc lielāki tirgi ir rentabļāki. Minēto faktoru dēļ nedrīkst aizmirst, ka valdībām ir ļoti svarīga loma Eiropas kosmosa ekonomikā;

31. uzsver: ārkārtīgi svarīgi ir tas, ka Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm, saskaņojot ar EKA, bez kavēšanās jāpieņem politiskie, juridiskie un tehniskie lēmumi, kas nodrošinātu nepieciešamos finanšu līdzekļus, lai varētu patstāvīgi piekļūt kosmosam, pabeigt patlaban izstrādes procesā esošās vai plānotās kosmosa sistēmas un atbalstīt gan pētniecību un izstrādi, gan novatorisku kosmosa pakalpojumu un lietojumu izstrādi;

32. uzskata, ka ražošana, kas saistīta ar kosmosu, ir stratēģiski svarīga, taču tai tomēr nav tik lielas nozīmes valstu ekonomikā kā citām Eiropas rūpniecības nozarēm, un mudina ar

turpmāko ES kosmosa rūpniecības politiku panākt lielāku Eiropas Savienības neatkarību no trešās valstīs ražotu stratēģisku sastāvdaļu piegādēm;

33. aicina Eiropas Kosmosa aģentūru arī turpmāk atbalstīt organizācijas, kas vēlas sekmēt kosmosa tehnoloģiju izmantošanu citās rūpniecības nozarēs proti, piešķirot līdzekļus priekšizpētei, tirgus analīzei un prototipu izstrādei. Jaunizveidotiem uzņēmumiem atbalstu sniedz uzņēmumu inkubatori un EKA *Technology Transfer Programme Office* (Tehnoloģijas pārneses programmas birojs), kas tos "stimulē" (piešķir sākumkapitālu). Komiteja arī aicina veidot dialogu, kas vietējā un reģionālā līmeņa dalībniekiem varētu pavērt jaunas iespējas;

34. uzskata, ka Eiropas Savienībai noteikti būtu jāveicina lietpratīga specializācija un savu reģionālo un inovācijas finansēšanas programmu mijiedarbība, jo tikai tā būs iespējams izvairīties no atpalikšanas no starptautiskajiem konkurentiem;

35. piekrīt ES Padomes secinājumiem, ka lietpratīgas specializācijas būtisks elements ir reģionu kā nozīmīgu Eiropas inovācijas politikas dalībnieku iesaistīšana; tas arī palīdzētu pētniecības nozarei vairāk izmantot ES reģionālo fondu milzīgo finanssiālo potenciālu. No vietējo un reģionālo pašvaldību viedokļa īpaši svarīgi ir attīstīt uzņēmējdarbības modeļus un apgūt modernas uzņēmējdarbības metodes, kas pieejami mazos un vidējos uzņēmumos, kuri darbojas ar Zemes novērošanu saistītu pakalpojumu jomā;

36. rosina īstenot saskaņotus ES un valstu politikas pasākumus, lai Eiropas Zemes novērošanas nozare ātrāk sasniegtu briedumu gan piedāvājuma, gan pieprasījuma pusē. Nesenas konsolidācijas vilnis ir signāls, ka rūpniecība pati gatavojas nākamajam posmam. Pienācis īstais brīdis ļoti svarīgajām klientu grupām, piemēram, valdībām, izšķirties par Zemes novērošanas pakalpojumu plašu izmantošanu. Kad valdībām ES mērogā izdosies apvienot pieprasījumu, tas, pirmkārt, palielinās pieprasījumu un, otrkārt, ļaus ieviest standartus (un rūpniecībai nodrošinās apjomradītus ietaupījumus);

D. Kosmosa nozares ietekme

37. atzīmē, ka patlaban Eiropas Savienībā dažādus kosmosa nozares tehnoloģiskos sasniegumus nepietiekami izmanto zinātnēs par dzīvību un ka Eiropas Savienībā varētu gūt milzīgus ieguvumus, ja kosmosa programmas sākumposmā izveidotu rezultātu tālākās izmantošanas stratēģiju, kura būtu ļoti pārdomāta un mērķtiecīga un kurā plašāk iesaistītu citu nozaru pārstāvjus;

38. uzsver, ka satelītu tehnoloģija ir svarīga ES kosmosa nozares sastāvdaļa, un atzīmē, ka aptuveni divas trešdaļas no visiem pārdotajiem satelītiem paredzēti lietojumiem, kas saistīti ar telekomunikāciju. Tāpēc ES kosmosa rūpniecības politikas kontekstā ir svarīgi ņemt vērā, ka šajā tirgū ir novērotas cikliskas svārstības, kas atspoguļoja vispirmām kārtām izmaiņas GEO telekomunikāciju satelītu un ar tiem saistīto palaišanas pakalpojumu pieprasījumā;

39. atzīmē, ka mobilie telefoni, internets, kredītkartes, maksas ceļu lietošanas nodevas, televīzijas pārraides un laika apstākļu prognozes ir tikai daži piemēri ikdienā lietotiem pakalpojumiem, ko daļēji vai pilnībā nodrošina satelīti. Citas, stratēģiski svarīgākas funkcijas ir, piemēram, lauksaimniecība, okeāna un vēja virzienu novērošana, kuģu un lidmašīnu navigācija, ārkārtas situāciju novērošana, piesārņojums, klimats un vide;

40. atzīmē arī, ka līdz ar privātā sektora dalībnieku lielāku iesaistīšanos kosmosa nozarē ir bijis iespējams pazemināt kosmosa tehnoloģiju un pakalpojumu izmaksas un padarīt tos pieejamākus un tas ir ļāvis valstīm, kam nav savas kosmosa programmas, un jaunattīstības valstīm izmantot dažas kosmosa nozares nodrošinātās priekšrocības;

41. atzīst, ka Eiropas Kopienas Septītā pamatprogramma ir būtiski sekmējusi inovāciju *Galileo/EGNOS* darbības un saistīto pakalpojumu jomā; taču ziņotājs pauž nožēlu, ka Septītajā pamatprogrammā ļoti maz uzmanības pievērsts lietojumiem un galvenais uzsvars likts uz augšupējām nozarēm;

E. Turpmākā ES kosmosa rūpniecības politika

42. šaubās, vai pietiek ar līdzšinējām nedaudzajām prioritātēm – darba tirgus, infrastruktūra un atbilstība konkurences noteikumiem (citiem vārdiem sakot, ar ekonomikas pamatnosacījumu kvalitāti), un jautā, vai tā vietā uzmanības centrā nevajadzētu izvirzīt spēju ražot eksportējamas preces un pakalpojumus;

43. atzinīgi vērtē to, ka daudzgadu finanšu shēmā 2014.–2020. gadam uzmanība pievērsta programmām *GALILEO* un *Copernicus*;

44. norāda: neskatoties uz to, ka Eiropas stratēģijā 2014.–2020. gadam prioritāte piešķirta pētniecībai un izstrādei un augstajām tehnoloģijām, ES šajā jomā var kļūt mazāk konkurētspējīga nekā valstis, kurās rūpniecība strauji attīstās, piemēram, Indija, Ķīna un Brazīlija, ja pētniecībai un izstrādei paredzētais dalībvalstu budžets nesasnies Lisabonas stratēģijā izvirzīto mērķi;

45. atzīmē, ka jebkāda veida rūpniecības politikas panākumi ir cieši saistīti ar Eiropas Savienības un valstu tautsaimniecības makroekonomiskajām tendencēm, un aicina attīstīt augsto

tehnoloģiju un zinātnietilpīgu rūpniecisko ražošanu, kurā var izmantot konkurētspējas priekšrocības;

46. uzskata, ka svarīgi ir stratēģiju “Eiropa 2020” īstenot līdzsvaroti; tāpēc šaubās, vai novatoriskās nozarēs pietiek tikai ar konkurenci, lai uzlabotu nodarbinātību un izaugsmi visā ES ekonomikā, un aicina atbalstīt visu kosmosa nozari, lai tās struktūra, proti, lielo, vidējo un mazo uzņēmumu pārstāvība būtu līdzsvarotāka;

47. atzīmē, ka Eiropas Komisijai ir instrumenti (piemēram, lietpratīga specializācija), lai panāktu, ka rūpniecības politikā svarīgākajās nozarēs vairāk tiek ievērots ģeogrāfiskais aspekts, tomēr joprojām vēl ir daudz darāmā, lai nodrošinātu pietiekamu piekļuvi finansējumam (riskā kapitālam) no avotiem, kas nevarēs uzņemt zināmu risku;

48. norāda, ka ES rūpniecības politikas ļoti svarīgam aspektam jābūt valsts/ES līmeņa ciešai sadarbībai ar vietējo/reģionālo līmeni, kas cenšas sekmēt un atbalstīt rūpniecības nozaru pirmos soļus;

F. Subsidiaritāte un proporcionalitāte

49. piekrīt Komisijas viedoklim, ka atbilstīgi LESD 4. panta 3. punktam Savienības kompetencē ir darbību veikšana zinātniskās izpētes, tehnoloģiju attīstības un kosmosa jomā, jo īpaši, nosakot un īstenojot programmas, tomēr šīs kompetences īstenošana nedrīkst liegt dalībvalstīm īstenot savu kompetenci. Kopīga kompetence pastāvēs līdz brīdim, kad ES minētajās jomās būs pieņēmusi sekundāros ES tiesību aktus; tad valstu parlamentiem būs jāatceļ visi tie valsts tiesību akti, kas ir pret-runā ar ES sekundārajiem tiesību aktiem;

50. atzīmē, ka par nozīmīgiem šķēršļiem kosmosa apguves turpmākai attīstībai uzskata pētniecībai pieejamo līdzekļu sadrumstalotību un ierobežoto apjomu, un tāpēc aicina labāk saskaņot Eiropas Savienības, EKA un attiecīgo dalībvalstu kosmosa projektus, lai Eiropa varētu kļūt par pasaules līderi kosmosa nozarē. Eiropas Savienības iesaiste kosmosa pētniecības finansēšanā ir svarīga tāpēc, ka daudzi kosmosa pētniecības projekti netiktu realizēti bez Eiropas Komisijas atbalsta. Tāpēc ES rīcība šajā jomā ir uzskatāma par nepieciešamu;

51. ir pārliecināta, ka paziņojumā ierosinātie pasākumi ir vajadzīgi, jo izskatāmajam jautājumam ir pārvalstiski aspekti, ko dalībvalstis nespēj pienācīgi reglamentēt, un ar ES īstenotajiem pasākumiem un mērķtiecīgu palīdzību vien nepietiek, lai sasniegtu izvirzītos mērķus. Ierosināto pasākumu mērogs un efektivitāte nodrošinās uzskatāmus ieguvumus salīdzinājumā ar sadrumstaloto rīcību valstu, reģionālajā vai vietējā līmenī; galvenokārt, apjomradītu ietaupījumu dēļ, jo plašām kosmosa programmām nepieciešams tik daudz līdzekļu, ka dalībvalstis vienas pašas nevar atļauties tās finansēt;

52. turklāt atzīmē, ka šajā atzinumā aplūkotās iniciatīvas mērķis nav aizstāt dalībvalstu iniciatīvas. Tajā plānots papildināt dalībvalstu līmenī veiktās darbības un pastiprināt koordināciju, ja tā nepieciešama kopējo mērķu sasniegšanai;

53. uzskata, ka argumenti ir skaidri, piemēroti un pārliecinoši. Tāpēc minētajā paziņojumā plānotie ES pasākumi ir saskaņā ar subsidiaritātes principu;

54. piekrīt Komisijas viedoklim, ka, ievērojot proporcionalitātes principu, Eiropas Savienībai būtu jāpieņem tiesību akti vienīgi tajos gadījumos, kad tas nepieciešams. Priekšroka dodama dalībvalstu sadarbības veicināšanai, valstu pasākumu saskaņošanai, minēto pasākumu papildināšanai un atbalstīšanai ar vadlīnijām, informācijas apmaiņas mehānismu izveidei u. tml. rīcībai. ES kosmosa politikas veidošanas gaitā būs lietderīgi reglamentēt tādus aspektus kā rūpnieciskie standarti, ar tehniskām operācijām saistīti jautājumi un satelītu komunikācijas infrastruktūras komerciālā izmantošana.

Briselē, 2013. gada 8. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “CARS 2020: rīcības plāns konkurētspējīgai un ilgtspējīgai Eiropas autobūves nozarei”

(2013/C 356/10)

REĢIONU KOMITEJA

- secina, ka grūtības autobūves nozarē daudzās dalībvalstīs ir saistītas ar strukturāliem iemesliem, kas prasa dziļas pārmaiņas;
- uzsver, ka ir svarīgi izmantot visas iespējas vietējo un reģionālo pašvaldību līmenī. Atkarībā no pašvaldību kompetences, ko regulē valstu tiesību akti, var īstenot šādus pasākumus: piemēram, birokrātijas šķēršļu novēršana; atļauju izsniegšanas kārtības paātrināšana; izglītības un tālākapmācības pasākumi; kompetences un inovācijas centru izveide un inovatīvu projektu konkursu izsludināšana;
- norāda uz fondu piedāvātajām iespējām, piemēram, pētniecības un izstrādes projektu sekmēšana vai klasteru izveide. Dažos reģionos automobiļu klasterus attīstīja un pārvērta par mobilitātes klasteriem, iekļaujot tajos dzelzceļa sistēmas, gaisa satiksmi un pat velosipēdus, it īpaši e-velosipēdus un velosipēdus ar elektrisko piedziņu. Dažādojot ražošanu, bija iespējams saglabāt uzņēmumu nepārtrauktu noslogojumu arī krīzes laikā. Šī tendence lielākoties balstās uz sinerģijas efekta izmantošanu inovācijas un tehnoloģiju jomā;
- īpaši atbalsta Komisijas pieeju, kas paredz izveidot augsta līmeņa ekspertu grupu, kuras uzdevums ir uzraudzīt rīcības plānā paredzēto pasākumu īstenošanu un vajadzības gadījumā tos pēc tam pielāgot, un atzinīgi vērtē Reģionu komitejas iesaistīšanu tās darbā.

Ziņotājs

Christian BUCHMANN (AT/PPE), Štīrijas federālās zemes valdības loceklis

Atsauces dokuments Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "CARS 2020: rīcības plāns konkurētspējīgai un ilgtspējīgai Eiropas autobūves nozarei"

COM(2012) 636 final

I. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

1. Eiropas Savienībā autobūves nozare nodrošina 12 miljonus tiešu un netiešu darba vietu, kā arī 28 miljardus euro ieguldījumos pētniecībā un attīstībā (dati par 2009. gadu). Tā ir izaugsmes paātrinātājs, kas sniedz ievērojamu, pozitīvu ieguldījumu ES tirdzniecības bilancē;

2. Eiropas autobūves nozari skārusi smaga krīze, kas, iespējams, vēl padziļināsies un kuras sekas būs jūtamas Eiropas ekonomikā kopumā;

3. kamēr ārpus Eiropas esošie tirgi, piemēram, BRIC valstīs, piedzīvo strauju izaugsmi, Eiropā pieprasījums pēc automobiļiem stagnē, kā to skaidri parāda pasažieru pārvadājumiem paredzētu jaunu transportlīdzekļu reģistrācijas attīstība. Jaunu reģistrēto transportlīdzekļu skaits 2013. gada janvārī nokritās par 8,7 % un sasniedza 885 159, kas ir mazākais janvārī fiksētais skaits, kopš uzsākta datu vākšana ⁽¹⁾;

4. no ārvalstu tirgu potenciāla Eiropas ražotāji labumu ir guvuši un gūst tikai nosacītu un atšķirīgā veidā. Kamēr PSA, Peugeot Citroen, Ford un Fiat cieš ievērojamus zaudējumus, augstākās klases automobiļu BMW, Audi un Daimler pārdošanas apjomi ir vēl vairāk palielinājušies. Lielražotājiem, kuri mazās un vidējās klases automobiļus līdz šim pārdevuši galvenokārt Eiropā, ekonomiskā situācija kļūst aizvien sarežģītāka;

5. eksperti prognozē, ka tuvākajos trijos gados stāvokļa uzlabošanās nav gaidāma; sekas autobūves nozarē būs tālāka restrukturizācija, darba vietu likvidācija un rūpnīcu slēgšana. Vienlaikus rodas jautājums par iespējamā atbalsta apjomu un pētniecības un inovācijas pastiprināšanu;

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**REĢIONU KOMITEJA**

6. secina, ka grūtības autobūves nozarē daudzās dalībvalstīs ir saistītas ar strukturāliem iemesliem, kas prasa dziļas pārmaiņas;

7. uzsver, ka par šīm pārmaiņām jārisina intensīvs sociālais dialogs, lai pēc iespējas ierobežotu ietekmi uz iesaistītajiem dalībniekiem;

8. īpaši atbalsta Komisijas paziņojumu "CARS 2020", kurā ir ierosināts rīcības plāns konkurētspējīgai un ilgtspējīgai Eiropas autobūves nozarei;

9. atbalsta Komisijas viedokli, ka, ņemot vērā aprakstīto izejas stāvokli, šie pasākumi ir ātri jāīsteno;

10. norāda, ka Eiropas autobūves nozarei ir jāsekmē ilgākā laikposmā ilgtspējīgas sabiedrības veidošana. Tāpēc liela nozīme būs pasākumiem vides un klimata aizsardzības, kā arī satiksmes drošības jomā;

11. īpaši atbalsta Komisijas pieeju, kas paredz izveidot augsta līmeņa ekspertu grupu, kuras uzdevums ir uzraudzīt rīcības plānā paredzēto pasākumu īstenošanu un vajadzības gadījumā tos pēc tam pielāgot, un atzinīgi vērtē Reģionu komitejas iesaistīšanu augsta līmeņa ekspertu grupas darbā;

12. pauž lielas bažas, ka Eiropas Komisijas priekšlikumos nav nepieciešamās saskaņotības. Uzņēmējdarbības, Klimata, Vides, Nodarbinātības, Iekšējā tirgus un Tirdzniecības ģenerāldirektorāti bieži darbojas nekoordinēti, un iniciatīvas dažādās jomās nav pietiekami savstarpēji saskaņotas;

13. norāda, piemēram, uz lieliem uzņēmumiem paredzētā atbalsta ierobežojumiem un pašreiz ļoti zemo sliekšni mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) definēšanai, kā RK jau norādījusi atzinumā "Valsts reģionālā atbalsta pamatnostādnes 2014.–2020. gadam" (CdR 2232/2012_00_00_TRA_AC);

14. šajā sakarā uzsver, ka liela nozīme ir elastīgiem instrumentiem grūtībās nonākušu uzņēmumu atbalstam, un tāpēc norāda uz RK atzinumu "ES pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai" (CdR 240/2013_00_00_TRA_AC);

⁽¹⁾ Eiropas Automobiļu ražotāju asociācijas (ACEA) dati: http://www.acea.be/index.php/news/news_detail/passenger_car_registrations_-8.7_in_january_2013 [21.2.2013].

15. atgādina, ka 2012. gada jūnijā pieņemtajā CARS 21 nobeiguma ziņojumā viens no ieteikumiem bija izstrādāt ES pamatnostādnes par finansiāliem stimuliem tīru transportlīdzekļu veicināšanai. Šajā saistībā pauž nožēlu, ka Eiropas Komisija pamatnostādnes par finansiāliem stimuliem ir izstrādājusi kā darba dokumentu, nevis tiesību aktu. Pauž nožēlu arī par to, ka minētajā darba dokumentā ietverti tikai pieci nesaistoši "ieteiktie principi" un ka tajā nav precizēts, kā finansiālo stimulu būtiskās atšķirības ietekmēs iekšējā tirgus darbību;

16. uzsver, ka ir svarīgi izmantot visas iespējas vietējo un reģionālo pašvaldību līmenī. Atkarībā no pašvaldību kompetences, ko regulē valsts tiesību akti, var īstenot šādus pasākumus: piemēram, birokrātijas šķēršļu novēršana; atļauju izsniegšanas kārtības paātrināšana; izglītības un tālākpmācības pasākumi; kompetences un inovācijas centru izveide un inovatīvu projektu konkursu izsludināšana;

17. šajā saistībā vēlas norādīt, ka viena no reģionālā vai vietējā līmeņa iniciatīvām varētu būt sadarbība testēšanā, ko veic Eiropas autobūves nozarē. Šādos kopīgos projektos varētu piedalīties vietējās un reģionālās pašvaldības, nozares pārstāvji, izpētē iesaistītie dalībnieki utt., un tiem piemīt liels potenciāls samazināt autobūves nozares kopējās izstrādes izmaksas, un ilgtermiņā tie pozitīvi ietekmē konkurētspēju pasaules tirgū;

18. norāda, ka paziņojumā galvenā uzmanība pievērsta automobiļu energoefektivitātes plašākiem meklējumiem, bet nav apskatīts īpaši svarīgs jautājums saistībā ar uzņēmumu konkurētspēju un vidi, proti, jautājums par automobiļu ražošanas uzņēmumu un palīgozaru energoefektivitāti, kuram vajadzētu būt vienam no CARS 2020 darbības virzieniem;

IEGULDĪJUMI PĒTNIECĪBĀ UN IZSTRĀDĒ

19. atbalsta Eiropas Komisijas viedokli, ka ieguldījumiem pētniecībā un izstrādē ir galvenā loma Eiropas autobūves nozares turpmākajā attīstībā; uz to Komiteja jau ir norādījusi arī atzinumā "Apvārsnis 2020" (pētniecības un inovācijas pamatprogramma)" (CdR 402/2011 fin);

20. norāda arī uz demogrāfisko attīstību, kas vēl skaidrāk parāda nepieciešamību veikt būtiskus ieguldījumus pētniecībā un izstrādē. Novecojošā sabiedrībā ar jaunām vajadzībām ir nepieciešama transportlīdzekļu tehnoloģiju un funkciju pielāgošana, lai tie atbilstu aizvien vecāku iedzīvotāju kā transportlīdzekļu lietotāju vajadzībām. Efektīvāki, ērtāki, drošāki, klusāki, ar jaunām tehnoloģijām aprīkoti un funkcionālāki transportli-

dzekļi šādi var kļūt par mūsdienīgu konkurētspējas faktoru, kas ilgtermiņā var stiprināt Eiropas autobūves nozari;

21. uzsver, ka it īpaši MVU autobūves nozarē ir liela nozīme kā inovatoriem komplektējošo daļu ražošanas jomā un kā darba vietu radītājiem. Paziņojumā "CARS 2020" minētais Eiropas līmeņa atbalsts šajā jomā būtu ļoti svarīgs;

22. norāda: no pēdējos gados īstenotajām pētniecības programmām gūtā pieredze liecina, ka, neraugoties uz Komisijas uzlabošanas centieniem, MVU vēl joprojām tikai nelielā apjomā saņem atbalsta līdzekļus no Eiropas pētniecības programmām. Tā iemesli ir lielais birokrātiskais slogs, garie iestrādes periodi, taču arī kopumā pārāk nelielais programmu budžets un līdz ar to nelielais atbalstīto projektu skaits;

23. atbalsta Eiropas Komisijas priekšlikumus vienkāršot līdzekļu piešķiršanu projektiem programmā "Apvārsnis 2020" un aicina Eiropas Parlamentu atbilstoši atbalstīt ierosinātos priekšlikumus samazināt birokrātiju, arī tāpēc, lai samazinātu ar kontroli saistīto slogu;

24. pauž nožēlu, ka Eiropas Komisijas priekšlikumi par līdzekļu piešķiršanu programmai "Apvārsnis 2020" netika īstenoti;

STRUKTŪRFONDU NOZĪME

25. ierosina nodrošināt, lai vietējās un reģionālās pašvaldības saskaņā ar tiesībām saņemtu atbalstu varētu optimāli izmantot struktūrfondus;

26. norāda uz struktūrfondu piedāvātajām iespējām, piemēram, pētniecības un izstrādes projektu sekmēšana vai klasteru izveide. Dažos reģionos automobiļu klasterus attīstīja un pārvērtā par mobilitātes klasteriem, iekļaujot tajos dzelzceļa sistēmas, gaisa satiksmi un pat velosipēdus, it īpaši e-velosipēdus un velosipēdus ar elektrisko piedziņu. Dažādojot ražošanu, bija iespējams saglabāt uzņēmumu nepārtrauktu noslogojumu arī krīzes laikā. Šī tendence lielākoties balstās uz sinerģijas efekta izmantošanu inovācijas un tehnoloģiju jomā;

PRASMES

27. atzīst, ka arī paziņojumā "CARS 2020" aplūkotās problēmas saistībā ar izglītību un apmācību, demogrāfiskajām pārmaiņām, speciālistu trūkumu, kā arī tehnisko augstskolu neseno absolventu jūtamo trūkumu ir ļoti nopietnas;

28. uzsver, ka ir lietderīgi jāizmanto Eiropas Sociālā fonda (ESF) līdzekļi, lai tālāk attīstītu to darba ņēmēju prasmes, kuriem vēl nedraud bezdarbs. ESF līdzekļu izmantojuma plānošana ir dalībvalstu kompetencē. Tādā veidā tās var nodrošināt attiecīgā reģiona specifisko attīstības prasību ievērošanu;

29. šajā saistībā pauž atbalstu Eiropas Parlamenta prasībai, lai Komisija iesniedz priekšlikumu direktīvai par darbinieku informēšanu un uzklauššanu un par sagatavošanos pārstrukturēšanai un tās pārvaldību;

30. aicina piešķirt pietiekamus līdzekļus un elastīgi veidot Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fondu (EGF), lai mazinātu globalizācijas negatīvo ietekmi uz Eiropas uzņēmumiem un to darbiniekiem;

31. norāda uz pozitīvo pieredzi saistībā ar jauniešu agrīnu izglītošanu duālā izglītības sistēmā, kurā uzņēmumi vajadzīgos speciālistus izglīto paši un jauniešiem pēc izglītības pabeigšanas ir labas iespējas tūlīt atrast darbu;

32. atbalsta mērķtiecīgus pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot tehnisko profesiju pievilcīgumu sievietēm. Tehnisko augstskolu absolventu īpatsvars visā Eiropā ir mazāks par 10 %. Atsevišķu reģionu pieredze rāda, ka sieviešu sensitīvais ieguldījums, jo sevišķi pētniecībā un izstrādē, ir īpaši vērtīgs un automobiļu izstrādē tiek augstu novērtēts. Turklāt ar vairāk nekā 50 % tās ir lielākā pircēju grupa;

33. rosina uzturēt pastāvīgu sadarbību starp profesionālās izglītības sistēmām un uzņēmumiem, jo šādā veidā mācību programmas var labāk pielāgot mainīgajam darba tirgus vajadzībām;

ALTERNATĪVAS DEGVIELAS UN VAJADZĪGĀ INFRASTRUKTŪRA

34. aicina nozari vairāk pievērsties alternatīvu piedziņas tehnoloģiju attīstīšanai un tirgū ieviest ikdienā izmantojamus risinājumus, lai sasniegtu izvirzītos klimata mērķus un ekonomikā varētu izmantot tehnoloģiju progresu (lietotās degvielas izmaksu samazināšana, tirdzniecības bilance, darbvietas biodegvielas ražošanā u.c.), un panāktu energotaupību. Tas attiecas arī uz procesiem un tehnoloģijām jaunu enerģijas resursu glabāšanai un uzkrāšanai;

35. ierosina, ka visām dalībvalstīm būtu aktīvi jāapmainās ar informāciju par labas prakses piemēriem, kas atspoguļo sadarbību starp profesionālās izglītības sistēmām un uzņēmumiem; tā varēs nodrošināt, ka labumu gūst visi reģioni;

36. šajā sakarā aicina veicināt dažādu tehnoloģiju attīstību, izvirzot konkrētu mērķi, un neizslēgt alternatīvu. Atkarībā no izmantošanas mērķa atsevišķām tehnoloģijām ir attiecīgas priekšrocības un arī trūkumi. Regulējot alternatīvo, no atjaunojamiem avotiem iegūto degvielu izmantošanu, vienlaicīgi būtu jāņem vērā kopējā enerģijas bilance, tostarp degvielas ražošanā patērētā enerģija;

37. šajā sakarā uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt atbilstošu infrastruktūru, jo bez tās tirgus apguve ir apgrūtināta. Tāpēc būtu jāpieliek kopīgas pūles, lai veicinātu alternatīvu degvielu izmantošanu un izveidotu tam nepieciešamo infrastruktūru. Šim nolūkam būs jāizveido koordinācijas komitejas, kurās iesaistīti nozares pārstāvji un par infrastruktūras plānošanu atbildīgie. Šo infrastruktūru izveide būtu jābalsta uz iepriekšējiem pētījumiem un integrētiem mobilitātes plāniem, kas ļautu izvērtēt konkrētās iespējas, ņemot vērā dažādus transporta veidus un reģiona vai vietējās pašvaldības vajadzības;

38. aicina izstrādāt Eiropas pamatnostādnes par finanšu stimuliem ekoloģiski tīriem transportlīdzekļiem, par pamatu izmantojot tādus objektīvus un pieejamus datus kā CO₂ emisijas;

39. šajā sakarā atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvu "Nepiesārņojoša enerģija transportam" un norāda uz RK atzinumu par šo jautājumu(CdR 28/2013_00_00_TRA_AC);

40. secina, ka publiskā iepirkuma jomā pastāv novatoriski risinājumi. Tieši pilsētu zonās ar publiskajām investīcijām var īpaši atbalstīt alternatīvas dzinēju tehnoloģijas (pāreja uz cita veida transportlīdzekļiem);

41. norāda uz daudziem veiksmīgiem piemēriem reģionos un komūnās, kur, kombinējot atbalstu elektriskajiem transportlīdzekļiem, stāvvietu apsaimniekošanai, infrastruktūrai (uzlādes stacijām), tiek atrastas jaunas pieejas;

PIEĒJA DZĪVES CIKLAM UN OTRREIZĒJA PĀRSTRĀDE

42. norāda uz ES 2000. gada 18. septembra Direktīvu 200/53/EK, kurā ir noteikts, ka, sākot ar 2015. gadu, 95 % no automobiļa masas materiāliem jābūt otrreizēji pārstrādājamiem. Izmantojot otrreizēji pārstrādājamus resursus, var samazināt resursu patēriņu un atkarību no izejvielu importa. Uz procesu orientētā otrreizējā pārstrāde vienlaikus kļūst par pamatu nemitīgai vērtības radīšanai un Eiropas reģionos rada kvalificētas darba vietas;

43. uzsver, ka konsekventa pieeja dzīves ciklam sākas jau ar automobiļa dizainu un arī ražošanas procesā aptver visu veidu ietekmi uz vidi, kā arī ekspluatācijas posmu un beigās arī otrreizēju pārstrādi vai sagatavošanu vēlākai atkārtotai izmantošanai;

44. norāda, ka šī visaptverošā pieeja pirmām kārtām ir saistīta arī ar lielām iespējām, izstrādājot jaunus, ilgtspējīgus materiālus un izejvielas, un palīdz sasniegt stratēģijā "Eiropa 2020" izvirzītos CO₂ samazināšanas mērķus;

45. uzsver, ka eksporta rezultātā produkta dzīves cikla beigās vairāk nekā 75 % vecu transportlīdzekļu paliek ārpus Eiropas, un Eiropa tādējādi zaudē ļoti lielu resursu potenciālu un jaunu transportlīdzekļu ražošanai ir spiesta izmantot jaunas izejvielas, kas jāiepērk Āzijā (retzemju metāli);

46. šajā sakarā uzsver otrreizējās pārstrādes svarīgo funkciju darba vietu radīšanā un atkarības no izejvielu piegādātājiem samazināšanā;

47. tāpēc aicina pastiprināti pielikt kopīgas pūles, lai vecos transportlīdzekļus vairāk izmantotu kā resursus. Par mērķi būtu jāizvirza skaidra regulējuma izstrāde par obligātu otrreizējo pārstrādi un enerģiska virzība uz ilgtspējīgu materiālu attīstīšanu.

48. aicina, pieņemot lēmumu par autobūves nozares un ar to saistīto jautājumu novērtēšanu, lielāku uzmanību pievērst lietotu automašīnu tirgum un patērētāju ieradumu analīzei;

49. diemžēl rīcības plānā tikai vienā rindkopā ir pieminēts lietotu automašīnu tirgus, un norāda, ka ES Austrumeiropas valstīm raksturīgs novecojis autoparks. To rada saikne starp lētāku lietotu automašīnu tirdzniecību, jauno automašīnu cenām un vidējo neto darba samaksu, kā arī dzīves līmeņa pasliktināšanos.

Briselē, 2013. gada 9. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “ES sociālo ieguldījumu pakete”

(2013/C 356/11)

REĢIONU KOMITEJA

- atzinīgi vērtē stratēģisko pieeju, ko Komisija ierosinājusi ar sociālo ieguldījumu paketi (SIP), proti, vairāk uzmanības veltīt tam, lai palielinātu iedzīvotāju iespējas un atbalstītu viņu līdzdalību sabiedrībā un darba tirgū, tādējādi uzlabojot iedzīvotāju labklājību, sekmējot ekonomiku un palīdzot Eiropas Savienībai izkļūt no krīzes spēcīgākai, vienotākai un konkurētspējīgākai;
- pauž nožēlu, ka Komisijas izstrādātajā sociālo ieguldījumu paketē nav atzīta vietējo un reģionālo pašvaldību loma. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir praktiskas zināšanas par sociālajām problēmām, un tām ir svarīga loma uz šo problēmu risināšanu orientēto pasākumu koordinēšanā un īstenošanā;
- norāda, ka daudzas vietējās un reģionālās pašvaldības jau attīsta un īsteno sekmīgas programmas, lai risinātu sociālo ieguldījumu paketē minētās problēmas. Tāpēc būtu jāveicina paraugprakses apmaiņa starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām;
- aicina Eiropas Savienību, vienojoties ar dalībvalstīm, apsvērt Eiropas sociālo mājokļu sistēmas izveides iespēju, jo sociālajiem mājokļiem ir svarīga nozīme bezpajumtniecības jautājumu risināšanā un tie ir svarīgs elements, lai īstenotu nodrošināšanas ar mājokli stratēģijas un preventīvas stratēģijas bezpajumtniecības novēršanai, kā aicinājusi Komisija;
- norāda, ka Eiropas Sociālajam fondam vairāk jāņem vērā iedzīvotāju patiesās vajadzības, atļaujot vietējām un reģionālajām pašvaldībām lielāku elastīgumu, lai tās var izvirzīt mērķus vietējā līmenī;
- aicina Komisiju izstrādāt konkrētu plānu SIP īstenošanai. Tajā vajadzētu iekļaut mehānismus uzraudzībai, koordinēšanai, starptautiskai apmaiņai un savstarpējai pieredzes apmaiņai par tādām tematiskām prioritātēm kā, piemēram, bezdarbs, izglītība, bezpajumtniecība, bērnu nabadzība, iedzīvotāju ar invaliditāti aprūpe un aprūpe vecuma nespējas dēļ.

Ziņotājs	Ahmed ABOUTALEB kgs (NL/PSE), Roterdamas pilsētas mērs
Atsauces dokuments	“Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Sociālie ieguldījumi izaugsmei un kohēzijai, tostarp Eiropas Sociālā fonda īstenošana 2014.–2020. gadā” ”
	COM(2013) 83 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīga informācija un atzinuma izstrādes iemesls

1. atzinīgi vērtē stratēģisko pieeju, ko Komisija ierosinājusi ar sociālo ieguldījumu paketi (SIP), proti, vairāk uzmanības veltīt tam, lai palielinātu iedzīvotāju iespējas un atbalstītu viņu līdzdalību sabiedrībā un darba tirgū, tādējādi uzlabojot iedzīvotāju labklājību, sekmējot ekonomiku un palīdzot Eiropas Savienībai izkļūt no krīzes spēcīgākai, vienotākai un konkurētspējīgākai;

2. atgādina savu atzinumu par aktīvu iekļaušanu (2008/C 257/01), kurā bija uzsvērts, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir nozīmīgi aktīvas iekļaušanas politikas dalībnieki;

3. uzskata, ka ilgtspējīgu izaugsmi, līdzsvarotus budžetus un sociālo kohēziju var nodrošināt tikai tad, ja tiks pielikti lielāki centieni, lai radītu jaunus darba vietas, kurās ir pienācīgi apstākļi, un uzlabotu sociālo aizsardzību un sociālo iekļaušanu. Tas pilnībā jāņem vērā Eiropas pusgadā, nodrošinot jo īpaši ar pienācīgas kvalitātes darba vietām un nevienlīdzības mazināšanu saistīto mērķu iekļaušanu uzraudzības un koordinācijas mehānismos un tādējādi arī līdzsvaru starp ekonomikas un sociālajiem mērķiem un pastāvīgi cenšoties sekmēt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, īpašu uzmanību veltot tam, lai mazinātu reģionālās atšķirības ekonomikas un sociālajā jomā;

4. vērs uzmanību uz to, ka ar nabadzību un sociālo atstumtību saistītās problēmas ir īpaši saasinātas pilsētu teritorijās, kur dzīvo 80 % Eiropas iedzīvotāju iedzīvotāju un kur tiek radīti 85 % no ES IKP, savukārt lauku apvidos zemāka ienākumu līmeņa un mazāka iedzīvotāju blīvuma dēļ ir smagas sociālas problēmas relatīvā izteiksmē. Pilsētu teritorijās šīs sociālās problēmas koncentrējas noteiktos rajonos, veidojot mikrorajonus, kur iedzīvotāji cieš trūkumu, neskatoties uz pilsētas labklājību;

Vispārējās piezīmes

5. uzsver, ka cīņa pret nabadzību un sociālo atstumtību ir būtiska, lai visiem iedzīvotājiem, kā tas noteikts ES Pamattiesību hartā, nodrošinātu vienādu piekļuvi tādiem vispārējās nozīmes

pamatpakalpojumiem kā, piemēram, mājoklis, izglītība, veselības aprūpe, nodarbinātība un sociālie pakalpojumi. Lai to sasniegtu, viens no priekšnoteikumiem ir solidaritāte starp iedzīvotājiem no visām sabiedrības grupām. Lai šos pamata pakalpojumus varētu izplatīt, vajadzīga visaptveroša pieeja, kurai ir gan īstermiņa, gan ilgtermiņa orientācija un kas iedzīvotājus cieši iesaista risinājumu meklēšanā;

6. aicina visas ES iestādes nepārprotami apņemties iesaistīt iedzīvotājus visos politikas attīstības posmos no debatēm līdz īstenošanai. Šajā laikā ir ļoti svarīgi atgūt uzticēšanos ES demokrātiskajām institūcijām, pilnībā ņemot vērā iedzīvotāju vajadzības un cerības. Turklāt, meklējot risinājumus vietējā līmenī un izmantojot iedzīvotāju enerģiju, gatavību uz rīcību un zināšanas par patiesajām vajadzībām vietējā līmenī, ES būs labākas iespējas rast reālistiskus un efektīvus risinājumus sabiedrības problēmām. Ieguldījumi kopienās vietējā līmenī rada stabilu apkārtni vidi, un tas pozitīvi ietekmēs drošības sajūtu;

7. atzinīgi vērtē to, ka Komisija atzīst, ka nodarbinātības un sociālā politika galvenokārt ir dalībvalstu un vietējo un reģionālo pašvaldību kompetencē; tādējādi tā ievēro subsidiaritātes principu;

8. atbalsta Komisijas viedokli, ka cīņā pret bezdarbu ir svarīgi likt lielāku uzsvāru uz pasākumiem, kuru mērķis ir jaunu darba vietu radīšana, bezdarba samazināšana, mūžizglītība, pasākumi konkurētspējas darba tirgū uzlabošanai, izglītība, apmācība, iespēju vienlīdzība un citi pasākumi, lai uzlabotu iedzīvotāju prasmes un iespējas. Tādi pasākumi ir arī darba ņēmēju mobilitātes sekmēšana un mikrokrēdītu nodrošināšana tiem, kas vēlas izveidot vai izvērst uzņēmumus;

9. pauž nožēlu, ka Komisijas izstrādātajā sociālo ieguldījumu paketē nav atzīta vietējo un reģionālo pašvaldību loma. Gan kā dzīvesvietām, darbavietām vai mācību centriem, gan arī kā aprūpes centriem cilvēkiem ar invaliditāti un vecuma nespējas dēļ vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir nozīmīga ietekme uz vairuma Eiropas iedzīvotāju dzīvi. Vietējo un reģionālo pašvaldību līmenī tiek sniegts vairums sociālās jomas pakalpojumu un palastu;

10. uzskata, ka aktīvu iekļaušanas stratēģiju integrēta īstenošana, uz ko aicina Eiropas Parlaments un Komisija, būs sekmīgāka, ja vietējām un reģionālajām pašvaldībām būs spēcīgāka loma lēmumu pieņemšanā. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir sākotnējās zināšanas par sociālajām problēmām, un tām ir svarīga loma šo problēmu risināšanai paredzēto pasākumu koordinēšanā un īstenošanā. Pieredze sociālo problēmu risināšanā ir būtiska, lai sasniegtu stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus. Tāpēc vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir noteicoša loma Eiropas pusgadā un sarunās par valstu reformu programmām un to īstenošanu;

11. uzsver, ka darbam ir jāatmaksājas. Tas nozīmē, ka jānodrošina pienācīga minimālā alga un kvalitatīvas darba vietas. Ja persona (pārejošu laika periodu vai pagaidām) nespēj strādāt, viņai jābūt nodrošinātai pienācīgai iztikai un vienlīdzīgai piekļuvei pamata profilaktiskiem, prasmes uzlabojošiem un motivējošiem pakalpojumiem. Tāpēc RK aicina Eiropas Komisiju pievērst uzmanību vajadzībai ieviest Padomes 1992. gada Ieteikumu par minimālajiem ienākumiem;

12. atzīmē, ka vietējām pašvaldībām jāizmanto to visu personu, pilsoniskās sabiedrības un uzņēmumu enerģija, kas darbojas attiecīgajās pilsētu teritorijās. Būtu jāsekmē sociālo uzņēmumu inovatīvais gars, jo tie var izvirzīt jaunus risinājumus, lai apmierinātu pieprasījumu pēc pakalpojumiem un infrastruktūras. Reģioniem un pilsētām vajadzētu censties iesaistīties kopējas radīšanas procesā, veidojot produktīvas partnerības ar privāto sektoru un pilsoniskās sabiedrības grupām, vienlaikus sekmējot iedzīvotāju patiesu un plašu līdzdalību visos sociālās inovācijas posmos (idejas, plānošana, izmēģināšana, attīstīšana un īstenošana);

13. uzskata, ka vietējā un reģionālajā līmenī sociālās iekļaušanas un integrācijas politikā ir būtiski iesaistīt visus iedzīvotājus; nevajadzētu būt atšķirībām starp trešo valstu valstspiederīgajiem un ES pilsoņiem. Vērs uzmanību uz to, ka jaunpienācēju ieplūšana, ko izraisījusi mobilitāte ES iekšienē, rada problēmu uzdevumus, jo jāpielāgo publiskie pakalpojumi un aprūpe šiem iedzīvotājiem mājokļa, darba vietu, un izglītības ziņā. Integrācijas pamatprasības ES iedzīvotājiem kopumā neatšķiras no prasībām citiem jaunpienācējiem. Viņiem jāapgūst jauna valoda, jāiepazīstas ar jaunām institūcijām un dažkārt ar atšķirīgām sociālajām normām;

14. pauž nožēlu, ka Komisija tikai daļēji ir izmantojusi Eiropas Parlamenta pašiniciatīvas ziņojumu par sociālajiem ieguldījumiem (2012. gada 25. jūlijs, 2012/2003 INI), kurā ir aicināts uzlabot pārvaldību, lai sasniegtu stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus nodarbinātības un sociālajā jomā, un nav ierosinājusi nekādus papildu resursus. Sociālo ieguldījumu paketei vajadzētu būt plašākai un tajā vajadzētu iekļaut ne tikai politikas ieteikumus dalībvalstīm un paziņojumus par dažām likumdošanas iniciatīvām. Īpaši šajā krīzes laikā vajadzētu censties Eiropas un valstu budžetos iekļaut nodarbinātības un sociālo ieguldījumu programmas;

15. atzīmē, ka sociālo ieguldījumu paketē ir visaptveroša informācija par sociālajām tendencēm Eiropā. Izmantoto datu un informācijas pamatā ir valstu vai reģionālās tendences un statistikas dati. Šāda apkopota informācija pietiekami neatspoguļo vietējā līmeņa problēmas vai dažādās sociālās vajadzības un trūkumu salīdzinājumā starp pilsētu, reģionālo vai valsts līmeni. Būtiski ir vākt informāciju par to, kas darbojas un kas nedarbojas vietējā līmenī, lai nodrošinātu, ka īstenotie pasākumi iedarbīgi un efektīvi palīdz sasniegt sociālās politikas mērķus. RK rosina Eiropas iestādes vākt datus un informāciju par sociālajām tendencēm vietējā un reģionālajā līmenī un analizēt un novērtēt sociālās iekļaušanas politikas, ko īsteno reģionālās un vietējās pašvaldības un it sevišķi nozīmīgākās pilsētas;

16. norāda uz vēl aizvien pastāvošajiem ierobežojumiem, kuru cēlonis ir dzimums, un tie izpaužas vēl spēcīgāk grupās, kas vienlaikus saskaras ar vairākiem neizdevīgiem faktoriem (piemēram, sievietes un vientuļie vecāki), atzinīgi vērtē, ka Eiropas Komisija šo īpašo problēmu apzinās un vēlas tai veltīt attiecīgu uzmanību;

17. atzīst, ka paziņojums tomēr varētu būt pagrieziens punkts, ja sociālo politiku definētu kā ieguldījumus sabiedrībā nevis kā tirgus nepilnību sekas. Sociālo politiku definējot šādā veidā, varētu sekmēt pārvirzīšanos no korektīviem pasākumiem uz preventīviem pasākumiem, tādējādi risinot dažādas problēmas, piemēram, sociālo atstumtību, pirms tās attīstās, vai arī aprūpes nepieciešamības attālināšanu, sekmējot personas autonomiju un aktīvas vecumdienas;

18. atzinīgi vērtē to, ka Eiropadome 2013. gada 27. un 28. jūnija sanāksmē atzinusi nepieciešamību stiprināt ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) sociālo dimensiju. Uzdevums ir tādu instrumentu izveide Eiropas Savienībā, ar kuru palīdzību varētu ilgtermiņā nodrošināt patiesas ekonomiskās konverģences un sociālā progressa potenciālu visās dalībvalstīs, un nepaļauties uz iekšējās devalvācijas mehānismiem, ar kuriem var risināt tikai asimetrisku satricinājumu radītas problēmas. Tāpēc cerīgi raugās uz 2013. gada oktobra sākumā gaidāmo Komisijas paziņojumu par EMS sociālo dimensiju;

19. uzskata, ka ekonomiskās un monetārās savienības sociālo dimensiju atbilstoši Eiropas Parlamenta ieteikumam ⁽¹⁾ varētu balstīt uz tādu sociālo ieguldījumu paktu, kura pamatā būtu pakta "Euro plus" modelis. Tādējādi tiktu izvirzīti mērķi attiecībā uz sociālajiem ieguldījumiem, kas jāveic dalībvalstīm, lai sasniegtu stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus nodarbinātības,

⁽¹⁾ 2012. gada 20. novembra rezolūcija "Sociālo ieguldījumu pakts – atbildes reakcija uz krīzi".

sociālajā un izglītības jomā. Sociālo ieguldījumu pakts jāpapildina ar pārskatu par progresu nodarbinātības un sociālās politikas jomā, kurš jā sagatavo Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju tiesību aizsardzības padomei (EPSCO) atbilstoši LESD 148. pantam, lai apzinātu nelīdzsvarotību nodarbinātības un sociālajā jomā, kas varētu apdraudēt ekonomiskās un monetārās savienības stabilitāti;

20. aicina Eiropas Komisiju rūpīgāk pārbaudīt tādas Eiropas Savienības bezdarbnieka pabalsta shēmas ieviešanas iespējas, ko varētu izmantot kā automātiskas stabilizācijas instrumentu EMS līmenī;

21. atzinīgi vērtē to, ka Eiropadomes secinājumos⁽²⁾ uzsvērts, ka "tās iespējas, ko sniedz ES pastāvošā fiskālā sistēma, lai panāktu līdzsvaru starp vajadzību pēc produktīviem publiskiem ieguldījumiem un fiskālās disciplīnas mērķiem", būtu arī turpmāk jāizmanto Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā; tāpēc pauž cerību, ka Komisija tālāk risinās jautājumu par publisko izdevumu kvalitāti, tostarp izvērtējot iespēju budžeta deficīta aprēķinos tekošos izdevumus nodalīt no ieguldījumiem, lai neaizkavētu publiskus ieguldījumus, kas *neto* ieguvumu nodrošina ilgtermiņā;

Ieteikumi

22. uzskata, ka izglītībai (gan formālajai, gan neformālajai) jābūt svarīgam sociālo ieguldījumu paketes elementam. Nevienlīdzība piekļuvē izglītībai – īpaši augstas kvalitātes izglītībai, kas jauniešus sagatavo nodarbinātības iespējām iekļaujošā informācijas sabiedrībā un viņiem dod iespēju kļūt par aktīviem pilsoņiem kompleksā un demokrātiskā sabiedrībā, – ir būtisks šķērslis, kurš kavē nabadzības samazināšanu un ekonomikas izaugsmes palielināšanu. Dalībvalstīm jāņem vērā ieguldīt visu grupu izglītībā, mūžizglītībā un apmācībā, īpašu uzmanību veltot bērniem iegūstamajai izglītībai un piekļuvei augstākajai izglītībai, uzņēmumu un izglītības iestāžu sadarbībai, apmācībai darba vietā un īpaši apmācībai jomās, kurās trūkst darbaspēka (piemēram, medicīna, tīrās tehnoloģijas, IKT), kā arī mācību priekšlaicīgas pārtraukšanas mazināšanai;

23. atzinīgi vērtē, ka Komisija īpašu uzmanību pievērš izglītībai un apmācībai, un uzskata, ka šajā procesā lielāka uzmanība jāpievērš profesionālajai izglītībai un tās kvalitātei, ieviešot praktiskus pasākumus profesionālās orientācijas, kā arī izglītošanās un apmācības posmā. Eiropas Savienībā ir vajadzīgs vairāk amatnieku, inženieru un tehniķu, lai ES ekonomika būtu konkurētspējīga globalizētā pasaulē. Diemžēl Eiropas Savienībā aizvien

mazāk un mazāk cilvēku interesējas par profesionālo izglītību, lai arī tā piedāvā lieliskas iespējas samazināt bezdarbu un virzīties uz ilgtspējīgu ekonomiku;

24. uzskata, ka profesionālajai tālākizglītībai un mūžizglītībai jābūt augsti vērtētai. Eiropas Savienībai vajadzētu nākt klajā ar pietiekamiem ilgtermiņa pasākumiem un rezervēt pietiekamu finansējumu no Eiropas Sociālā fonda, lai paaugstinātu profesionālās izglītības līmeni;

25. uzsver: papildus tam, ka īpašu uzmanību velta darba tirgus piedāvājuma pusei, lielāka uzmanība jāvelta arī darba tirgus pieprasījuma pusei. Nav noliedzams, ka bezdarbniekiem parasti ir zema kvalifikācija un ka vakantās darba vietās ir vajadzīgas augsta līmeņa prasmes, un šajā krīzes laikā pieprasījuma puses pasākumi ir jāpapildina ar piedāvājuma puses instrumentiem, kas ir plašāki nekā darba tirgus ierobežojumu atcelšana, darba spēka izmaksu samazināšana un iniciatīvas, kuru mērķis ir bezdarbniekiem piedāvāt slikti apmaksātus darbus. Jāuzlabo mazkvalificēto darbinieku un bezdarbnieku kvalifikācija, nodrošinot viņiem nepieciešamās apmācības iespējas;

26. aicina Komisiju, dalībvalstis un reģionālās un vietējās pašvaldības veicināt labāku analīzi par nākotnē vajadzīgajām prasmēm, attīstīt labāku atbilstību starp prasmēm un darba tirgus vajadzībām un novērst plaisu starp izglītības un darba vidi. Tas īpaši attiecas uz viszemākajiem darba tirgus segmentiem, kur iekļaušanās darba tirgū būtu jāveicina elastīgā un nebirokrātiskā veidā. Piemēram, Nīderlandē valdības, uzņēmumu un izglītības iestādes ir parakstījuši "Tehnoloģiju paktu", kura mērķis ir uzlabot saikni starp izglītību un darba tirgu tehnoloģiju nozarēs un tādējādi samazināt tehniskā personāla trūkumu. Šis pakts ir apstiprināts valsts līmenī, bet tajā galvenokārt ir iekļauti pasākumi, kas jāīsteno, izmantojot reģionālu un nozaru pieeju un izmantojot jau pastāvošās struktūras, piemēram, dažādus vietējos zināšanu centrus "kenniswerkplaatsen", kuri pievēršas talantu attīstībai, pilsētu dzīvotspējai un sabiedrības veselībai Roterdamā;

27. uzsver, ka ir svarīgi pēc iespējas efektīvāk izmantot visu darbaspēka potenciālu. Attiecībā uz iedzīvotājiem, kas visvairāk ir atstumti no darba tirgus, var tikt ieviesti atbalsta pasākumi, kas ir valsts un/vai teritoriālo struktūru kompetencē;

28. iesaka Komisijas pieejas trim pastāvošajiem principiem – pietiekams ienākumu atbalsts, aktīva integrācija un kvalitatīvi pakalpojumi – pievienot [sociālo] līdzdalību; šo pieeju Komisija izvirzījusi, lai veicinātu to cilvēku aktīvu iekļaušanu, kas ir visvairāk attālināti no darba tirgus. Sociālajai līdzdalībai un

⁽²⁾ Eiropadomes secinājumi, 2012. gada 13. un 14. decembris, I. sadaļas "Ekonomikas politika" 2. punkts.

iekļaušanai jābūt nozīmīgiem elementiem, lai sasniegtu Kopienas sociālos mērķus un pilnveidotu un saglabātu stabilas labklājības sistēmas. Iedzīvotājiem jānodrošina iespējas īstenot savu potenciālu un pilnībā izmantot un izkopt savas prasmes, un kā mērķis jāizvirza saimnieciskā patstāvība;

29. uzskata, ka vairāk jāprecizē, ko nozīmē piekļuves atbalsta shēmām nosacījumi. Nosacījumus var uzskatīt par pieņemamiem, ja ir paredzēti sociālie pabalsti, lai personām nodrošinātu atbalstu un piedāvātu iniciatīvas, kuru mērķis ir viņus atkal iekļaut darba tirgū, izglītībā vai apmācībā;

30. norāda uz aplēsēm, ka 56 miljoniem Eiropas iedzīvotāju, kuri vecāki par 15 gadiem, nav bankas konta, un tādēļ atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu nodrošināt katram Eiropas Savienības iedzīvotājam tiesības uz bankas pamatkontu;

31. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu izpētīt jaunu finanšu instrumentu izmantošanu un jo īpaši sociālo atdevi no ieguldījumiem un sociālo ieguldījumu obligācijas, lai palielinātu publisko sociālo ieguldījumu īpatsvaru, un aicina Komisiju nākt klajā ar detalizētākiem priekšlikumiem šajā jautājumā, nosakot, ka ES publiskā iepirkuma noteikumos jāņem vērā sociālā atdevē no ieguldījumiem; šajā sakarā atbalsta priekšlikumu ieviest ES krājkontu, kas varētu nodrošināt Eiropas Savienībai papildu finansējumu, kurš sekmētu stratēģijā "Eiropa 2020" izvirzīto izaugsmes un nodarbinātības mērķu sasniegšanu vietējā un reģionālajā līmenī;

32. uzsver, ka dalībvalstīm, reģioniem un vietējām pašvaldībām vajadzētu izmantot priekšrocības, ko sniedz to iedzīvotāju daudzveidība. Inovācijas priekšnoteikums ir iekļaujoša kultūra, kurā ir droši būt vienreizējam un īpašam un sadarboties ar citiem šajā daudzveidībā;

33. norāda, ka daudzas vietējās un reģionālās pašvaldības jau attīsta un īsteno sekmīgas programmas, lai risinātu sociālo ieguldījumu paketē minētās problēmas. Šajā sakarā var minēt tādas piemērus kā vienoti kontaktpunkti (jaunatnes lietu dienesti), reģionālie jaunatnes un ģimenes centri, nodrošināšanas ar mājokli stratēģijas un preventīvas stratēģijas bezpajumtniecības novēršanai, stratēģijas ieguldījumu sociālās atdeves jomā, sociālās ietekmes obligācijas, talantu mājas, bērniem draudzīga apkārtējā vide un pilna līdzdalība. Tāpēc ir jāveicina paraugprakses apmaiņa starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Partnerība un sadarbība starp vietējām pašvaldībām tām dod iespēju piekļūt lielākiem resursiem un pieredzei, vienlaikus sekmējot dažādas jomas pārstāvošu partneru plašu līdzdalību attīstībā. Šī pieredze ir pilnībā jāņem vērā, veidojot zināšanu

bāzi, kas ierosināta sociālo ieguldījumu paketē, un atbalstot šādas pieredzes apmaiņu saistībā ar Sociālo pārmaiņu un sociālās inovācijas programmu;

34. norāda, ka integrācijas programmas ir finansējis gan Eiropas Integrācijas fonds (INTI), gan Eiropas Sociālais fonds (ESF). Tomēr finansējuma avots pārāk bieži ir ierobežojis pakalpojumu sniegšanas apjomu. Būtu jāuzsver, ka, ņemot vērā aizvien lielāko mobilitāti Eiropas Savienībā, nākamajā budžeta programmā būtu jāparedz finansējums ES pilsoņu mobilitātes atbalstam, apvienojot prioritātes no abiem fondiem, un jāizveido finansēšanas programma, kas paredzēta visiem valstspiederīgajiem neatkarīgi no viņu pilsonības. Šos jaunus finansēšanas līdzekļus varētu izmantot, lai ES iedzīvotājus iekļautu valodu apmācības un ievirzes programmās, to īstenojot ciešā sadarbībā ar citiem iesaistītajiem dalībniekiem, piemēram, NVO un jo īpaši privāto sektoru. Komisijai jāizmanto sava ietekme un jāaicina dažas vietējās un reģionālās pašvaldības nosūtītajās valstīs izmantot Eiropas sociālo fondu (ESF) un Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF), lai veiktu apjomīgus ieguldījumus savu iedzīvotāju sociālajā un ekonomiskajā attīstībā;

35. atzīmē: lai arī migrācija dalībvalstīs un starp tām cilvēkiem sniedz iespēju meklēt izeju ekonomikas lejupslīdes apstākļos, aptverošāki ir ilgtermiņa sociālie ieguldījumi reģionos un vietējās pašvaldībās (kas vislabāk izprot savu kopienu apstākļus) var palīdzēt pārvarēt krīzi ilgtspējīgākā veidā, mazinot spiedienu uz cilvēkiem, kam jāpamet savas dzīvesvietas, ģimenes un kopienas darba meklējumos. Turklāt cilvēku iespējas migrēt uz citām dalībvalstīm darba vai izglītības iespēju u.c. meklējumos var mazināties nepietiekamas valodu prasmes dēļ; atkārtoti jāīsteno pasākumi, lai uzlabotu valodu apmācību un tādējādi atbalstītu īstermiņa migrāciju, kamēr izdosies atrast ilgāka termiņa risinājumus. Turklāt tas sekmēs sociālo iekļaušanu;

36. atbalsta Komisijas viedokli par demogrāfisko pārmaiņu un sabiedrības novecošanas ietekmi vietējā līmenī – tā rada jaunu pieprasījumu pēc sociālās infrastruktūras un publisko telpu pieejamības. Ņemot vērā pieaugošo nabadzību vecāka gadagājuma cilvēku vidū, jāveido ilgtspējīgas sociālās drošības sistēmas un pakalpojumi, kam jābūt pieejamiem visiem un ko visi var atļauties. Ir jāpāriet no koriģējošā uz preventīvo modeli, kas dod iespēju paildzināt funkcionālo autonomiju un iedzīvotāju iekļaušanu sabiedrībā. Īpaša uzmanība būtu jāvelta aktīvu un veselīgu vecumdienu veicināšanai Eiropas iedzīvotāju vidū, no institucionālās pieejas pārvirzoties uz pieeju, kas balstīta uz kopienas līdzdalību;

37. pauž nožēlu, ka Komisijas dienestu darba dokumentā "Ilgtermiņa aprūpe saistībā ar sabiedrības novecošanu" uzmanība nav pievērsta tādiem jautājumiem kā nabadzība, sociālā atstumtība un pienācīgi ienākumi vecākiem cilvēkiem, jo ilgtermiņā šīs problēmas var palielināt pieprasījumu pēc ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem. RK arī vēlētos redzēt dziļāku analīzi par to, kā struktūrfondu līdzekļus varētu izmantot ilgtermiņa aprūpei vajadzīgo ieguldījumu nodrošināšanā;

38. uzskata, ka līdz ar Sociālo ieguldījumu paketi vairāk būtu jāatzīst sociālās ekonomikas nozīme, jo Eiropas Savienībā darbojas 2 miljoni sociālo uzņēmumu (t. i. 10 % no visiem ES uzņēmumiem) un tajos strādā vairāk nekā 11 miljoni algotu darbinieku (t. i. 6 % no visu Eiropas Savienībā strādājošo kopskaita). Tāpēc Komiteja vēlreiz pauž atbalstu Eiropas Savstarpējās sabiedrības statūtu pieņemšanai, ko 2013. gada martā ieteica arī Eiropas Parlaments;

39. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt profesionālo sadarbību starp veselības un sociālās aprūpes nozarēm un starp formālajiem un neformālajiem tīkliem kopienā. Ir vajadzīgas zināšanas par dažādiem atbalsta veidiem, ko sniedz citi atbalsta sniedzēji, un par brīvprātīgo, profesionāļu un citu atbalsta sniedzēju papildinošo darbību. Profesionāļiem daudz vairāk jāiedziļinās vietējos apstākļos; sadarbojoties un atvieglējot darbu, var stiprināt citu sniegto atbalstu un brīvprātīgo darbu un viņiem palīdzēt. Šo jauno pieeju pārvaldībai, kas veiksmīgi tiek piemērota dažās Eiropas pilsētās, vajadzētu atbalstīt ar instrumentiem Eiropas līmenī, lai izplatītu paraugpraksi visā Eiropā. Tā ir piemērota, ieviešot sistēmas, kurās iekļauta gan informācija par iedzīvotājiem (sociālo apstākļu izklāsts un slimības vēsture), gan arī piekļuve informācijai par pieejamajiem resursiem un pakalpojumiem (katalogs vai pakalpojumu un resursu apkopojums, izmantojamās inovatīvās tehnoloģijas, piemēram, tālaprūpe, attālināta uzraudzība...);

40. aicina Eiropas Savienību, vienojoties ar dalībvalstīm, apsvērt Eiropas sociālo mājokļu sistēmas izveides iespēju, kā RK norādījusi 2011. gada oktobra atzinumā un kā Eiropas Parlaments pieprasījis 2013. gada 11. jūnija rezolūcijā. Kaut gan sociālie mājokļi nav tiešā ES kompetencē, daudzas ES politikas jomas (konkurences politika, iekšējais tirgus, struktūrfondi, energoefektivitātes politika, vides tiesību normas utt.) tieši ietekmē sociālo mājokļu jomu. Tāpēc ir vajadzīga koordinēta sistēma, lai nodrošinātu atbilstību pamattiesībām un saskaņotību starp ES politikām, kas ietekmē mājokļu jomu. Šajā saistībā RK atgādina, ka saskaņā ar līgumu par ES publiskās struktūras var brīvi noteikt, kā organizējama sociālo mājokļu joma un kādas mājāsaimniecības tā aptver. Turklāt RK uzskata, ka sociālie mājokļi ir svarīgs kohēzijas faktors un, lai veicinātu sociālo daudzveidību, tiem nav jābūt pieejamiem tikai nelabvēlīgākā situācijā esošām iedzīvotāju grupām;

41. atgādina dalībvalstīm un Komisijai, ka izdevumi sociālajiem mājokļiem palīdz risināt steidzamas sociālās vajadzības, veidojot pamatu stratēģiskiem sociālajiem ieguldījumiem. Tie arī palīdz ilgtspējīgā veidā vietējā līmenī nodrošināt darba vietas, kuras nevar pārvietot, stabilizēt ekonomiku, aizkavējot "īpašuma burbuļus", pielāgoties klimata pārmaiņām un cīnīties pret enerģētisko nabadzību. Turklāt RK uzsver, ka sociālajiem mājokļiem ir svarīga nozīme bezpajumtniecības jautājumu risināšanā un tie ir svarīgs elements, lai īstenotu nodrošināšanas ar mājokli stratēģijas un preventīvas stratēģijas bezpajumtniecības novēršanai, kā aicinājusi Komisija;

42. atzinīgi vērtē bezpajumtniecības iekļaušanu starp SIP prioritātēm un aicinājumu dalībvalstīm "risināt bezpajumtniecības problēmu, izmantojot visaptverošas stratēģijas, kuru pamatā ir profilakses pasākumi, uz mājokļiem vērstas pieejas un pārskatīti noteikumi un prakse izlikšanas jomā, ņemot vērā galvenos secinājumus, kuri izklāstīti šajā paketē sniegtajās vadlīnijās par bezpajumtniecības novēršanu". Šajā sakarā RK aicina Komisiju attīstīt konkrētu ES sistēmu iesaistīto dalībnieku – īpaši, attiecīgo valsts, reģionālo un vietējo struktūru – atbalstam, lai varētu virzīt uz priekšu jautājumu par bezpajumtniecības likvidēšanu, ņemot vērā Reģionu komitejas pašiniciatīvas atzinumu šajā jomā;

43. uzsver: lai ES varētu sasniegt savus sociālos mērķus, tai jāreformē savas pieejas, lai uzlabotu sniedzamā atbalsta kvalitāti un nodrošinātu efektivitāti un iedarbīgumu. Cīņā pret nabadzību un sociālo atstumtību ir vajadzīga sociāla inovācija, tā būtu jāiekļauj struktūrfondu regulās, tai jābūt vienai no prioritātēm programmā "Apvārnis 2020" un to efektīvi jāatbalsta ar Eiropas Sociālo pārmaiņu un sociālās inovācijas programmu. Šajā sakarā un lai labāk sasniegtu izvirzītos mērķus, stratēģijas "Eiropa 2020" pamatiniciatīvām, jo īpaši Eiropas platformai cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību, jābūt par atskaites punktu;

44. norāda, ka mūsdienu sabiedrība paļaujas un zinātni un tehnoloģiju ne tikai ekonomikas izaugsmes veicināšanā, bet arī sociālās labklājības un progresa nodrošināšanā. Tomēr mijiedarbība starp zinātni/pētniecību un sabiedrību/iedzīvotājiem bieži nav pietiekama un dažkārt tās vispār nav. Tāpēc, plānojot turpmāko Eiropas finansējumu pētniecībai, uzmanība jāvelta ne tikai tehnoloģiju zinātnēm, bet arī sociālajām un humanitārajām zinātnēm, lai attīstītu praksē nozīmīgas zināšanas un pētniecību par problēmām pilsētu un mazapdzīvotu apgabalu apkārtējās teritorijās un apstākļu piemērotību dzīvei un šādas praksē nozīmīgas zināšanas izplatītu pilsētu un lauku politikas veidotājiem. Īpaši ieteicami ir novērtējoši pētījumi par esošo stāvokli, lai izveidotu sistemātiskas zināšanas par īstenoto politikas pasākumu efektivitāti un noskaidrotu, kāpēc tie iedarbojas un uz kurām sociālajām grupām un kādos apstākļos; atzinīgi vērtē iniciatīvas, ko Komisija īsteno sociālās inovācijas atbalstam, un centienus dalīties ar informāciju par pieredzi inovācijā;

45. vērs uzmanību uz to, ka ES reģionālā politika kopš 1989. gada ir veicinājusi ilgtspējīgu attīstību pilsētās. Izmantojot reģionālās politikas struktūrfondus, tiek veikti ieguldījumi projektos, kas veicina labu vietējo pārvaldību, nodrošina stabilu pilsētvidi, veicina sociālo iekļaušanu un vienlīdzību, atjauno pilsētu teritorijas un sekmē ekonomikas izaugsmi un darba vietu radīšanu. Ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību tuvumu iedzīvotājiem un to zināšanas par vietējām vajadzībām un vēlmēm, būtu jāuzsver, ka pašreizējā finansējuma struktūra būtu vairāk jāpielāgo vietējām vajadzībām, lai pilsētas un pilsētu teritorijas varētu uzņemties lielāku atbildību un vadību integrētu

pieeju koordinēšanā pilsētu vai lielpilsētu teritorijās. Lai atbalstītu teritoriālo kohēziju un integrētas pieejas, kas pielāgotas konkrētās teritorijas vajadzībām, būtu jāuzlabo Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda koordinācija;

46. atzinīgi vērtē priekšlikumu vismaz 20 % no ESF finansējuma katrā dalībvalstī piešķirt sociālās iekļaušanas veicināšanai un cīņai pret nabadzību. RK uzskata, ka šajā jomā vajadzīgi papildu noteikumi, lai nodrošinātu finansējuma pareizu pārvaldību un novirzīšanu to atbalstam, kuriem šis atbalsts ir visvairāk vajadzīgs. Tas nozīmē, ka līdzekļus varētu piešķirt katrā dalībvalstī reģionālajā, nevis centrālajā līmenī, pamatojoties uz to faktoru kopumu, kuri nosaka lielāku vajadzību pēc atbalsta pasākumiem (nabadzības rādītāji, IKP uz vienu iedzīvotāju, nodarbinātība, izglītība, imigrācija utt.);

47. aicina nekavējoties īstenot Jaunatnes nodarbinātības ierosmi un uzsver vajadzību "Jaunatnes garantiju" shēmas attiecināt uz jauniem cilvēkiem līdz 30 gadu vecumam. Atzinīgi vērtē Komisijas izstrādāto ieteikumu par "Jaunatnes garantiju", kura mērķis ir savlaicīgi sniegt atbalstu personām, kam draud atstumtība no izglītības, nodarbinātības vai apmācības iespējām. Uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību īpašo lomu tās īstenošanas procesā. Pauž nopietnas bažas par nepietiekamo finansējumu Jaunatnes nodarbinātības ierosmei visā nākamajā plānošanas periodā (6 miljardi EUR) un aicina nekavēties un būtisku daļu no jaunajā budžeta pozīcijā "Jaunatnes nodarbinātības ierosme" paredzētajiem līdzekļiem izmantot jau daudzgadu finanšu shēmas pirmajos gados. NUTS II atbilstības kritērijos būtu jāņem vērā ne tikai kritērijs par jauniešu bezdarbu 25 % apmērā; tajos jāņem vērā arī ievērojamas nobīdes reģionālā līmenī no vispārējā jauniešu bezdarba līmeņa valsts mērogā;

48. norāda, ka Eiropas Sociālajam fondam tāpēc vairāk jāņem vērā iedzīvotāju patiesās vajadzības, atļaujot vietējām un reģionālajām pašvaldībām lielāku elastīgumu, lai tās var izvirzīt mērķus vietējā līmenī. Vietējās un reģionālās pašvaldības vajadzētu iesaistīt ESF prioritāšu noteikšanā un tā līdzekļu pārvaldībā. Runājot par tiesību aktiem, regulā par turpmāko ESF vajadzētu noteikt vietējām un reģionālajām pašvaldībām lielāku lomu ESF stratēģiskajā pārvaldībā. RK arī aicina noteikt, ka ESF pārvaldības struktūru pienākums ir pierādīt, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir bijušas iesaistītas darbības programmu prioritāšu noteikšanā un ar tām saistītajā ESF stratēģiskajā pārvaldībā.

49. Konkrētāk, atsaucoties uz saviem atziniem, kas saistīti ar ES pilsētvides attīstības plānu un 2012. gadā notikušo Kopenhāgenas samitu, RK norāda, ka ir daudzas iespējas, kas uzlabotu

pilsētu praktisku līdzdalību; darbības programmas ar skaidru koncentrēšanos uz pilsētām; pilsētas kā starpnieki un to līdzdalība ESF valdēs, pārvaldības komitejās un konsultējošās grupās; un ESF pārvaldības struktūru sadarbība ar pilsētām programmu izstrādē un īstenošanā. Dažām nozīmīgām pilsētām varētu būt lietderīgi izstrādāt savas darbības programmas;

50. aicina Eiropas Sociālo fondu veicināt inovatīvus pakalpojumu modeļus un jaunajā tiesiskajā regulējumā veicināt un finansēt pakalpojumus, ko sniedz vietējā līmenī, ar mērķi atbalstīt nodarbinātības politikas pasākumus;

51. atzīmē, ka ES kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) budžets ir piecas reizes lielāks nekā ESF budžets. Tas, protams, ir saistīts ar faktu, ka KLP viennozīmīgi ir ES kopējā politika, savukārt sociālo politiku ļoti lielā mērā finansē no valstu un pašvaldību budžetiem. Tomēr sabiedrība šo nelīdzsvarotību var arī interpretēt tā, ka ES sociālajai politikai nav piešķirta prioritāte. Tāpēc Komiteja aicina atkārtoti pievērsties ES sociālajai politikai, vienlaikus palielinot ESF resursus;

52. atzinīgi vērtē Komisijas pieeju jaunajā ESF periodā izmantot integrētus teritoriālus ieguldījumus, lai konsolidētu sociālo, ekonomisko un praktisko attīstību. Ņemot vērā pilsētu svarīgo nozīmi sociālās, ekonomiskās un teritoriālās kohēzijas īstenošanā, Eiropas atbalstam jābūt daudz lielākam par līdz šim ierosināto minimālo kvotu 5 % apmērā;

53. atzīmē, ka stingri ES noteikumi par publisko iepirkumu un valsts atbalstu būtu labāk jāsaprot ar sociālajām politikām, lai tās varētu attīstīt un efektīvāk īstenot. Lai šādu saskaņu panāktu RK aicina Eiropas Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu, kā, pamatojoties uz LESD 14. pantu, uzlabot vispārējās nozīmes sociālo pakalpojumu kvalitāti un pieejamību;

54. iesaka dokumentu īstenot ciešā sinerģijā ar citiem dienestu darba dokumentiem, kas saistīti ar paziņojumu, lai nodrošinātu saskaņotu un efektīvāku īstenošanu. RK aicina Komisiju šajā procesā piemērot holistisku pieeju un tieši sadarboties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

55. aicina Komisiju izstrādāt konkrētu plānu SIP īstenošanai. Tajā vajadzētu iekļaut mehānismus uzraudzībai, koordinēšanai, starptautiskai apmaiņai un savstarpējai pieredzes apmaiņai par tādām tematiskām prioritātēm kā, piemēram, bezdarbs, izglītība, bezpajumtniecība, bērnu nabadzība, iedzīvotāju ar invaliditāti aprūpe un aprūpe vecuma nespējas dēļ. Eiropas pusgada ietvaros ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām vajadzētu apspriesties par gada izaugsmes pētījumu izstrādi un tām vajadzētu būtu lielākai lomai progresa uzraudzībā. Dalībvalstīm vajadzētu izvirzīt prasību intensīvāk apspriesties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, tās vairāk informēt un iesaistīt lēmumu pieņemšanā, jo daudzi sociālie ieguldījumi tieši attiecas un vietējām un reģionālajām pašvaldībām.

Briselē, 2013. gada 9. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Rīcības plāns uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam”

(2013/C 356/12)

REĢIONU KOMITEJA

- atzīstot rīcības plāna nozīmi, uzsver: lai sekmīgi īstenotu plāna mērķus, būtiski ir koordinēt iestāžu darbību pārnacionālā, valstu un jo īpaši reģionālajā un vietējā līmenī;
- norāda, ka vietējo un reģionālo pašvaldību un ieinteresēto personu iesaistīšana rīcības plāna īstenošanā ir ļoti nozīmīga, jo pašvaldības pārstāv to pārvaldes līmeni, kurš atrodas vistuvāk MVU un uzņēmējdarbības atbalsta struktūrām, turklāt lielākā MVU daļa ir iesaistīta un darbojas reģionālajos un vietējos tirgos;
- uzsver, ka izcilības zīme “Eiropas reģions, kas veicina uzņēmējdarbību” (EER), ko Reģionu komiteja pasniedz kopš 2010. gada, var kalpot par Eiropas līmeņa kritēriju, kurš liecina par uzņēmējdarbībai labvēlīgas politikas izstrādi un īstenošanu, mērķtiecīgu atbalstu MVU, kā arī uz nākotni orientētām stratēģijām;
- norāda, ka lielāka uzmanība būtu jāpievērš pašnodarbinātībai un uzņēmumu attīstībai, kas būtu jāuztver kā reāla un atzinīgi vērtējama alternatīva; kā vērtīgu alternatīvu ierastajiem uzņēmējdarbības veidiem svarīgi ir arī turpmāk veicināt sociālo uzņēmējdarbību gan peļņas, gan bezpeļņas nolūkā;
- uzsver, ka Eiropai ir jāspēj pārliecināt jauniešus, ka uzņēmējdarbība piedāvā ilgtspējīgu un daudzsološu profesionālo karjeru, tādējādi atdzīvinot uzņēmējdarbības garu; vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir pilnvaras atbalstīt izglītību, tajā iekļaujot arī uzņēmējdarbības aspektus.

Ziņotājs: Paweł ADAMOWICZ (PL/PPE), Gdaņskas pilsētas mērs

Atsauces dokuments Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Rīcības plāns uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam. Uzņēmējdarbības gara atdzīvināšana Eiropā"

COM(2012) 795 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu "Rīcības plāns uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam", kura mērķis ir sekmēt uzņēmējdarbības kultūru Eiropā, uzlabot piekļuvi finansējumam, sniegt augstas kvalitātes uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumus, attīstīt labākos paraugus un vērsties pie konkrētām grupām;

2. atkārtoti pauž pilnīgu atbalstu pasākumiem, kas vērsti uz uzņēmējdarbības veicināšanu un MVU attīstībai traucējošo šķēršļu likvidēšanu, tādējādi atzīstot MVU nozīmīgo lomu ES konkurētspējas uzlabošanā;

3. uzsver, ka visām iestādēm visos līmeņos ir jācenšas racionalizēt savas atļauju saņemšanas un kontroles procedūras, kā arī citus administratīvos pasākumus. Tām ir jātiecas vienkāršot informācijas apmaiņu un vienādot terminoloģiju un darbības sistēmas, kuras izmantojot, var automātiski nolasīt informāciju no citām sistēmām;

4. uzsver, ka ir svarīgi nekavējoties īstenot jau pieņemtos lēmumus. Teorētiskas diskusijas turpināšana neveicinās uzņēmējdarbības vides attīstību;

5. uzsver, ka nesēnā ekonomikas lejupslīde ir radījusi ievērojamas problēmas Eiropas maza un vidēja lieluma uzņēmējiem, it sevišķi nomaļos reģionos, kuros būtiski pieaudzis uzņēmumu bankrotu skaits;

6. atzīst pienācīgas uzņēmējdarbības vides un pilnībā funkcionējoša iekšējā tirgus izšķirošo nozīmi Eiropas ekonomikas atveseļošanā un izaugsmē, kā arī sociālās kohēzijas palielināšanā;

7. uzsver, ka vietējā un reģionālā uzņēmējdarbības vide ir ļoti svarīgs panākumu gūšanas faktors, tāpēc jāīsteno pasākumi, lai pilnveidotu inovācijas spēju un veidotu tādu attieksmi, kas ir pozitīva pret atvērtu inovāciju, proti, kuras stūrakmeņi ir no

dažādiem avotiem iegūtu zināšanu efektīva izmantošana, motivējošs dialogs, sadarbība un radoša līdzdarbība;

8. uzskata, ka rīcības plāns ir nepieciešams solis, lai vienotajā tirgū sekmētu atbalstošas vides radīšanu uzņēmējiem, tādējādi veicinot ekonomikas atveseļošanu visā Eiropas Savienībā;

9. atbalsta rīcības plāna prioritāšu izvēli, kā atspoguļots trijos plāna pīlāros (proti, uzņēmējdarbības izglītības un mācību attīstība, pareizas uzņēmējdarbības vides izveidošana un rādītāji, konkrētu grupu sasniegšana), un atzinīgi vērtē rīcības plāna gaidāmos rezultātus;

10. uzsver, ka lielāka uzmanība būtu jāpievērš pašnodarbinātībai un uzņēmumu attīstībai, kas būtu jāuztver kā reāla un atzinīgi vērtējama alternatīva. Pašnodarbinātība un uzņēmumu attīstība ir būtisks faktors, kas veicina Eiropas ekonomikas konkurētspēju, un tāpēc ir vajadzīgs integrēts daudzlīmeņu atbalsts, proti, pārvaldes iestādēm visos līmeņos jāveic pasākumi, lai krasi samazinātu birokrātiju, kas attiecas uz pašnodarbinātajiem, uzlabotu viņu sociālo aizsardzību un tiesības uz pensiju, kā arī samazinātu nodokļu slogu;

11. norāda uz sieviešu nelielajiem sasniegumiem uzņēmējdarbībā, kurā tikai 30 % no uzņēmējiem ir sievietes; atzīst, ka liela nozīme ir speciāli sievietēm paredzētām apmācībām, kā arī atbalstam, ko sniedz sieviešu-uzņēmēju skaita palielināšanai, un aicina izveidot īpaši sievietēm paredzētus uzņēmējdarbības centrus;

12. atkārtoti Komisijai savu nesēnajos atzinumos par rūpniecības politiku ⁽¹⁾ un valsts reģionālā atbalsta nostādņām ⁽²⁾ pausto aicinājumu risināt ar uzņēmumu kategoriju definējumu saistīto robežlīmeņu efekta problemātiku un pārskatīt MVU definīciju. Proti, Komisijai vajadzētu "padziļināt analīzi, kā arī pilnveidot uzņēmumiem paredzētos atbalsta instrumentus un izskatīt iespēju izveidot jaunu kategoriju, kādu tā piekrita izveidot pārtikas un lauksaimniecības nozarē un kurā ietilptu vidēji lieli uzņēmumi (starp MVU un lieliem uzņēmumiem), kas nodarbinātu no 250 līdz 750 darbinieku un kuru

⁽¹⁾ RK 2013. gada 11. aprīļa atzinums, CDR2255-2012_00_00_TRA_AC, 18. punkts.

⁽²⁾ RK 2013. gada 31. janvāra atzinums, CDR2232-2012_00_00_TRA_AC, 45. punkts.

apgrozījums būtu mazāks par EUR 200 miljoniem. Reģionu komiteja aicina arī apsvērt iespēju ņemt vērā vidēja lieluma (250 – 5 000 darbinieku) uzņēmumus, kuri izveidoti uz straujas izaugsmes MVU bāzes un kuri veicinās turpmāku labklājību Eiropā. Šīs jaunās uzņēmumu kategorijas varētu saņemt piemērotu atbalsta apmēru, kas būtu lielāks par lielajiem uzņēmumiem paredzēto un mazāks par MVU uzņēmumiem paredzēto atbalstu”;

13. uzsver, ka amatniecībai – kā MVU sektora daļai – ir bijusi un joprojām ir nozīmīga loma Eiropas ekonomikas izaugsmes radīšanā, jo tā ir rūpnieciskās attīstības pamats, un tās īpašās vajadzības būtu jāņem vērā lielākā mērā; tas jo īpaši attiecas uz arodizglītības centru attīstīšanu un izvēršanu;

14. vēlas arī uzsvērt, ka īpaša nozīme ir uzņēmumiem, kas darbojas sociālās un solidārās ekonomikas jomā. Tie sekmē saimniecisko darbību, palīdz veidot sociālo saikni nelabvēlīgos reģionos un pilda vispārējas nozīmes uzdevumus, kas pamato diferencētu attieksmi, tostarp publiskās intervences likmes regulējuma jomā;

15. norāda, ka deindustrializācijas turpināšana var ietekmēt nodarbinātību un labklājību Eiropā. Tādēļ Eiropas Savienībai būtu jāveic strukturālas reformas, lai uzlabotu savu starptautisko konkurētspēju un jo īpaši rūpniecības veikspēju;

16. piekrīt, ka uzņēmēju lomai sabiedrībā jāvelta lielāka uzmanība un tā ievērojami jāstiprina;

17. atzinīgi vērtē rīcības plānā izmantoto atklāto un iekļauto pieeju, kas vērsta uz plašu ieinteresēto personu loku nolūkā iesaistīt virkni dažādu jau izveidotu MVU, topošos uzņēmējus un potenciālos jaunus uzņēmējus;

18. ir apņēmības pilna Eiropā stiprināt uzņēmējdarbības garu un palīdzēt vietējā un reģionālajā līmenī pilnībā īstenot rīcības plānu uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam, kā arī Eiropas Mazās uzņēmējdarbības aktu;

19. pauž vilšanos par to, ka rīcības plānā nav pienācīgi atzīta vietējo un reģionālo pašvaldību loma, lai gan pašvaldībām ir ļoti liela nozīme visu triju rīcības plāna pilāru galveno mērķu īstenošanā;

20. uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību izšķirošo lomu rīcības plāna uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam galvenajās

jomās, proti, izglītībā un apmācībā, pārskatāmas administratīvās prakses nodrošināšanā, atbalstošas vides radīšanā uzņēmējiem un uzņēmējdarbības veicināšanā;

21. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības visās dalībvalstīs jau ir īstenojušas daudzus nozīmīgus pasākumus un iniciatīvas rīcības plāna jomās;

22. pauž vilšanos par to, ka pietiekami netiek ņemta vērā vietējo un reģionālo pašvaldību loma rīcības plāna īstenošanā un ka reģionālā dimensija minēta tikai kā daļa no horizontālā tīkla uzņēmumu atbalstam;

23. uzsver, ka vietējo un reģionālo pašvaldību un ieinteresēto personu iesaistīšana rīcības plāna īstenošanā ir ļoti nozīmīga, jo pašvaldības pārstāv to pārvaldes līmeni, kurš atrodas vistuvāk MVU un uzņēmējdarbības atbalsta struktūrām, turklāt lielākā MVU daļa ir iesaistīta un darbojas reģionālajos un vietējos tirgos;

24. uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību centrālo lomu institucionālās un politiskās dinamikas nodrošināšanā, kas ļauj veidot sadarbības sinerģijas starp reģionālā līmeņa dalībniekiem, piemēram, tirdzniecības vai amatniecības kamerām, profesionālajām organizācijām, tehnoloģiju centriem, tehnoloģiju parkiem, uzņēmējdarbības inkubatoriem, universitātēm, klasteru iniciatīvām un citiem piemērotiem partneriem, kas var sniegt atbalstu MVU, topošajiem uzņēmējiem, ātras attīstības jaunizveidotiem uzņēmumiem utt. viņu projektu īstenošanā;

25. uzsver, ka vietējie un reģionālie dalībnieki ir atbildīgi par reģionālo uzņēmējdarbības stratēģiju izstrādi, kurām nākamā ES finanšu plāna ietvaros (proti, no struktūrfondiem) var tikt sniegts lielāks atbalsts nekā jebkad iepriekš;

26. uzsver, ka vispārēja labuma preču un pakalpojumu, informācijas, speciālo zināšanu un finansējuma nodrošināšanā inovatīviem MVU un jaunizveidotiem uzņēmumiem nepieciešama lielāka valsts iejaukšanās un atbalsts, tostarp vadības pilnveidošana un apmācības, it sevišķi tādās jomās kā finanšu plānošana, stratēģija un tirgvedība progresīviem uzņēmējiem;

27. uzskata, ka daudzām bankām būtu jāuzlabo pieeja un procedūras, pēc kurām izvērtē uzņēmējdarbības risku un finansē jaunizveidotus uzņēmumus un MVU; tas būtu jāizvirza par prioritāti gadījumos, kad valsts iestādes turpina bankām piešķirt atbalstu;

28. uzsver, ka izcilības zīme “Eiropas reģions, kas veicina uzņēmējdarbību” (*EER*), ko Reģionu komiteja pasniedz kopš 2010. gada, var kalpot par Eiropas līmeņa kritēriju, kurš liecina par uzņēmējdarbībai labvēlīgas politikas izstrādi un īstenošanu, mērķtiecīgu atbalstu MVU, kā arī uz nākotni orientētām stratēģijām. Šī izcilības zīme var arī veicināt vietējā un reģionālā līmeņa Eiropas Mazās uzņēmējdarbības akta partnerību attīstīšanu un tādejādi palīdzēt īstenot mērķus, kas izvirzīti rīcības plānā un MVU konkurētspējas nodrošināšanas programmā (*COSME*);

29. atzīstot būtisko nozīmi, kāda ir MVU kā galvenajam dzenulim jaunu darbvieta un ekonomikas izaugsmes radīšanā Eiropā (laika posmā no 2002. līdz 2010. gadam MVU radīja 85 % jauno darbvieta Eiropas Savienībā), uzsver grūtības, ar kādām saskarsies vietējās un reģionālās pašvaldības, lai iesaistītu MVU, paredzētu piemērotu atbalstu dažādajiem MVU veidiem – it sevišķi mikrouzņēmumiem – un nodrošinātu visaugstākās kvalitātes atbalsta pasākumus;

30. atzīst: lai gan vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme uzņēmējdarbības šķēršļu likvidēšanā, ievērojama loma šajā procesā piekrīt Eiropas Savienībai, jo tā var nodrošināt pienācīgu vienotā tirgus darbību un uzlabot uzņēmējdarbības vidi;

31. atzīstot rīcības plāna nozīmi, uzsver: lai sekmīgi īstenotu plāna mērķus, būtiski ir koordinēt iestāžu darbību pārnacionālā, valstu un jo īpaši reģionālajā un vietējā līmenī;

32. ņemot vērā uzņēmējdarbības veicināšanas projektu horizontālo un transversālo raksturu, uzsver, ka jāstiprina sadarbība starp dažādajiem Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātiem;

33. ņemot vērā iepriekš minēto, aicina Eiropas Komisiju nodrošināt pilnīgu papildināmību starp dažādajām ES programmām uzņēmumu finansēšanai, it īpaši *COSME*, struktūrfondu un programmu “Apvārsnis 2020”, lai maksimāli izmantotu sinerģiju potenciālu un izvairītos no neefektīvas pārklāšanās;

34. uzsver, ka iespējamā pasākumu dublēšanās varētu būt neefektīva un nelietderīga, un tāpēc aicina koordinēt un saskaņot pasākumus, ko īsteno dažādos pārvaldes līmeņos;

35. ņemot vērā problēmas nopietnību, aicina sniegt precīzāku informāciju par konkrētu finansējumu, kas piešķirts dažādu ierosināto pasākumu īstenošanai;

36. pauž vilšanos par to, ka paziņojumā nav ņemtas vērā Eiropas reģionos pastāvošo dažādo uzņēmējdarbības kultūru

un ekosistēmu īpatnības, un it sevišķi ievērojamās atšķirības starp “vecajām” un “jaunajām” dalībvalstīm, reģioniem ar un bez lielpilsētu teritorijām, kā arī centrāliem un perifēriem reģioniem;

37. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības pievērst lielāku uzmanību uzņēmējdarbības dinamikas veicināšanai un stimulēt izaugsmi, sekmējot inovatīvu uzņēmumu darbību savos reģionos;

38. uzsver praktiskus pasākumus uzņēmējdarbības gara attīstīšanai, kas uzskatāma par vienu no struktūrfondu izmantošanas un lietpratīgas specializācijas stūrakmeņiem;

39. aicina reģionālo un vietējo līmeni savas darbības programmas izstrādāt tā, lai būtu iespējams atbilstoši prognozēt pasākumus rīcības plāna mērķu sekmēšanai un lai nodrošinātu, ka struktūrfondu partnerībās atspoguļojas daudzveidība un dzimumu vienlīdzība;

40. uzsver, ka Reģionu komitejas izcilības zīme “Eiropas reģions, kas veicina uzņēmējdarbību” (*EER*) ir labs piemērs, kas parāda, ka reģioni var izstrādāt uz nākotni vērstas stratēģijas, kurās īpaša uzmanība pievērsta uzņēmējdarbībai un mērķtiecīgam MVU atbalstam, lai spētu labāk risināt kopīgās un reģioniem specifiskās problēmas;

41. uzsver, ka visi izcilības zīmi ieguvušie reģioni (2011.–2013. gadā) ir uzsākuši jaunu, interesantu pasākumu īstenošanu vai arī izvērsuši jau esošos pasākumus, lai veidotu sava reģiona ekonomisko politiku;

42. aicina attīstīt “*EER* tīklu”, kā vienu no piemērotiem ietvariem izmantojot Eiropas Komisijas pamatprogrammu *COSME* (2014.–2020. gadam);

43. aicina īstenot *COSME* programmā izklāstītos mērķus; šī programma ir izstrādāta, lai atvieglotu MVU piekļuvi finansējumam, radītu uzņēmumu izveidei un izaugsmei labvēlīgu vidi, rosinātu uzņēmējdarbības kultūru Eiropā, palielinātu ES uzņēmumu ilgtspējīgu konkurētspēju, palīdzētu maziem uzņēmumiem darboties ārpus savas valsts un uzlabotu viņu piekļuvi tirgiem;

44. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas vēlmi vienkāršot *COSME* programmas pārvaldību salīdzinājumā ar tās priekšgājējām, piemēram, Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogrammu (*CIP*, no 2007. līdz 2013. gadam), lai samazinātu administratīvās izmaksas un drīzāk pievērstos labāku atbalsta pasākumu sniegšanai uzņēmumiem;

45. stingri uzskata, ka Reģionu komiteja jāauzicina uz nākamajām COSME pārvaldības komitejas sanāksmēm;

46. uzsver, ka rīcības plānā galvenā uzmanība būtu jāpievērš vispārējam politikas ietvaram, un pauž vilšanos par to, ka Eiropas Komisija, šķiet, uzņēmējdarbības dilemmu uztver galvenokārt kā kvantitatīvu problēmu (uzņēmumu skaita palielināšana);

47. uzsver pasākumus, kas būtiski veicina jaunu uzņēmumu izveidi sadarbībā ar universitātēm un citām izglītības iestādēm. Svarīgs instruments šeit ir izcilības piemēru modelēšana tā, lai šādus modeļus varētu izmantot visā ES;

48. uzsver, ka izšķirošs ekonomikas izaugsmes faktors ir inovatīvi un konkurētspējīgi uzņēmumi, turklāt īpaši būtu jāstimulē to centieni izvērst darbību pasaules mēroga tirgos un būt tajos konkurētspējīgiem. Lai mazāk attīstītie reģioni samazinātu plaisu, kas tos šķir no labāk attīstītiem reģioniem (panāktu konvergenci), un pārējie reģioni saglabātu starptautisku konkurētspēju, obligāti jāsekmē efektīvu uzņēmumu izaugsme;

49. bažījas, ka demogrāfisko pārmaiņu dēļ daudzi ģimenes uzņēmumu vadītāji tuvākajos gados sasniegs pensijas vecumu, taču viņi ne vienmēr spēj atrast piemērotu cilvēku, kas uzņēmumu pārņemtu; tas var apdraudēt uzņēmuma nākotni un darbvietas;

50. uzskata: lai veicinātu uzņēmumu internacionalizāciju, jāuzlabo svešvalodu zināšanas gan uzņēmēju, gan studentu un skolēnu vidū, kā arī jāpaplašina zināšanas par Eiropas Savienības kopējā tirgus iespējām un darbības nosacījumiem starptautiskajā tirgū;

51. atgādina, ka ES līdzekļi būtu jāizmanto arī, lai atbalstītu meistara-mācekļa modeļa ieviešanu uzņēmējdarbībā. Zināšanu nodošana starp paaudzēm rada nozīmīgu pievienoto vērtību, jo vecāka gadagājuma darbinieki var iemācīt domāšanas veidu un zināšanas, bet jaunajiem darbiniekiem ir svaigas idejas un entuziasms. Tādējādi meistara-mācekļa modelis nāk par labu abām pusēm⁽³⁾;

52. uzsver, ka vietējā un reģionālā līmeņa uzņēmējdarbības atbalsta struktūrām jāstrādā intensīvāk, lai MVU varētu pilnībā izmantot ES vienotā tirgus potenciālu; šai sakarā uzsver, ka jāturpina Eiropas Biznesa atbalsta tīkla darbs;

53. uzsver, ka citiem reģionālā līmeņa dalībniekiem, piemēram, uzņēmējdarbības atbalsta struktūrām, universitātēm,

tehnoloģiju nodošanas centriem, klasteriem utt., būtu jāpārskata sava līdzdalība reģionālās attīstības ietvarā, lai apzinātu labākos sadarbības veidus, kas ļautu attiecīgā reģiona uzņēmumiem saņemt profesionālu un visaptverošu atbalstu jaunu tirgu apgūšanai;

54. piekrīt viedoklim, ka neatkarīgi no ciešas sadarbības un partnerībām ES reģioniem jāspēj pašiem definēt savu izaugsmes potenciālu un raisīt inovāciju gan augsto tehnoloģiju jomās, gan sektoros ar zemāka līmeņa tehnoloģijām, piemēram, izstrādājot viedas specializācijas stratēģijas atbilstīgi konkrētajiem apstākļiem starpreģionu līmenī;

55. atzīst, ka svarīgākās pamattehnoloģijas (uzlabotie materiāli, nanotehnoloģija, mikroelektronika un nanoelektronika, biotehnoloģija un fotonika) dažos Eiropas reģionos varētu būt ļoti nozīmīgi faktori izaugsmes un jaunu darbvieta radīšanai. Šīs nozares veido būtisku daļu no pārejas procesa uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, kura balstīta uz zināšanām. Uzņēmēji, kuri aktīvi darbojas minēto tehnoloģiju nozarē, varētu sniegt ievērojamu ieguldījumu, lai palīdzētu risināt mūsdienu sabiedrības problēmas un modernizēt ES rūpniecību;

56. uzsver, ka līdzās tradicionālajai uzņēmējdarbībai ir svarīgi ar motivējošiem pasākumiem visās dalībvalstīs būtiski veicināt zinātņu doktoru un doktorantūras studentu iesaistīšanos uzņēmējdarbībā;

57. uzsver, ka saskaņā ar subsidiaritātes principu Eiropas Savienības kompetencē ir sniegt atbalstu rīcības plānā iekļautajās jomās. Atzīmē, ka rīcības plānā vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir paredzētas brīvas izvēles tiesības;

58. atzīst, ka ierosinātie pasākumi konkrēti vērsti uz to politikas trūkumu un tirgus nepilnību (piemēram, informācijas asimetrijas) novēršanu, ar kurām var cīnīties vienīgi ES līmenī, un līdz ar to šie pasākumi ir saskaņā ar Lisabonas līgumu;

59. atzīst, ka rīcības plānā ir ievērots proporcionalitātes princips. Sagaidāms, ka plānoto pasākumu apjoms un mērogs, pateicoties ietilpšanas un multiplikatora efektiem, palīdzēs mazināt konkrētas tirgus nepilnības;

Izglītības un apmācības veicināšana uzņēmējdarbības jomā

60. uzsver, ka Eiropai ir jāspēj pārliecināt jauniešus, ka uzņēmējdarbība piedāvā ilgtspējīgu un daudzsoļu profesionālo karjeru, tādējādi atdzīvinot uzņēmējdarbības garu;

⁽³⁾ CdR 14/2012 fin, ECOS-V-025, 64. punkts.

61. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir pilnvaras atbalstīt izglītību, tajā iekļaujot arī uzņēmējdarbības aspektus;

62. uzsver, ka ir jāatzīst vietējo un reģionālo pašvaldību iespējas sekmēt uzņēmējdarbību;

63. aicina vietējā un reģionālā līmeņa mācību organizācijas un izglītības sistēmas konkrētai mērķauditorijai piedāvāt precīzāk izstrādātas formālās un neformālās izglītības iespējas uzņēmējdarbības un uzņēmumu attīstības jomā;

64. uzsver Eiropas pamatprasmju sistēmas nozīmi, kurā izglītība uzņēmējdarbības jomā noteikta par ļoti svarīgu prasmi līdzās matemātikai, problēmu risināšanas tehnikām, komunikācijas, svešvalodu un citām prasmēm;

65. aicina Komisiju veicināt uzņēmējdarbības apmācības programmu ieviešanu vispārējās un augstākās izglītības iestādēs, galveno uzsvāru liekot uz praktisku prasmju apgūšanu un uzņēmēju, audzēkņu un studentu savstarpēju ikdienēju mācīšanos;

66. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības attiecīgi vai nu ieviest izglītību un apmācības programmas uzņēmējdarbības jomā, vai uzlabot jau esošo programmu kvalitāti;

67. uzsver to programmu nozīmi, kuru mērķis ir veicināt izpratni par uzņēmējdarbības vērtībām un uzlabot uzņēmējdarbības prasmes jau no pamatskolas, lai rosinātu jaunās paaudzes inovatīvo potenciālu un izzinošo dabu;

68. uzskata, ka vietējās un reģionālās pašvaldības spēj īstenot tādas izglītības programmas, kas stiprinātu jauniešu uzņēmējdarbības garu reģionam raksturīgajās tautsaimniecības nozarēs un sekmētu gan attiecīgo nozaru, gan visa reģiona attīstību;

69. uzsver, ka svarīgs ir dialogs starp topošajiem un potenciālajiem uzņēmējiem, piemēram, tādā veidā, kā to veicina Eiropas programma "Erasmus jaunajiem uzņēmējiem";

70. uzsver, ka daži no EER izcilības zīmi saņēmušajiem reģioniem ir nopietni iesaistījušies minētajā programmā un to uzņēmēju sasniegtie rezultāti ir ļoti iedvesmojoši. Programma piedāvā nākamajiem uzņēmējiem apmācības jau izveidotos MVU; tādējādi pieredzējuši uzņēmēji vienlaikus gūst ierosmes no jauniem un motivētiem [topošajiem] uzņēmējiem, kuri viņiem sniedz svaigu skatījumu uz ikdienas problēmām (ražošanas vai citiem esošiem procesiem). Šādā veidā var ievērojami uzlabot apmaiņā iesaistīto uzņēmumu inovācijas spējas;

71. uzsver: kā vērtīgu alternatīvu ierastajiem uzņēmējdarbības veidiem svarīgi ir arī turpmāk veicināt sociālo uzņēmējdarbību gan peļņas, gan bezpeļņas nolūkā. Sociālā uzņēmējdarbība var dot lielu gandarījumu, it sevišķi tāpēc, ka ilgstošās finanšu un ekonomikas krīzes dēļ uzņēmējdarbībai ir jāklūst ilgtspējīgāka;

Veidot vidi, kurā uzņēmumi var plaukt un attīstīties

72. atzīst, ka ir jāuzlabo uzņēmumu un nākamo uzņēmēju izpratne par iespējām, kuras tiem piedāvā vienotais tirgus;

73. mudina Komisiju un dalībvalstis likvidēt vēl pastāvošos šķēršļus, kas kavē uzņēmējdarbību, kā norādīts rīcības plāna otrajā pilārā; turklāt uzskata, ka sociālā nodrošinājuma sistēmas nedrīkst diskriminēt uzņēmējus un pašnodarbinātos;

74. norāda: lai veidotu uzņēmumu attīstībai labvēlīgu vidi, pašvaldībām jāiegulda līdzekļi kvalitatīvā transporta un digitālajā infrastruktūrā, tāpēc tām vajadzīgs Eiropas Savienības atbalsts;

75. apzinās, ka it sevišķi nākamajos gados vairākiem simtiem tūkstošu vecāka gadagājuma uzņēmēju Eiropas Savienībā būs jānodod savi uzņēmumi nākamajai paaudzei vai arī tie jāslēdz; tāpēc būs nepieciešams īstenot uzņēmumu darbības turpināšanas stratēģijas, kā arī ir jāveicina izpratne par šo problēmu. Šajā sakarā Reģionu komiteja atkārtoti atzinumā par valsts reģionālo atbalstu⁽⁴⁾ pausto aicinājumu darbības atjaunošanu noteikt par tiesīgu uz atbalstu saskaņā ar valsts reģionālā atbalsta pamatnostādņēm;

76. piekrīt viedoklim, ka ir jāvienkāršo bankrota procedūra, lai dotu uzņēmējiem otru iespēju;

Labāko paraugu sekmēšana un uzņēmējdarbības veicināšana noteiktās mērķgrupās

77. uzskata, ka ir būtiski pastāvīgi samazināt birokrātiskās procedūras, kas saistītas ar uzņēmumu dibināšanu, paplašināšanu un reģistrēšanu;

78. atbalsta ierosmi veicināt uzņēmējdarbību konkrētās mērķgrupās, ievērojot īpašās problēmas, ar ko šīs grupas saskaras;

79. uzsver vecāka gadagājuma uzņēmēju izšķirošo lomu ES ekonomikā un norāda: ņemot vērā pastāvošos demogrāfiskos procesus, domājams, ka viņu loma tikai pieaug;

⁽⁴⁾ RK 2013. gada 31. janvāra atzinums CDR2232-2012_00_00TRA_AC, 49. punkts.

80. atzinīgi vērtē to, ka rīcības plānā vecāka gadagājuma uzņēmēju loma atzīta par vērtīgu uzņēmējdarbības avotu Eiropas Savienībā, tādējādi ļaujot veidot sinerģijas ar sociālās politikas pasākumiem, kuru mērķis ir pastiprināt to iedzīvotāju saimniecisko darbību, kuri ir vecāki par 50 gadiem;

81. uzsver: ņemot vērā vecāka gadagājuma darbinieku ilgo darba pieredzi, viņi ir bagātīgs zināšanu avots un viņu nozīme var būt izšķiroša, lai palīdzētu jaunajai uzņēmēju paaudzei dibināt vai nostabilizēt uzņēmumus;

82. piekrīt viedoklim, ka uzņēmējdarbības atbalsta struktūrām vietējā un reģionālajā līmenī jāturpina apzināt darba modeļi, kas ļautu vecāka gadagājuma darbiniekiem, balstoties uz brīvprātības principu, palikt darba tirgū; vienlaikus jāveicina iespējas darba tirgū nodarbināt iespējami lielāku skaitu studentu un topošo uzņēmēju (ar mentoru programmu starpniecību);

83. šai sakarā iesaka sabiedrībā veicināt "aktīvu vecumdienu" attieksmi. Aktīvas vecumdienas labvēlīgi ietekmē ne tikai tieši iesaistītos cilvēkus, bet var būt arī izaugsmes un inovācijas avots. Lēmumu pieņēmēji vietējā un reģionālajā līmenī varētu turpināt izziņāt un veicināt "zelta iespēju" jēdzienu, ko piedāvā senioru ekonomika; taču tas lielā mērā būs atkarīgs no sabiedrības attieksmes maiņas attiecībā uz politiku, kas vērsta uz vecāka gadagājuma cilvēkiem;

84. uzsver, ka atsevišķos Eiropas reģionos jau ir īstenoti uz konkrētām grupām vērsti pasākumi, lai paaugstinātu to uzņēmējdarbības potenciālu, un aicina citus reģionus izmantot šo pieredzi; kā labs piemērs šai ziņā minama *Principi Attivi* programma, ko īsteno Apūlijas reģions;

Eiropas inovāciju potenciāla palielināšana ar uzņēmējdarbības starpniecību

85. piekrīt viedoklim, ka zaļā ekonomika piedāvā ievērojamu inovāciju potenciālu un ka Eiropas MVU varētu to izmantot efektīvāk;

86. norāda uz būtisko nozīmi, kāda uzņēmējdarbības inkubatoriem, klasteru iniciatīvām un klasteriem var būt zinātniskās pieredzes raitākā nodošanā reālajai tautsaimniecībai un praktisku zināšanu izplatīšanā, kā arī reģionālo ekonomiku konkurētspējas un interešu aizsardzības stiprināšanā; rosina zinātnisko atziņu komercializāciju;

87. uzsver, ka vairākos ar EER izcilības zīmi apbalvotajos reģionos atrodami daudzsoļi piemēri, kuros klasteru iniciatīvas un inkubatoru centri ir palīdzējuši jauniem uzņēmējiem radīt jaunus produktus un pakalpojumus ar izaugsmes potenciālu. Kā šādi sekmīgi piemēri minami *Eco World* Štīrijā (2013. gada EER reģions), Golmas tehnoloģiskais parks Brandenburgā (2011. gada EER reģions) un tehnoloģiskais parks ar inkubatoru Mursijas reģionā (2011. gada EER reģions);

88. atzinīgi vērtē Biznesa atbalsta tīkla stiprināšanu un budžeta palielināšanu tīkla atbalstītajam konkrētajam mērķim "tirgus pieejamības uzlabošana";

89. aicina visus iesaistītos reģionālos dalībniekus līdzdarboties Biznesa atbalsta tīklā, lai būtu iespējams aptvert visus dažādos MVU veidus un veidot ciešākas saiknes.

Briselē, 2013. gada 9. oktobrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Zaļā grāmata par Eiropas ekonomikas ilgtermiņa finansēšanu”

(2013/C 356/13)

REĢIONU KOMITEJA

- atzinīgi vērtē Komisijas ierosmi – Zaļo grāmatu par Eiropas ekonomikas ilgtermiņa finansēšanu, kā arī ar ES turpmāko attīstību saistīto plašo, aptaujas formā rīkoto apspriešanos par to, kā uzlabot ilgtermiņa finansēšanas piedāvājumu un stiprināt un dažādot ilgtermiņa ieguldījumu finansēšanas sistēmu Eiropā;
- piekrīt Komisijas viedoklim, ka finanšu krīze ir mazinājusi Eiropas finanšu nozares spēju novirzīt uzkrājumus ilgtermiņa ieguldījumu vajadzībām; finanšu krīze un pašreizējā makroekonomikas nestabilitāte ir radījusi nenoteiktību un centienus izvairīties no riska, jo īpaši dalībvalstīs, kurās vērojams finanšu spiediens;
- ar bažām norāda, ka dažādos ilgtermiņa finansēšanas piedāvājumos un ar ilgtermiņa ieguldījumiem saistītajos pasākumos nav pietiekami ņemtas vērā vietējā un reģionālā līmeņa īpatnības;
- pauž nožēlu, ka ES ir ierobežojusi konkurences iespējas un valdību rīcības brīvību dažādu vietējā vai reģionālajā līmenī pielāgotu ieguldījumu jomā; saskaņošanas un atļauju saņemšanas procedūra ir pārāk laikietilpīga un sarežģīta; tā mazina Eiropas konkurētspēju pasaules tirgū un padara citus pasaules reģionus investoriem pievilcīgākus.

Ziņotājs	Uno SILBERG (EE/EA), Koses pašvaldības padomes loceklis
Atsauces dokuments	Eiropas Komisijas Zaļā grāmata "Eiropas ekonomikas ilgtermiņa finansēšana" COM(2013) 150 final

I. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

REĢIONU KOMITEJA

Gudra, ilgtspējīga un integrējoša izaugsme

1. atzinīgi vērtē Komisijas ierosmi – Zaļo grāmatu par Eiropas ekonomikas ilgtermiņa finansēšanu, kā arī ar ES turpmāko attīstību saistīto plašo, aptaujas formā rīkoto apspriešanos par to, kā uzlabot ilgtermiņa finansēšanas piedāvājumu un stiprināt un dažādot ilgtermiņa ieguldījumu finansēšanas sistēmu Eiropā;

2. piekrīt Komisijas viedoklim, ka finanšu krīze ir mazinājusi Eiropas finanšu nozares spēju novirzīt uzkrājumus ilgtermiņa ieguldījumu vajadzībām; finanšu krīze un pašreizējā makroekonomikas nestabilitāte ir radījusi nenoteiktību un centienus izvairīties no riska, jo īpaši dalībvalstīs, kurās vērojams finanšu spiedienu;

3. atbalsta Komisijas nostāju, ka Eiropai steidzami jāpanāk ES virzība uz gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi, bet vienlaikus jāpievērš lielāka uzmanība tam, lai tiktu ņemtas vērā vietējās un reģionālās īpatnības un mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) problēmas;

4. uzsver, ka uz subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem balstīta visaptveroša un plaša ES iestāžu, dalībvalstu, pilsētu un reģionu, vietējo un reģionālo pašvaldību un interešu grupu sadarbība ir noteicošais faktors, lai pārvarētu ekonomikas krīzi, izvairītu un īstenotu jaunus uzdevumus un kopīgus mērķus;

5. uzskata, ka potenciāli spēcīgs tautsaimniecības izaugsmes avots ir vidējās pievienotās vērtības celšana produktīvās ekonomikas uzņēmumos, kas darbojas nozarēs, kurās nodarbināts liels skaits darba ņēmēju; atbalsts inovācijai minētajos uzņēmumos un atvieglotas to iespējas piekļūt kapitālam būtiski ietekmētu tautsaimniecību kopumā;

6. norāda, ka mūsdienās 80 % no pasaules lielāko uzņēmumu vērtības veido uz zināšanām balstīti aktīvi (500 S&P indeksētie biržas sarakstā iekļautie uzņēmumi). Izaugsmes faktori vispirms meklējami darījumu jomās, kurās ir lielākais

izaugsmes potenciāls pasaules mērogā: zaļā ekonomika, lauksaimniecība (t.sk. vietējo bioloģisko resursu efektīvāka izmantošana un bioekonomika), senioru ekonomika, veselības un labklājības preces un pakalpojumi, IT risinājumu lietošana, radošuma īstenošana dažādās ekonomikas un dzīves jomās. Piemēram, ASV tuvākajos desmit gados liela daļa (ap 60 %) jaunu darba vietu var tikt radītas saistībā ar precēm un pakalpojumiem, kuri šobrīd vēl nepastāv. Ar IT risinājumu palīdzību publiskā sektora informācijas izmantošanas vai otrreizējās izmantošanas saimnieciskais efekts varētu būt līdz pat 140 miljardiem *euro* gadā, par kuriem palielinātos IKP ⁽¹⁾;

7. atgādina, ka Reģionu komiteja jau iepriekš izstrādājusi vairākus ar šo tematu saistītus atzinumus: "Sinergija starp privātā sektora ieguldījumiem un publisko finansējumu vietējā un reģionālajā līmenī" ⁽²⁾; "Privātā un publiskā sektora ieguldījumu mobilizēšana ekonomikas atveseļošanai un ilgtermiņa strukturālo pārmaiņu nodrošināšanai: publiskā un privātā sektora partnerību veidošana" ⁽³⁾; "Uzņēmumu konkurētspējas un mazo un vidējo uzņēmumu programma (2014.–2020. gadam)" ⁽⁴⁾; "ES, valstu un pašvaldību budžetu savstarpējās sinerģijas padziļināšana" ⁽⁵⁾; "Vietējo un reģionālo pašvaldību loma izaugsmes un nodarbinātības veicināšanā" ⁽⁶⁾;

II. REĢIONU KOMITEJAS NOSTĀJA

Ilgtermiņa finansēšanas avoti un ilgtermiņa ieguldījumiem raksturīgās īpašības

8. piekrīt Komisijas analīzei; tajā uzsvērts galvenais – finansētāji saskaras ar juridiskās noteiktības trūkumu un ieguldījumus veic ļoti piesardzīgi, priekšroku dodot īstermiņa un likvidākiem ieguldījumiem; tas īpaši attiecas uz ieguldījumiem privātos investīciju objektos; finanšu iestāžu uzmanības lokā bieži vien ir valstis ārpus Eiropas – valstis ar strauju izaugsmi un zemu atalgojuma līmeni;

9. vienlaikus pauž bažas, ka ārvalstu kapitāla dēļ strauji palielinās starptautiskā konkurence, jo valstīm, kurās vērojamas parādu problēmas, steidzami ir vajadzīgi jauni kapitāla avoti, lai veiktu ieguldījumus izaugsmes veicināšanai un segtu iepriekšējos parādus. Lielāka uzmanība būtu jāpievērš ne tikai aizdevumu kapitālam, bet arī citiem kapitāla avotiem;

⁽¹⁾ Eiropas Komisija, *Public Sector Information – Raw Data for New Services and Products* (<http://bit.ly/wa4AR>).

⁽²⁾ CdR 272/2013.

⁽³⁾ CdR 21/2010

⁽⁴⁾ CdR 98/2012

⁽⁵⁾ CdR 1778/2012

⁽⁶⁾ CdR 1186/2012

10. norāda, ka pilsētu un reģionu pašvaldības finanšu tirgos pilda daudzas un dažādas funkcijas, gan veicot pašas savus ilgtermiņa ieguldījumus, gan ieguldot vairāk vai mazāk līdzekļu uz sava rēķina, piemēram, pašvaldības uzņēmumos vai saistībā ar rūpniecības politiku. Pilsētu un reģionu pašvaldības arī pašas ir ieguldījumu objekti finanšu tirgū;

11. norāda, ka publiskais sektors finanšu tirgos darbojas citādā vidē un ar citādiem mērķiem nekā privātais sektors. Piemēram, nepieciešamība pēc ieguldījumu ienesīguma, ieguldījumu periods un pieļaujamais riska līmenis publiskajiem un privātajiem ieguldītājiem ļoti atšķiras. Tāpēc saistībā ar ilgtermiņa finansēšanu Komisijai vajadzētu pievērst īpašu uzmanību publiskā sektora aktivitātei;

12. ar bažām norāda, ka dažādos ilgtermiņa finansēšanas piedāvājumos un ar ilgtermiņa ieguldījumiem saistītajos pasākumos nav pietiekami ņemtas vērā vietējā un reģionālā līmeņa īpatnības;

13. pauž nožēlu, ka ES ir ierobežojusi konkurences iespējas un valdību rīcības brīvību dažādu vietējā vai reģionālajā līmenī pielāgotu ieguldījumu jomā; saskaņošanas un atļauju saņemšanas procedūra ir pārāk laikietilpīga un sarežģīta; tā mazina Eiropas konkurētspēju pasaules tirgū un padara citus pasaules reģionus investoriem pievilcīgākus;

14. aicina pilsētu un reģionu pašvaldības veikt tādus ilgtermiņa ieguldījumus, kas rada darba vietas, veicina tehnoloģiskus jauninājumus un videi nekaitīgu izaugsmi, kā arī palīdz pilnveidot enerģētikas, transporta un sakaru infrastruktūru arī saimnieciski grūtos laikos;

Veicināt Eiropas ekonomikas ilgtermiņa finansēšanu. Finanšu iestāžu spēja virzīt līdzekļus ilgtermiņa finansēšanas vajadzībām. Komerbankas

15. atgādina, ka Eiropadomes 2012. gada decembra secinājumos ⁽⁷⁾ ir uzsvērts, ka "tās iespējas, ko sniedz ES pastāvošā fiskālā sistēma, lai panāktu līdzsvaru starp vajadzību pēc produktīviem publiskiem ieguldījumiem un fiskālās disciplīnas mērķiem, varētu izmantot pakta preventīvajā daļā". Tāpēc Komiteja atkārtoti aicina, aprēķinot budžeta deficītus, kārtējos izdevumus nošķirt no investīciju izdevumiem, lai netiktu kavētas ilgtermiņā rentablas publiskās investīcijas;

16. pauž gandarījumu, ka bankas pakāpeniski atgūst spēju virzīt līdzekļus ilgtermiņa finansēšanas vajadzībām, taču atzīmē, ka līdzekļus ieguldījumiem vietējā līmenī tās joprojām piešķir uz diezgan neizdevīgiem nosacījumiem;

⁽⁷⁾ Eiropadomes 2012. gada 13. un 14. decembra secinājumi. I sadaļa "Ekonomikas politika", 2. punkts.

Valsts un daudzpusējās attīstības bankas un finanšu stimuli

17. uzskata, ka ir svarīgi, lai valsts un daudzpusējās attīstības bankas a) atbalstītu stratēģiski nozīmīgus ieguldījumus, īpaši infrastruktūras un energoapgādes jomā; b) strādātu tautsaimniecības ciklim pretējā ritmā, t. i., iesaldētu līdzekļus ekonomikas izaugsmes periodos un būtiski palielinātu ieguldījumu apjomu ekonomikas krīzes laikā;

18. piekrīt, ka ES līmenī gan vajadzētu novērst banku pārmērīgu konsolidēšanu, taču vienlaikus iesaka pastiprināt sadarbību, lai apkopotu brīvos līdzekļus vietējā un reģionālā līmeņa attīstības vajadzībām;

19. atbalsta ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei paredzēto ieguldījumu finansēšanas kontroli ilgākā periodā un prasību par sākotnējo ieguldījumu plānu nepārtrauktību; ilgtermiņā projektu obligāciju ieviešana sekmētu arī ilgtspēju vietējā un reģionālajā līmenī;

20. uzskata, ka ilgtermiņa ieguldījumu finansēšanu vietējā un reģionālajā līmenī papildus politikas līdzekļiem un nostādņēm varētu sekmēt arī birokrātijas samazināšana, uz internetu balstītas saziņas paplašināšana un lēmumu pieņemšanas procesa būtiska pārrīkošana;

Institucionālie investori

21. piekrīt, ka ilgtermiņa finansēšanā svarīga nozīme ir institucionālajiem investoriem un ka jāievēro Maksātspējas II direktīva; līdz ar noguldīto līdzekļu apjoma palielināšanos noteikti pieaugs šo investoru nozīme, tāpēc ir jānodrošina, lai pieejamie līdzekļi tiktu ieguldīti Eiropas Savienības, nevis Āzijas vai citu valstu tautsaimniecībā;

Regulējuma reformas kumulatīvā ietekme uz finanšu iestādēm

22. uzsver, ka pašreizējām un gaidāmajām uzraudzības noteikumu reformām ilgtermiņā būs kumulatīva ietekme, tāpēc regulējošā sistēma jāpārdomā īpaši rūpīgi, un gadu gaitā ir ļoti svarīgi uzraudzīt iespējamo ietekmi, tostarp arī vietējā un reģionālajā līmenī;

Finanšu tirgu produktivitāte un efektivitāte ilgtermiņa finansēšanas instrumentu piedāvājuma jomā

23. atzīmē, ka ilgtermiņa ieguldījumu kapitāla tirgu finansēšanu Eiropā var uzlabot, stiprinot ES vienoto kapitāla tirgu un tādu infrastruktūru, kas atbalsta vietējā un reģionālā līmeņa finanšu iestādes, nodrošinot investoru efektīvu aizsardzību un iesaistot vietējo un reģionālo attīstību veicinošos pensiju fondus;

24. uzskata, ka nepieciešams izstrādāt papildu ieguldījumu produktus vai potenciālo ieguldījumu paketes (piemēram, ceļu un infrastruktūras izbūves projektus), kas varētu kalpot kā tiešu ieguldījumu objekti pensiju fondiem;

25. uzskata, ka ir steidzami jāpaaugstina darba ražīgums, kas jaunajos ekonomikas apstākļos būtu nemitīgi jāpielāgo nepārtraukti mainīgajai ekonomikas videi. Šādu vidi var labvēlīgi ietekmēt tas, ka darba ņēmējs vienlaikus var un vēlas darboties arī kā īpašnieks un investors, kurš ir ieinteresēts veikt ilgtermiņa ieguldījumus uzņēmumā, kurā viņš strādā. Attiecībā uz ieguldījumiem vietējā līmenī, it īpaši enerģētikas un vides nozarē, nepieciešams izveidot tādas ieguldījumu mehānismus, kuros vietējās kopienas un reģiona iedzīvotāji būtu iesaistīti arī kā finansētāji, ne tikai kā patērētāji;

26. uzsver, ka pārmaiņām un attīstībai vietējā līmenī var būt lietderīgi, ka darba ņēmējs vienlaikus ir arī īpašnieks un investors, ja vien viņš to vēlas un ja šāda iespēja attiecīgajā tirgus struktūrā vispār pastāv. Izmaiņas grāmatvedības uzskaites noteikumos un pārredzamības jomā varētu veicināt darba ņēmēju vēlmi kļūt par īpašniekiem un investoriem;

27. ir pārliecināta, ka ir plašāk jāiesaista mikrouzņēmumi un MVU, jāpalielina pārredzamība tirdzniecības vietās un jāiesaista investori; vajadzētu palielināt finanšu sektora ārējo obligāciju tirgus daļu, kā arī sekmēt MVU piekļuvi obligāciju tirgum;

28. uzsver, ka ES vērtspapīrošanas tirgus dinamiku varētu palielināt ar finanšu iestāžu kapitāla izmantošanas kontroli un, piemērojot vienotas un pārredzamas kapitāla novērtēšanas metodes, panākt tieši tās kapitāla daļas izmantošanu, kurai ir atbilstoša vērtība; īstenojot šos pasākumus, noteikti radīsies brīvi līdzekļi, kurus varēs izmantot ieguldījumiem; jānodrošina arī likvidais projektu obligāciju tirgus MVU vajadzībām;

Starpnozaru faktori, kas nodrošinātu ilgtermiņa uzkrājumus un finansēšanu

29. uzskata, ka ES līmenī paredzamā īpašā krājkonta dažādo modeļu izstrāde un iespējamās modeļu priekšrocības patiesībā saistītas ar jautājumu, kā nodrošināt procentus uzkrājumiem;

30. pauž bažas, ka obligāts vai daļēji obligāts Eiropas krājkonts varētu izraisīt lielu neapmierinātību dažās dalībvalstīs; savukārt, ja iesaistīšanās tajos būs brīvprātīga, iedzīvotāji nesteigsies to darīt; no ES īpašā krājkonta modeļu klāsta noteikti ir jāizvēlas tādi modeļi, kuri visvairāk sekmēs uzticības atjaunošanu un veicinās stratēģijas "Eiropa 2020" nodarbinātības un izaugsmes mērķu sasniegšanu vietējā un reģionālajā līmenī;

Nodokļu sistēma

31. būtu vēlams apsvērt saskaņotu Eiropas pieeju, lai kapitāla ieguldījumiem noteiktu zemākas nodokļu likmes;

32. uzskata, ka ilgtermiņa uzkrājumu veidošanai piemērotu stimulu jomā ir lietderīgi apsvērt tādu nodokļu atlaišu piemērošanu valstu līmenī, kuras sekmē ātru peļņas atkārtotu ieguldīšanu, ilgtermiņa ieguldījumus, mikrouzņēmumu un MVU kapitāla ieguldījumus, turklāt būtu izdevīgi nošķirt no kapitāla un no citiem avotiem gūtos ienākumus; būtu jāapsver arī jautājums par nodokļu likmju līmeņiem un ilgtermiņa uzkrājumu neaplikšanu ar nodokļiem;

33. lai novērtētu uzņēmumu ienākuma nodokļa atlaišu lietderību, ierosina izvērtēt veiksmīgas un neveiksmīgas prakses piemērus; piemēram, dažās dalībvalstīs līdz šim visa peļņa ir bijusi atbrīvota no nodokļiem neatkarīgi no tā, vai peļņa tiek atkārtoti ieguldīta vai ne; ar nodokļiem aplikti vien atsevišķi peļņas izmantošanas veidi, kas tieši novirza naudas līdzekļus ārpus uzņēmuma, piemēram, dividendes, īpašas priekšrocības vai stimuli natūrā (*natural benefits*) u.c.; tā rezultātā aprēķināts, ka efektīva nodokļu likme ir 4–5 %, taču šāda sistēma neveicina ieguldījumus vietējā līmenī;

34. norāda, ka vairākās aptaujās starp faktoriem, kas rosina veikt ieguldījumus, nodokļu sistēma tiek minēta tikai 4.–6. vietā, tātad svarīgāki ir citi faktori, piemēram, darbaspēka pieejamība uz vietas un tā atbilstīga kvalifikācija, enerģijas, ūdens u.c. resursu pieejamība, uzņēmējdarbības pamatizmaksu pieņemama cena, kā arī korupcija un citi līdzīgi faktori, kas tieši vai netieši kavē uzņēmējdarbību;

35. iesaka Komisijai apsvērt iespējas neaplikt ar nodokļiem investēto peļņas daļu un no ieguldījumiem iegūtos procentu ienākumus, kā arī piešķirt nodokļu atlaides pētniecības, izstrādes un vides projektiem;

36. atbalsta arī ciešāku koordinēšanu attiecībā uz uzņēmumu ienākuma nodokļa sistēmas vienkāršošanu, nodokļu bāzes paplašināšanu un nodokļu likmju pazemināšanu; vajadzētu ierobežot arī valsts iejaukšanos ekonomikā un indivīdu dzīvē un attiecīgi palielināt uzņēmumu un indivīdu atbildību par savu rīcību, vienlaikus veicinot dažādas kopīgas darbības;

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipi

37. norāda, ka ne visās dalībvalstīs tiek piemēroti uz patieso vērtību balstīti grāmatvedības uzskaites pamatprincipi; tos piemēro uzņēmumi, kas vienlaicīgi darbojas vairākās ES dalībvalstīs; līdz šim uz patieso vērtību balstīti grāmatvedības uzskaites pamatprincipi nav spējuši mainīt investoru rīcību;

38. būtu jāspēr soļi, lai nodrošinātu uz aktīvu un pasīvu tirgus vērtību balstītu uzskaites pamatprincipu stabilitāti ilgtermiņa finansēšanas periodā un jāīsteno alternatīvi pasākumi, lai ilgtermiņa finansēšanas perioda aktīvu un to avotu tirgus vērtības beigu posms nebūtu saistīts ar risku;

Korporatīvās vadības kārtība

39. uzskata, ka akcionāru ilglaicīgu iesaistīšanos stimulē nodokļu atlaides dividendēm, lielāki ienākumi no dividendēm tiem akcionāriem, kuri šos ienākumus iegulda ilgtermiņā, kā arī nodokļu atlaižu piemērošana ilgtermiņa ieguldījumiem vietējās un reģionālās attīstības jomā;

40. uzskata, ka gadījumos, kad stimuli aktīvu turētājiem kļūst par kavējošu faktoru, būtu jāuzlabo grāmatvedības pārredzamība, lai nodrošinātu sabiedrības, uzņēmumu īpašnieku, vadītāju un darbinieku savstarpēju uzticēšanos;

Informēšana un ziņošana

41. uzskata, ka, cenšoties ciešāk integrēt finanšu un ar finansēm nesaitītu informāciju ar mērķi palīdzēt uzņēmumiem gūt skaidrāku priekšstatu par ekonomikas rezultātiem ilgtermiņā, lai pieņemtu efektīvākus lēmumus, pašreizējā dzīves ritma un digitālā laikmeta iespēju apstākļos tomēr nebūtu pareizi nekavējoties atteikties no ceturkšņa ziņojumiem; tie ļauj izvērtēt pārmaiņas pirms problēmu saasināšanās vai tādu seku iestāšanās, kuru pārvarēšana izmaksā daudz dārgāk;

42. ierosina pārskatīt ceturkšņa rādītāju klāstu un darbības jomu, ņemot vērā visas digitālā laikmeta radītās iespējas; svarīgi ir datus nepubliskot tendenciozi, bet gan neitrālu, uzticamu un saprotamu kopsavilkumu veidā specializētajos plašsaziņas līdzekļos, vajadzības gadījumā iesaistot arī ekspertus vai papildinot kopsavilkumu ar īsu analīzi;

43. uzskata, ka šobrīd ekonomikas teorijā un statistikā ir pietiekami daudz specializēto ilgtermiņa salīdzinošo rādītāju, kuru aprēķināšana, kontrole un izvērtēšana bieži vien ir apgrūtināta, tāpēc jaunu rādītāju pievienošana nebūtu pārāk lietderīga; jaunu rādītāju ieviešanu var paredzēt tikai tad, ja tiks izstrādāts kāds īpaši informatīvs rādītājs vai salīdzinošo rādītāju vidējais līmenis;

Vienkāršota MVU piekļuve finansējumam no bankām un citiem avotiem

44. piekrīt, ka MVU iespējas iegūt finanšu līdzekļus ir vairāk ierobežotas salīdzinājumā ar lielajiem uzņēmumiem, turklāt vairākās dalībvalstīs MVU darbību apgrūtina arī tos daudzējādi diskriminējošie tiesību akti;

45. ierosina apsvērt atvērtas biržas vai uz internetu balstīta obligāciju tirgus izveides iespējas, kur ikviens bez mākleru starpniecības var brīvi ieguldīt vietējā vai reģionālajā attīstībā;

46. iesaka izmantot krājaizdevumu sabiedrības, būvniecības sabiedrības (*building societies*) un līdzīgas mazās finanšu institūcijas, lai piešķirtu papildu aizdevumus MVU; šādu mazu finanšu institūciju skaits Austrumeiropas valstīs, diemžēl, ir ļoti neliels, un parasti valsts līmenī to attīstība netiek veicināta; piemēram, dažās dalībvalstīs noguldījumiem bankās ir nodrošināts segums, bet krājaizdevumu sabiedrībās ne;

47. mudina, lai vietējās un reģionālās pārvaldes iestādes, ekonomisko interešu aizstāvības organizācijas, organizācijas, kas pārvalda sabiedriskos līdzekļus, un finanšu tirgus organizācijas dibina vietējā un reģionālā līmeņa kooperatīvus, kuri piedāvātu alternatīvus līdzekļu avotus ilgtermiņa finansēšanai vietējā un reģionālajā līmenī;

48. ierosina izvērtēt tiesību aktu grozījumus, kas vajadzīgi un pielāgoti krājaizdevumu sabiedrību efektīvai darbībai, un izstrādāt attiecīgus grozījumu priekšlikumus;

49. uzskata, ka tieši šādu mazu finanšu iestāžu tīkls atrisinātu daļu problēmu vietējā un reģionālajā līmenī, un vajadzētu nodrošināt, lai MVU saņem garantētu daļu (%) no riska kapitāla, kā arī apsvērt aizdevuma garantiju plašākas izmantošanas iespējas;

50. uzsver, ka ES tiesiskā regulējuma izstrāde attiecībā uz alternatīviem MVU finansēšanas avotiem, kas darbojas ārpus banku sektora, zināmos apstākļos noteikti būtu lietderīga attīstībai vietējā un reģionālajā līmenī, jo pašreizējais regulējums drīzāk ierobežo, nevis veicina MVU darbību;

Briselē, 2013. gada 9. oktobrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Lauku apgabalu ilgtspēja”

(2013/C 356/14)

REĢIONU KOMITEJA

- apstiprina: lai gan reģionos, kas gandrīz pilnībā ir lauku apgabali, ir sasniegts zināms progress, to attīstības līmenis joprojām ir ievērojami zemāks nekā ES vidējais līmenis;
- pauž sarūgtinājumu par to, ka lauku attīstībai piešķirto līdzekļu apmērs salīdzinājumā ar 2007.–2013. gada finanšu shēmu ir ievērojami samazināts;
- atzīmē, ka tiek apsvērta to jomu paplašināšana, kurās var izmantot KLP otrā pīlāra finansējumu. Neatbalsta minēto jaunievedumu, jo tas tikai vēl vairāk samazinās līdzekļu piešķiršanu lauku apgabalu tehniskās un sociālās infrastruktūras uzlabošanai;
- ar minimālo kvotu, t. i., ka vismaz 5 % no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) līdzekļiem jāpiešķir LEADER programmai, nepietiek, lai stimulētu lauku ekonomiku;
- uzskata, ka funkcionālās zonās atrodošos lauku pašvaldību plaša un tieša sadarbība ir pamatota, jo īpaši sagatavojot sarunu stratēģijas attiecībā uz šādās zonās esošām pilsētām;
- atzīst, ka minētajiem apgabaliem paredzētajās stratēģijās būtu jānosaka daudzgadu satvars, aptverot vismaz aptuveni divpadsmit gadus;
- aicina veikt sistemātisku un pilnīgu nabadzības skarto zonu kartēšanu lauku apgabalos (vismaz NUTS 3 līmenī), lai nodrošinātu sociālās atstumtības apkarošanai paredzēto līdzekļu efektīvāku izmantošanu;
- uzskata, ka turpmākajai ES lauku apgabalu politikai
 - jābūt saskaņotai ar lauku apgabalu ilgtspēju,
 - jāatzīst, ka lauku apgabali piedāvā attīstības izredzes un ka tiem ir ļoti svarīga nozīme Eiropas problēmju risināšanā,
 - jāatzīst, ka Eiropas lauku apgabalu daudzveidība ir svarīgs faktors nākotnē gaidāmo problēmu risināšanā,
 - jābūt pārredzamai un skaidrai, lai tai nodrošinātu plašāku sabiedrības atbalstu,
 - jāizmanto reģionu daudzveidība, lai sasniegtu kopēju Eiropas mērķi, un jānodrošina, ka neviens reģions netiek atstāts novārtā.

Ziņotājs

Jerzy ZAJĄKAŁA kgs (PL/AE), Ļubjankas mērs

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Lauku apgabalu dzīvotspējas nozīmīgums

1. atzīmē, ka saskaņā ar Eurostat datiem vairāk nekā 23 % ES iedzīvotāju dzīvo lauku apgabalos un vēl 35 % iedzīvotāju – vidēji blīvi apdzīvotos reģionos. Komiteja vērš uzmanību arī uz to, ka atsevišķās dalībvalstīs lauku apgabalos dzīvojošo iedzīvotāju skaits ir ievērojami lielāks. Tāds stāvoklis ir ES 17 dalībvalstīs no 27, tai skaitā Īrijā (73 %), Slovākijā (50 %), Igaunijā (48 %), Rumānijā (46 %), Somijā, Grieķijā, Lietuvā un Dānijā (43 %);

2. uzsver, ka lauku apgabalos ir milzīgs potenciāls – cilvēkresursu (kultūras un sociālo faktoru), dabiskās vides, bioloģiskās daudzveidības, izejvielu un citu saimniecisko resursu ziņā, un tam ir īpaši liela nozīme ES sabiedrības dzīvē un tās attīstībā. Ņemot vērā iepriekš minēto, uzsver, ka īpaši nozīmīgi ir pasākumi, kas paredzēti lauku apgabalu dzīvotspējas saglabāšanai sociālajā, kultūras, dabas, vides un ekonomikas jomās;

3. norāda, ka lauku apgabali ir ļoti atšķirīgi. Daži apgabali saskaras ar nopietnām problēmām iedzīvotāju skaita samazināšanās dēļ, turpretī citos reģionos, galvenokārt tajos, kas atrodas tuvu pilsētām, pieaug demogrāfiskā spriedze un palielinās pieprasījums pēc zemes. Dažos reģionos ekonomikas krīzes rezultātā joprojām ir smaga recesija, kas ietekmējusi arī lauksaimniecību, savukārt citos strauji pieaug labklājība, pateicoties tūrismam un dabiskās vides kvalitātei;

4. ir norūpējies par to, ka daudzos Eiropas lauku apgabalos strauji samazinās iedzīvotāju skaits un sabiedrība noveco. Lai šie apgabali būtu dzīvotspējīgi, tie ir jāstabilizē kā dzīves un uzņēmējdarbības telpa ar pietiekamām iespējām nopelnīt. Šajā sakarā visai sabiedrībai būs jādod savs ieguldījums, un jāizstrādā reģioniem piemērotas idejas, kas sekmē to potenciālu;

5. uzsver, ka dzīves kvalitāte lauku apgabalos ir nozīmīgs faktors, kas ietekmē daudzu cilvēku – lauksaimnieku, viņu ģimeņu, citu nozaru speciālistu, kas izmanto citus primāros resursus, tiem piešķir pievienoto vērtību un pārstrādā, kā arī lauku pašvaldību pārējo iedzīvotāju, kuri nav saistīti ar lauksaimniecību, – lēmumus par to, vai turpināt dzīvot un strādāt

attiecīgajos apgabalos. Šādi lēmumi ietekmē iedzīvotāju skaitu un demogrāfisko sastāvu, kā arī vitalitātes saglabāšanu lauku apgabalos;

6. uzsver, ka jā saglabā un jāatjauno lauku apgabalu tradicionālās kultūras īpatnības, kas ir vietējās, reģionālās, valsts un Eiropas identitātes svarīgs elements;

7. atzīst lauksaimniecības lielo nozīmi tādu sabiedrisko labumu nodrošināšanā kā, piemēram, lauku ainava un nekaitīga pārtika. Tādēļ atbalsta to, ka ES arī turpmāk piešķirs finansējumu lauku saimniecībām, kas iesaistītas minēto labumu nodrošināšanā. Uzskata, ka turpmākās klimata pārmaiņas visvairāk ietekmēs lauku apgabalus, tāpēc plānošanas, teritorijas apsaimniekošanas un budžeta instrumentos ir jāiekļauj klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumi, lai ar līdzdalības mehānismu un lauksaimniecības paņēmieni palīdzību varētu panākt ilgtspējīgu attīstību;

8. uzskata, ka nepieciešams izglītēt sabiedrību kopumā, bet jo īpaši jaunāko paaudzi, lai palīdzētu cilvēkiem saprast un atzinīgi novērtēt lauku apgabalu pozitīvos aspektus un nozīmi, kāda ir minēto apgabalu vitalitātes saglabāšanai visas sabiedrības interesēs;

Lauku apgabalu ilgtspējas finansiālā dimensija

9. atzīst, ka jāturpina īstenot un pilnveidot kopējā lauksaimniecības politika (KLP), kas ir nozīmīgs Kopienas instruments gan īstermiņa, gan ilgtermiņa mērķu sasniegšanai, pievēršot galveno uzmanību labu rezultātu sasniegšanai valsts ekonomikā un globālajā konkurētspējā un teritoriālās kohēzijas nodrošināšanai visos dalībvalstu reģionos;

10. uzskata, ka lauku vides attīstību būtiski ietekmēs izejvielu efektīvākas izmantošanas, enerģētikas un klimata politika, – tās, domājams, palielinās lauku vides nozīmi tautsaimniecības primārajā sektorā; šī attīstība bez kavēšanās jāņem vērā pasākumos, lai panāktu, ka tā ir ilgtspējīga un ka tajā saskaņotā veidā tiek integrēti ekonomikas, sociālie un vides jautājumi. Turklāt jāatzīmē, ka lauku apvidos svarīga nozīme ir augsecai, jo tā varētu mazināt atkarību no sojas importa, uzlabot augsnēs kvalitāti, mazināt mēslojuma izmantošanu, nodrošināt stabili saimniecisko darbību lauku vidē un līdzsvarot Eiropas Savienības tirdzniecības bilanci. Vienlaikus Komiteja pauž nožēlu,

ka valstu un valdību vadītāju 26. jūnijā pieņemtajos lēmumos nav ņemts vērā Reģionu komitejas atzinums par atbalsta ierobežošanu un vides pasākumiem lauksaimniecībā, jo minētie lēmumi negatīvi ietekmē gan lauku vides daudzveidību, gan tās ilgtspēju;

11. vienlaikus atbalsta bagātīgo finansējumu, ko Eiropas Savienība piešķir jauno lauksaimnieku stimulēšanas programmām, kā arī finansiālo atbalstu daļēji naturālām saimniecībām un saimniecībām, kuras atrodas nelabvēlīgākos reģionos, – tie ir svarīgi instrumenti lauku apgabalu vitalitātes saglabāšanai. Komiteja norāda arī uz nepieciešamību palielināt atbalstu un subsīdijas darbībai, kas saistīta ar aizsargājamo teritoriju atjaunošanu, uzturēšanu un uzlabošanu, lai dabas vides saglabāšanu apvienotu ar ilgtspējīgu attīstību lauku apgabalos, kuros atrodas lielākā daļa aizsargājamo teritoriju;

12. norāda, ka lauksaimnieku ienākumi kā no viņu lauksaimnieciskās darbības, tā arī no maksājumiem un subsīdijām, ko viņi saņem kopējās lauksaimniecības politikas abu pīlāru ietvaros, ievērojami ietekmē stāvokli lauku pašvaldībās, kurās lauksaimnieki dzīvo un veic lauksaimniecisko darbību. Šie ienākumi ietekmē ne tikai lauksaimnieciskās darbības efektivitāti un lauksaimnieku un viņu ģimeņu dzīves līmeni, bet arī to pašvaldību nodokļu ieņēmumus, kurās viņi dzīvo. Ienākumu līmenis ievērojami ietekmē to, kādā apmērā lauksaimnieki var uzskatāmi paaugstināt dzīves līmeni lauku apgabalos un savu personīgo iesaistīšanos šajā procesā;

13. izsaka bažas par lauku attīstībai paredzēto līdzekļu gaidāmo samazinājumu 2014.–2020. gada finanšu shēmā. Pauz sarūgtinājumu par to, ka lauku attīstībai piešķirto līdzekļu apmērs salīdzinājumā ar 2007.–2013. gada finanšu shēmu ir ievērojami samazināts, proti, no EUR 95,7 miljardiem uz mazāk nekā EUR 85 miljardiem. Lauku pašvaldībām faktiski pieejamo līdzekļu kopējais apjoms varētu samazināties pat vēl vairāk, ņemot vērā plānus piešķirt dalībvalstīm tiesības pārnest līdz 15 % līdzekļu ko KLP otrā pīlāra uz pirmo pīlāru (dažos ES reģionos pat līdz 25 %);

14. atzīmē, ka tiek apsvērta to jomu paplašināšana, kurās KLP otrā pīlāra finansējumu var izmantot ieguldījumu fondos, kas izveidoti, lai segtu finansiālos zaudējumus, kuri radušies augu vai lauksaimniecības dzīvnieku slimību, ekoloģisku katastrofu vai lauksaimniecības ieņēmumu ievērojamas samazināšanās dēļ, proti, fondos, kas tradicionāli bija iekļauti KLP pirmajā pīlārā. Neatbalsta minēto jaunievedumu, jo tas tikai vēl vairāk samazinās līdzekļu piešķiršanu lauku apgabalu tehniskās un sociālās infrastruktūras uzlabošanai;

15. atzinīgi vērtē to, ka kopējais stratēģiskais satvars un partnerības līgumi rada nosacījumus, kādi vajadzīgi koordinācijas un integrācijas veicināšanai nolūkā atbalstīt lauku apgabalu ilgtspējīgu attīstību. Minimālās kvotas noteikšana, t. i., ka vismaz 5 % no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) līdzekļiem jāpiešķir LEADER programmai, ir svarīgs solis vietējās attīstības sekmēšanā. Tomēr Komiteja norāda, ka ar šo apjomu nepietiek, lai stimulētu lauku ekonomiku;

16. atbalsta sabiedrības virzītas vietējās attīstības pasākumu iekļaušanu struktūrfondu programmās kā vietējās attīstības stratēģiju, kas jāiesteno vietējā līmeņa ieinteresētajām pusēm; tomēr uzskata: ja tiek ieviesta uz vairākiem fondiem balstīta stratēģija, tad attiecīgo fondu noteikumus nepieciešams saskaņot. Komisijas ierosinātais risinājums izmantot starpniekus nav pietiekami labs. Saskaņā ar to atbildība gan tiek nodota vienai, nevis vairākām pārvaldes iestādēm, taču administratīvās procedūras netiek vienkāršotas. Tiesību normas nav pietiekami saskaņotas, un katrā ziņā pastāv risks, ka vairāk laika un resursu būs jāpātērē dažādu iebildumu atspēkošanai un nevis progresa veicināšanai;

17. izsaka nožēlu par to, ka LEADER iniciatīvas izmantošana ERAF un ESF darbības programmām ir fakultatīva un ka to var finansēt tikai devītā tematiskā mērķa par “sociālās iekļaušanas veicināšanu un nabadzības apkarošanu” ietvaros. Šis princips ierobežos vietējā līmeņa dalībnieku rīcības iespējas, kā arī dažādu fondu izmantošanu vietējās attīstības stratēģiju izvēšanai;

18. uzsver, ka kvalitatīvu publisko un privāto pakalpojumu saglabāšanai bieži vien ir vajadzīgi nozīmīgi politiski, pilsoniski vai finansiāli pasākumi, lai pārliecinotāk izlīdzinātu atšķirības, kam savukārt ir vajadzīga lielāka solidaritāte starp lauku apgabaliem un pilsētām;

19. paredz, ka plānotā ierobežojumu vēl plašāka atcelšana Eiropas lauksaimniecības tirgiem palielinās lauksaimniecības cenu nestabilitāti, galvenokārt apdraudot mazās un vidējās ģimenes lauku saimniecības; vērs uzmanību arī uz to, ka piena kvotu liberalizācija varētu pastiprināt piena lopkopības industrializāciju un intensifikāciju, vēl vairāk paātrinot gan iedzīvotāju masveida aizplūšanu no laukiem, gan klimata pārmaiņas. Uzskata, ka arī turpmāk ir svarīgi kompensēt lauksaimnieku ieguldījumu sabiedrisku vērtību radīšanā, tostarp vides un kultūras jomā, piemēram, platību noganišanā un ainavu pieejamības saglabāšanā, kas ir darbības, kam nav komerciālas vērtības. Ja izrādītos, ka piena kvotu sistēmas atcelšana rada lopkopībā nevēlamas sekas, būtu nepieciešami politiski pasākumi, lai labāk informētu patērētājus un tirgu plašākā nozīmē, kā arī nodrošinātu dzīvnieku labturību visā ES;

20. vēlas norādīt uz iespējām, kā lauku attīstības programmas (2. pīlārs) atbalsta pasākumus varētu apvienot ar ERAF, ESF un EJZF, t. i., vienotā stratēģiskā satvara fondu pasākumiem. Biogāzes ražošana, IKT virszemes infrastruktūra, inovācija, profesionālo prasmju pilnveidošana, uzņēmumu attīstīšana un sabiedrības virzīta vietējā attīstība ir jomas, kas attiecināmas uz lauku attīstības programmu, taču ir saistītas arī ar citiem fondiem, turklāt tajās var savstarpēji izdevīgi sadarboties dažādu nozaru pārstāvji, kā arī ir iespējams saskaņot gan pilsētu, gan arī lauku vajadzības un resursus;

Lauku apgabalu un pilsētu funkcionālās saiknes nozīmīgums

21. apzinās specifiskās problēmas, ar ko saskaras lauku pašvaldības apgabalos, kuros tieša ietekme ir vidēji lielām un lielām pilsētām, un iesaka pieņemt funkcionālu pieeju, lai definētu attīstības stratēģijas minētajiem apgabaliem;

22. norāda, ka pilsētās un lauku pašvaldībās, kas atrodas funkcionālās zonās, ir vērtīgi un ļoti lietderīgi sociālie un saimnieciskie resursi. Izstrādājot attīstības stratēģiju funkcionālai zonai, RK iesaka analizēt visus esošos resursus visai funkcionālajai zonai kopumā un nodrošināt, ka attīstības stratēģijā tiek ņemts vērā un ilgtspējas perspektīvā pilnībā izmantots gan lauku pašvaldību, gan pilsētu potenciāls; vērš uzmanību arī uz iespējamo apdraudējumu lauku apgabaliem, ja pilsētu un lauku pašvaldību attīstība nenotiks līdzsvaroti, – tas var izveidoties gadījumā, ja pilsēta izmanto savu dominējošo stāvokli ekonomikas un iedzīvotāju ziņā;

23. uzskata, ka funkcionālās zonās atrodošos lauku pašvaldību plaša un tieša sadarbība ir pamatota, jo īpaši sagatavojot sarunu stratēģijas attiecībā uz šādās zonās esošām pilsētām;

24. uzskata, ka, izstrādājot ilgtspējīgas attīstības stratēģijas funkcionālajām zonām, vēlams izmantot tādas metodes, kuras nodrošina vietējo pašvaldību un pilsētu un lauku apgabalu iedzīvotāju iesaistīšanu. Šāda līdzdalība būtu jānodrošina gan sagatavošanas darbu (izpēte un analītiskais darbs) laikā, gan pieņemot lēmumus, kas nosaka stratēģijas galīgo formulējumu;

25. uzsver arī to, ka tikai daļa iedzīvotāju lauku pašvaldībās, kas atrodas piepilsētās zonās, ir faktiski iesaistīti lauksaimnieciskā darbībā. Iedzīvotāji, kas ieradušies minētajās zonās no pilsētām, bieži uzskata, ka vajadzētu apturēt lauksaimnieciskās darbības atsevišķus veidus, kurus viņi uzskata par traucējošiem, piemēram, dabiskā vai mākslīgā mēslojuma vai lauksaimniecības

iekārtu izmantošanu, lopu audzēšanu, ganīšanu u. c. Ieteicams telpiskās plānošanas politikā paredzēt un risināt šādas problēmas, konkrēti, izmantot ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, kurā ņemtas vērā visu iesaistīto pušu intereses ekonomikas, sociālajā un vides jomā, piemēram, nosakot lauksaimnieciskajai ražošanai iezīmētas teritorijas, lai mazinātu iespējamus sociālos konfliktus;

26. norāda, ka lauku apgabalos, kuros vērojams pastāvīgs iedzīvotāju pieplūdums no pilsētām, sociālās integrēšanas programmas ir viena no iespējām, kā risināt iespējamus sociālos konfliktus, kas var rasties dažādu dzīvesveidu, vērtību un sociālo normu saskarsmes gadījumos;

27. vērš uzmanību uz to, ka izmaksas, kas rodas saistībā ar pilsētu teritoriju izplešanās radīto saimniecisko, ekoloģisko un sociālo seku likvidēšanu, ir tainīgi jāsadala starp lauku apgabaliem un pilsētām;

Problēmas, ar ko saskaras lauku pašvaldības nomaļos reģionos

28. atzīmē, ka lielākā daļa lauku pašvaldību atrodas ārpus tādiem reģioniem, kuros tieša ietekme ir lielām un vidēji lielām pilsētām. Šādu reģionu atbalstam ir jāizmanto specifiski instrumenti. Tādēļ Komiteja iesaka gan kopējā lauksaimniecības politikā, gan kohēzijas politikā, ko arī īsteno ar reģionālās attīstības instrumentu starpniecību, iekļaut risinājumus, kuri patiesi palīdzēs sasniegt teritoriālo kohēziju un nodrošināt vienlīdzīgas iespējas attīstībai ilgtspējas perspektīvā;

29. atzīstot lauku apgabalu saglabāšanas nozīmīgumu, aicina vairāk atbalstīt vietējās pašvaldības, lai palīdzētu tām izveidot un uzturēt tehnisko, kā arī sociālo infrastruktūru, kam var būt zināma loma minēto apgabalu vitalitātes saglabāšanā;

30. uzsver funkcionālo saikni starp nomaļiem lauku apgabaliem un mazām pilsētām un aicina izveidot atbilstīgus mehānismus tādas kopīgas rīcības stimulēšanai, kuras mērķis ir uzlabot dzīves kvalitāti minētajos apgabalos, jo īpaši nodrošinot to, ka mazas pilsētas sniedz visus vietējā līmeņa pakalpojumus, kas vajadzīgi šādu apgabalu pienācīgai funkcionēšanai;

31. atzīmē, ka stratēģiskie dokumenti, kuros noteikta minēto apgabalu attīstības politika, būtu jāizstrādā, pamatojoties uz kaimiņos esošo vietējo pašvaldību kopīgu rīcību un vienošanos (divpusēju un plašāku sadarbību) un sadarbību reģionālās politikas jomā;

Saikne starp laukiem un pilsētām un tās būtiskā ietekme uz reģionālo attīstību

32. atkārtoti uzsver, ka lauku pašvaldībām un pilsētām, kas veido funkcionālās zonas, ir īpaši svarīgi kopīgi rīkoties un sadarboties; atzīst arī to, ka minētajiem apgabaliem paredzētajās stratēģijās būtu jānosaka daudzgažu satvars, aptverot vismaz aptuveni divpadsmit gadus;

33. iesaka lauku un pilsētu pašvaldību sadarbību īstenot teritoriālas partnerības veidā;

34. uzskata, ka pirms jebkādas kopīgas rīcības uzsākšanas funkcionālajā zonā būtu jāveic plaša sabiedriska apspriešana, un pēc tam attiecīgās vietējās pašvaldības varētu pieņemt suverēnu lēmumu. Tāpat arī vēlāk, ja kāda pašvaldība gribētu izstāties no šādas sadarbības funkcionālajā zonā, tas, ņemot vērā esošo infrastruktūras tīklu un sociālo saikni, būtu jāapstiprina visām pilsētām un pašvaldībām, kas sadarbojas attiecīgajā funkcionālajā zonā;

35. vērš uzmanību uz pilsētu un lauku pašvaldību savstarpējo atkarību, kāda ir funkcionālajās zonās un kura balstās uz cilvēkresursu, vides un saimniecisko resursu kopīgu izmantošanu un publisko pakalpojumu kopīgu nodrošināšanu;

36. ņemot vērā pašreizējās dzīvesveida tendences pilsētās, ierosina izmantot minētās tendences, lai popularizētu priekšrocības, kādas ir dzīvei lauku apgabalos; uzsver, ka dažādo tīklu veidošana sniedz vēl nebijušas iespējas ciešas saiknes veidošanai starp lauksaimniekiem un pārtikas patērētājiem; atzīmē, ka šādas iniciatīvas var ievērojami veicināt lauku un pilsētu jauna veida savstarpējo attiecību veidošanu;

37. uzsver, ka īsas piegādes ķēdes lauksaimniecības produktiem palīdz izvērst ilgtspējīgu ražošanu un atbildīgu patēriņu. Tās apmierina patērētāju augošo pieprasījumu pēc autentiskiem, sezonas un vietējā mērogā ražotiem produktiem un sociālās saiknes. Tas ir arī sociāli apzinīgs patēriņa modelis, kas nekaitē videi, – samazina iepakojuma daudzumu, ierobežo oglekļa dioksīda emisijas līmeni un atbalsta ilgtspējīgas ražošanas praksi; ne tikai būtu jāatbalsta īsas piegādes ķēdes, bet arī jāveicina kooperatīvu integrācija, tādējādi nostiprinot lauksaimnieku stāvokli tirgū. Būtiska nozīme ir piedāvājuma koncentrācijai, kas ir efektīvs līdzeklis, kā nodrošināt taisnīgas cenas lauksaimniekiem un apmierināt augošo pieprasījumu pēc pārtikas;

38. uzsver, ka ražotāji, kas vēlas iesaistīties šādās iniciatīvās, tomēr saskaras ar daudzām problēmām. Bieži grūtības sagādā regulārs un stabils preču piedāvājums patērētājiem, kas parasti

pieprasa regulāras preču piegādes gan daudzuma, gan daudzveidības ziņā. Parasti ir vajadzīgs dārgs aprīkojums (piemēram, pielāgoti transportlīdzekļi, dzesēšanas sistēmas, tirdzniecības un pārstrādes telpas). Tāpēc iesaka paredzēt, ka par šāda veida darbību ir tiesības saņemt atbalstu;

39. norāda, ka lauku apgabalu fiziskā pieejamība, nošķirtība no lēmumu pieņemšanas un izpētes centriem un ierobežota piekļuve jaunajām tehnoloģijām ir šķēršļi, ko daudziem apgabaliem ir grūti pārvarēt, taču šie faktori ir svarīgi, lai varētu nodrošināt attīstības iespējas, iespēju vienlīdzību un dzīves kvalitāti. Turklāt lauku apgabalos ir mazāk aktīvā darbaspēka nekā pilsētu teritorijās, un laukos tiek radīts mazāk jaunu darba vietu;

40. atzīmē, ka pašreizējām problēmām pievienojas tādas jaunas problēmas kā klimata pārmaiņu sekas, bioloģiskās daudzveidības zudums, citas ekoloģiskas problēmas, lauku teritorijas (jo īpaši lauksaimniecībā izmantojamās zemes) samazināšanās, kā arī sabiedrības novecošana; uzsver, ka jāpieliek ievērojamas pūles, lai veicinātu minēto problēmu izpratni, un jāveic nepieciešamie pasākumi, lai tās novērstu, izmantojot aktīvu politiku iedzīvotāju skaita samazināšanās novēršanai lauku apgabalos;

41. pauž nožēlu, ka lauku apgabalos attīstības dinamisms ir daudz vājāks nekā pilsētās; vienlaikus norāda, ka 2010. gada novembrī publicētajā Piektajā ziņojumā par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju vērsta uzmanība uz Eiropas reģionu sociālekonomiskajām atšķirībām;

42. apstiprina: lai gan reģionos, kas gandrīz pilnībā ir lauku apgabali, ir sasniegts zināms progress, to attīstības līmenis joprojām ir ievērojami zemāks nekā ES vidējais līmenis; atzīmē, ka atšķirība ir īpaši izteikta salīdzinājumā ar reģioniem, kas gandrīz pilnībā ir pilsētu reģioni. ES 12 jaunajās dalībvalstīs lauku apgabalu vidējais IKP ir par 73 % zemāks nekā pilsētu IKP. Īpaši krasa atšķirība starp lauku apgabaliem un pilsētām vērojama Centrāleiropā un Austrumeiropā, kā arī Eiropas dienvidos;

43. aicina veikt sistemātisku un pilnīgu nabadzības skarto zonu kartēšanu lauku apgabalos (vismaz NUTS 3 līmenī), lai nodrošinātu sociālās atstumtības apkarošanai paredzēto līdzekļu efektīvāku izmantošanu;

44. atkārtoti norāda, ka daudzlīmeņu pārvaldības pamatprincipu ieviešana ir izšķirošs priekšnoteikums, lai nodrošinātu Eiropas un valstu politikas, tai skaitā kopējās lauksaimniecības politikas, efektīvu pārveidošanu pēc 2013. gada. Šajā jomā rodas daudz neatbildētu jautājumu, kas būtu steidzami jārisina. Lai gan minētais princips nepārprotami ir atzīts Vispārējās regulas priekšlikumā, tomēr vietējo un teritoriālo pašvaldību loma

partnerības līgumos joprojām ir neskaidra. Reģioni un lauku apgabalu kopienas vairs nevar samierināties ar situāciju, ka tās ir tikai līdzfinansētājas struktūras, kas nevar ietekmēt nedz prioritāšu izvēli, nedz īstenošanas un vadības metodes. Pamatnostādnēs, ko Eiropas Komisija izstrādājusi par partnerības līgumu saturu, būtu skaidri jāuzsver, cik svarīgi ir iesaistīt lauku apgabalu pārstāvjus minēto līgumu sagatavošanā.

ES stratēģija un politikas pasākumi lauku apgabaliem līdz 2030. gadam

45. uzskata, ka turpmākajai ES lauku apgabalu politikai

— jābūt saskaņotai ar lauku apgabalu ilgtspēju,

— jāatzīst, ka lauku apgabali piedāvā attīstības izredzes un ka tiem ir ļoti svarīga nozīme Eiropas problēmjautājumu risināšanā,

— jāatzīst, ka Eiropas lauku apgabalu daudzveidība ir svarīgs faktors nākotnē gaidāmo problēmu risināšanā,

— jābūt pārredzamai un skaidrai, lai tai nodrošinātu plašāku sabiedrības atbalstu,

— jāizmanto reģionu daudzveidība, lai sasniegtu kopēju Eiropas mērķi, un jānodrošina, ka neviens reģions netiek atstāts novārtā;

46. norāda: lai sasniegtu minētos mērķus, turpmākajai lauku attīstības politikai būs jāpanāk lauksaimnieku lielāka iesaistīšanās sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā;

47. uzskata, ka nākamajā plānošanas periodā, lai nodrošinātu lauku apgabalu īstu ekonomisko attīstību, būs labāk jālīdzsvaro pašreizējā tendence koncentrēt lauku attīstības līdzekļus galvenokārt uz lauksaimniecības nozari.

Briselē, 2013. gada 9. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Partnervalstu vietējo pašpārvalžu ietekmes palielināšana, lai uzlabotu pārvaldību un sasniegtu efektīvākus attīstības rezultātus”

(2013/C 356/15)

REĢIONU KOMITEJA

- pilnībā atbalsta apskatāmajā jaunajā paziņojumā izmantoto Komisijas pieeju, kas atzīst vietējo un reģionālo pašvaldību politisko lomu – tās ir gan politikas veidotājas, gan lēmumu pieņēmējas –, un to, ka tām ir nepieciešams attiecīgs autonomijas līmenis, to veiktspējas attīstīšana un finanšu līdzekļi;
- atzinīgi vērtē uzskatu, ka, sniedzot atbalstu publiskajam sektoram partnervalstīs nolūkā veicināt valstu attīstības politikas un plānu efektīvāku izstrādi un īstenošanu, būtu jāņem vērā arī publiskā sektora svarīgā loma vietējā un reģionālajā līmenī;
- aicina Komisiju pieņemt noteikumus (Finanšu regulu īstenošanas noteikumus) pilnīgam finansējumam, “ja Kopienas interesēs ir būt vienīgajam līdzekļu devējam attiecībā uz darbību” tādās programmās kā “Nevalstisko dalībnieku un vietējo iestāžu attīstība”;
- piekrīt Komisijai, ka ES sniegtais atbalsts jāpielāgo partnervalstu vietējo un reģionālo pašvaldību un to apvienību aizvien lielākajai nozīmei, potenciālam un vajadzībām, cenšoties nodrošināt ne tikai efektīvu atbalstu, bet arī efektīvu attīstību; un uzsver: lai to panāktu, jāpalielina finansējums vietējo un reģionālo pašvaldību un to apvienību decentralizācijas un ietekmes palielināšanas atbalsta pasākumiem;
- pauž vēlmi, izmantojot Komisijas tehnisko un finansiālo atbalstu, iesaistīties ar partnervalstu decentralizācijas norisēm saistītu aspektu vērtēšanas un uzraudzības instrumentu izstrādē, šajā procesā sadarbojoties ar visām ieinteresētajām pusēm;
- pauž viedokli: lai nodrošinātu pašvaldību plašu iesaistīšanu programmas laikposmam pēc 2015. gada īstenošanā, ir vajadzīgs patiesas līdzdalības process, atšķirībā no Tūkstošgades attīstības mērķu izvirzīšanas šādu iesaistīšanu nodrošinot jau savlaicīgi, proti, programmas laikposmam pēc 2015. gada izstrādes posmā. Lai nodrošinātu šādu iesaistīšanu, jāparedz tai vajadzīgie finanšu resursi;
- atkārtoti pauž atbalstu tam, ka 2015. gads ir pasludināts par Eiropas Attīstības gadu un pieprasa, lai budžetā tiktu paredzēts pietiekams finansiāls atbalsts vietējo un reģionālo pašvaldību ierosmēm un iniciatīvām;
- vēlreiz apliecina gatavību piedāvāt Eiropas vietējām un reģionālajām pašvaldībām politiskos līdzekļus starptautiskas un pārrobežu sadarbības attīstībai;

Ziņotājs	Hans JANSSEN kgs (NL/PPE), Oisterwijk mērs
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Partnervalstu vietējo pašpārvalžu ietekmes palielināšana, lai uzlabotu pārvaldību un sasniegtu efektīvākus attīstības rezultātus"
	COM(2013) 280 final

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paziņojumu "Partnervalstu vietējo pašpārvalžu ietekmes palielināšana, lai uzlabotu pārvaldību un sasniegtu efektīvākus attīstības rezultātus". Tas ir svarīgs nākamais solis, lai vietējās un reģionālās pašvaldības oficiāli atzītu par partneriem ES attīstības politikā un šai sakarā noteiktu to konkrēto pozīciju līdzās citiem partneriem un tādiem dalībniekiem kā valstu valdības un pilsoniskās sabiedrības organizācijas;

2. atgādina, ka Eiropas Komisija 2008. gadā publicēja savu pirmo paziņojumu ⁽¹⁾ par vietējo un reģionālo pašvaldību lomu attīstības politikā. Tas bija būtisks solis ceļā uz vietējo un reģionālo pašvaldību vietas, lomas un pievienotās vērtības atzīšanu attīstības politikā un sadarbībā attīstības jomā;

3. atsaucas uz iepriekšējiem RK atzinumiem, it sevišķi nesen izstrādātajiem, proti, par paziņojumu "Globālā Eiropa – jauna pieeja ES ārējās darbības finansējumam" un paziņojumu "ES attīstības politikas ietekmes palielināšana: Pārmaiņu programma", kuros uzsverta vietējo un reģionālo pašvaldību īpašā pozīcija un loma ES ārējās attiecībās;

4. pilnībā atbalsta apskatāmajā jaunajā paziņojumā izmantoto Komisijas pieeju, kas atzīst vietējo un reģionālo pašvaldību politisko lomu – tās ir gan politikas veidotājas, gan lēmumu pieņēmējas –, un to, ka tām ir nepieciešams attiecīgs autonomijas līmenis, to veiktspējas attīstīšana un finanšu līdzekļi;

5. atgādina, ka ikvienai "vietējai pašpārvaldei" – reģionam, provincī, grāfistei, apgabalam, novadam, ciematam utt. – ir

stratēģiska loma demokrātiskas pārvaldības uzlabošanā un efektīvākas attīstības veicināšanā. Tāpēc uzskata, ka nav pamatots Eiropas Komisijas lēmums paziņojumā galveno uzmanību veltīt tikai municipālajam līmenim, kā tas izriet no 1. zemsvītras piezīmes.

6. atzinīgi vērtē pašvaldību ietekmes palielināšanu partnervalstīs, kā ieteikts paziņojumā, jo tas palīdzēs vietējām un reģionālajām pašvaldībām pildīt svarīgo lomu, kas tām cita starpā ir noteikta Pārmaiņu programmā attiecībā uz cilvēktiesībām, demokrātiju un citām labai pārvaldībai būtiskām jomām, kā arī iekļaujošu un ilgtspējīgu izaugsmi cilvēces attīstībai;

7. atkārtoti norāda, ka Eiropas vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir bagāta pieredze daudzās jomās, kurās partnervalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām nepieciešams stiprināt savu veiktspēju. Paziņojumā tas būtu jāatzīst tiešāk, kā arī uzmanība būtu jāpievērš iespējām šo pieredzi, tostarp, izmantojot zināšanu apmaiņu starp līdzbiedriem ("peer-to-peer knowledge sharing"), pārnest un piemērot vietējiem apstākļiem;

8. uzskata: balstoties uz paziņojumā veikto analīzi, vietējās un reģionālās pašvaldības būtu cieši jāiesaista attīstības politikas programmas laikposmam pēc 2015. gada izstrādē. Vietējo un reģionālo pašvaldību loma ir svarīga ne tikai ilgtspējīgā attīstībā, bet arī citās saistītās jomās, piemēram, iekļaujoša urbanizācija, sociālā kohēzija, pielāgošanās klimata pārmaiņām, cilvēku drošība u. c. Tāpēc:

— atzinīgi vērtē ANO Ģenerālsekretāra Augsta līmeņa ievērojamo personu darba grupas ziņojumu par attīstības politikas programmu pēc 2015. gada;

— atzinīgi vērtē to, ka *HABITAT III* ⁽²⁾ 2016. gadā īpašu uzmanību pievēršīs jaunajam pilsētvides attīstības plānam; un

⁽¹⁾ COM(2008) 626 final.

⁽²⁾ Trešā ANO konference par mājokļiem un ilgtspējīgu pilsētattīstību.

— uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības pilnībā jāiesaista ES ieguldījumu un nostāju noteikšanā, tostarp arī sagatavošanas procesā;

9. atzinīgi vērtē paziņojuma sagatavošanas posmā ievēroto atklāto procesu. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām bija iespēja iesniegt savu nostāju un ierosmes, un vairākkārt notika viedokļu apmaiņa, tostarp RK CIVEX komisijas sanāksmē;

10. ņem vērā, ka paziņojumā atzīta RK izšķirošā loma vietējo un reģionālo pašvaldību attīstības centienu veicināšanā un koordinēšanā, un piedāvā arī turpmāk sadarboties, lai veidotu un īstenotu ES attīstības politiku. Šim nolūkam piemērotas platformas ir konferences par decentralizētu sadarbību, kuras veicina ES un jaunattīstības valstu vietējo un reģionālo pašvaldību dialogu ar Eiropas iestādēm, kā arī divas asamblejas, kas apvieno vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvjus no ES un [kaimiņu] partnervalstīm, – ARLEM un CORLEAP –, it sevišķi saistībā ar ES centieniem atbalstīt attīstību kaimiņvalstīs;

Vispārīga informācija

11. piekrīt Komisijas viedoklim, ka centralizēti pārvaldīti un lejupēji organizēti politikas pasākumi un programmas pašas par sevi nespēj atrisināt ar ilgtspējīgu attīstību un nabadzības apkarošanu saistītās sarežģītās problēmas un ka, jo īpaši vietējā līmenī, noteiktu lomu spēlē arī publiskā un privātā sektora pārstāvji;

12. piekrīt Komisijas līdzsvarotajai nostājai par vietējo un reģionālo pašvaldību svarīgo nozīmi: no vienas puses, tās savu nozīmīgo lomu var īstenot neatkarīgi no centrālās pārvaldes iestāžu darbības (piemēram, nestabilās valstīs), vai, no otras puses, to būtisko lomu var apdraudēt negatīvi faktori, tostarp vietējā līmenī;

13. atzinīgi vērtē ierosinājumu Eiropas Komisijai stratēģiskākā veidā sadarboties ar partnervalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai palielinātu to ietekmi un īstenotu attīstības politikas mērķus;

14. piekrīt Komisijas viedoklim, ka vietējo un reģionālo pašvaldību lomas politiskajai atzīšanai attīstības procesos jāiet

roku rokā ar pienācīgu autonomijas līmeni, veikspējas uzlabošanu un finanšu līdzekļiem, kas nepieciešami, lai tām būtu iespējams īstenot savu lomu un lai tiktu atbilstīgi atspoguļots atbildības sadalījums starp dažādiem pārvaldes līmeņiem;

15. mudina Komisiju pārvērst šos patiesos novērojumus prioritātēs, par kurām tā ar partnervalstīm vienojas sadarbības programmu ietvaros. Ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi, tās ir pilnībā jāiesaista šo programmu izstrādē un īstenošanā, tostarp ar to pārstāvības apvienību starpniecību;

Vietējo pašpārvalžu attīstības potenciāla atraisīšana

16. atzinīgi vērtē uzskatu, ka, sniedzot atbalstu publiskajam sektoram partnervalstīs nolūkā veicināt valstu attīstības politikas un plānu efektīvāku izstrādi un īstenošanu, būtu jāņem vērā arī publiskā sektora svarīgā loma vietējā un reģionālajā līmenī. Tas saskan ar Reģionu komitejas aicinājumu vietējās un reģionālās pašvaldības plašāk iesaistīt attīstības politikā gan ES ietvaros, gan arī jaunattīstības valstīs, kuras ir ES partneri;

17. atbalsta Komisijas viedokli par nozīmi, kāda ir partnerībām un dialoga mehānismiem ar ieinteresētajām personām atbalsta saņēmēju līmenī, jo tādējādi iespējams iesaistīt dialogā ar attiecīgajām centrālās pārvaldes iestādēm, lai nodrošinātu, ka to vajadzības un bažas tiek apzinātas un ņemtas vērā. Tas atbilst daudzlīmeņu pārvaldības pieejai. Taču vienlaikus daudzlīmeņu pieeja nozīmē arī to, ka centrālās pārvaldes iestādēm ir jāiesaistās dialogā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai apzinātu vietējā līmeņa vajadzības un problēmas;

18. prasība par līdzfinansējumu neļauj piedalīties vairākiem dalībniekiem gan ES dalībvalstīs, gan partnervalstīs. Partnervalstīs finanšu resursu ierobežojumi var kavēt vietējā līmeņa dalībnieku iesaistīšanos, turpretī dažās dalībvalstīs, piemēram, Zviedrijā, vietējās un reģionālās pašvaldības nevar piedalīties tādās programmās kā "Nevalstisko dalībnieku un vietējo iestāžu attīstība", tāpēc ka tām nav atļauts izmantot vietējos nodokļus starptautiskās sadarbības attīstības jomā finansēšanai. Ņemot vērā programmas specifiskos mērķus un dažādu Eiropas valstu plašo pieredzi (labklājība, decentralizācija, veselības aprūpe u. c.), tas nešķiet ES un tās ārējās sadarbības programmas interesēs. Lai izvairītos no šādas situācijas, Reģionu komiteja aicina Komisiju pieņemt noteikumus (Finanšu regulu īstenošanas noteikums) pilnīgam finansējumam, "ja Kopienas interesēs ir būt vienīgajam līdzekļu devējam attiecībā uz darbību" (253. panta 1. punkta e) apakšpunkts);

19. uzsver teritoriālas pieejas attīstībai nozīmi, kā minēts paziņojumā, un aicina Eiropas Savienību sadarboties ar citiem attīstības partneriem šīs pieejas izstrādē un īstenošanā. Eiropas Savienībai būtu arī jāizstrādā stimuli, piemēram, papildu finansiāls atbalsts tām partnervalstīm, kuras dialogā ar savas valsts vietējām un reģionālajām pašvaldībām un to apvienībām īsteno reālus pasākumus, lai teritoriālo pieeju piemērotu attiecīgo valstu attīstības plānos;

ES atbalsta veidošana uzlabotai pārvaldībai un efektīvākiem attīstības rezultātiem vietējā līmenī

20. norāda: lai gan Komisijas priekšlikums atbalstīt legītīmas pārvaldes iestādes ir atbilstošs, uzskata, ka attiecīgās nodaļas pirmajā rindkopā ietvertā īpašā atsauce uz "sadarbības iespējām ar iestādēm reģionālā līmenī" ir neizprotama, ņemot vērā paziņojuma 1. zemspējas piezīmē pausto, ka paziņojumā lietotais "vietējās pašpārvaldes" jēdziens attiecas uz visa veida pašvaldībām, t. i., ne tikai novadiem un pilsētām, bet arī apgabaliem, provincēm un reģioniem;

21. piekrīt Komisijas viedoklim, ka politiska griba ir sekmīgas decentralizācijas priekšnosacījums. Taču atbilstoši šim paziņojumam politiskā griba būtu jāveicina, piemēram, ar politisko dialogu; un šādas politiskās gribas demonstrēšana būtu jāatbalsta, piešķirot stimulus ES sadarbības politikas ietvaros;

22. piekrīt uzskatam, ka ES atbalstam decentralizācijai galvenokārt jābūt vērstam uz labvēlīgas tiesiskās un politiskās vides izveidošanu, kā arī uz iestāžu attīstību un veikspējas uzlabošanu. RK arī atbalsta papildus apzinātās prioritātes, piemēram, īpašu pievēršanos fiskālajai decentralizācijai, publisko finanšu pārvaldību un atbildību, kā arī ilgtermiņa un pieprasījumā balstītu pieeju attiecībā uz veikspējas attīstīšanu;

23. atkārtoti pauž viedokli, ka ES vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir bagāta attiecīgā pieredze un zināšanas daudzās jomās, kurās partnervalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām vēl trūkst veikspējas; un uzskata: kombinācijā ar divpusējo sadarbību starp ES un partnervalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī papildus tai arīdzan šo pašvaldību apvienības būtu jāuzskata par stratēģiskiem partneriem to programmu pārvaldībā, kuras vērstas uz vietējo un reģionālo pašvaldību veikspējas uzlabošanu;

24. piekrīt Komisijas viedoklim, ka vietējo un reģionālo pašvaldību apvienības var palīdzēt sasniegt labu pārvaldību un

attīstības rezultātus vietējā līmenī, un norāda, ka līdzās paziņojumā minētajām sešām galvenajām funkcijām būtu jāmin arī pakalpojumu sniegšana apvienību biedriem. Vietējo un reģionālo pašvaldību apvienību biedri bieži vien aicina šīs apvienības nodrošināt veikspējas uzlabošanas un apmācības pakalpojumus, it sevišķi attīstības politikas kontekstā. Tādējādi šo pakalpojumu sniegšana ir kļuvusi par būtisku elementu, kas nodrošina šo apvienību atpazīstamību, biedru lojalitāti un apvienību ilgtspēju. Tā arī piedāvā informāciju un atziņas, ko apvienības var izmantot savā lobēšanas un izpratnes veicināšanas darbā;

25. piekrīt Komisijas uzskatam, ka vietējo un reģionālo pašvaldību apvienības daudzās partnervalstīs vēl joprojām ir vājas. Lai tās savu uzdevumu veikšanā spētu pilnībā īstenot savu potenciālu, ir nepieciešams būtisks ilgtermiņa atbalsts. Tas var būt dažāda veida, piemēram, tiešs finansējums no ES delegāciju budžeta vai tādu plašāku, savstarpēji saistītu programmu izveide vai turpināšana kā paziņojumā minētā ARIAL programma. Jebkurā gadījumā būtiski ir izmantot Eiropas vietējo un reģionālo pašvaldību apvienību zināšanas un pieredzi, vai nu mācoties no kolēģiem, vai daloties pieredzē;

Turpmākā rīcība. Efektīvāki un elastīgāki atbalsta instrumenti

26. piekrīt Komisijai, ka ES sniegtais atbalsts jāpielāgo partnervalstu vietējo un reģionālo pašvaldību un to apvienību aizvien lielākajai nozīmei, potenciālam un vajadzībām, cenšoties nodrošināt ne tikai efektīvu atbalstu, bet arī efektīvu attīstību;

27. uzsver: lai to panāktu, jāpalielina finansējums vietējo un reģionālo pašvaldību un to apvienību decentralizācijas un ietekmes palielināšanas atbalsta pasākumiem. Tas jā dara tagad, sākoties jaunajam finanšu periodam. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām jābūt konkrētām tiesībām izmantot visus dokumentu kopumā "Globālā Eiropa" paredzētos instrumentus. Būtiski jāmaina Eiropas Attīstības fonda darbības principi. 2012. gada februāra "Decentralizācijas norisēm sniegtā Komisijas atbalsta vispārējais tematiskais novērtējums" (*Thematic global evaluation of the Commission support to decentralisation processes*)⁽³⁾ liecina, ka tiešais atbalsts decentralizācijai 2000.-2004. gadā bija tikai 1 % no Komisijas sniegtā kopējā finansiālā atbalsta (visām nozarēm un valstīm), 2004.-2008. gadā tas bija tikai aptuveni 2,5 %, un pēdējos gados, par kuriem veikts novērtējums (2008. un 2009. gads), tas atkal būtiski samazinājās. Pašvaldību ietekmes palielināšana, lai uzlabotu pārvaldību un sasniegtu efektīvākus attīstības rezultātus, ir pelnījusi vairāk;

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/europaid/how/evaluation/evaluation_reports/2012/1300_docs_en.htm

28. atzinīgi vērtē gan Komisijas vēlmi izskatīt inovatīvu finansēšanas modeļu izmantošanas iespējas, gan ieceri par to, ka finansējums varētu būt atkarīgs no vietējo un reģionālo pašvaldību iestāžu darbības rādītāju vērtējuma. Tomēr šādi vērtējumi pārlietu bieži ir lejupēji pasākumi, kas nozīmē sankciju piemērošanu tām iestādēm, kuru rādītāji ir sliktāki. Tas kopumā mazina dalībnieku atklātību. Ņemot vērā vajadzību palielināt vietējo un reģionālo pašvaldību veikspēju, rosina izmantot horizontālus apmācības procesus, izmantojot tādas instrumentus kā salīdzinošā vērtēšana un pārskatāmi salīdzinājumi, kas ļauj stiprināt vietējo un reģionālo pašvaldību apvienību ieguldījumu efektivitātes palielināšanā un kas ir vieglāk saistāmi ar finanšu stimuliem, kā arī ilgtermiņā piemērotāki un lietderīgāki;

29. piekrīt viedoklim, ka Eiropas Savienībai būtu jānodrošina pienācīgs savu programmu elastīgums, lai atbalstītu vietējo un reģionālo pašvaldību un to apvienību iniciatīvas. Tas ir ļoti svarīgs aspekts, lai pašvaldību ietekmes palielināšanas pasākumi būtu stratēģiskāki. Tāpēc šādai elastīgai pieejai jāietver iespēja gan piešķirt tiešo finansējumu vietējo un reģionālo pašvaldību un to apvienību "pašu iniciatīvu" īstenošanai, gan arī finansēt šādas iniciatīvas, izmantojot partneru vietējās un reģionālās pašvaldības un to apvienības Eiropā;

30. piekrīt Komisijas viedoklim, ka, īstenojot budžeta atbalstu, ES būtu jāveicina tādu sistēmu izmantošana, ar kuru palīdzību varētu uzraudzīt centrālo valdību finanšu pārvedumus vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Tas arī sekmētu tādu aptverošāku valsts un reģionu instrumentu izstrādi, kas regulētu decentralizācijas procesu virzību un būtu pamats tādai pašreizējā stāvokļa uzraudzībai, ko Eiropas līmenī nodrošina Eiropas Vietējo pašvaldību harta;

31. pauž vēlmi, izmantojot Komisijas tehnisko un finansiālo atbalstu, iesaistīties ar partnervalstu decentralizācijas norisēm saistītu aspektu vērtēšanas un uzraudzības instrumentu izstrādē, šajā procesā sadarbojoties ar visām ieinteresētajām pusēm, proti, vietējo un reģionālo pašvaldību apvienībām un citām organizācijām (ANO Iedzīvotāju apmetņu programma, ANO Attīstības programma) vai struktūrām, tostarp attīstības valstīs (piemēram, Rietumāfrikas Ekonomikas un monetārās savienības Pašvaldību padome);

32. uzskata, ka šādi visaptveroši instrumenti nodrošina vērtīgu ieguldījumu ES un partnervalstu politiskajā dialogā. Līdz ar to šādā dialogā varēs ņemt vērā politikas koordināciju, kā arī konkrētas valsts dažādu pārvaldes līmeņu papildināmību un saskaņotību. Šādu politisko dialogu var veicināt ar attiecīgo jautājumu risināšanai paredzētiem finanšu stimuliem un atbilstoši iecerei izskatīt inovatīvu finansēšanas modeļu izmantošanas iespējas;

33. piekrīt Komisijai, ka ES būtu jāatbalsta Eiropas un partnervalstu vietējo un reģionālo pašvaldību decentralizēta pārrobežu sadarbība, kuras pamatā ir ilgtermiņa un vienlīdzīga institucionāla partnerība. Visas Eiropas interesēs būtu jāstimulē un jāveicina partnerību koordinēšana plašākos tīklos vai sadarbība ar kopīgu programmu palīdzību. Norāda, ka uz attīstību vērstas decentralizētas sadarbības portāls sekmē šādu koordinēšanu, piedāvājot informāciju par pašreizējiem projektiem un radot augsni diskusijām par jaunu projektu uzsākšanu. RK arī turpmāk labprāt iesaistītos attiecīgos pasākumos, piemēram, sadarbojoties ar vietējo un reģionālo pašvaldību apvienībām. Ņemot vērā lielāko ietekmi, kas sagaidāma līdz ar koordinētāku pieeju izmantošanu, tā būtu jāveicina, palielinot ES finansējuma apjomu šādām pieejām;

34. atzinīgi vērtē Komisijas viedokli, ka ES būtu jāatbalsta vietējo un reģionālo pašvaldību un to apvienību līdzdalība attīstības politikas programmas laikposmam pēc 2015. gada izstrādē; ir gandarīta, ka šo viedokli atbalsta Padome⁽⁴⁾, kas aicina ES un dalībvalstis, attiecīgā gadījumā sadarbībā ar Reģionu komiteju, ņemt vērā vietējo pašvaldību viedokli un pieredzi un atbalstīt to pārstāvību valsts un starptautiska līmeņa politiskās diskusijās, tostarp programmas laikposmam pēc 2015. gada izstrādē un *HABITAT III* sagatavošanā;

35. pauž viedokli: lai nodrošinātu pašvaldību plašu iesaistīšanu programmas laikposmam pēc 2015. gada īstenošanā, ir vajadzīgs patiesas līdzdalības process, atšķirībā no Tūkstošgades attīstības mērķu izvirzīšanas šādu iesaistīšanu nodrošinot jau savlaicīgi, proti, programmas laikposmam pēc 2015. gada izstrādes posmā. Lai nodrošinātu šādu iesaistīšanu, jāparedz tai vajadzīgie finanšu resursi;

⁽⁴⁾ Skat. "Padomes secinājumus par vietējo pašvaldību attīstību", Ārlietu padomes sanāksme 2013. gada 22. jūlijā Briselē, un Padomes secinājumus "Visaptverošs satvars laikposmam pēc 2015. gada". Vispārējo lietu padomes sanāksme 2013. gada 25. jūnijā Luksemburgā.

36. atkārtoti pauž atbalstu tam, ka 2015. gads ir pasludināts par Eiropas Attīstības gadu ⁽⁵⁾ un uzskata to par labu iespēju uzsākt un atbalstīt, tostarp arī finansiāli, pasākumus vietējā un reģionālajā līmenī; tādēļ pieprasa, lai budžetā tiktu paredzēts pietiekams finansiāls atbalsts vietējo un reģionālo pašvaldību ierosmēm un iniciatīvām;

37. vēlreiz apliecina gatavību piedāvāt Eiropas vietējām un reģionālajām pašvaldībām politiskos līdzekļus starptautiskas un pārrobežu sadarbības attīstībai;

38. apliecina apņemšanos piedalīties politikas pilnveidošanas un inovāciju veicināšanā, šim mērķim izmantojot arī šajā atzinumā izskafīto paziņojumu un savu pieredzi uz attīstību vērstas decentralizētas sadarbības jomā, kā arī sadarbojoties ar vietējo un reģionālo pašvaldību tīkliem un apvienībām. Visu iepriekšminēto pasākumu mērķis ir partnervalstu vietējo un reģionālo pašvaldību ietekmes palielināšana, lai uzlabotu pārvaldību un sasniegtu efektīvākus attīstības rezultātus.

Briselē, 2013. gada 9. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁵⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas Attīstības gadu (2015), COM(2013) 509 final.

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

103. PLENĀRSESĪJA 2013. GADA 7.–9. OKTOBRĪ

Reģionu komitejas atzinums “Ceturtais dzelzeļa nozares tiesību aktu kopums”

(2013/C 356/16)

REĢIONU KOMITEJA

- atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas vēlmi papildināt tiesisko regulējumu, kas nepieciešams vienotas Eiropas dzelzeļa telpas izveidei;
- uzskata, ka liberalizācija nav pašmērķis, bet svarīgi ir uzlabot piedāvājumu un pakalpojumu kvalitāti. Atvēršanu konkurencei nav iespējams izvērtēt, neņemot vērā investīcijas infrastruktūrās, tirgus darbības reālos apstākļus vai savstarpējas izmantojamības tehniskos aspektus;
- atgādina, ka brīvas pārvaldības princips dod vietējām pašvaldībām iespēju izvēlēties, kā tās vēlas organizēt savus sabiedriskā transporta pakalpojumus. Uzskata, ka, nosakot pārāk zemu augšējos sliekšņus sabiedrisko pakalpojumu līgumu tiešai piešķiršanai, tiek ļoti ierobežots pašvaldību pašpārvaldes princips;
- atzinīgi vērtē infrastruktūras pārvaldītāja lomas stiprināšanu un koordinācijas komiteju ieviešanu, kam būs jāuzrauga šā nostiprinātā infrastruktūras pārvaldītāja darbība un jānodrošina sistēmas vispārējā efektivitāte. Vietējām pašvaldībām to darbā vajadzēs piedalīties ne tikai vajadzības gadījumā, bet sistemātiski;
- mudina nekavējoties izveidot infrastruktūras pārvaldītāju Eiropas tīklu, kas nepieciešams Eiropas vienotās dzelzeļa telpas darbībai un pārrobežu koordinācijas īstenošanai;
- atbalsta Eiropas Dzelzeļa aģentūras lomas stiprināšanu. Tās galvenais uzdevums ir veicināt savstarpējo tehnisko izmantojamību un drošības procedūru saskaņošanu, lai novērstu būtiskas problēmas, ko rada 26 valstu iestāžu atšķirīgā izpratne.

Ziņotājs	Pascal MANGIN (FR/PPE), Elzasas reģionālās padomes loceklis
Atsauces dokumenti:	<p>Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Ceturtais dzelzceļa nozares tiesību aktu kopums – vienotas Eiropas dzelzceļa telpas pabeigšana, lai veicinātu Eiropas konkurētspēju un izaugsmi”</p> <p>(COM(2013) 25 final);</p> <p>Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Padomes Regulas (EEK) Nr. 1192/69 par kopīgiem noteikumiem uzskaites normalizēšanai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumos atcelšanu</p> <p>(COM(2013) 26 final);</p> <p>Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūru un Regulas (EK) Nr. 881/2004 atcelšanu</p> <p>(COM(2013) 27 final);</p> <p>Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1370/2007 attiecībā uz iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgus atvēršanu</p> <p>(COM(2013) 28 final);</p> <p>Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 21. novembra Direktīvu 2012/34/ES, ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu, attiecībā uz iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgus atvēršanu un dzelzceļa infrastruktūras pārvaldību</p> <p>(COM(2013) 29 final);</p> <p>Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par dzelzceļu sistēmas savstarpēju izmantojamību Eiropas Savienībā (Pārstrādāta redakcija)</p> <p>(COM(2013) 30 final);</p> <p>Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par dzelzceļu drošību (pārstrādāta redakcija)</p> <p>(COM(2013) 31 final);</p> <p>Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par paveikto ceļā uz dzelzceļu sistēmas savstarpējas izmantojamības nodrošināšanu</p> <p>(COM(2013) 32 final);</p> <p>Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par vilcienos nodarbināto citu apkalpes locekļu profilu un uzdevumiem</p> <p>(COM(2013) 33 final);</p> <p>Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Direktīvas 2007/58/EK noteikumu īstenošanu saistībā ar starptautisko dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgus atvēršanu, ar ko papildina paziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam par ceturto dzelzceļa nozares tiesību aktu kopumu</p> <p>(COM(2013) 34 final).</p>

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

A. Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumi

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas vēlmi papildināt tiesisko regulējumu, kas nepieciešams vienotas Eiropas dzelzceļa telpas izveidei;

2. atkārtoti norāda uz jau vairākkārt pausto nostāju – piemēram, atzinumā par videi draudzīgāku transporta nozari –, ka viens no svarīgākajiem Eiropas transporta politikas mērķiem ir pasažieru un preču pārvadījumus, īpaši preču pārrobežu pārvadījumus un preču smagsvara pārrobežu pārvadījumus, pārvirzīt no autoceļiem uz dzelzceļu, jo tas ir videi draudzīgāks, un Eiropas Savienībai šā mērķa sasniegšanai jānodrošina piemēroti pasākumi, ja ir pieejams pietiekams brīvs potenciāls šo mērķu īstenošanai;

3. uzskata, ka liberalizācija nav pašmērķis, bet svarīgi ir uzlabot piedāvājumu un pakalpojumu kvalitāti. Atvēršanu konkurencei nav iespējams izvērtēt, neņemot vērā investīcijas infrastruktūrās, tirgus darbības reālos apstākļus vai savstarpējas izmantojamības tehniskos aspektus;

4. vēlas ievērot visaptverošu pieeju, kurā ietverta proporcionalitāte, subsidiaritāte un spēcīga regulatora īstenota tirgus kontrole. Reģionu komiteja atzinīgi vērtē Komisijas ieviestos sabiedrisko pakalpojumu proporcionalitātes nosacījumus un regulatora īstenoto komercpakalpojumu un sabiedrisko pakalpojumu mijiedarbības kontroli;

5. vēlas, lai vietējās un reģionālās pašvaldības tiktu pilnībā iesaistītas to dzelzceļa politikas pasākumu sagatavošanā un īstenošanā, kas tieši ietekmē lietotājus un kompetentās iestādes;

6. uzskata, ka uzlabota dzelzceļa sistēmas efektivitāte un jo īpaši sabiedrisko pakalpojumu līgumi labvēlīgi ietekmē vietējās un reģionālās pašvaldības, ņemot vērā stingrās budžeta un finanšu saistības, kas tām jāpilda;

7. atgādina, ka brīvas pārvaldības princips dod vietējām pašvaldībām iespēju izvēlēties, kā tās vēlas organizēt savus sabiedrisko transporta pakalpojumus. No šāda viedokļa nevajadzētu apstrīdēt 5. panta 2. punktu, jo tas dod iespēju izmantot

iekšzemes operatoru; taču uzskata, ka, nosakot pārāk zemu augšējos sliekšņus, kas regulē sabiedrisko pakalpojumu līgumu tiešu piešķiršanu, tiek ļoti ierobežots pašvaldību pašpārvaldes princips;

8. uzstāj, ka vienai no sabiedriskā transporta pamatiezīmēm ir jābūt tā pieejamībai;

Tiesiskais regulējums

Sabiedriskā transporta plāni

9. aicina nodrošināt, lai sabiedriskā transporta plāni operatori un visu transporta veidu lietotājiem sniegtu pietiekamu pārredzamību un drošību, kas veicina intermodalitāti. Tajos jāņem vērā sociālās un teritoriālās kohēzijas problemātika, kā arī ilgtspējīga attīstība;

10. atbalsta Eiropas Komisijas aicinājumu transporta plānos ietvert visus transporta veidus. Tiem jābūt tādiem, lai kompetentās vietējās iestādes varētu tos viegli pielāgot, jo tos var ietekmēt dažādu apstākļu rezultātā radušās izmaiņas. Turklāt, jo īpaši ar ETSG palīdzību, ir jāstimulē un jānodrošina efektīva pārrobežu sadarbība starp kompetentajām iestādēm, lai tās varētu saskaņot savu transporta plānu dažādiem transporta veidiem;

11. aicina nodrošināt, lai vietējām iestādēm noteiktie pienākumi transporta plānu īstenošanā neradītu pārmērīgu organizatorisko vai finansiālo slogu;

Sociālais regulējums

12. atzinīgi vērtē atsauces uz sociālo regulējumu. Tomēr tās būs jāprecizē, lai ierobežotu sociālā dempinga risku. Bet tās nedrīkst arī kļūt par šķērslī dzelzceļa nozares konkurētspējas uzlabošanai un tām jāveicina personāla daudzpusība;

Pakalpojumu sniedzēju atlases veidi

13. norāda, ka sabiedrisko pakalpojumu līgumu piešķiršana, rīkojot konkursu, dažos gadījumos var palielināt efektivitāti un palīdzēt kompetentajām iestādēm ietaupīt līdzekļus, iegūstot vienlīdz labus vai pat labākus pakalpojumus;

14. tomēr aicina saglabāt kompetentajām vietējām iestādēm doto iespēju izvēlēties starp konkursu rīkošanu (daļēja vai pilnīga sabiedriskā pakalpojuma pakļaušana konkurencei), pārņemšanu savā pārvaldībā un līgumu tiešu piešķiršanu. Lai

novērstu monopolu veidošanos, līgumu tiešā piešķiršana ir jāpārtrauc stingrāk, galvenokārt ievērojot pakalpojuma kvalitātes kritērijus, nevis tikai to cenu. Transporta organizētāju iestāžu uzdevums ir panākt sniegto pakalpojumu cenu pārredzamību, pateicoties tirgus pieejamībai un konkurences apstākļiem (*market contestability*) tajā;

15. uzsver, ka kompetentajām iestādēm vietējā līmenī, tostarp reģionos, piemērojot elastīgu pieeju attiecībā uz transporta operatora izvēli, jāņem vērā reģionālā transporta tīkla attīstības pakāpe katrā dalībvalstī;

16. šaubās par to, vai konkurence reāli tiek nodrošināta, jo uz atsevišķiem paziņojumiem par konkursu atsaucas tikai daži pretendenti. Aicina Komisiju precizēt, ar kādiem kritērijiem nodrošināt reālu konkurenci, balstoties, piemēram, uz administratīvajām izmaksām, kas rodas, iesniedzot pieteikumu konkurssam, vai uz kompetento iestāžu piedāvāto līgumu ilgumu;

17. uzstāj, ka dzelzceļa pakalpojumu sniedzējiem, kas ir nodrošinājuši sabiedriskos pakalpojumus, ir jāatbild arī par tās informācijas pareizību, kas sniegta saistībā ar konkursu, kura mērķis ir līgumu atjaunot vai to nodot jaunam līgumslēdzējam, tomēr tas jā dara, ievērojot uzņēmējdarbības konfidencialitātes principu;

Pieklūve ritošā sastāva tirgum

18. atzīst, ka ritošā sastāva iegāde var būt būtisks šķērslis ienākšanai tirgū;

19. nevēlas izslēgt nevienu metodi, ar kuru var nodrošināt segumu ritošā sastāva atlikušai vērtībai;

Valsts atbalsts

20. atgādina, ka Parlaments un Padome noraidoši izturas pret šīs regulas 9. panta svīturošanu;

21. pievienojas Parlamentam un Padomei un arī noraida pienākumu sistemātiski paziņot par jebkuru ieguldījumu sabiedriskā transporta pakalpojumu jomā, ņemot vērā šīs nozares specifiku;

B. Tirgus atvēršana un pārvaldība

22. ar nosacījumu, ka visiem ES dzelzceļa nozares uzņēmumiem tiek garantēti godīgas konkurences un pieklūves nosacījumi, kā arī ja tiek nodrošināts, lai tirgū nebūtu konkurences

traucējumu, Komiteja uzskata, ka dalībvalstīm būtu jānodrošina zināma brīvība organizēt un attīstīt savu dzelzceļa sistēmu, izvēloties vai nu nošķiršanas modeli, vai arī integrētu uzņēmumu modeli;

23. atzinīgi vērtē infrastruktūras pārvaldītāja lomas stiprināšanu ar mērķi racionalizēt dzelzceļa sistēmu. Infrastruktūras pārvaldītājam ir jānodrošina viens kontaktpunkts pieklūvei tīklam, īpaši organizētājām iestādēm. Tā vadības padomei vai uzraudzības padomei būs jāietver reģionālo organizētāju iestāžu pārstāvju kolēģija;

24. atzinīgi vērtē koordinācijas komiteju izveidi, kam būs jāuzrauga šā nostiprinātā infrastruktūras pārvaldītāja darbība un jānodrošina sistēmas vispārējā efektivitāte. Vietējām pašvaldībām to darbā vajadzēs piedalīties ne tikai vajadzības gadījumā, bet sistemātiski;

25. aicina iecelt infrastruktūras pārvaldītāja pārstāvju attiecībām ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

26. atgādina par pienākumu piemērot proporcionalitātes un subsidiaritātes principu, īpaši ja Komisija vēlas, lai tai tiktu piešķirtas jaunas lēmumu pieņemšanas tiesības;

27. mudina nekavējoties izveidot infrastruktūras pārvaldītāju Eiropas tīklu, kas nepieciešams Eiropas vienotās dzelzceļa telpas darbībai un pārrobežu koordinācijas īstenošanai;

28. uzsver, ka staciju pārvaldītājiem ir jāatbild vietējo un reģionālo pašvaldību priekšā. Stacijas ir instrumenti, ar kuru palīdzību var raisīt interesi par konkrēto teritoriju;

29. atgādina, ka liberalizācija nav pašmērķis un ka svarīgi ir uzlabot piedāvājumu un pakalpojumu kvalitāti. Tomēr Eiropā vēl nav uzkrāta plaša pieredze par pasažieru pārvadājumu starpilsētu dzelzceļa tirgus atvēršanu. To ir vēlams stimulēt, tomēr ir jāaizsargā sabiedriskie pakalpojumi un tie jāregulē, jo nedrīkst izjaukt šo pakalpojumu ekonomisko līdzsvaru;

30. secina, ka ir svarīgi saglabāt šobrīd spēkā esošos noteikumus, kas ļauj uzņēmumiem, kuri darbojas kā infrastruktūras pārvaldītāji un operatori, kas vietējā līmenī nodrošina konkrētas, maza izmēra dzelzceļa infrastruktūras pakalpojumus, turpināt savu darbību atbilstoši pašreizējiem nosacījumiem. Tāda vietējā infrastruktūra nedrīkst pārsniegt 150 km;

31. atzinīgi vērtē atsauci uz sociālo regulējumu. Tomēr tās būs jāprecizē, lai ierobežotu sociālā dempinga risku. Bet tās nedrīkst arī kļūt par šķērslī dzelzceļa nozares konkurētspējas uzlabošanai un tām jāveicina personāla daudzpusība;

32. atbalsta regulatīvo iestāžu stiprināšanu un mudina tās sadarboties Eiropas līmenī, īpaši, lai vērtētu, vai, sniedzot kādu konkrētu pakalpojumu, nav izjaukts ekonomiskais līdzsvars. Vietējām un reģionālajām iestādēm ir jādod pietiekams laiks, lai vērstos pie regulatīvajām iestādēm, ja rodas šaubas par šāda līdzsvara saglabāšanu;

33. atgādina, ka biļešu pārdošanas sistēma ir būtiska tirgus atvēršanas sastāvdaļa. Šajā jomā ir nepieciešams uzlabot dzelzceļa uzņēmumu un vietējo un reģionālo kompetento iestāžu savstarpējo koordināciju;

34. uzskata, ka prasība uzņēmumiem, kas sniedz nacionālos pakalpojumus, iesaistīties valsts sistēmā, kas sniedz informāciju par piedāvājumu un par biļetēm (intermodālām) būtu jānosaka par obligātu, jo saistīto pakalpojumu attīstība ir viens no priekšnosacījumiem, lai sabiedriskais transports, bet īpaši dzelzceļa transports, kļūtu pievilcīgāks;

C. Tehniskā sadaļa

35. piekrīt Komisijas secinājumiem par galvenajām problēmām un par spēkā esošā Eiropas regulējuma tehniskajām nepilnībām;

36. atbalsta Valansjēnā bāzētās Eiropas Dzelzceļa aģentūras (EDZA) lomas stiprināšanu. Tās galvenais uzdevums ir veicināt

savstarpējo tehnisko izmantojamību un drošības procedūru saskaņošanu, paātrināt vienotās ekspluatācijas atļaujas izsniegšanas ieviešanu transportlīdzekļiem un stiprināt EDZA pilnvaras, lai novērstu būtiskas problēmas, ko rada 26 valstu iestāžu atšķirīgā izpratne. Transportlīdzekļiem, kurus paredzēts izmantot tikai konkrētā valstī, ekspluatācijas atļaujas arī turpmāk var izsniegt drošības jomā kompetentās valsts iestādes;

37. aicina ņemt vērā, ka ir nepieciešams pārejas periods, līdz tiks panākta pilnīga EDZA spēja īstenot jaunus uzdevumus;

38. atbalsta Komisijas noteikto mērķi samazināt valstu noteikumu skaitu. Šajā nolūkā jāatceļ liekie noteikumi vai tie, kas ir pretrunā ES tiesību aktiem un savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām;

39. atzinīgi vērtē dažus Eiropas Komisijas priekšlikumus par EDZA lomu un par pārsūdzības instances izveidi šajā aģentūrā. Eiropas Komisija ierosina stiprināt tās lomu un to pārveidot par vienotu kontaktpunktu ar lēmumu pieņemšanas pilnvarām dzelzceļa uzņēmumu transportlīdzekļiem un drošības sertifikātiem. Nepieciešams arī stiprināt un padarīt skaidrākas Aģentūras pilnvaras, tās līdzekļus (finansīalos un cilvēkresursus), kā arī tās atbildību. Tas attiecas arī uz Apelācijas padomi;

40. aicina Reģionu komiteju iesaistīt Dzelzceļa aģentūras programmu izstrādē;

41. aicina ņemt vērā savstarpējas izmantojamības pasākumu izmaksu un ieguvumu analīzi un to ietekmi uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām.

II. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

COM(2013) 28 final

Jauns apsvērums aiz 9. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Savstarpējības princips ir svarīgs instruments, lai novērstu konkurences kroplošanu; šis princips būtu jāpiemēro attiecībā uz trešo valstu uzņēmumiem, kuri vēlas piedalīties ES publiskā iepirkuma procedūrās.</u>

Pamatojums

Trešo valstu uzņēmumiem nebūtu jādod iespēja piedalīties ES dalībvalstu publiskā iepirkuma procedūrās tikmēr, kamēr attiecīgās trešās valstis savu tirgu nav atvērušas ES dalībvalstu uzņēmumiem.

2. grozījums

COM(2013) 28 final

15. apsvērumš

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu sagatavošanai obligātajiem piedāvājumu konkursiem par sabiedrisko pakalpojumu līgumiem ir vajadzīgs papildu laiks, lai nodrošinātu to uzņēmumu, kuriem iepriekš šādi līgumi tika tieši piešķirti, efektīvu un ilgtspējīgu iekšējo pārstrukturēšanu. Tāpēc ir vajadzīgi pārejas pasākumi attiecībā uz tieši piešķirtajiem līgumiem no dienas, kad šī regula stājas spēkā, līdz 2019. gada 3. decembrim.	Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu sagatavošanai obligātajiem piedāvājumu konkursiem par sabiedrisko pakalpojumu līgumiem ir vajadzīgs papildu laiks, lai nodrošinātu to uzņēmumu, kuriem iepriekš šādi līgumi tika tieši piešķirti, efektīvu un ilgtspējīgu iekšējo pārstrukturēšanu. Tāpēc ir vajadzīgi pārejas pasākumi attiecībā uz tieši piešķirtajiem līgumiem no dienas, kad šī regula stājas spēkā, līdz 2019. gada 3. decembrim.

3. grozījums

COM (2013) 28 final

18. apsvērumš

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
18. Regulas (EK) Nr. 994/98 ("pilnvarojuma regula") grozījumu kontekstā Komisija ierosināja arī Regulas (EK) Nr. 1370/2007 (COM(2012) 730/3) grozījumus. Lai saskaņotu pieeju grupālā atbrīvojuma regulām valsts atbalsta jomā un saskaņā ar Līguma 108. panta 4. punktā un 109. pantā paredzēto procedūru atbalstu transporta koordinācijai vai kompensācijas par dažu saistību izpildi, kas ir būtiskas sabiedrisko pakalpojumu koncepcijā, kā minēts Līguma 93. pantā, ietvertu pilnvarojuma regulas darbības jomā.	18. Regulas (EK) Nr. 994/98 ("pilnvarojuma regula") grozījumu kontekstā Komisija ierosināja arī Regulas (EK) Nr. 1370/2007 (COM(2012) 730/3) grozījumus. Lai saskaņotu pieeju grupālā atbrīvojuma regulām valsts atbalsta jomā un saskaņā ar Līguma 108. panta 4. punktā un 109. pantā paredzēto procedūru atbalstu transporta koordinācijai vai kompensācijas par dažu saistību izpildi, kas ir būtiskas sabiedrisko pakalpojumu koncepcijā, kā minēts Līguma 93. pantā, ietvertu pilnvarojuma regulas darbības jomā.

Pamatojums

Ja saistībā ar atbrīvojumu no paziņošanas pienākuma par kompensācijām tiktu iekļauta atsauce uz citu tiesību aktu, mainītos visa sabiedrisko pakalpojumu saistību regulas struktūra, un sabiedriskais pasažieru transports tiktu pakļauts būtiskam tiesiskās nenoteiktības riskam.

4. grozījums

COM (2013) 28 final

2. panta c) punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
c) "kompetenta vietēja iestāde" ir jebkura kompetenta iestāde, kuras kompetencē ir ģeogrāfisks apgabals, kas nav valsts, un kura risina pilsētu aglomerācijas vai lauku rajona transporta jautājumus;	c) "kompetenta vietēja iestāde" ir jebkura kompetenta iestāde, kuras kompetencē ir ģeogrāfisks apgabals, kas nav valsts, un neaptver visu kādas dalībvalsts teritoriju vai kura risina <u>reģiona vai</u> pilsētu aglomerācijas, vai lauku rajona transporta jautājumus, <u>tostarp pārrobežu līmeni</u> ;

Pamatojums

Formulējumu "nav valsts" var izprast divējādi: kā tādu kompetentu vietējo iestādi, kas neaptver visu vienas dalībvalsts teritoriju vai kā tādu, kuras teritorija aptver divas vai vairākas dalībvalstis. Šī definīcija ir jāprecizē, ņemot vērā tādu organizētāju iestāžu rašanos, kam ir pārrobežu kompetence.

Turklāt šai regulai viennozīmīgi jāattiecas uz reģioniem.

5. grozījums

COM (2013) 28 final

2. panta e) punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
e) Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību apjoms neietver visus sabiedriskā transporta pakalpojumus, kas pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai gūtu vietēju, reģionālu vai vietēja līmeņa tīklu ietekmi.	e) Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību apjoms neietver visus sabiedriskā transporta pakalpojumus, kas pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai gūtu vietēju, reģionālu vai vietēja līmeņa tīklu ietekmi. <u>Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību apjoms ietver visus sabiedriskā transporta pakalpojumus, kas atklāj vietēju, reģionālu vai vietēja līmeņa tīklu ietekmi un šo ietekmi var radīt rentablu un nerentablu maršrutu apvienojums.</u>

Pamatojums

Ja kāds no reģionālajiem transporta maršrutiem ir ekonomiski līdzsvarots vai gūst peļņu, ir jābūt iespējai to iekļaut sabiedrisko pakalpojumu līgumā līdztekus maršrutiem, kas nes zaudējumus, jo tādējādi peļņu gūstošais maršruts palīdzētu finansēt citus maršrutus un būtu iespējams optimālāk izmantot darbībai nepieciešamos tehniskos līdzekļus.

6. grozījums

COM (2013) 28 final

2.a panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Kompetentās iestādes izveido un regulāri atjauno sabiedriskā pasažieru transporta plānus, kas aptver visus attiecīgos transporta veidus teritorijā, par kuru tās ir atbildīgas.	1. Kompetentās iestādes izveido un regulāri atjauno sabiedriskā pasažieru transporta plānus, kas aptver visus attiecīgos transporta veidus teritorijā, par kuru tās ir atbildīgas. <u>Šie pienākumi piemērojami tikai aglomerācijām ar vairāk nekā 100 000 iedzīvotājiem.</u>
Šie sabiedriskā transporta plāni definē sabiedriskā transporta politikas mērķus un īstenošanas līdzekļus, aptverot visus attiecīgos transporta veidus teritorijā, par kuru tās ir atbildīgas. Tie ietver vismaz:	Šie sabiedriskā transporta plāni definē sabiedriskā transporta politikas mērķus un īstenošanas līdzekļus, aptverot visus attiecīgos transporta veidus teritorijā, par kuru tās ir atbildīgas. Tie ietver vismaz:
(a) tīkla struktūru vai maršrutus;	(a) tīkla struktūru vai maršrutus;
(b) pamata prasības, kas jāizpilda sabiedriskā transporta piedāvājumam, piemēram, pieejamība, teritoriālā savienojamība, drošība, transporta un kombinētā savienojumi galvenajos transporta mezglos, piedāvā tādas īpašības kā, piemēram, darbības laiku, pakalpojumu biežumu un minimālo jaudas izmantošanas līmeni;	(b) pamata prasības, kas jāizpilda sabiedriskā transporta piedāvājumam, piemēram, pieejamība, teritoriālā savienojamība, drošība, transporta un kombinētā savienojumi galvenajos transporta mezglos, piedāvā tādas īpašības kā, piemēram, <u>grafika principus darbības laiku, un pakalpojumu biežumu un minimālo jaudas izmantošanas līmeni;</u>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>(c) kvalitātes standartus, kas attiecas, piemēram, uz pieturvietu iekārtu iezīmēm un ritošo sastāvu, precizitāti un uzticamību, tīrību, klientu apkalpošanu un informāciju, sūdzību izskatīšanu un pārsūdzību, pakalpojumu kvalitātes uzraudzību;</p> <p>(d) tarifu politikas principus;</p> <p>(e) darbības prasības, piemēram, divriteņu pārvadāšanu, satiksmes pārvaldību, ārkārtas rīcības plānu pārtraukumu gadījumā.</p> <p>Veidojot sabiedriskā transporta plānus, kompetentās iestādes jo īpaši ņem vērā piemērojamos noteikumus par pasažieru tiesībām, sociālo, darba un vides aizsardzību.</p> <p>Kompetentās iestādes pieņem sabiedriskā transporta plānus pēc apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām un tos publicē. Šīs regulas nolūkos attiecīgās ieinteresētās personas, kas jāņem vērā, ir vismaz transporta operatori, infrastruktūras pārvaldītāji, ja vajadzīgs, un pasažieru un darba ņēmēju pārstāvības organizācijas.</p>	<p>(c) kvalitātes standartus, kas attiecas, piemēram, uz pieturvietu iekārtu iezīmēm un ritošo sastāvu, precizitāti un uzticamību, tīrību, klientu apkalpošanu un informāciju, sūdzību izskatīšanu un pārsūdzību, pakalpojumu kvalitātes uzraudzību;</p> <p>(d) tarifu politikas principus;</p> <p>(e) darbības prasības, piemēram, divriteņu pārvadāšanu, satiksmes pārvaldību, ārkārtas rīcības plānu pārtraukumu gadījumā.</p> <p><u>(f) sociālās un teritoriālās kohēzijas prasības;</u></p> <p>Veidojot sabiedriskā transporta plānus, kompetentās iestādes jo īpaši ņem vērā piemērojamos noteikumus par pasažieru tiesībām, sociālo, darba un vides aizsardzību, <u>lai novērstu jebkāda veida dempingu visās šajās jomās.</u></p> <p><u>Sabiedriskā transporta plāni 1 mēnesi pirms publicēšanas jāiesniedz regulatīvajām iestādēm vienkārša atzinuma sniegšanai.</u></p> <p><u>Kompetentās iestādes sadarbojas, lai saskaņotu savos transporta plānos ietvertu informāciju, un izveido kopējus transporta plānus pārrobežu reģionālajiem transporta pakalpojumiem.</u></p> <p>Kompetentās iestādes pieņem sabiedriskā transporta plānus pēc apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām un tos publicē. Šīs regulas nolūkos attiecīgās ieinteresētās personas, kas jāņem vērā, ir vismaz transporta operatori, infrastruktūras pārvaldītāji, ja vajadzīgs, un pasažieru un darba ņēmēju pārstāvības organizācijas.</p> <p><u>Iepriekšējiem vai pašreizējiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem ir jāsniedz kompetentajām iestādēm nepieciešamie dati mēneša laikā no šo iestāžu pieprasījuma saņemšanas, pat ja šo informāciju pieprasa kaimiņu dalībvalsts iestādes.</u></p>

Pamatojums

Sabiedriskā transporta plāni var kļūt par smagu papildpienākumu, kas neietekmē jau saskaņotās teritoriālās plānošanas nostādnes. Šā grozījuma mērķis ir šo pienākumu attiecināt tikai uz noteikta lieluma aglomerācijām.

Ņemot vērā laika grafika sarežģītību un mainību (kompetentās iestādes to nevar ietekmēt), transporta plānā būtu jāaicina norādīt tikai grafika principus.

Mazizmantotos maršrutos minimālā jaudas izmantošanas līmeņa saistības varētu negatīvi ietekmēt attiecīgo sabiedrisko pakalpojumu un tas būtu pretrunā kompetentās iestādēs interesēm.

Jāveicina gan intermodalitāte, gan pārrobežu koordinācija.

Sabiedriskā transporta plāniem ir nepieciešami precīzi dati par dažādu transporta veidu tirgus attīstību. Tirgus dalībnieku rīcībā ir galvenie informācijas avoti un tāpēc tiem šī informācija ir jāsniedz kompetentajām iestādēm.

7. grozījums

COM (2013) 28 final

2.a panta 4. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību specifikācijas un saistītā kompensācija par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību neto finanšu ietekmi:	<u>Ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību specifikācijas un saistītā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību neto finanšu ietekmi:</u>
(a) sasniedz sabiedriskā transporta plānu mērķus visrentablākajā veidā;	(a) <u>jāsasniedz sabiedriskā transporta plānu mērķus visrentablākajā visefektīvākajā veidā;</u>

8. grozījums

COM (2013) 28 final

4. panta 8. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
8. Kompetentās iestādes dara pieejamu visām ieinteresētajām personām attiecīgo informāciju, lai sagatavotu piedāvājumu saskaņā ar konkursa procedūru.	8. Kompetentās iestādes dara pieejamu visām ieinteresētajām personām attiecīgo informāciju, lai sagatavotu piedāvājumu saskaņā ar konkursa procedūru. <u>Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājiem, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, kas pilda vai ir pildījuši sabiedrisko pakalpojumu līgumu, ir jāpalīdz kompetentajām iestādēm sniegt visus piemērotos datus. Vini atbild par kompetentajai iestādei sniegto datu precizitāti.</u>
Tajā ietver informāciju par pasažieru pieprasījumu, biļešu cenām, izmaksām un ieņēmumiem, kas saistīti ar sabiedriskajiem pasažieru pārvadājumiem, uz kuriem attiecas konkursa piedāvājums, un sīkas ziņas par infrastruktūras specifikāciju, kas attiecas uz vajadzīgo transportlīdzekļu vai ritošā sastāva darbību, lai tās varētu izstrādāt labi informētus biznesa plānus. Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāji atbalsta kompetentās iestādes, sniedzot visas attiecīgās infrastruktūras specifikācijas.	Tajā ietver informāciju par pasažieru pieprasījumu, biļešu cenām, izmaksām un ieņēmumiem, kas saistīti ar sabiedriskajiem pasažieru pārvadājumiem, uz kuriem attiecas konkursa piedāvājums, un sīkas ziņas par infrastruktūras specifikāciju, kas attiecas uz vajadzīgo transportlīdzekļu vai ritošā sastāva darbību, lai tās varētu izstrādāt labi informētus biznesa plānus. Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāji atbalsta kompetentās iestādes, sniedzot visas attiecīgās infrastruktūras specifikācijas.
Neatbilstību iepriekš izklāstītajiem noteikumiem juridiski pārskata, kā paredzēts 5. panta 7. punktā.”	Neatbilstību iepriekš izklāstītajiem noteikumiem juridiski pārskata, kā paredzēts 5. panta 7. punktā.”
	<u>Pašreizējam tā maršruta vai tīkla operatoram, par kuru ir izsludināts konkurss, ir bez maksas jāsniedz kompetentai iestādei pilnīgi un precīzi dati, kas nepieciešami piedāvājuma sagatavošanai, īpaši par braucienu pieprasījumu un par pasažieru pārvadājumu ienākumiem, tomēr tas jā dara, ievērojot uzņēmējdarbības konfidencialitātes principu.</u>
	<u>Iepriekšējam operatoram un infrastruktūras pārvaldītājam ir jāatmaksā citiem pakalpojumu sniedzējiem visi tie zaudējumi, kas radušies tādu piedāvājumu dēļ, kas veidoti uz nepareizu vai nepilnīgu datu pamata.</u>

Pamatojums

Infrastrukturās pārvaldītāja rīcībā esošie dati nav pietiekami, jo tie neietver dzelzceļa pakalpojumu sniedzēja komercdatus. Agrākajiem un/vai pašreizējiem pakalpojumu sniedzējiem, bet īpaši vēsturiskajiem pakalpojumu sniedzējiem ir jāsniedz dati, lai bez diskriminācijas būtu iespējams piekļūt informācijai. Šāda saskaņotība ir vajadzīga, lai kompetentās iestādes netiktu apgrūtinātas ar pienākumiem, kurus tās nevar izpildīt.

9. grozījums

COM (2013) 28 final

5. pants, pēc 3. punkta pievienot jaunu punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Kompetentās iestādes var izslēgt trešo valstu operatorus no dalības publiskā iepirkuma procedūrās, ja šajās trešās valstīs nav paredzēta Eiropas Savienības dalībvalstu uzņēmumu dalība publiskā iepirkuma procedūrās.</u>

Pamatojums

Trešām valstīm nebūtu jānodrošina iespēja piedalīties ES dalībvalstu publiskā iepirkuma procedūrās, kamēr vien tās pašas savu tirgu neatver ES dalībvalstīm.

10. grozījums

COM (2013) 28 final

5. panta 4. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
4. Ja tas nav aizliegts ar attiecīgas valsts tiesību aktiem, kompetentās iestādes var pieņemt lēmumu tieši piešķirt sabiedrisko pakalpojumu līgumus:	4. Ja tas nav aizliegts ar attiecīgas valsts tiesību aktiem, kompetentās iestādes var pieņemt lēmumu tieši piešķirt sabiedrisko pakalpojumu līgumus:
(a) ja to gada vidējo vērtību lēš kā: mazāku par EUR 1 000 000 vai mazāku par EUR 5 000 000, ja sabiedrisko pakalpojumu līgumā ietver sabiedrisko dzelzceļa transportu, vai	(a) ja to gada vidējo vērtību lēš kā: mazāku par EUR 1 000 000 vai mazāku par EUR 5 000 000, ja sabiedrisko pakalpojumu līgumā ietver sabiedrisko dzelzceļa transportu, vai
(b) ja tie gadā attiecas uz mazāk nekā 300 000 kilometriem sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumu vai mazāk nekā 150 000 kilometriem, ja sabiedrisko pakalpojumu līgumā ietver sabiedrisko dzelzceļa transportu.	(b) ja tie gadā attiecas uz mazāk nekā 300 000 kilometriem sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumu vai mazāk nekā 150 000 500 000 kilometriem, ja sabiedrisko pakalpojumu līgumā ietver sabiedrisko dzelzceļa transportu.

Pamatojums

Komisijas piedāvātais dzelzceļa sabiedriskā transporta robežlīmenis – 150 000 kilometri gadā – faktiski izslēdz jebkuru dzelzceļa līniju, kurā šādi dzelzceļa pakalpojumi būtu lietderīgi. 500 000 kilometru robežlīmenis dod iespēju atkāpes no konkursa procedūras noteikumiem attiecināt tikai uz līnijām, kurām ir dzelzceļa transportam atbilstošs garums un kuras tiek izmantotas tik bieži, lai tas būtu rentabli dzelzceļa transportam.

11. grozījums

COM (2013) 28 final

5. pants, pēc 4. punkta pievienot jaunu punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	Par Lēmumiem par līgumu tiešu piešķiršanu ir jāapstiprina jāapspiežas ar Direktīvas 2012/34/EK 55. pantā noteiktai regulatīvai iestādei noteikto regulatīvo iestādi.

Pamatojums

Ar šo jauno punktu tiek pavērtas iespējas kompetentajai vietējai iestādei piedalīties dzelzceļa transporta organizēšanā, nesašaurinot kompetento vietējo iestāžu tiesības par līgumu tiešu piešķiršanu iekšzemes operatoriem, līdztekus ar šo punktu noteikumos par līgumu tiešu piešķiršanu vienlaikus tiek ierobežotas oligopolu veidošanas iespējas.

12. grozījums

COM (2013) 28 final

5. pants, pēc 6. punkta pievienot jaunu punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p>Ja tas nav aizliegts ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, kompetentās iestādes var pieņemt lēmumu piešķirt dzelzceļa sabiedrisko pakalpojumu līgumus tieši, izņemot pārvadājumus pa cita veida, piemēram, metro vai tramvaja sliežu ceļiem. Atkāpjoties no 4. panta 3. punkta, šādu līgumu termiņš nepārsniedz desmit gadus, izņemot gadījumus, kad piemēro 4. panta 4. punktu.</p> <p>Tomēr, ja līgums jau ir piešķirts tieši un ja pakalpojumu kvalitātes rādītāji ir kritušies par vairāk nekā vidēji 10 % visa līguma laikā tādu iemeslu dēļ, kuri atrodas sabiedrisko pakalpojumu sniedzošās iestādes kontrolē, pēc šā līguma darbības beigām ir jāriko konkurss. Sešus mēnešus pēc šīs regulas pieņemšanas Eiropas Komisija ar deleģēto aktu palīdzību definē kvalitāti, ņemot vērā virkni kvalitātes rādītāju, kas ietver grafika ievērošanas precizitāti.</p>

Pamatojums

Ir jāatjauno iespēja izmantot līgumu tiešo piešķiršanu, bet ir jāierobežo laiks. Ja rezultāti nav apmierinoši, kompetentai iestādei automātiski ir jāriko konkurss.

13. grozījums

COM (2013) 28 final

5.a panta 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
[...]	[...]

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Kompetentā iestāde var izpildīt prasību, kas izklāstīta pirmajā daļā, vienā no šādiem veidiem:	Kompetentā iestāde var izpildīt prasību, kas izklāstīta pirmajā daļā, vienā no šādiem veidiem, <u>kas veicina apjomradītus ietaupījumus, piemēram:</u>
(a) pati iegādājoties ritošo sastāvu, ko izmanto, lai izpildītu sabiedrisko pakalpojumu līgumu, ar nolūku to padarīt pieejamu izraudzītajam sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam par tirgus cenu vai kā daļu no sabiedrisko pakalpojumu līguma saskaņā ar 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu, 6. pantu un, ja vajadzīgs, pielikumu;	(a) pati iegādājoties ritošo sastāvu, ko izmanto, lai izpildītu sabiedrisko pakalpojumu līgumu, ar nolūku to padarīt pieejamu izraudzītajam sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam par tirgus cenu vai kā daļu no sabiedrisko pakalpojumu līguma saskaņā ar 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu, 6. pantu un, ja vajadzīgs, pielikumu;
(b) sniedzot garantijas sabiedrisko pakalpojumu līguma izpildei izmantojamā ritošā sastāva finansēšanai par tirgus cenu vai kā daļu no sabiedrisko pakalpojumu līguma saskaņā ar 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu, 6. pantu un, ja vajadzīgs, pielikumu. Šāda garantija var attiekties uz atlikušās vērtības risku, vienlaikus attiecīgā gadījumā ievērojot atbilstīgos valsts atbalsta noteikumus;	(b) sniedzot garantijas sabiedrisko pakalpojumu līguma izpildei izmantojamā ritošā sastāva finansēšanai par tirgus cenu vai kā daļu no sabiedrisko pakalpojumu līguma saskaņā ar 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu, 6. pantu un, ja vajadzīgs, pielikumu. Šāda garantija var attiekties uz atlikušās vērtības risku, vienlaikus attiecīgā gadījumā ievērojot atbilstīgos valsts atbalsta noteikumus;
(c) publisko pakalpojumu līgumā apņemoties pārņemt ritošo sastāvu pēc līguma beigām par tirgus cenu.	(c) publisko pakalpojumu līgumā apņemoties pārņemt ritošo sastāvu pēc līguma beigām par tirgus cenu;
[...]	(d) <u>izveidojot sadarbību ar kaimiņu vietējām pašvaldībām, lai iegūtu plašāku ritošo sastāvu;</u> (e) <u>lūdzot dalībvalsts ieguldījumu, lai palīdzētu segt ritošā sastāva atlikušo vērtību.</u> [...]

Pamatojums

Nedrīkst izslēgt nevienu no vietējām finansēšanas metodēm (garantiju, pārņemšanu, tiešu iepirkumu u.c.). Vienlaikus jānodrošina, lai valstis neaizmirst par savu saistību izpildi un lai tās nevarētu izmaksas patvaļīgi pārnest uz vietējām pašvaldībām. Tiesiskajam regulējumam un reglamentējošiem noteikumiem jāstimulē ritošā sastāva tirgus, veicinot apjomradītus ietaupījumus un piemērotus finansēšanas nosacījumus.

14. grozījums

COM (2013) 28 final

8. panta 2.a punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Sabiedrisko pakalpojumu līgumus par sabiedriskajiem dzelzceļa pasažieru pārvadājumiem, kas ir tieši piešķirti no 2013. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 2. decembrim, var turpināt līdz to beigu termiņam. Tomēr tos nekādā veidā nevar turpināt pēc 2022. gada 31. decembra.	Sabiedrisko pakalpojumu līgumus par sabiedriskajiem dzelzceļa pasažieru pārvadājumiem, kas ir tieši piešķirti <u>laikā no šīs regulas stāšanās spēkā no 2013. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 2. decembrim, var turpināt līdz to beigu termiņam. Tomēr tos nekādā veidā nevar turpināt pēc 2022. gada 31. decembra. Tas neattiecas uz līgumiem, kas noslēgti pirms šīs regulas stāšanās spēkā.</u>

Pamatojums

Ierosināto izmaiņu spēkā stāšanās datumam jāatbilst pārskatītās regulas spēkā stāšanās datumam. Šo noteikumu nedrīkst attiecināt uz līgumiem, kas noslēgti agrāk.

15. grozījums

COM (2013) 29 final

10. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Direktīvas 2012/34/ES spēkā esošās prasības ietver tikai juridisko un organizatorisko neatkarību un neatkarību lēmumu pieņemšanā. Tas pilnībā neizslēdz iespēju saglabāt integrētu uzņēmumu, kamēr šajās trijās kategorijās ir nodrošināta neatkarība. Attiecībā uz lēmumu pieņemšanas neatkarību jānodrošina, ka atbilstošas garantijas izslēdz integrēta uzņēmuma kontroli pār infrastruktūras pārvaldītāja lēmumu pieņemšanu. Tomēr pat pilnībā īstenotas šādas garantijas pilnībā nelikvidē visas diskriminējošas rīcības iespējas pret konkurentiem, kādas pastāv vertikāli integrētā uzņēmumā. Konkrēti, integrētās struktūrās joprojām pastāv šķērssubsidēšanas potenciāls, vai vismaz regulatīvajām iestādēm ir ļoti grūti kontrolēt un piemērot drošības pasākumus, kuri izveidoti, lai novērstu šādu šķērssubsidēšanu. Infrastruktūras pārvaldības un pārvaldījumu darbību institucionāla nošķiršana ir visefektīvākais pasākums, kā atrisināt šīs problēmas.</p>	<p>Direktīvas 2012/34/ES spēkā esošās prasības ietver tikai juridisko un organizatorisko neatkarību un neatkarību lēmumu pieņemšanā. Tas pilnībā neizslēdz iespēju saglabāt integrētu uzņēmumu, kamēr šajās trijās kategorijās ir nodrošināta <u>pārvaldītāja un operatoru</u> neatkarība <u>attiecībā uz pamatfunkcijām, respektīvi, lēmumu pieņemšanu par laika nišu sadalījumu un par infrastruktūras tarifikāciju, stacijām, ieguldījumiem un uzturēšanu</u>. Attiecībā uz lēmumu pieņemšanas neatkarību jānodrošina, ka atbilstošas garantijas izslēdz integrēta uzņēmuma kontroli pār infrastruktūras pārvaldītāja lēmumu pieņemšanu. Tomēr pat pilnībā īstenotas šādas garantijas pilnībā nelikvidē visas diskriminējošas rīcības iespējas pret konkurentiem, kādas pastāv vertikāli integrētā uzņēmumā. Konkrēti, integrētās struktūrās joprojām pastāv šķērssubsidēšanas potenciāls, vai vismaz regulatīvajām iestādēm ir ļoti grūti kontrolēt un piemērot drošības pasākumus, kuri izveidoti, lai novērstu šādu šķērssubsidēšanu. Infrastruktūras pārvaldības un pārvaldījumu darbību institucionāla nošķiršana ir visefektīvākais pasākums, kā atrisināt šīs problēmas.</p>

Pamatojums

Komisija balstās uz ideoloģisku pamatpieņēmumu, ka pilnīga darbības jomu nodalīšana ir labākais risinājums. Tomēr tas ir tikai ideoloģisks pieņēmums, kas nebūtu jāietver direktīvas projektā, kam jābūt šajā ziņā neitrālam.

16. grozījums

COM (2013) 29 final

6. panta 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Eiropas Komisija ierosina svītrot Direktīvas 2012/34/ES 6. panta 2. punktu</p>	<p>Grozīt Direktīvas 2012/34/ES 6. panta 2. punktu šādi:</p> <p><u>Lai nepieļautu nesamērīgas darījuma izmaksas, Ģdalībvalstis var arī paredzēt, ka saistībā ar šādu nodalīšanu tiek organizētas arī skaidri nodalītas nodaļas vienotā uzņēmumā, ja vien šā uzņēmuma darbinieku skaits nepārsniedz 3 000 un tas darbojas vietējā transporta jomā, turklāt infrastruktūra nepārsniedz 150kmvai arī infrastruktūru un pārvaldījumu pakalpojumus pārvalda atsevišķas juridiskas vienības.</u></p>

Pamatojums

Saistībā ar infrastruktūras apsaimniekošanas institucionālo nošķiršanu no transporta pakalpojumu sniegšanas iesakām saglabāt spēkā esošos noteikumus attiecībā uz uzņēmumiem, kuri sniedz vienīgi reģionālus pakalpojumus. Ir jāsaprot, ka mazām struktūrām, kas sniedz pakalpojumus tikai konkrētai infrastruktūrai, šāda institucionāla nošķiršana varētu nozīmēt uzņēmumu ievērojamu fragmentāciju un darbības izmaksu pieaugumu, un līdz ar to arī no publiskajiem līdzekļiem maksāto kompensāciju paaugstināšanos.

17. grozījums

COM (2013) 29 final

7. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis nodrošina, ka infrastruktūras pārvaldītājs veic visas funkcijas, kas minētas 3. panta 2. punktā, un ir neatkarīgs no visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem.	Dalībvalstis nodrošina, ka infrastruktūras pārvaldītājs veic visas funkcijas, kas minētas 3. panta 2. punktā, un ir neatkarīgs no visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem <u>attiecībā uz pamatfunkcijām, respektīvi, lēmumu pieņemšanu par laika nišu sadalījumu un par infrastruktūras tarifāciju, stacijām, ieguldījumiem un uzturēšanu.</u>
Lai garantētu infrastruktūras pārvaldītāja neatkarību, dalībvalstis nodrošina, ka infrastruktūras pārvaldītāji ir organizēti uzņēmumā, kas ir juridiski nošķirts no visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem.	Lai garantētu infrastruktūras pārvaldītāja neatkarību, dalībvalstis nodrošina, ka infrastruktūras pārvaldītāji ir organizēti uzņēmumā, kas ir juridiski nošķirts no visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem <u>var, ievērojot subsidiaritātes principu, brīvi organizēt savu darbību.</u>

18. grozījums

COM (2013) 29 final

7. panta 5. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Ja šīs direktīvas spēkā stāšanās dienā infrastruktūras pārvaldītājs ietilpst vertikāli integrētā uzņēmumā, dalībvalstis var izlemt nepiemērot šā panta 2. līdz 4. punktu. Šādā gadījumā attiecīgā dalībvalsts nodrošina, ka infrastruktūras pārvaldītājs veic visas 3. panta 2. punktā minētās funkcijas un organizatoriski un lēmumu pieņemšanas ziņā tas ir faktiski neatkarīgs no visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem saskaņā ar 7.a līdz 7.c panta prasībām.	Ja šīs direktīvas spēkā stāšanās dienā infrastruktūras pārvaldītājs ietilpst vertikāli integrētā uzņēmumā, <u>Dalībvalstis var izlemt nepiemērot šā panta 2. līdz 4. punktu. Šādā gadījumā attiecīgā dalībvalsts nodrošina, ka infrastruktūras pārvaldītājs veic visas 3. panta 2. punktā minētās funkcijas un organizatoriski un lēmumu pieņemšanas ziņā tas ir faktiski neatkarīgs no visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem saskaņā ar 7.a līdz 7.c panta prasībām.</u>

Pamatojums

Dod iespēju atgriezties pie integrēta modeļa, neraugoties uz direktīvas spēkā stāšanās brīdī pastāvošo stāvokli.

19. grozījums

COM (2013) 29 final

7.b panta 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
3. Infrastruktūras pārvaldītājam ir jābūt uzraudzības padomei, kura sastāv no vertikāli integrēta uzņēmuma galīgo īpašnieku pārstāvjiem.	3. Infrastruktūras pārvaldītājam ir jābūt uzraudzības padomei, kura sastāv no vertikāli integrēta uzņēmuma galīgo īpašnieku pārstāvjiem <u>un kompetento vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvjiem, ja viņi vēl nav infrastruktūras pārvaldītāja Vadības padomes locekļi.</u>
[...]	[...]

Pamatojums

Vietējās un reģionālās pašvaldības ir dzelzceļa sistēmas pilntiesīgas dalībnieces. Tāpēc tās ir jāiesaista infrastruktūras pārvaldītāja lēmumu pieņemšanas vai kontroles instancēs, kas veido dabisku monopolu. Tās veido saikni starp pakalpojumu sniedzējiem un tiešajiem lietotājiem, un tās pārzina viņu vajadzības.

20. grozījums

COM (2013) 29 final

7.b panta 5. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
5. [...] Darbinieku pārceļšana, kas nav minēta c) apakšpunktā, starp infrastruktūras pārvaldītāju un citām vertikāli integrētā uzņēmuma juridiskajām vienībām ir iespējama tikai tad, ja var nodrošināt, ka konfidencialā informācija netiks nodota šīm citām juridiskajām vienībām.	5. [...] Darbinieku pārceļšana, kas nav minēta c) apakšpunktā, starp infrastruktūras pārvaldītāju un citām vertikāli integrētā uzņēmuma juridiskajām vienībām ir iespējama. <u>Darbinieki, kurus skars šis pasākums, ievēro uzņēmējdarbības noslēpumu saistībā ar savu iepriekšējo darbību saskaņā ar komerciesību praksi, tikai tad, ja var nodrošināt, ka konfidencialā informācija netiks nodota šīm citām juridiskajām vienībām.</u>

Pamatojums

Proporcionalitātes principa piemērošana: konfidencialas informācijas jēdziens ir pārāk plašs, lai liegtu iekšēju mobilitāti dzelzceļa grupās. Nogaidīšanas posmi un citas drošas barjeras ir pietiekami spēcīgi līdzekļi, lai novērstu konfidencialas informācijas noplūšanu no vienas dzelzceļa grupas filiāles uz citu. Komerctiesību jomā ir pieņemts, ka šīm personām ir jāievēro uzņēmējdarbības noslēpums.

21. grozījums

COM (2013) 29 final

7. b pants, pēc 7. punkta pievienot jaunu punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Eiropas Komisijai līdz 2019. gada 1. janvārim ir jāievieš precīzi noteikumi par mobilajiem darbaņēmējiem, izstrādājot noteiktu sertifikācijas procedūru apkalpes locekļiem, lai novērstu dempinga praksi un algu konkurenci.</u>

Pamatojums

Dzelzceļa nozarē ir jānovērš dempinga prakse un algu konkurence, kas ir novērota autotransporta un jūras transporta nozarē.

22. grozījums

COM (2013) 29 final

7.c pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Atbilstības apstiprināšanas procedūra	Atbilstības apstiprināšanas procedūra
1. Komisija pēc dalībvalsts pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas izlemj, vai infrastruktūras pārvaldītāji, kas ietilpst vertikāli integrētā uzņēmumā, izpilda 7.a un 7.b panta prasības un vai šo prasību īstenošana ir pietiekama, lai	1. Komisija pēc dalībvalsts pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas izlemj, vai infrastruktūras pārvaldītāji, kas ietilpst vertikāli integrētā uzņēmumā, izpilda <u>7.a un 7.b panta</u> prasības un vai šo prasību īstenošana ir pietiekama, lai

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>nodrošinātu vienādus nosacījumus visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un attiecīgajā tirgū novērstu konkurences traucējumus.</p> <p>2. Komisijai ir tiesības samērīgos termiņos pieprasīt dalībvalstij visu vajadzīgo informāciju, ja tiek dibināts vertikāli integrēts uzņēmums. Komisija apspriežas ar attiecīgo regulatīvo iestādi vai iestādēm un vajadzības gadījumā – ar regulatīvo iestāžu tīklu, kas minēts 57. pantā.</p> <p>3. Dalībvalstis var ierobežot 10. pantā minētās piekļuves tiesības dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, kuri ietilpst vertikāli integrētā uzņēmumā, kurā ietilpst attiecīgais infrastruktūras pārvaldītājs, ja Komisija informē dalībvalstis, ka nav saņemts pieprasījums saskaņā ar 1. punktu vai Komisija pašlaik veic pieprasījuma pārbaudi, vai ja tā pieņem lēmumu saskaņā ar 62. panta 2. punktā minēto procedūru, ka:</p> <p>a) nav saņemtas piemērotas atbildes uz Komisijas informācijas pieprasījumu saskaņā ar 2. punktu vai</p> <p>b) attiecīgais infrastruktūras pārvaldītājs neizpilda prasības, kas noteiktas 7.a un 7.b pantā, vai</p> <p>c) prasību, kas noteiktas 7.a un 7.b pantā, izpilde nav pietiekama, lai nodrošinātu vienādus noteikumus visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un novērstu konkurences traucējumus dalībvalstī, kurā attiecīgais infrastruktūras pārvaldītājs ir reģistrēts.</p> <p>Komisija samērīgā termiņā pieņem lēmumu.</p> <p>4. Attiecīgā dalībvalsts var pieprasīt Komisijai atcelt lēmumu, kas minēts 3. punktā, saskaņā ar procedūru, kas minēta 62. panta 2. punktā, ja minētā dalībvalsts apmierinoši pierāda Komisijai, ka iemesli, kādēļ tika pieņemts lēmums, vairs nepastāv. Komisija samērīgā termiņā pieņem lēmumu.</p> <p>5. Neskarot 1. līdz 4. punktu, atbilstību prasībām, kas noteiktas 7.a un 7.b pantā, regulāri uzrauga regulatīvā iestāde, kas minēta 55. pantā. Jebkuram pretendentam ir tiesības iesniegt sūdzību regulatīvajai iestādei, ja tas uzskata, ka šīs prasības nav ievērotas. Saņemot šādu sūdzību, regulatīvā iestāde pieņem lēmumu par situācijas labošanai nepieciešamajiem pasākumiem termiņā, kas norādīts 56. panta 9. punktā.</p>	<p>nodrošinātu vienādus nosacījumus visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un attiecīgajā tirgū novērstu konkurences traucējumus.</p> <p>2. Komisijai ir tiesības samērīgos termiņos pieprasīt <u>attiecīgajai</u> dalībvalstij visu vajadzīgo informāciju, ja tiek dibināts vertikāli integrēts uzņēmums. Komisija apspriežas ar attiecīgo regulatīvo iestādi vai iestādēm, <u>attiecīgajām kompetentajām iestādēm un vajadzības gadījumā</u> – ar regulatīvo iestāžu tīklu, kas minēts 57. pantā.</p> <p>3. Dalībvalstis var ierobežot 10. pantā minētās piekļuves tiesības dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, kuri ietilpst vertikāli integrētā uzņēmumā, kurā ietilpst attiecīgais infrastruktūras pārvaldītājs, ja Komisija informē dalībvalstis, ka nav saņemts pieprasījums saskaņā ar 1. punktu vai Komisija pašlaik veic pieprasījuma pārbaudi, vai ja tā pieņem lēmumu saskaņā ar 62. panta 2. punktā minēto procedūru, ka:</p> <p>a) nav saņemtas piemērotas atbildes uz Komisijas informācijas pieprasījumu saskaņā ar 2. punktu vai</p> <p>b) attiecīgais infrastruktūras pārvaldītājs neizpilda prasības, kas noteiktas <u>7.</u> 7.a un 7.b pantā, vai</p> <p>c) prasību, kas noteiktas <u>7.</u> 7.a un 7.b pantā, izpilde nav pietiekama, lai nodrošinātu vienādus noteikumus visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un novērstu konkurences traucējumus dalībvalstī, kurā attiecīgais infrastruktūras pārvaldītājs ir reģistrēts.</p> <p>Komisija samērīgā termiņā pieņem lēmumu <u>30 darba dienu laikā</u>.</p> <p>4. Attiecīgā dalībvalsts var pieprasīt Komisijai atcelt lēmumu, kas minēts 3. punktā, saskaņā ar procedūru, kas minēta 62. panta 2. punktā, ja minētā dalībvalsts apmierinoši pierāda Komisijai, ka iemesli, kādēļ tika pieņemts lēmums, vairs nepastāv. Komisija samērīgā termiņā pieņem lēmumu <u>30 darba dienu laikā</u>.</p> <p>5. Neskarot 1. līdz 4. punktu, atbilstību prasībām, kas noteiktas <u>7.</u> 7.a un 7.b pantā, regulāri uzrauga regulatīvā iestāde, kas minēta 55. pantā. Jebkuram pretendentam ir tiesības iesniegt sūdzību regulatīvajai iestādei, ja tas uzskata, ka šīs prasības nav ievērotas. Saņemot šādu sūdzību, regulatīvā iestāde pieņem lēmumu par situācijas labošanai nepieciešamajiem pasākumiem termiņā, kas norādīts 56. panta 9. punktā.</p>

Pamatojums

Komisija nošķir vertikāli integrētus uzņēmumu. Eiropas Komisijas veiktās kontroles apmēram vajadzētu būt vienādam gan attiecībā uz integrētiem, gan uz atsevišķiem uzņēmumiem. Kā jebkurai kontroles iestādei arī Komisijai ir jāievēro precīzi termiņi, lai stiprinātu tiesisko noteiktību visām pusēm.

23. grozījums

COM (2013) 29 final

7.d panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Koordinācijas komiteja</p> <p>1. Dalībvalstis nodrošina, ka infrastruktūras pārvaldītāji katram tīklam izveido un organizē koordinācijas komitejas. Šajā komitejā uzņem vismaz infrastruktūras pārvaldītāju, zināmos pretendētus 8. panta 3. punkta nozīmē un – pēc to pieprasījuma – potenciālos pretendētus, tos pārstāvošās organizācijas, dzelzceļa kravas un pasažieru pārvadājumu pakalpojumu lietotāju pārstāvjus un attiecīgā gadījumā reģionālās un vietējās iestādes. Dalībvalsts un attiecīgās regulatīvās iestādes pārstāvjus uzaicina uz koordinācijas komitejas sanāksmēm kā novērotājus.</p>	<p>Koordinācijas komiteja</p> <p>1. Dalībvalstis nodrošina, ka infrastruktūras pārvaldītāji katram tīklam, <u>neatkarīgi no tā, vai tas ir valsts, reģionālais vai vietējais tīkls</u>, izveido un organizē koordinācijas komitejas. Šajā komitejā uzņem vismaz infrastruktūras pārvaldītāju, zināmos pretendētus 8. panta 3. punkta nozīmē un – pēc to pieprasījuma – potenciālos pretendētus, tos pārstāvošās organizācijas, dzelzceļa kravas un pasažieru pārvadājumu pakalpojumu lietotāju pārstāvjus un <u>attiecīgā gadījumā attiecīgās</u> reģionālās un vietējās iestādes. Dalībvalsts un attiecīgās regulatīvās iestādes pārstāvjus uzaicina uz koordinācijas komitejas sanāksmēm kā novērotājus.</p>

Pamatojums

Tā kā transporta jomā reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir būtiska ietekme, tām noteikti ir jābūt iesaistītām koordinācijas komitejā.

24. grozījums

COM (2013) 29 final

7.e panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Eiropas infrastruktūras pārvaldītāju tīkls</p> <p>1. Dalībvalstis nodrošina, ka infrastruktūras pārvaldītāji piedalās un sadarbojas tīklā nolūkā izstrādāt Savienības dzelzceļu infrastruktūru, jo īpaši, lai nodrošinātu savlaicīgu un efektīvu Eiropas transporta tīkla izveidi, ietverot pamattīkla koridorus, dzelzceļa kravu pārvadājumu koridorus saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 913/2010 un Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas (ERTMS) ieviešanas plānu, kas noteikts Lēmumā 2012/88/ES.</p> <p>Komisija ir tīkla dalībnieks. Tā koordinē un atbalsta tīkla darbu un attiecīgā gadījumā sniedz ieteikumus tīklam. Tā nodrošina attiecīgo infrastruktūras pārvaldītāju aktīvu sadarbību.</p>	<p>Eiropas infrastruktūras pārvaldītāju tīkls</p> <p>1. <u>Divus gadus pēc šīs direktīvas ieviešanas</u> Dalībvalstis <u>nodrošina pieprasīto, lai</u> infrastruktūras pārvaldītāji piedalās un sadarbojas tīklā nolūkā izstrādāt Savienības dzelzceļu infrastruktūru, jo īpaši, lai nodrošinātu savlaicīgu un efektīvu Eiropas transporta tīkla izveidi, ietverot pamattīkla koridorus, dzelzceļa kravu pārvadājumu koridorus saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 913/2010 un Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas (ERTMS) ieviešanas plānu, kas noteikts Lēmumā 2012/88/ES, <u>un lai nodrošinātu reģionālo sadarbību dzelzceļa jomā pārrobežu līmenī.</u></p> <p>Komisija ir tīkla dalībnieks. Tā koordinē un atbalsta tīkla darbu un attiecīgā gadījumā sniedz ieteikumus tīklam. Tā nodrošina attiecīgo infrastruktūras pārvaldītāju aktīvu sadarbību. <u>Vismaz reizi divos gados tā par šā tīkla panākto informē Reģionu komiteju un 57. pantā minēto regulatīvo iestāžu tīklu.</u></p>

Pamatojums

Eiropas infrastruktūras pārvaldītāju tīkls ir iespēja pārrobežu darbības problēmas risināt pareizā līmenī. Tajā ir jāiesaista vietējās pašvaldības. Arī regulatīvo iestāžu tīkls ir jāinformē par infrastruktūras pārvaldītāju tīkla panākto.

25. grozījums

COM (2013) 29 final

Pēc 7.e panta pievienot jaunu pantu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Infrastrukturā pārvaldītājs no savu locekļu vidus izvirza pārstāvi, kas atbild par attiecībām ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Šim pārstāvim ir jāvar infrastruktūras pārvaldītāja vārdā 5 dienu laikā atbildēt uz vietējās vai reģionālās pašvaldības pieprasījumiem.</u>

Pamatojums

Nostiprinot infrastruktūras pārvaldītāju pilnvaras, ar infrastruktūras pārvaldītāju tīkla palīdzību ir jāpalielina viņu atbildība kā starptautiskā, tā arī vietējā līmenī. Nodrošinot vienīgā kontaktpunkta funkciju un saziņu ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, tam jāspēj ātri atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem.

26. grozījums

COM (2013) 29 final

10. pants, pēc 2. punkta pievienot jaunu punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Lai garantētu nediskriminējošu piekļuvi stacijām, staciju un to sliežu ceļu pārvaldītāji nodrošina operatoriem un visiem pretendentiem tiešsaistē pieejamu veidlapu sūdzību iesniegšanai. Regulatīvās iestādes un kompetentās iestādes sanem gada pārskatu par šīm sūdzībām.</u>

Pamatojums

Ir jāvar regulāri pārbaudīt, vai piekļuve ir iespējama bez diskriminācijas, un īpaši būtiski tas ir vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kurām ir svarīgi, lai lietotājiem būtu pieejams kvalitatīvs transporta piedāvājums.

27. grozījums

COM (2013) 29 final

11. panta 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Lai noteiktu, vai sabiedrisko pakalpojumu līguma ekonomiskais līdzsvars tiktu izjaukts, attiecīgā regulatīvā iestāde vai iestādes, kas minētas 55. pantā, veic objektīvu ekonomisko analīzi un savā lēmumā vadās pēc iepriekš noteiktiem kritērijiem. To nosaka pēc tam, kad viena mēneša laikā pēc informācijas par paredzēto pasažieru pārvadājumu, kā paredzēts 38. panta 4. punktā, saņemts pieprasījums no:	Lai noteiktu, vai sabiedrisko pakalpojumu līguma ekonomiskais līdzsvars tiktu izjaukts, attiecīgā regulatīvā iestāde vai iestādes, kas minētas 55. pantā, veic objektīvu ekonomisko analīzi un savā lēmumā vadās pēc iepriekš noteiktiem kritērijiem. To nosaka pēc tam, kad viena <u>divu</u> mēnešu laikā pēc informācijas par paredzēto pasažieru pārvadājumu, kā paredzēts 38. panta 4. punktā, saņemts pieprasījums no:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
a) kompetentās iestādes vai kompetentajām iestādēm, kas piešķir sabiedrisko pakalpojumu līgumu;	a) kompetentās iestādes vai kompetentajām iestādēm, kas piešķir sabiedrisko pakalpojumu līgumu;
b) jebkuras citas ieinteresētas kompetentās iestādes, kam ir tiesības ierobežot piekļuvi saskaņā ar šo pantu;	b) jebkuras citas ieinteresētas kompetentās iestādes, kam ir tiesības ierobežot piekļuvi saskaņā ar šo pantu;
c) infrastruktūras pārvaldītājs;	c) infrastruktūras pārvaldītājs;
d) dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma, kas īsteno sabiedriskā pakalpojuma līgumu.	d) dzelzceļa pārvadājumu uzņēmuma, kas īsteno sabiedriskā pakalpojuma līgumu.

Pamatojums

Viena mēneša termiņš ir par īsu, lai iebilstu pret jaunu transporta pakalpojumu, kas ietekmē sabiedrisko pakalpojumu līguma ekonomisko līdzsvaru.

28. grozījums

COM (2013) 29 final

13.a panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Kopīgas informācijas un integrētās bilešu sistēmas	Kopīgas informācijas un integrētās bilešu sistēmas
1. Neskarot Regulu (EK) Nr. 1371/2007 un Direktīvu 2010/40/ES, dalībvalstis var prasīt, lai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, kas veic iekšzemes pasažieru pārvadājumus, piedalītos vienotā informācijas un integrētā bilešu sistēmā attiecībā uz bilešu, tiešās satiksmes bilešu iegādi un rezervāciju vai izlemtu pilnvarot kompetentās iestādes, lai tās varētu izveidot šādu sistēmu. Ja šāda sistēma ir izveidota, dalībvalstis nodrošina, ka tā nerada tirgus traucējumus vai nediskriminē dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumus un ka to pārvalda publiska vai privāta juridiska vienība vai visu to dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu, kas sniedz pasažieru pārvadājumu pakalpojumus, asociācija.	1. Neskarot Regulu (EK) Nr. 1371/2007 un Direktīvu 2010/40/ES, dalībvalstis var prasīt <u>prasa</u> , lai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi, kas veic iekšzemes pasažieru pārvadājumus, piedalītos vienotā informācijas un integrētā bilešu sistēmā attiecībā uz bilešu, tiešās satiksmes bilešu iegādi un rezervāciju vai izlemtu pilnvarot kompetentās iestādes, lai tās varētu izveidot šādu sistēmu. Ja <u>Kad</u> šāda sistēma ir izveidota, dalībvalstis nodrošina, ka tā nerada tirgus traucējumus vai nediskriminē dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumus un ka to pārvalda publiska vai privāta juridiska vienība vai visu to dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu, kas sniedz pasažieru pārvadājumu pakalpojumus, asociācija.
	<u>Vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvju kolēģija darbojas kā šīs juridiskās vienības vai asociācijas locekle un pilnībā piedalās tās lēmumu pieņemšanā.</u>

Pamatojums

Šis pants ir juridiskais pamats reģionu mērķim saskaņot bilešu sistēmu konkurences apstākļos. Ar tā palīdzību reģioniem tiek dota iespēja risināt daudzveidīgās problēmas, kas ir radušās bilešu sistēmās stacijās, ko pārvalda vēsturiskie operatori.

Prasība, lai nacionālos pakalpojumus sniedošie uzņēmumi iesaistās valsts sistēmā, būtu jānosaka par obligātu, jo saistīto pakalpojumu attīstība ir viens no svarīgākajiem priekšnosacījumiem, lai uzlabotu sabiedriskā transporta veidu, bet īpaši dzelzceļa transporta pievilcību. Tāpēc vietējās pašvaldības ir jāiesaista sistēmas pārvaldībā.

29. grozījums

COM (2013) 29 final

59. pants, pēc 3. punkta pievienot jaunu punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Neskarot šīs direktīvas 13. panta 3. punktu un vietējos kravu pārvadājumus (short-liner), uz vertikāli integrētiem uzņēmumiem, kas pārvalda infrastruktūras, kuru garums nepārsniedz 150 km, vai kas dzelzceļa pakalpojumus sniedz tikai tuvākajā apkaimē, neattiecas 7., 7.a, 7.b un 7.c pants, ja šie pakalpojumi ietver jūras vai iekšzemes ostas infrastruktūras pārvaldību kā palīgdarbu.</u>

Pamatojums

Šā grozījuma mērķis ir mazos dzelzceļa tīklus, kā arī tuvākajā apkaimē sniegtos pakalpojumus, kas atbilst vietējam vai zema līmeņa pieprasījumam, izslēgt no 7., 7.a, 7.b un 7.c panta darbības jomas. Tiek atgādināts arī par nediskriminējošu piekļuvi apkalpes vietām.

30. grozījums

COM (2013) 29 final

59. pants, pēc 3. punkta pievienot jaunu punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<u>Uz vertikāli integrētiem uzņēmumiem, kas pārvalda šīs direktīvas 32. panta 3. punktā minētos konkrētos ieguldījumu projektus, kuriem tieši jākonkurē ar citiem transporta veidiem, neattiecas 7., 7.a, 7.b un 7. c pants.</u>

Pamatojums

Šā grozījuma mērķis ir, nodrošinot saskaņotību ar citiem Direktīvas 2012/34/ES noteikumiem, no 7., 7.a, 7.b un 7. c panta darbības jomas izslēgt tos īpašos "konkrēto ieguldījumu projektu" gadījumus, kas kļūst rentabli tikai pēc ļoti ilga laika.

31. grozījums

COM (2013) 27 final

29. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(29) Lai efektīvi nodrošinātu Aģentūras funkciju izpildi, dalībvalstīm un Komisijai vajadzētu būt pārstāvētām Vadības padomē, kam piešķirtas vajadzīgās pilnvaras, tostarp pilnvaras izstrādāt budžetu un apstiprināt gada un daudzgadu darba programmas.	(29) Lai efektīvi nodrošinātu Aģentūras funkciju izpildi, dalībvalstīm un Komisijai vajadzētu būt pārstāvētām Vadības padomē, kam piešķirtas vajadzīgās pilnvaras, tostarp pilnvaras izstrādāt budžetu un apstiprināt gada un daudzgadu darba programmas, – <u>par šiem tema- tiem ir jāapspriežas ar Reģionu komiteju.</u>

Pamatojums

Saistībā ar EDzA gada un daudzgadu darba programmu ir jāapspriežas ar dzelzceļa tīklu pārstāvošo organizāciju tīklu un Reģionu komiteju, jo uz tām attiecas EDzA rezultāti un darba prioritātes.

32. grozījums

COM(2013) 27 final

33. panta 5. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Par 2. punkta c) un d) apakšpunktā minēto licenču un sertifikātu izdošanu atbildīgās valstu iestādes Aģentūrai viena mēneša laikā paziņo par katru konkrētu lēmumu minētās licences un sertifikātus izdot, atjaunināt, grozīt vai atcelt.	Par 2. punkta c) un d) apakšpunktā minēto licenču un sertifikātu izdošanu atbildīgās valstu iestādes Aģentūrai viena mēneša laikā paziņo par katru konkrētu lēmumu minētās licences un sertifikātus izdot, atjaunināt, grozīt, <u>atteikt</u> vai atcelt, <u>pienācīgi to pamatojot</u> . <u>Pēc ieinteresēto pušu uzklaušanās aģentūra viena mēneša laikā apstiprina vai atceļ katru šādu lēmumu.</u>

Pamatojums

Nedrīkst pieļaut, ka valstu iestādes vēl pirms vērsšanās Eiropas Savienības Tiesā jau ir izsmēlušas visas pieņemto lēmumu pārsūdzības iespējas; tāpēc ir vajadzīga Eiropas Dzelzceļa aģentūras iesaiste, lai apstiprinātu vai atceltu valstu lēmumus, kas neatbilst Eiropas vienotās dzelzceļa telpas koncepcijai.

33. grozījums

COM (2013) 27 final

48. panta 5. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
5. Katru gadu līdz 30. novembrim Vadības padome arī pieņem un atjaunina stratēģisku daudzgadu darba programmu. Tiek ņemts vērā Komisijas atzinums. Par projektu konsultējas ar Eiropas Parlamentu un 34. pantā minētajiem tīkliem. Pieņemto daudzgadu darba programmu nosūta dalībvalstīm, Eiropas Parlamentam, Padomei, Komisijai un tīkliem, kas minēti 34. pantā.	5. Katru gadu līdz 30. novembrim Vadības padome arī pieņem un atjaunina stratēģisku daudzgadu darba programmu. Tiek ņemts vērā Komisijas atzinums. Par projektu konsultējas ar Eiropas Parlamentu, <u>Reģionu komiteju</u> un 34. pantā minētajiem tīkliem. Pieņemto daudzgadu darba programmu nosūta dalībvalstīm, Eiropas Parlamentam, Padomei, Komisijai, <u>Reģionu komitejai</u> un tīkliem, kas minēti 34. pantā.

Pamatojums

Par Aģentūras daudzgadu darba programmu būtu jāapspriežas arī ar Reģionu komiteju, jo vietējās un reģionālās pašvaldības piedalās ritošā sastāva finansēšanā un tās ir tieši ieinteresētas savstarpējas izmantojamības un drošības uzlabošanā.

34. grozījums

COM (2013) 27 final

54. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Apelācijas padomei var iesniegt apelāciju pret lēmumiem, ko Aģentūra pieņēmusi saskaņā ar 12., 16., 17. un 18. pantu.	1. Apelācijas padomei var iesniegt apelāciju pret lēmumiem, ko Aģentūra pieņēmusi saskaņā ar 12., 16., 17. un 18. pantu, <u>vai ja tā nav reaģējusi noteiktajā termiņā.</u>

Pamatojums

Ja Aģentūra nerīkojas vai nepieņem lēmumu noteiktajā termiņā, ir jābūt apelācijas iespējām.

35. grozījums

COM (2013) 27 final

56. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>1. Pārbaudot apelāciju, Apelācijas padome rīkojas ātri. Tik bieži, cik vajadzīgs, tā uzaicina pārsūdzības procesā iesaistītās puses noteiktos termiņos iesniegt piezīmes par tās paziņojumiem vai par citu pārsūdzībā iesaistīto pušu ziņojumiem. Pārsūdzības procesā iesaistītajām pusēm ir tiesības izteikties mutiski.</p>	<p>1. Pārbaudot apelāciju, Apelācijas padome rīkojas ātri. Tik bieži, cik vajadzīgs, tā uzaicina pārsūdzības procesā iesaistītās puses noteiktos termiņos iesniegt piezīmes par tās paziņojumiem vai par citu pārsūdzībā iesaistīto pušu ziņojumiem. Pārsūdzības procesā iesaistītajām pusēm ir tiesības izteikties mutiski.</p> <p><u>Apelācijas padome izskata visas sūdzības un vajadzības gadījumā pieprasa sniegt nepieciešamo informāciju, un apspriežas ar iesaistītajām pusēm viena mēneša laikā, sākot no sūdzības saņemšanas. Tās pienākums ir atbildēt uz visām sūdzībām un veikt pasākumus, kas nepieciešami problēmas atrisināšanai, kā arī saprātīgā termiņā, kas noteikts iepriekš un ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no visas nepieciešamās informācijas saņemšanas brīža informēt iesaistītās puses par lēmumu, sniedzot pamatojumu. Ja Aģentūra noteiktajā termiņā nereaģē, Apelācijas padome var izdot rīkojumu un vajadzības gadījumā noteikt soda naudu.</u></p>

Pamatojums

Ir svarīgi norādīt, kādas procedūras un termiņi jāievēro Apelācijas padomei, izskatot tai iesniegtās sūdzības (piemēram, būtu jānosaka, kurā brīdī prasība tiek uzskatīta par saņemtu, lai būtu iespējams aprēķināt termiņu pēc procedūras uzsākšanas).

Apelācijas padomei būtu jānosaka konkrētas pilnvaras lēmumu piemērošanai, piemēram rīkojums vai soda nauda (periodisks soda maksājums), īpaši tad, ja nav ievērots savlaicīgas rīcības pienākums.

36. grozījums

COM (2013) 27 final

Pēc 77. panta pievienot jaunu pantu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p>1. <u>Aģentūra pieņem lēmumus saskaņā ar 12., 16., 17. un 18. pantu sākot no [2 gadus pēc šīs regulas stāšanās spēkā]. Līdz minētajai dienai dalībvalstis turpina īstenot piemērojamos tiesību aktus un noteikumus.</u></p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p><u>2. Papildu pārejas posmā, kas sākas no 1. punktā minētās dienas, dalībvalstis 42 mēnešus var turpināt izsniegt sertifikātus un atļaujas, atkāpioties no 12., 16., 17. un 18. panta, saskaņā ar nosacījumiem, ko Komisija precizējusi noteikumos, kuri pieņemti šo pantu īstenošanai atbilstoši 75. pantam. Pirms lēmumu pieņemšanas Aģentūras pienākums ir novērtēt:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> — <u>vai tas nemazina dzelzceļa drošības līmeni un/vai</u> — <u>vai tas nerada patvalīgu diskrimināciju vai pārmērīgu kāda dzelzceļa transporta veida ierobežojumu.</u> <p><u>Aģentūra var aicināt attiecīgās valsts iestādes mainīt lēmumu, pārtraukt tā piemērošanu vai to atsaukt. Ja valsts drošības iestāde atsakās rīkoties, Aģentūra šo jautājumu var iesniegt Komisijai vai 75. pantā minētai komitejai.</u></p>

Pamatojums

Izmantojot Eiropas Aviācijas drošības aģentūras pārejas posma modeli attiecībā uz atbildību par lidmašīnu apstiprināšanu, būtu jāizveido EDzA modelis, lai varētu pakāpeniski pieņemt darbā papildu darbiniekus un viņus sagatavot jaunu uzdevumu veikšanai.

37. grozījums

COM (2013) 30 final

I pielikuma 4.2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p><u>3. Izmaksu kontrole</u></p> <p><u>Veicot ierosināto pasākumu izmaksu un ieguvumu analīzi, ņem vērā arī šādus faktorus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> — <u>ierosinātā pasākuma izmaksas,</u> — <u>savstarpējai izmantojamībai radītais ieguvums, kas panākts, darbības jomā ietverot īpašas tīklu un ritekļu apakškategorijas,</u> — <u>izmaksu un kapitālizdevumu samazināšanos, kas gūta ar apjomradītiem ietaupījumiem un ritekļu labāku izmantošanu,</u> — <u>investīciju un apkopes/ekspluatācijas izmaksu samazināšanās, kas sasniegta, palielinoties ražotāju un uzturēšanas uzņēmumu konkurencei,</u> — <u>ieguvums videi, ko rada dzelzceļa sistēmas tehniskie uzlabojumi,</u> — <u>ekspluatācijas drošības palielināšanās.</u> <p><u>Veicot šo novērtēšanu, norāda arī visu iesaistīto uzņēmumu un ekonomikas dalībnieku, kā arī vietējo un reģionālo pašvaldību potenciālo ietekmi.</u></p>

Pamatojums

Šī pašreizējās direktīvas daļa (I pielikuma 4.2. punkts) būtu jāiekļauj ar mērķi īstenot visu potenciālo tehnisko risinājumu paredzamo izmaksu un ieguvumu vērtēšanu visām savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām, lai ieviestu visefektīvākos risinājumus, kas būtu izdevīgi vietējām un reģionālajām pašvaldībām.

Briselē, 2013. gada 8. oktobrī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Vadlīnijas Eiropas telekomunikāciju tīkliem”

(2013/C 356/17)

REĢIONU KOMITEJA

- pieņem zināšanai Eiropas Komisijas grozīto priekšlikumu regulai par vadlīnijām Eiropas telekomunikāciju tīkliem un uzsver, ka šajā dokumentā izklāstītās prioritātes – ātrgaitas tīkli, pārrobežu publiskie pakalpojumi, piekļuve atkalizmantojamai publiskā sektora informācijai un daudzvalodu pakalpojumiem, kā arī drošāka interneta pakalpojumu infrastruktūra – visas ir jomas, kurās pilsētas un reģioni vienlaikus ir gan ieinteresētās personas, gan arī pakalpojumu sniedzēji un lietotāji;
- uzsver Eiropas telekomunikāciju tīklu nozīmīgumu gan komerciāliem, gan ar komerciju nesaistītiem nolūkiem un to, ka ir svarīgi investēt pētniecībā, lai atbalstītu konkrētus pasākumus un nākotnes lietojumu izstrādi, tādējādi palielinot telekomunikāciju nozares vērtību;
- ierosina pilnībā izmantot visu Eiropas potenciālu, lai publiskajā un privātajā sektorā attīstītu IKT pakalpojumus, un lietot IKT kā līdzekli, kas ļauj uzlabot vietējo un reģionālo pašvaldību pakalpojumus tādās jomās kā veselības aprūpe, izglītība, publiskais iepirkums, drošība un sociālie pakalpojumi, kā arī izmantot IKT citās darbībās, kas palīdz pašvaldībām lēmumu pieņemšanā;
- uzsver, ka ir svarīgi savstarpēji izdevīgu partnerattiecību ietvaros stimulēt publiskās un privātās investīcijas lauku apvidos un reģionos ar nelielu iedzīvotāju blīvumu, kā arī tādās pilsētu teritorijās, ko skar sociālas un ekonomiskas grūtības, un vērš uzmanību uz to, ka jākoordinē platjoslas piekļuve pārvaldes, publiskās drošības, vietējām izglītības un veselības aprūpes iestādēm.

Ziņotājs

Alin-Adrian NICA (RO/ALDE), Dudeștii Noi mērs

Atsauces dokuments

"Grozīts priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par vadlīnijām Eiropas telekomunikāciju tīkliem un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 1336/97/EK",

COM(2013) 329 final

I. REĢIONU KOMITEJAS VIEDOKLIS

REĢIONU KOMITEJA

1. pieņem zināšanai Eiropas Komisijas (turpmāk tekstā – "Komisija") grozīto priekšlikumu regulai par vadlīnijām Eiropas telekomunikāciju tīkliem un uzsver, ka šajā dokumentā izklāstītās prioritātes – ātrgaitas tīkli, pārrobežu publiskie pakalpojumi, piekļuve atkalizmantojamai publiskā sektora informācijai un daudzvalodu pakalpojumiem, kā arī drošāka interneta pakalpojumu infrastruktūra – visas ir jomas, kurās pilsētas un reģioni vienlaikus ir ieinteresētās personas, pakalpojumu sniedzēji un lietotāji;

2. atzīst, ka ir svarīgi, kā to aicina Eiropas Parlaments, rūpīgi pārskatīt spēkā esošo Eiropas Savienības regulējumu un to pielāgot pašreizējām vajadzībām;

3. ar bažām raugās uz Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta telekomunikāciju sadaļai paredzētā budžeta būtisko samazinājumu (no 9,2 miljardiem *euro* līdz 1 miljardam *euro*) un aicina ņemt vērā, ka telekomunikāciju tīklu atstāšana novārtā varētu izraisīt lielas problēmas jauno digitālo pakalpojumu un digitālās ekonomikas ieviešanā un izstrādē. Tāpēc pauž sarūgtinājumu, ka budžeta apsvērumu dēļ ir likvidēti divi pakalpojumi: "Eiropas mēroga ātrdarbīgi pamatsavienojumi valsts pārvaldei" un "Informācijas un komunikāciju tehnoloģisko risinājumu ieviešana intelektiskiem energotīkliem un viedo energopakalpojumu sniegšanai", ko vairs neuzskata par kopīgās interesēs esošiem projektiem;

4. uzsver Eiropas telekomunikāciju tīklu nozīmīgumu gan komerciāliem, gan ar komerciju nesaistītiem nolūkiem un to, ka ir svarīgi investēt pētniecībā, lai atbalstītu konkrētus pasākumus un nākotnes lietojumu izstrādi, tādējādi palielinot telekomunikāciju nozares vērtību;

5. norāda, ka šīm tehnoloģijām ir potenciāls būt par vērtīgiem instrumentiem iedzīvotājiem, uzņēmumiem un pārvaldes iestādēm, kā arī sekmēt preču un publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu;

6. atkārtoti norāda, ka ir svarīgi ieguldīt IKT pētniecībā, lai nodrošinātu izaugsmi un jaunu uzņēmumu veidošanos, un

uzskata, ka IKT izmantošana inovācijas jomā var palīdzēt atrisināt svarīgas sociālekonomiskās problēmas;

7. atgādina, ka informācijas un sakaru tehnoloģijās, kas ir tādas informācijas sabiedrības pamatā, kura ir atvērta ikvienam, būtu jāņem vērā visu sabiedrības locekļu vajadzības, ieskaitot to, kuriem draud sociālā atstumtība;

8. uzsver, ka tiesību akta priekšlikumā vietējās un reģionālās pašvaldības (VRP) būtu jāuzskata ne tikai par Eiropas e-pakalpojumu izmantotājām, bet arī par nozīmīgām pakalpojumu sniedzējām;

9. aicina stimulēt privātās investīcijas, bet arī publiskās investīcijas no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (CEF) un citiem avotiem, tostarp panākot plašāku ieguldījumu no uzņēmumiem un institūcijām, piemēram, Eiropas Investīciju bankas (EIB);

10. vēlreiz apliecinā, ka ir svarīgi nodrošināt sinerģiju starp programmu "Apvārsnis 2020", struktūrfondi (SF) un valstu politikām, lai īstenotu ES konkurētspējas un kohēzijas plašākos mērķus;

11. atzīmē vietējo un reģionālo pašvaldību īpaši svarīgo lomu informatīva dialoga ar plašu sabiedrību veicināšanā un iedzīvotājiem svarīgu problēmu risināšanā, kā arī IKT inovāciju lietotāju un ražotāju sadarbības sekmēšanā dažādos valdības un administrācijas līmeņos;

12. norāda, ka reģionu un vietējo pašvaldību savstarpēja pieredzes apmaiņa par paraugpraksi būtu ne tikai noderīga, bet tai vajadzētu būt nozīmīgai priekšlikuma sastāvdaļai;

II. REĢIONU KOMITEJAS IETEIKUMI

13. mudina vietējās un reģionālās pašvaldības iesaistīties plašā sadarbībā, lai uzlabotu valsts pārvaldes iestāžu sadarbību un publisko pakalpojumu sniegšanas efektivitāti;

14. atzīmē vietējo un reģionālo pašvaldību īpaši svarīgo lomu pārrobežu pakalpojumu (fizisku un digitālu) izvēršanas veicināšanā; tāpēc Komiteja uzsver vajadzību pašvaldības pilnībā iesaistīt programmas pārvaldībā;

15. atzīst: lai arī pastāvīga vēriba jāatvēl atsevišķu nozaru konkurētspējai, ir svarīgi apzināties, ka Eiropas turpmākā labklājība arvien vairāk būs atkarīga no starpnozaru darbībām ⁽¹⁾;

II.1 Platjosla

16. atgādina, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme, lai palīdzētu nodrošināt vienlīdzīgu un cenas ziņā pieejamu piekļuvi platjoslas pieslēgumam teritorijās, kurās šā mērķa sasniegšanai ar tirgus mehānismiem nepietiek; tām ir arī jāvada projekti, kuru mērķis ir mazināt plaisu e-pieejamības jomā, un jāizstrādā jaunas pieejas iedzīvotājiem paredzētu publisko e-pakalpojumu jomā ⁽²⁾;

17. ierosina pilnībā izmantot visu Eiropas potenciālu, lai publiskajā un privātajā sektorā attīstītu IKT pakalpojumus, un lietot IKT kā līdzekli, kas ļauj uzlabot vietējo un reģionālo pašvaldību pakalpojumus tādās jomās kā veselības aprūpe, izglītība, publiskais iepirkums, drošība un sociālie pakalpojumi, kā arī izmantot IKT citās darbībās, kas pašvaldībām palīdz lēmumu pieņemšanā;

18. atgādina, ka ES atbalstītas publiskā un privātā sektora partnerības starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām un MVU, kas izstrādā IKT publisko pakalpojumu jomā, var būt par ļoti labu pamatu prasmju un zināšanu bāzes izveidei vietējā līmenī visā ES ⁽³⁾;

19. norāda, ka, lai gan ieguldījumus īpaši ātros platjoslas tīklos var uzskatīt par ieguldītājiem riskantiem, tā tomēr ir ļoti laba izvēle, jo ātrgaitas internets nodrošina labāku piekļuvi digitālajiem pakalpojumiem, un ierosina papildus tam izstrādāt plānus, kuru uzdevums ir mudināt iedzīvotājus abonēt šos pakalpojumus un vienkāršot to saņemšanu, tādējādi ievērojot mērķus, kas noteikti "Digitālajā programmā Eiropai";

20. atgādina, ka finansējumam un citiem atbalsta pasākumiem būtu jāveicina tādu brīvi pieejamu platjoslas pieslēguma tīklu izveide, kas balstīti uz horizontāli izkārtotu tīkla arhitektūru, un uzsver, ka vajadzīgs uzņēmējdarbības modelis, kurā fiziskā piekļuve tīklam nodalīta no pakalpojumu sniegšanas, ierīkojot konkurenci atvērtus, modernus optiskās šķiedras kabeļu tīklus; praksē tas nozīmē aktīvu atbalstu brīvas piekļuves uzņēmējdarbības modeļiem attiecībā uz tā dēvētajām tumšajām optiskajām šķiedrām, kas ir viens no pasīvās infrastruktūras veidiem;

21. uzsver, ka ir svarīgi savstarpēji izdevīgu partnerattiecību ietvaros stimulēt publiskās un privātās investīcijas lauku apvidos un reģionos ar nelielu iedzīvotāju blīvumu, kā arī tādās pilsētu teritorijās, ko skar sociālas un ekonomiskas grūtības, un vērs

uzmanību uz to, ka jākoordinē platjoslas piekļuve pārvaldes, publiskās drošības, vietējām izglītības un veselības aprūpes iestādēm ⁽⁴⁾;

II.2 Pārvaldība un sadarbība

22. aicina vietējā un reģionālajā līmenī vairāk informēt par to, cik svarīga ir digitālo pakalpojumu infrastruktūras sadarbība, lai valsts teritorijā un starpvalstu līmenī varētu efektīvi īstenot kopīgu interešu projektus; turklāt uzsver nepieciešamību stimulēt infrastruktūras modernizāciju, lai varētu nodrošināt Eiropas mēroga telekomunikāciju tīklu attīstību un ieviešanu;

23. atzīst nepieciešamību izstrādāt Eiropas mēroga sistēmu, lai panāktu pētniecības infrastruktūru efektīvāku darbību un novērstu šķēršļus starptautiskai pētniecībai;

24. uzskata, ka efektīvai informācijas sabiedrības infrastruktūrai ir jābūt garantētai visiem sabiedrības locekļiem neatkarīgi no viņu dzīvesvietas, un uzsver, ka ātriem un ekspluatācijas ziņā uzticamiem sakaru kanāliem, ko papildina efektīvi bezvadu mobilo sakaru pakalpojumi, ir būtiska nozīme reģionālās konkurētspējas, pieejamības un iedzīvotāju vienlīdzības veicināšanā ⁽⁵⁾;

25. rosina attīstīt pārrobežu publiskā sektora pakalpojumus, pievēršoties tādiem aspektiem kā sadarbība un iedzīvotāju e-identifikācija, e-paraksti, dokumentu elektroniskie pakalpojumi un citi e-pārvaldības elementi;

II.3 Piekļuve digitālajiem resursiem

26. atkārtoti uzsver, ka vienotais digitālais tirgus ir "Eiropas digitalizācijas programmas" pamatelements, kas elektronisko pakalpojumu piekļuves jomā ļaus radīt augošu, sekmīgu un dinamisku Eiropas mēroga tirgu ⁽⁶⁾;

27. uzsver, ka digitalizācijas jomā ir vajadzīgi saskaņoti centieni, un atzīmē, ka kultūras materiāla pieejamība tiešaistē visas Eiropas iedzīvotājiem dos iespēju tam piekļūt un to izmantot atpūtai, mācībām vai darbam;

28. atbalsta legāla digitāla satura un tiešaistes pakalpojumu izveidi un izplatīšanu, kā arī viegli lietojamu, drošu un elastīgu piekļuvi digitālā satura un pakalpojumu tirgiem;

29. atzinīgi vērtē to, ka *a priori* ir atzīta Eiropas kultūras mantojuma digitālo resursu atbilstība programmas finansējuma saņemšanas kritērijiem; šajā sakarā atzīmē, ka ir svarīgi nodrošināt kultūras materiāla pieejamību tiešaistē visiem Eiropas iedzīvotājiem, un uzsver, ka tas dod iespēju internetā izveidot skaidru profilu Eiropas daudzveidīgajam un dažādās valodās radītajam mantojumam; tāpēc atzinīgi vērtē turpmāku atbalstu *Europeana* portālam, Eiropas digitālajai bibliotēkai, muzejam un arhīvam;

⁽¹⁾ CdR 39/2006.

⁽²⁾ CdR 5/2008 fin.

⁽³⁾ CdR 156/2009 fin.

⁽⁴⁾ CdR 10/2009 fin.

⁽⁵⁾ CdR 104/2010 fin.

⁽⁶⁾ CdR 104/2010 fin.

30. uzskata, ka digitalizētus materiālus var izmantot atkārtoti gan komerciālām, gan nekomerciālām vajadzībām, piemēram, gatavojot mācību un izglītības programmu materiālus, dokumentālās filmas, tūrisma lietojumprogrammas, spēles, animācijas un projektēšanas rīkus, ja vien pilnībā tiek ievērotas autortiesības un blakustiesības;

31. atgādina, ka ir īpaši svarīgi, lai publiskajām iestādēm vietējā un reģionālajā līmenī būtu nodrošināta pietiekama iekšējā kapacitāte un stabili finanšu resursu avoti, kas nepieciešami digitalizācijai, lai varētu ievērojami samazināt izmaksas;

II.4 *Pieklūve atkalizmantojamai publiskā sektora informācijai*

32. uzskata, ka jānodala publiskā sektora informācijas pieejamība (to regulē dalībvalstis) no atkalizmantošanas, kuras gadījumā pilnībā jāievēro datu aizsardzības noteikumi, lai uzlabotu ieguvumus informācijas apkopotājiem un sagatavotājiem, kuri ne vienmēr spēj pilnībā segt savus izdevumus informācijas apstrādāšanas gaitā, un pēc iespējas samazināt publiskās informācijas ierobežotas pieejamības gadījumu skaitu (⁷);

33. atkārtoti uzsver publiskā sektora informācijas atkalizmantošanas un lietošanas regulējošo kopīgo noteikumu un kopīgās prakses nozīmi un nepieciešamību, lai nodrošinātu vienādu pamatnosacījumu piemērošanu visiem Eiropas informācijas tirgus dalībniekiem, pārredzamākus nosacījumus šādas informācijas atkalizmantošanai un iekšējā tirgus izkropļojumu novēršanu, kā tas paredzēts Direktīvā 2013/37/ES (⁸);

34. norāda, ka atkalizmantojamu publiskā sektora datu pieejamība veicina ekonomikas izaugsmi un rada jaunas iespējas uzņēmējdarbībai, arī mazajiem uzņēmumiem, neatkarīgi no to atrašanās vietas, un atzīmē, ka īpaši jāmudina mazie un vidējie uzņēmumi atkalizmantot informāciju un jānodrošina publiskā sektora dokumentu izstrādei, uzglabāšanai un aktualizēšanai nepieciešamais refinansējums (⁹);

35. uzsver, ka publiskā sektora informācijas atkalizmantošanas potenciāla pilnīgai realizēšanai ir nepieciešama vietējo un reģionālo pašvaldību ciešāka līdzdalība; tās varētu ievērojami veicināt tādas informācijas atkalizmantošanu konkurētspējas palielināšanas un jaunu darbvietau izveides nolūkā (¹⁰);

II.5 *Drošums un drošība*

36. uzskata, ka, attīstot infrastruktūru un pakalpojumus saskaņā ar "Eiropas digitalizācijas programmu", ikvienā līmenī jānosaka drošības prasības, lai nodrošinātu privātuma optimālu

līmeni un personas datu aizsardzību un nepieļautu jebkāda veida personiskās informācijas nesankcionētu apkopošanu un profilēšanu, tostarp attiecībā uz iepirkšanās paradumiem, veselības stāvokli, slimības vēsturēm u.tml. (¹¹);

37. mudina organizācijas, arī publiskās iestādes, atzīt, ka cīņa pret kibernetizāciju ir nerimtīgs process, un aicina par prioritāti noteikt kibernetizāciju un uzbrukumu radīto draudu apkarošanu, nosakot vajās vietas, un attīstīt organizatorisko spēju novērst pārkāpumus;

38. atzīmē, ka 21. gadsimtā kibernetizācija visos tās veidos ir jauns, ātri progresējošs un komplikēts drauds dalībvalstīm, organizācijām un ES iedzīvotājiem, un tas sastopams aizvien biežāk, kļūst aizvien sarežģītāks un tam nav robežu;

39. uzsver: tā kā drošības pārkāpumi apdraud sabiedriskos pakalpojumus, piemēram, vietējo ūdens un energoapgādi, un ņemot vērā, ka pašvaldības izmanto un pārvalda daudzus informācijas produktus un pakalpojumus, vietējām un reģionālajām pašvaldībām varētu būt svarīga loma cīņā pret kibernetizāciju, ar to saistīto datu vākšanā un datu drošuma aizsardzībā;

40. aicina rosināt un veidot partnerības starp visiem attiecīgajiem dalībniekiem, lai īstenotu koordinētus pasākumus kibernetizācijas jomā un sniegtu ieguldījumu kibernetizācijas pasākumos valsts un ES līmenī, tādējādi apkarojot e-izvērtību un pēc iespējas samazinot ietekmi, ko radījusi finansiāla vai intelektuāla īpašuma tieša zādzība, komunikāciju traucēšana vai kaitējums uzņēmējdarbībai būtiskiem datiem (¹²);

II.6 *Noslēguma piezīmes*

41. uzskata, ka grozītajā regulas priekšlikumā ierosinātie pasākumi to pašreizējā formulējumā nerada šaubas par to atbilstību subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem;

42. uzsver VRP nozīmi kopīgu pētniecības programmu veicināšanā, jo VRP ir galvenās dalībnieces reģionālo pētniecības un inovācijas stratēģiju izstrādāšanā; tās bieži ir atbildīgas par pētniecības iestāžu pārvaldību un atbalsta jauninājumiem labvēlīgu vidi;

43. uzsver, ka ar VRP būtu sistemātiski jāapspriežas tādu pasākumu izstrādē, īstenošanā un pārvaldībā, kuru mērķis ir nodrošināt finansējumu Eiropas telekomunikāciju tīkliem (īpaši attiecībā uz aspektiem, kas saistīti ar platjoslas izvēršanu mazāk apdzīvotos apgabalos, pārrobežu pakalpojumu nodrošināšanu utt.).

(⁷) CdR 247/2009 fin.

(⁸) CdR 247/2009 fin.

(⁹) CdR 626/2012 fin.

(¹⁰) CdR 247/2009 fin.

(¹¹) CdR 247/2009 fin.

(¹²) CdR 1646/2013 fin.

III. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

Grozījums Nr. 1

Preambula

Jauns	RK grozījums
	(10) <u>Nākotnes interneta infrastruktūras izveidē īpaši svarīgi būs nodrošināt visu drošības prasību ievērošanu visos līmeņos, lai garantētu atbilstošu privātuma un personas datu aizsardzības līmeni un novērstu jebkuru nesankcionētu privātās informācijas apkopošanu un profilēšanu;</u>

Pamatojums

Mūsdienās ir svarīgi nodrošināt personas datu aizsardzību un privātuma standartus piemērot kā drošības prasības, ņemot vērā personīga rakstura datu – tostarp attiecībā uz iepirkšanās paradumiem, veselības stāvokli, slimības vēsturēm u.tml. – jūtīgumu.

Grozījums Nr. 2

Preambula, 1. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Telekomunikāciju tīkli un pakalpojumi arvien vairāk kļūst par tādām infrastruktūrām, kas balstās uz internetu, un platjoslas tīkli un digitālie pakalpojumi ir savstarpēji cieši saistīti. Internets kļūst par dominējošo platformu komunikācijai, pakalpojumiem un uzņēmējdarbībai. Tāpēc piekļuve ātram internetam visā Eiropā un digitālie pakalpojumi sabiedrības labā ir būtiski svarīgi ekonomikas izaugsmei un vienotajam tirgum.	Telekomunikāciju tīkli un pakalpojumi arvien vairāk kļūst par tādām infrastruktūrām, kas balstās uz internetu, un platjoslas tīkli un digitālie pakalpojumi ir savstarpēji cieši saistīti. Internets kļūst par dominējošo platformu komunikācijai, pakalpojumiem un uzņēmējdarbībai. Tāpēc piekļuve ātram internetam <u>par pieņemamu cenu visos ES reģionos visā Eiropā</u> un digitālie pakalpojumi sabiedrības labā ir būtiski svarīgi <u>konkurētspējai</u> , ekonomikas izaugsmei, <u>sociālajai iekļautībai</u> un vienotajam tirgum.

Pamatojums

Konkurētspēja un sociālā iekļautība ir divi svarīgi faktori, kas būtu jāņem vērā.

Grozījums Nr. 3

Preambula, 7. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Runājot par digitālo pakalpojumu infrastruktūrām, moduļiem ir lielāka prioritāte nekā citām digitālo pakalpojumu infrastruktūrām, jo tie ir priekšnosacījums šo infrastruktūru izveidei. Digitālo pakalpojumu infrastruktūrām cita starpā būtu jāveido Eiropas pievienotā vērtība un jāpanāk atbilstība pierādītām vajadzībām. Tiem vajadzētu būt sasniegušiem pietiekamu gatavības pakāpi, gan tehniskajā, gan ekspluatācijas aspektā, kā tas pierādīts sekmīgi īstenotos izmēģinājumu projektos. To pamatā vajadzētu būt konkrētam ilgtspējas plānam, lai nodrošinātu pamatpakalpojumu platformu ilgtermiņa darbību arī ārpus EISL. Tādēļ saskaņā ar šo regulu piešķiramais finansiālais atbalsts, ja	Runājot par digitālo pakalpojumu infrastruktūrām, moduļiem <u>un digitālo pakalpojumu infrastruktūrām ar elementiem, ko var izmantot citi pakalpojumu sniedzēji</u> , ir lielāka prioritāte nekā citām digitālo pakalpojumu infrastruktūrām, jo tie <u>sākumā</u> minētās infrastruktūras nodrošina pamatu pārējo ir priekšnosacījums šo infrastruktūru izveidei. Digitālo pakalpojumu infrastruktūrām cita starpā būtu jāveido Eiropas pievienotā vērtība un jāpanāk atbilstība pierādītām vajadzībām. Tiem vajadzētu būt sasniegušiem pietiekamu gatavības pakāpi, gan tehniskajā, gan ekspluatācijas aspektā, kā tas pierādīts sekmīgi īstenotos izmēģinājumu projektos. To pamatā vajadzētu būt konkrētam ilgtspējas plānam, lai

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
vien iespējams, būtu ar laiku pakāpeniski jāizbeidz un jāpiesaista finansējums no citiem avotiem, kas nav EISI.	nodrošinātu pamatpakalpojumu platformu ilgtermiņa darbību arī ārpus EISI. Tādēļ saskaņā ar šo regulu piešķiramais finansiālais atbalsts, ja vien iespējams, būtu ar laiku pakāpeniski jāizbeidz un jāpiesaista finansējums no citiem avotiem, kas nav EISI.

Grozījums Nr. 4

Preambula, 22. apsvērumis

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Komisijai būtu jāsaņem no dalībvalstu pārstāvjiem veidotas ekspertu grupas palīdzība un konsultācijas, un šai grupai būtu jāsniedz savi ieteikumi cita starpā tādos jautājumos kā šo vadlīniju īstenošanas uzraudzība, plānošana, novērtēšana un īstenošanas problēmu risināšana.	Komisijai būtu jāsaņem <u>palīdzība un konsultācijas</u> no <u>ekspertu grupas, ko veido dalībvalstu pārstāvjiem veidotas ekspertu grupas palīdzība un konsultācijas un viens vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvis</u> , un šai grupai būtu jāsniedz savi ieteikumi cita starpā tādos jautājumos kā šo vadlīniju īstenošanas uzraudzība, plānošana, novērtēšana un īstenošanas problēmu risināšana.

Pamatojums

Vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvju piedalīšanās konsultāciju procesā varētu būt lietderīga, ņemot vērā pašvaldību lomu pakalpojumu nodrošināšanā.

Grozījums Nr. 5

3. panta 2. punkta b) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
3.2. (b) panākt iedzīvotāju, uzņēmumu un valdību ikdienas uzlabojumus, veicinot valstu, reģionālo un vietējo telekomunikāciju tīklu savstarpēju savienošanu un sadarbību, kā arī piekļuvi tādiem tīkliem;	3.2. (b) panākt iedzīvotāju, uzņēmumu un valdību ikdienas uzlabojumus, <u>kā arī uzlabojumus sociālajā un ekonomikas jomā īstenotajos pasākumos</u> , veicinot valstu, reģionālo un vietējo telekomunikāciju tīklu savstarpēju savienošanu un sadarbību, kā arī piekļuvi tādiem tīkliem;

Pamatojums

Sociālie un ekonomikas pasākumi ir saistīti ar ikdienas dzīvi un ir daļa no vietējām un reģionālajām prioritātēm, un kopā tie varētu veicināt uzņēmumu un publisko pakalpojumu attīstību un efektivitāti.

Grozījums Nr. 6

3. panta 3. punkta b) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
3.3. (b) efektīva privātā un publiskā sektora ieguldījumu plūsma, kas sekmē platjoslas tīklu izvēršanu un modernizēšanu, lai palīdzētu sasniegt Eiropas digitalizācijas programmā noteiktos mērķus platjoslas pakalpojumu jomā;	3.3. (b) efektīva privātā un publiskā sektora ieguldījumu plūsma <u>un e-mācību attīstīšana</u> , kas sekmē platjoslas tīklu izvēršanu un modernizēšanu, lai palīdzētu sasniegt Eiropas digitalizācijas programmā noteiktos mērķus platjoslas pakalpojumu jomā;

Pamatojums

E-mācību tirgu attīstība sniedz alternatīvas iespējas satura digitalizācijas finansēšanai.

Grozījums Nr. 7

4. panta 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Kopējas ieinteresētības <u>projekti</u> var ietvert visu <u>to</u> ciklu, tostarp priekšizpēti, īstenošanu, nepārtrauktu darbību, koordināciju un novērtēšanu.	Kopējas ieinteresētības <u>projekti</u> var ietvert visu <u>to</u> ciklu, tostarp priekšizpēti, īstenošanu, nepārtrauktu darbību, koordināciju un novērtēšanu, <u>un tajos būtu jāievēro tehnoloģiskās neitralitātes princips, kas ir ES elektronisko sakaru struktūras pamats.</u>

Pamatojums

Svarīgi definēt principus, kas nosaka elektronisko sakaru struktūru, īpaši šajā gadījumā, kad runa ir par kopējas ieinteresētības projektiem.

Grozījums Nr. 8

7. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Savienība var veidot kontaktus, apspriesties, apmainīties ar informāciju un sadarboties ar valsts iestādēm vai citām organizācijām trešās valstīs, lai sasniegtu jebkuru šo vadlīniju mērķi. Starp citiem mērķiem šī sadarbība tiecas veicināt sadarbību starp telekomunikāciju tīkliem <u>Savienībā</u> un trešo valstu telekomunikāciju tīkliem.	<u>Ja tas atbilst sabiedrības interesēm,</u> Savienība var veidot kontaktus, apspriesties, apmainīties ar informāciju un sadarboties ar valsts iestādēm vai citām organizācijām trešās valstīs, lai sasniegtu jebkuru šo vadlīniju mērķi. Starp citiem mērķiem šī sadarbība tiecas veicināt sadarbību starp telekomunikāciju tīkliem <u>Savienībā</u> un trešo valstu telekomunikāciju tīkliem. <u>Šāda sadarbība jānosaka ar Savienības ārējās politikas kontekstā izstrādātām stratēģijām, īpaši ar visām tām makroreģionālajām stratēģijām, kuras jau tiek īstenotas vai izstrādātas.</u>

Pamatojums

Sabiedrības interesēm jābūt lēmumu pieņemšanas procesa prioritātei. Tāpat arī, izstrādājot ārējās sadarbības mehānismus, būtu jāņem vērā jau pastāvošās stratēģijas un politikas pasākumi.

Grozījums Nr. 9

8. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Pamatojoties uz informāciju, kas saņemta saskaņā ar Regulas XXX, ar ko izveido EISI, 21. pantu dalībvalstīs un Komisija apmainās ar informāciju par progresu, kas panākts šo vadlīniju īstenošanā.	Pamatojoties uz informāciju, kas saņemta saskaņā ar Regulas XXX, ar ko izveido <u>EISI</u> , 21. pantu dalībvalstīs un Komisija apmainās ar <u>paraugprakses piemēriem un</u> informāciju par progresu, kas panākts šo vadlīniju īstenošanā. <u>Ikgadēju pārskatu par šādu informāciju nosūta Eiropas Parlamentam. Šajā procesā dalībvalstis iesaista vietējās un reģionālās pašvaldības.</u>

Pamatojums

Ierosinājums pārredzamības procesa uzlabošanai.

Grozījums Nr. 10

8. panta 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Komisijai konsultācijas sniedz un palīdz ekspertu grupa, kuras sastāvā ir pārstāvis no katras dalībvalsts;	Komisijai konsultācijas sniedz un palīdz ekspertu grupa, kuras sastāvā ir pārstāvis no katras dalībvalsts, <u>kā arī viens pārstāvis no reģionālā pārvaldības līmeņa un viens pārstāvis no vietējā pārvaldības līmeņa;</u>

Pamatojums

Vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalība būtu lietderīga, jo publiskos pakalpojumus Eiropā galvenokārt sniedz vietējās un reģionālās pašvaldības, un to pakalpojumiem ir liela nozīme uzņēmumu un indivīdu ikdienas dzīvē un brīvas pārvietošanās jomā.

Grozījums Nr. 11

Pielikuma 1. iedaļas 2. punkta (g) apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Drošāka interneta pakalpojumu infrastruktūra: platforma, kas ļaus iegūt, izmantot un uzturēt kopīgas datu datubāzes un programmatūras rīkus Drošāka interneta centros dalībvalstīs. Ir iekļauti arī tehniski pasākumi, lai apstrādātu ziņojumus par ļaunprātīgu seksuālu izmantošanu attēlojošu saturu, kā arī nodrošināta saikne ar policiju, ieskaitot tādas starptautiskās organizācijas kā Interpols un, vajadzības gadījumā, šā satura izņemšanu no attiecīgajām tīmekļa vietnēm. Šo pasākumu veikšanu atvieglos kopīgas datubāzes;	Drošāka interneta pakalpojumu infrastruktūra: platforma, kas ļaus iegūt, izmantot un uzturēt kopīgas datu datubāzes un programmatūras rīkus Drošāka interneta centros dalībvalstīs, <u>kā arī šiem centriem apmainīties ar paraugprakses piemēriem. Drošāka interneta centri dalībvalstīs, kas nodrošina Savienības pievienoto vērtību, ir viens no stūrakmeņiem drošāka interneta pakalpojumu infrastruktūrā, kuras īpaši svarīgi elementi ir valstu palīdzības tālruna numuri, uzticības tālruna numuri, izpratnes veicināšanas punkti un citi informētības vairošanas pasākumi.</u> Ir iekļauti arī tehniski pasākumi, lai apstrādātu ziņojumus par ļaunprātīgu seksuālu izmantošanu attēlojošu saturu, kā arī nodrošināta saikne ar policiju, ieskaitot tādas starptautiskās organizācijas kā Interpols un, vajadzības gadījumā, šā satura izņemšanu no attiecīgajām tīmekļa vietnēm. Šo pasākumu veikšanu atvieglos kopīgas datubāzes un kopīgas programmatūras sistēmas;

Pamatojums

Paraugprakses piemēru apmaiņa būtu ļoti lietderīgs ieguldījums Drošāka interneta centru darbībā.

Briselē, 2013. gada 8. oktobrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Priekšlikums direktīvai par jūras telpisko plānošanu un integrēto piekrastes pārvaldību”

(2013/C 356/18)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka priekšlikums direktīvai ir iesniegts brīdī, kad vairākas dalībvalstis jau īsteno JTP un IPP politiku, un vietējām un reģionālajām pašvaldībām šai sakarā ir būtiska loma; vēlais, lai priekšlikums neradītu ietekmi uz kompetencēm, kādas dalībvalstīm piekrīt telpiskās plānošanas jomā;
- uzskata, ka jautājums par nepieciešamību pieņemt tiesību aktus ES līmenī paliek atklāts un ka jāaplūko arī jautājums par to, kādā veidā šādi tiesību akti izstrādājami; šai sakarā pauž viedokli, ka priekšlikums tā pašreizējā redakcijā pārkāpj proporcionalitātes principu;
- pauž viedokli, ka direktīvas priekšlikumā nav paredzēta pietiekama elastība attiecībā uz īstenošanu: (a) tā neiekļaujas vispāratzītos neformālos procesos IPP jomā dažās dalībvalstīs; un (b) it īpaši priekšlikumi attiecībā uz IPP pārkāpj esošo kompetenci telpiskās plānošanas jomā un nesaskan ar reģionālā un/vai vietējā līmeņa praksi;
- uzsver, ka pamatdirektīva nedrīkst noteikt jūras telpisko plānojumu saturu;
- uzskata, ka ar pamatdirektīvu būtu jāievieš kopīgi principi un jāveicina pārrobežu sadarbība, kā arī sadarbība starp valstu iestādēm, kuru kompetencē ir piekrastes teritorijas, “piekrastu zonu” definīciju atstājot dalībvalstu iestāžu kompetencē;
- uzsver, ka direktīvas priekšlikums tā pašreizējā redakcijā negatīvi ietekmēs vietējā/reģionālā līmeņa plānošanas politiku un procedūras, jo attiecībā uz to teritoriālo plānu saturu, kuriem ir piekrastes dimensija, priekšlikums paredz noteikt minimālās (katrai nozarei specifiskas) prasības, kuras ievērojami apdraud plānošanas iestāžu autonomiju, kas nepieciešama, lai līdzsvarotu visu telpas izmantojumu vajadzības;

Ziņotājs	Paul O'DONOGHUE kgs (IE/ALDE), Kerijas grāfistes padomes un Dienvidrietumu reģionālās pašvaldības loceklis
Atsauces dokuments	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko izveido jūras telpiskās plānošanas un integrētās piekrastes pārvaldības satvaru
	COM(2013) 133 final

1. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atbalsta direktīvas priekšlikuma vispārējos mērķus, proti, panākt efektīvāku jūrniecības darbības pārvaldību un jūras resursu efektīvāku izmantošanu; izstrādāt saskaņotu un uz pierādījumiem balstītu lēmumu pieņemšanu, kā arī plašāku sadarbību piekrastes un jūras pārvaldībā; sekmēt galveno ES politikas mērķu ⁽¹⁾ saskaņotu īstenošanu un veicināt ilgtspējīgu izaugsmi un “zilās ekonomikas” attīstību;

2. atzinīgi vērtē centienus nodrošināt sauszemes un ar jūru saistīto darbību labāku koordināciju; atbalsta saskaņotu Eiropas līmeņa politiku, kas balstīta uz starptautisku labāko praksi un kura ievēro arī vietējo praksi, un atbalsta kopīgu principu izstrādi jūras telpiskās plānošanas (JTP) un integrētās piekrastes pārvaldības (IPP) jomā;

3. uzsver, ka priekšlikums direktīvai ir iesniegts brīdī, kad vairākas dalībvalstis jau īsteno JTP un IPP politiku vai arī tādu pašlaik izstrādā, un vietējām un reģionālajām pašvaldībām šai sakarā ir būtiska loma; vērš uzmanību uz to, ka priekšlikums nedrīkstētu radīt ietekmi uz kompetencēm, kādas dalībvalstīm piekrīt telpiskās plānošanas jomā;

4. tā kā jūras telpiskās plānošanas nolūkā dalībvalstīm regulāri ir jāveic saskaņošanas darbs, ES šajā jomā jāaprobežojas ar procesuālo pamatnostādņu vai normu izstrādi;

5. pauž nožēlu, ka par ietekmes novērtējumu nav veiktas mērķtiecīgas konsultācijas ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras ir plānošanas iestādes un direktīvas priekšlikuma galvenās īstenošanas jomas;

Tiesiskais pamats

6. atzīst, ka ierosinātā direktīva izriet no 2007. gadā izveidotās integrētās jūrlietu politikas un 2012. gadā pieņemtās “zilās izaugsmes” programmas, tomēr saprot bažas, kas paustas saistībā ar direktīvas priekšlikuma daudzkārsšo tiesisko pamatu;

⁽¹⁾ Jo īpaši Jūras stratēģijas pamatdirektīva, Putnu direktīva un Dzīvotņu direktīva, kā arī reformētā kopējā zivsaimniecības politika.

7. šajā sakarā atzīmē Padomes Juridiskā dienesta atzinumu ⁽²⁾ par ierosinātās direktīvas daudzkārsšo tiesisko pamatu; uzskata, ka būs vajadzīgi precizējumi, kad Eiropas Komisija izvirzīs jaunus priekšlikumus, izmantojot daudzkārsšu tiesisko pamatu vai 3. pantu (LES – teritoriālā kohēzija), kam var būt tieša un/vai netieša ietekme uz telpiskās plānošanas politiku un praksi dalībvalstīs;

Subsidiaritātes un proporcionalitātes principi

8. uzsver: pēc valstu (un reģionālo) parlamentu veiktās subsidiaritātes pārbaudes tika iesniegti 9 argumentēti negatīvi atzinumi ⁽³⁾; piekrīt, ka vairāki direktīvas priekšlikuma elementi pienācīgi neatbilst nepieciešamības un pievienotās vērtības prasībām, kas izpildāmas pirms tiesību aktu izstrādes ES līmenī;

9. norāda, ka paustas bažas par šādiem punktiem: (a) kompetences – kompetence ES līmenī nav skaidri noteikta, lai gan JTP un IPP dažās dalībvalstīs jau ir noteiktas valstu, reģionāla un/vai vietējā līmeņa kompetencē; (b) direktīvas priekšlikumā nav pienācīgi ņemti vērā piekrastes teritoriju reģionālie/vietējie īpašie apstākļi un esošā plānošanas un pārvaldības prakse; (c) jautājums, vai ES līmeņa tiesību akti ir piemērotākais veids konkrētu pārrobežu jautājumu risināšanai un vai ES līmenis ir piemērotākais līmenis sadarbībai ar trešām valstīm jomās, kuras jau regulē starptautiskas jūras konvencijas;

10. uzskata, ka jautājums par nepieciešamību pieņemt tiesību aktus ES līmenī paliek atklāts un ka jāaplūko arī jautājums par to, kādā veidā šādi tiesību akti izstrādājami; šai sakarā pauž viedokli, ka priekšlikums tā pašreizējā redakcijā pārkāpj proporcionalitātes principu;

11. uzskata, ka direktīvas priekšlikumā ir pārāk daudz noteikumu; nepiekrīt minimālo prasību uzskaitījumam 6.–8. pantā, jo tie ierobežo prioritāšu noteikšanas iespējas vietējā un reģionālajā līmenī un ir pretrunā direktīvā paredzētajam, proti, ka tās mērķiem jāattiecas tikai uz procedūru, neiejaucoties plānošanas detaļās;

⁽²⁾ Padomes Juridiskā dienesta 2013. gada 12. jūlija atzinums (12283/13).

⁽³⁾ Argumentētus negatīvus atzinumus sniedza BE, DE, FI, IE, LT, NL, PL, SV; divus pozitīvus – PT un RO.

12. pauž viedokli, ka direktīvas priekšlikumā nav paredzēta pietiekama elastība attiecībā uz īstenošanu: (a) tā neiekļaujas vispāratzītos neformālos procesos IPP jomā dažās dalībvalstīs; un (b) it īpaši priekšlikumi attiecībā uz IPP pārkāpj esošo kompetenci telpiskās plānošanas jomā un nesaskan ar reģionālā un/vai vietējā līmeņa praksi;

13. turklāt apšaubā arī attiecībā uz citiem aspektiem priekšlikumā izmantoto normatīvo pieeju, piemēram, par termiņu noteikšanu plānu un stratēģiju pārskatīšanai (6. pants) un prasības par ziņojumu sniegšanu (15. pants); uzskata: ar minēto saistītais birokrātijas un administratīvā sloga pieaugums, kā arī direktīvas īstenošanas papildu izmaksas, it sevišķi vietējā līmenī, vēl jo vairāk mazina direktīvas pievienoto vērtību;

14. pauž iebildumus attiecībā uz ierosinājumu izmantot papildu īstenošanas aktus plānu un stratēģiju izstrādes operatīvajiem posmiem (16. pants); norāda: tie pārsniedz direktīvas noteikumu īstenošanai nepieciešamo un liek domāt, ka Eiropas Komisija uzskata, ka direktīva tās pašreizējā redakcijā nav pietiekami spēcīga; rosina pārskatīt ierosinājumu izmantot īstenošanas aktus, jo tiem būtu jāpievēršas tikai procedurāliem aspektiem;

Jūras teritoriālā plānošana (JTP)

15. pilnībā atbalsta jūras teritoriālo plānojumu kā daudznozaru instrumentu izstrādi nolūkā veicināt ekosistēmas pieejas īstenošanu, atbalstīt jūras resursu racionālu izmantošanu, saskaņot konkurējošas cilvēku veiktās darbības un pēc iespējas samazināt ietekmi uz jūras vidi, kā arī nodrošināt, lai jūras un piekrastes teritorijas būtu noturīgas pret klimata pārmaiņām; atbalsta arī plānveidīgu pieeju, kas paredz skaidrus noteikumus ilgtermiņa ieguldījumu veicināšanai, tādējādi palielinot jūrniecības darbību ieguldījumu stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanā;

16. uzsver, ka JTP jāizstrādā kā neitrāls plānošanas instruments, un tajā jāparedz zināma elastība, lai pielāgotu attiecīgos politikas procesus atšķirīgām jūras vidēm; aicina arī precizēt priekšlikumā direktīvai minētās ekosistēmas pieejas piemērošanas jomu, jo būs nepieciešams līdzsvars starp ekonomisku attīstību un vides aizsardzību; tāpēc neatbalsta "lejupēju" prioritāšu un minimālo prasību noteikšanu pārvaldības plāniem, kā arī JTP kā instrumenta izmantošanu, lai nodrošinātu konkrētu nozaru politisko mērķu īstenošanu;

17. uzskata, ka priekšlikums direktīvai tā pašreizējā redakcijā ir pārlietu detalizēts un nepietiekami elastīgs, lai pilnībā ņemtu vērā šādus aspektus: esošā JTP prakse; nepieciešamība saglabāt pārvaldības prioritāšu noteikšanu valsts vai vietējā līmenī; jūras resursu reģionālās īpatnības;

18. tomēr atbalsta pamatdirektīvas pieņemšanu par jūras telpisko plānojumu izstrādi Eiropas Savienībā, ar ko, ņemot vērā dažās dalībvalstīs pastāvošo praksi, būtu jānosaka par pienākumu jūras telpisko plānojumu izstrāde; jānosaka kopīgi principi; jāparedz minimālās prasības pārrobežu sadarbībai un jūras plānojumu koordinācijai, kā arī principi konkurējošu jūras telpas lietojumu un dažādu jūras telpisko plānojumu konkurējošu mērķu savienošanai;

19. uzsver, ka pamatdirektīva nedrīkst noteikt jūras telpisko plānojumu saturu;

20. uzsver: lai gan atbalsta JTP, uzskata, ka "zilās ekonomikas" attīstībai nepieciešama integrēta pārvaldība, kuras ietvaros jūras telpiskie plānojumi veido daļu no risinājumu, taču tie nav galīgais risinājums; norāda, ka ir jāuzlabo jūras telpas pārvaldība;

21. tāpēc ir izbrīnīta, ka, ņemot vērā tās normatīvo raksturu, priekšlikumā direktīvai nekas nav minēts par nepieciešamajiem pārvaldības principiem; līdz ar to pauž viedokli, ka jūrniecības politikai, un it sevišķi JTP, ir vajadzīga daudzlīmeņu un starpnozaru pārvaldības pieeja; norāda: lai gan dalībvalstis ir atbildīgas par teritoriālo ūdeņu un ekskluzīvo ekonomisko zonu (EEZ) pārvaldību, vietējās un reģionālās pašvaldības, pateicoties to kompetencei telpiskās plānošanas un pārvaldības jomā, var nodrošināt jūras un sauszemes teritoriālās plānošanas pieeju saskaņotību un koordināciju;

Integrētā piekrastes pārvaldība

22. uzsver, ka jau ilgstoši atbalsta integrēto piekrastes pārvaldību (agrāk – integrēto piekrastes zonas pārvaldību (IPZP)) un uzskata, ka tai var būt nozīmīga loma sinerģiju veidošanā starp jūras un sauszemes vides plānošanas ietvariem, kā arī konsensa panākšanā starp iesaistītajām pusēm;

23. vērs uzmanību uz "piekrastes zonas" definīciju (3.1. pants) un it sevišķi uz tās ietekmi uz vietējā/reģionālā līmeņa plānošanas iestādēm; jo īpaši uzskata, ka teritoriālo ūdeņu ārējās robežas iekļaušana zonas jūras virziena daļā nozīmē ļoti plašu robežu noteikšanu, kas daudzās dalībvalstīs neietilpst esošo plānošanas iestāžu kompetencēs (tostarp attiecībā uz cilvēkresursiem un finanšu resursiem), un ka krasta virziena zonas daļas definīcija nav pietiekami precīza un tā neapšaubāmi tieši ietekmē esošos zemes izmantojuma plānus un praksi;

24. uzskata, ka ar pamatdirektīvu būtu jāievieš kopīgi principi un jāveicina pārrobežu sadarbība, kā arī sadarbība starp valstu iestādēm, kuru kompetencē ir piekrastes teritorijas, "piekrastu zonu" definīciju atstājot dalībvalstu iestāžu kompetencē atbilstoši nepieciešamībai un šo iestāžu teritoriālās plānošanas politikai un praksei to jurisdikcijā;

25. uzskata, ka vietās, kur saskaras sauszemes un jūras telpas plānojumi, jāizmanto visaptverošāka pieeja, ņemot vērā to, ka saiknes starp sauszemes un jūras telpu aptver plašāku teritoriju nekā tikai "piekrastes zonu" (piemēram, upju baseinu ietekme dziļāk iekšzemē, ostu kā reģionālu attīstības mezglu ietekme, transporta ceļu un enerģijas ražošanas un pārvades sistēmu savstarpējā sasaiste utt.); iesaka dalībvalstīm saglabāt lielāku izvēles brīvību attiecībā uz to, kādus instrumentus tās vēlas izmantot, lai panāktu efektīvu koordināciju starp jūrā un uz sauszemes notiekošo darbību;

26. pārvaldības pieeju pārveidot par papildu oficiālu plānošanas instrumentu; nav pārliecināta par 2.3. pantā minēto, proti, "šīs direktīvas noteikumi neskar dalībvalstu kompetenci attiecībā uz pilsētu un lauku plānošanu", jo atbilstoši šim pantam tiesību akti piekrastes pārvaldības jomā tiek uzskatīti par sauszemes plānošanu, kas pārsvarā ietilpst dalībvalstu kompetencē, kaut gan dažās valstīs šādas likumdošanas pilnvaras ir reģioniem; uzskata, ka direktīvas īstenošana tieši ietekmēs plānošanu valstu, reģionālajā un vietējā līmenī, un tāpēc stingri iebilst pret IPP stratēģiju izstrādes noteikšanu par pienākumu visās dalībvalstīs, kuras ir piekrastes valstis (4);

27. atsaucas uz ieteikumu par IPZP (2002. gads), kurā noteikts, ka, ievērojot piekrastes zonu dažādos apstākļus un dalībvalstu atšķirīgās tiesiskās un institucionālās sistēmas, ierosinātās darbības (IPZP īstenošana Eiropā) mērķus vislabāk iespējams sasniegt, ja norādes tiek sniegtas Kopienas līmenī (5); uzskata, ka kopš tā laika nav notikušas būtiskas pārmaiņas, un pauž sarūgtinājumu, ka Eiropas Komisija nav pietiekami izvērtējusi visas juridiski nesaistošās iespējas attiecībā uz IPP īstenošanas uzlabošanu;

28. tomēr uzskata, ka integrētajai piekrastes pārvaldībai arī turpmāk jābūt svarīgam elementam, kas papildina jūras telpisko plānošanu un palīdz pārvaldīt piekrastes resursus, kā arī iesaista attiecīgās ieinteresētās puses; rosina Eiropas Komisiju no jauna apsvērt, kā šīs funkcijas varētu stiprināt, izstrādājot piemērotākus nesaistošus pasākumus; ierosina, ka dalībvalstis varētu izvērtēt, kādi konkrēti pasākumi veicami, lai nodrošinātu labāku saskaņotību starp zemes un jūras telpas izmantojuma plāniem;

Ietekme vietējā un reģionālajā līmenī

29. uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību lomu telpiskās plānošanas politikā, tostarp esošajā JTP un IPP praksē; uzsver

(4) Barselonas konvencija jau paredz noteiktus pienākumus Vidusjūras reģiona dalībvalstīm.

(5) Ieteikums par integrētās piekrastes zonas pārvaldības īstenošanu Eiropā (2002/413/EK), 17. apsvērumš.

arī to, ka vietējās un reģionālās pašvaldības jau šobrīd iesaistās divpusējā pārrobežu sadarbībā telpiskās plānošanas politikas jomā;

30. atbalsta esošās reģionālās sadarbības iniciatīvas makroreģionu vai jūras baseinu līmenī; pauž nožēlu par to, ka direktīvas priekšlikumā nav konkrēti apskatīts jūras vides daudzveidības aspekts, kā arī jautājums par iespējamu ciešāku sadarbību, kurā tiktu ņemtas vērā šādas reģionālās īpatnības; turklāt uzskata, ka būs jāparedz noteikumi saistībā ar neprognozējamību attiecībās ar dažām trešām valstīm un sarežģītajiem jautājumiem, ar ko sastopas attālākie reģioni;

31. uzskata, ka direktīvas priekšlikuma potenciālā plānotā un neplānotā ietekme vietējā/reģionālajā līmenī būs ievērojama, it sevišķi attiecībā uz (a) esošo vietējā/reģionālā līmeņa kompetenci plānošanas politikā un praksē; un (b) papildu administratīvā un finansiālā sloga radīšanu;

32. uzsver, ka direktīvas priekšlikums tā pašreizējā redakcijā negatīvi ietekmēs vietējā/reģionālā līmeņa plānošanas politiku un procedūras, jo attiecībā uz to teritoriālo plānu saturu, kuriem ir piekrastes dimensija, priekšlikums paredz noteikt minimālās (katrai nozarei specifiskas) prasības, kuras ievērojami apdraud plānošanas iestāžu autonomiju, kas nepieciešama, lai līdzsvarotu visu telpas izmantojumu vajadzības;

33. uzskata, ka ierosinātais laika grafiks, proti, izstrādāt jūras telpiskos plānojumus un piekrastes stratēģijas 36 mēnešu laikā pēc direktīvas stāšanās spēkā, ir ļoti ambiciozs; uzsver, ka šādus termiņus būs neiespējami ievērot vietās, kur JTP un IPP izstrāde atrodas tikai sākumstadijā; tādēļ ierosina šos termiņus pagarināt;

34. it īpaši apšauba prasību vismaz ik pa sešiem gadiem pārskatīt jūras teritoriālos plānus un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijas, jo atbildīgajām iestādēm tas būtu sarežģīts un dārgs pasākums, un turklāt tas ne vienmēr atbilst ierastajiem plānu pārbaudes cikliem dalībvalstīs;

35. uzsver, ka īstenošana radīs būtisku papildu slogu vietējā un reģionālā līmeņa plānošanas iestādēm, un budžeta taupības apstākļos tiks mēģināts meklēt papildu finanšu un cilvēkresursus, tostarp reti pieejamos jūras telpiskās plānošanas ekspertus, lai nodrošinātu atbilstību direktīvai;

36. pauž bažas par to, ka Eiropas Komisija nav veikusi detalizētu novērtējumu par papildu administratīvā sloga un īstenošanas izmaksu apjomu, kura lielu daļu segs vietējās un reģionālās pašvaldības; uzskata, ka minētie faktori mazina direktīvas priekšlikuma pievienotās vērtības aspektus šīm pašvaldībām;

37. tāpēc ierosina Eiropas Komisijai veikt detalizētu *ex ante* novērtējumu, pirmkārt, par direktīvas ietekmi uz pašreizējo plānošanas politiku un praksi piekrastes reģionos un, otrkārt, par direktīvas īstenošanas papildu izmaksām, sevišķi vietējā un reģionālajā līmenī;

II. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

3. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Integrētajā jūrlietu politikā ir noteikts, ka jūras telpiskā plānošana un integrētā piekrastes pārvaldība ir pārnozaru politikas instrumenti, ko publiskās iestādes un ieinteresētās personas var izmantot koordinētas un integrētas pieejas īstenošanā. Ekosistēmu pieejas izmantošana palīdzēs veicināt jūras reģionu un piekrastes tautsaimniecību ilgtspējīgu izaugsmi, kā arī jūras un piekrastes resursu ilgtspējīgu izmantošanu.	Integrētajā jūrlietu politikā ir noteikts, ka jūras telpiskā plānošana un integrētā piekrastes pārvaldība ir pārnozaru politikas instrumenti, ko publiskās iestādes un ieinteresētās personas var izmantot koordinētas un , integrētas <u>un pārrobežu</u> pieejas īstenošanā. Ekosistēmu pieejas izmantošana palīdzēs veicināt jūras reģionu un piekrastes tautsaimniecību ilgtspējīgu izaugsmi, kā arī jūras un piekrastes resursu ilgtspējīgu izmantošanu.

Pamatojums

Pārrobežu sadarbības stiprināšana spēcīgi ietekmē integrētas jūrlietu politiku, īpaši jūras telpisko plānošanu un integrētu piekrastes pārvaldību.

2. grozījums

12. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Kaut gan noteikumus par jūras telpiskajiem plānojumiem un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijām ir lietderīgi pieņemt Savienībai, dalībvalstis un to kompetentās iestādes saglabātu atbildību par to, kā attiecībā uz to jūras ūdeņiem un piekrastes zonām tiks plānots un noteikts šo plānu un stratēģiju saturs, tostarp par jūras telpas sadalījumu starp dažādām nozaru darbībām.	Kaut gan noteikumus par jūras telpiskajiem plānojumiem un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijām <u>satvaru</u> ir lietderīgi pieņemt Savienībai, dalībvalstis un to kompetentās iestādes saglabātu atbildību par to, kā attiecībā uz to jūras ūdeņiem un piekrastes zonām tiks plānots un noteikts šo plānu un stratēģiju saturs, tostarp par jūras telpas sadalījumu starp dažādām nozaru darbībām <u>un dažādam ar jūru saistītam izmantojumam</u> .

3. grozījums

3. panta 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
2. "integrētā jūrlietu politika" ir Savienības politika, kuras mērķis ir sekmēt koordinētu un saskaņotu lēmumpieņemšanu, lai pēc iespējas palielinātu dalībvalstu – jo īpaši attiecībā uz Savienības piekrastes, salu un tālākajiem reģioniem, kā arī jūrlietu nozarēm – ilgtspējīgu attīstību, ekonomikas izaugsmi un sociālo kohēziju, īstenojot saskaņotas ar jūrlietām saistītās politikas nostādnes un attiecīgu starptautisko sadarbību;	2. "integrētā jūrlietu politika" ir Savienības politika, kuras mērķis ir sekmēt koordinētu un saskaņotu lēmumpieņemšanu jūrlietu starpnozaru un pārrobežu pārvaldību, kas ir izstrādāta tā, lai pēc iespējas palielinātu dalībvalstu – jo īpaši attiecībā uz Savienības piekrastes, salu un tālākajiem reģioniem, kā arī jūrlietu nozarēm – ilgtspējīgu attīstību, ekonomikas izaugsmi un sociālo kohēziju, īstenojot saskaņotas ar jūrlietām saistītās politikas nostādnes un attiecīgu starptautisko sadarbību;

4. grozījums

5. pants

Jūras telpisko plānojumu un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģiju mērķi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Jūras telpiskajos plānojumos un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijās izmanto ekosistēmu pieeju, lai atvieglotu konkurējošu nozaru darbību līdzāspastāvēšanu un jūras ūdeņos un piekrastes zonās novērstu konfliktus starp šādām darbībām, un to mērķis ir palīdzēt:	Jūras telpiskajos plānojumos un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijās izmanto ekosistēmu pieeju, lai atvieglotu konkurējošu nozaru darbību līdzāspastāvēšanu un jūras ūdeņos un piekrastes zonās novērstu konfliktus starp šādām darbībām, un to mērķis ir palīdzēt <u>un tiem jānosaka mērķi, kuri var palīdzēt arī:</u>
(a) ...	(a) ...
(b) ...	(b) ...

Pamatojums

Jābūt skaidri saprotamam, ka ierosinātā juridiskā teksta mērķi ir vienīgi ilustrējoši. Nepieciešama pietiekama elastība, lai atbildīgajām iestādēm ļautu lemt par prioritātēm atbilstoši to attiecīgajai jūras videi, kā arī par to īstenošanas veidu.

5. grozījums

6. pants

Kopējo prasību minimums jūras telpiskajiem plānojumiem un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijām

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Jūras telpiskajos plānojumos un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijās nosaka darbības posmus, lai sasniegtu 5. pantā izklāstītos mērķus, ņemot vērā visas attiecīgās darbības un pasākumus, kas uz tiem attiecas.	1. Jūras telpiskajos plānojumos un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijās nosaka darbības posmus, lai sasniegtu 5. pantā izklāstītos mērķus, ņemot vērā visas attiecīgās darbības un pasākumus, kas uz tiem attiecas.
2. To darot, jūras telpiskajiem plānojumiem un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijām vismaz:	2. To darot, jūras telpiskajiem plānojumiem un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijām vismaz:
(a) jābūt savstarpēji saskaņotām, ja vien tās nav integrētas;	(a) jābūt savstarpēji saskaņotām, ja vien tās nav integrētas;
(b) jānodrošina efektīva pārrobežu sadarbība starp dalībvalstīm, kā arī valstu iestādēm un ieinteresētajām personām konkrētajās nozaru politikas jomās;	(b) jānodrošina efektīva pārrobežu sadarbība starp dalībvalstīm, kā arī valstu iestādēm un ieinteresētajām personām konkrētajās nozaru politikas jomās;
(c) jānosaka, kāda ir jūras telpisko plānojumu un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģiju pārrobežu ietekme uz jūras ūdeņiem un piekrastes zonām, kas ir trešo valstu suverenitātē vai jurisdikcijā un atrodas tajā pašā jūras reģionā vai apakšreģionā, kā arī uz saistītajām piekrastes zonām, un ar šo ietekmi saistītie jautājumi jārisina sadarbībā ar šo valstu kompetentajām iestādēm saskaņā ar 12. un 13. pantu.	(c) jānosaka, kāda ir jūras telpisko plānojumu un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģiju pārrobežu ietekme uz jūras ūdeņiem un piekrastes zonām, kas ir trešo valstu suverenitātē vai jurisdikcijā un atrodas tajā pašā jūras reģionā vai apakšreģionā, kā arī uz saistītajām piekrastes zonām, un ar šo ietekmi saistītie jautājumi jārisina sadarbībā ar šo valstu kompetentajām iestādēm saskaņā ar 12. un 13. pantu.
3. Jūras telpiskos plānojumus un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijas pārskata vismaz reizi sešos gados.	3. Jūras telpiskos plānojumus un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijas pārskata vismaz reizi sešos gados <u>atbilstoši valstī noteiktajam plānu pārbaudes ciklam.</u>

Pamatojums

Dalībvalstīs būs jānosaka dažādi plānošanas cikli, lai samazinātu administratīvo slogu, ko rada minētā prasība, un nodrošinātu, ka direktīvas īstenošana atbilst esošajai un ierastajai praksei dalībvalstīs.

6. grozījums

7. pants

Konkrēto prasību minimums jūras telpiskajiem plānojumiem

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Lai sasniegtu 5. pantā izklāstītos mērķus, jūras telpiskajos plānojumos iekļauj vismaz to jūras ūdeņu kartējumu, kuros noteikts visu attiecīgo jūras darbību faktiskais un iespējamais sadalījums telpā un laikā.	1. Lai sasniegtu 5. pantā izklāstītos mērķus, jūras telpiskajos plānojumos iekļauj vismaz to jūras ūdeņu kartējumu, kuros noteikts visu attiecīgo jūras darbību faktiskais un iespējamais sadalījums telpā un laikā.
2. Izstrādājot jūras telpiskos plānojumus, dalībvalstis ņem vērā vismaz šādus darbības aspektus:	2. Izstrādājot jūras telpiskos plānojumus, dalībvalstis ņem vērā <u>darbības, ko tās uzskata par nozīmīgām, piemēram vismaz šādus darbības aspektus:</u>
(a) enerģijas ieguves un atjaunojamās enerģijas ražošanas iekārtas;	(a) enerģijas ieguves un atjaunojamās enerģijas ražošanas iekārtas;
(b) naftas un gāzes ieguves vietas un infrastruktūra;	(b) naftas un gāzes ieguves vietas un infrastruktūra;
(c) jūras transporta ceļi;	(c) jūras transporta ceļi <u>un izklaides kuģošanas teritorijas;</u>
(d) zemūdens kabeļu un cauruļvadu maršruti;	(d) zemūdens kabeļu un cauruļvadu maršruti;
(e) zvejas apgabali;	(e) zvejas apgabali;
(f) zivju audzēšanas objekti jūrā;	(f) zivju audzēšanas objekti jūrā;
(g) dabas aizsardzības teritorijas.	(g) dabas aizsardzības teritorijas;
	(h) <u>(tirdzniecības, zvejniecības, izklaides) ostu zonas.</u>

Pamatojums

Nepieciešama pietiekama elastība, lai atbildīgajām iestādēm ļautu lemt par prioritātēm atbilstoši to attiecīgajai jūras videi, kā arī par to īstenošanas veidu.

Dažos Eiropas reģionos izklaides darbība ir ļoti attīstīta, tāpēc telpiskajā plānošanā šī aktivitāte ir jāņem vērā un jāparedz arī ostu zonas, kam ir liela nozīme jūras un sauszemes (ceļu, dzelzceļa tīkls) telpiskās plānošanas jomā.

7. grozījums

8. pants

Konkrēto prasību minimums integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijām

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijas ietver vismaz to pasākumu uzskaiti, kas jau tiek veikti piekrastes zonās, kā arī vērtējumu par to, vai vajadzīgi papildu pasākumi, lai sasniegtu 5. pantā izklāstītos mērķus. Stratēģijās paredz integrētu un starpnozaru politikas pasākumu īstenošanu un ņem vērā mijiedarbību starp sauszemes un jūras darbību.	1. Integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijas ietver vismaz to pasākumu uzskaiti, kas jau tiek veikti piekrastes zonās, kā arī vērtējumu par to, vai vajadzīgi papildu pasākumi, lai sasniegtu 5. pantā izklāstītos mērķus. Stratēģijās paredz integrētu un starpnozaru politikas pasākumu īstenošanu un ņem vērā mijiedarbību starp sauszemes un jūras darbību.

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>2. Izstrādājot integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijas, dalībvalstis ņem vērā vismaz šādas darbības:</p> <p>(a) specifisku dabas resursu, arī enerģijas ieguves un atjaunojamās enerģijas ražošanas iekārtu, izmantošana;</p> <p>(b) infrastruktūras, energoiekārtu, transporta, ostu un jūrniecības būvju un citu struktūru, tostarp zaļās infrastruktūras, attīstīšana;</p> <p>(c) lauksaimniecība un rūpniecība;</p> <p>(d) zvejniecība un akvakultūra;</p> <p>(e) piekrastes ekosistēmu, ekosistēmu pakalpojumu un dabas objektu, piekrastes ainavu un salu saglabāšana, atjaunošana un pārvaldība;</p> <p>(f) klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām.</p>	<p>2. Izstrādājot integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijas, dalībvalstis ņem vērā vismaz šādas darbības:</p> <p>(a) specifisku dabas resursu, arī enerģijas ieguves un atjaunojamās enerģijas ražošanas iekārtu, izmantošana;</p> <p>(b) infrastruktūras, energoiekārtu, transporta, ostu un jūrniecības būvju un citu struktūru, tostarp zaļās infrastruktūras, attīstīšana;</p> <p>(c) lauksaimniecība un rūpniecība;</p> <p>(d) zvejniecība un akvakultūra;</p> <p>(e) piekrastes ekosistēmu, ekosistēmu pakalpojumu un dabas objektu, piekrastes ainavu un salu saglabāšana, atjaunošana un pārvaldība;</p> <p>(f) klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām.</p>

Pamatojums

Uzskata, ka tiesību akti integrētās piekrastes pārvaldības jomā ir līdzvērtīgi tiesību aktiem par zemes izmantojuma plānošanu, kas ietilpst dalībvalstu kompetencē. Turklāt nesaredz lielu pievienoto vērtību, ko nestu jau pastāvoša neoficiāla pārvaldības instrumenta formalizēšana.

8. grozījums

14. pants

Kompetentās iestādes

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>1. Katra dalībvalsts visās attiecīgajās piekrastes zonās un jūras reģionos vai apakšreģionos izraugās iestādi vai iestādes, kas ir kompetentas īstenot šo direktīvu, tostarp nodrošināt sadarbību ar citām dalībvalstīm, kā noteikts 12. pantā, un sadarbību ar trešām valstīm, kā noteikts 13. pantā.</p> <p>2. Katra dalībvalsts iesniedz Komisijai kompetento iestāžu sarakstu, ko papildina ar šīs direktīvas I pielikumā minēto informāciju.</p> <p>3. Tajā pašā laikā katra dalībvalsts nosūta Komisijai savu kompetento iestāžu sarakstu, kuras ir atbildīgas par sadarbību ar starptautiskajām struktūrām, kurās tās ir iesaistītas un kuras ir saistītas ar šīs direktīvas īstenošanu.</p> <p>4. Katra dalībvalsts informē Komisiju par visiem grozījumiem informācijā, kas sniegta atbilstīgi 1. punktam, un to veic sešu mēnešu laikā pēc šādu grozījumu stāšanās spēkā.</p>	<p>1. Katra dalībvalsts, <u>ievērojot nepieciešamību pēc stingras daudzlīmeņu pārvaldības un starpnozaru pieejas</u>, visās attiecīgajās piekrastes zonās un jūras reģionos vai apakšreģionos izraugās iestādi vai iestādes, kas ir kompetentas īstenot šo direktīvu, tostarp nodrošināt sadarbību ar citām dalībvalstīm, kā noteikts 12. pantā, un sadarbību ar trešām valstīm, kā noteikts 13. pantā.</p> <p>2. Katra dalībvalsts iesniedz Komisijai kompetento iestāžu sarakstu, ko papildina ar šīs direktīvas I pielikumā minēto informāciju.</p> <p>3. Tajā pašā laikā katra dalībvalsts nosūta Komisijai savu kompetento iestāžu sarakstu, kuras ir atbildīgas par sadarbību ar starptautiskajām struktūrām, kurās tās ir iesaistītas un kuras ir saistītas ar šīs direktīvas īstenošanu.</p> <p>4. Katra dalībvalsts informē Komisiju par visiem grozījumiem informācijā, kas sniegta atbilstīgi 1. punktam, un to veic sešu mēnešu laikā pēc šādu grozījumu stāšanās spēkā.</p>

Pamatojums

Juridiskajā tekstā šādi tiek uzsvērta nepieciešamība direktīvas īstenošanā izmantot daudzlīmeņu pārvaldības pieeju.

9. grozījums

16. pants

Īstenošanas akti

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>1. Komisija ar īstenošanas aktiem var pieņemt noteikumus par:</p> <p>a) direktīvas 10. pantā minēto datu pārvaldības darbības specifikācijām, ar nosacījumu, ka tās nav noteiktas citos ES tiesību aktos, piemēram, Direktīvā 2007/2/EK vai Direktīvā 2008/56/EK, un tās attiecas uz:</p> <p>— datu apmaiņu un saistību ar pašreizējiem datu pārvaldības un vākšanas procesiem; un</p> <p>b) darbības posmiem un ziņošanu par jūras telpiskajiem plānojumiem un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijām attiecībā uz:</p> <p>— tādu ziņošanas pienākumu saskaņotību ar citiem attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem, kuri noteikti saskaņā ar šo direktīvu,</p> <p>— uzraudzības un pārskatīšanas cikliem,</p> <p>— pārrobežu sadarbības kārtību,</p> <p>— sabiedrisko apspriešanu.</p> <p>2. Šā panta 1. punktā minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 17. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.</p>	<p>1. Komisija ar īstenošanas aktiem var pieņemt noteikumus par:</p> <p>a) direktīvas 10. pantā minēto datu pārvaldības darbības specifikācijām, ar nosacījumu, ka tās nav noteiktas citos ES tiesību aktos, piemēram, Direktīvā 2007/2/EK vai Direktīvā 2008/56/EK, un tās attiecas uz:</p> <p>— datu apmaiņu un saistību ar pašreizējiem datu pārvaldības un vākšanas procesiem; un</p> <p>b) darbības posmiem un ziņošanu par jūras telpiskajiem plānojumiem un integrētās piekrastes pārvaldības stratēģijām attiecībā uz:</p> <p>— tādu ziņošanas pienākumu saskaņotību ar citiem attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem, kuri noteikti saskaņā ar šo direktīvu,</p> <p>— uzraudzības un pārskatīšanas cikliem,</p> <p>— pārrobežu sadarbības kārtību,</p> <p>— sabiedrisko apspriešanu.</p> <p>2. Šā panta 1. punktā minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 17. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.</p>

Pamatojums

Ir nopietni iebildumi par īstenošanas aktu izmantošanu, sevišķi attiecībā uz plānu un stratēģiju izstrādes darbības posmiem, jo minētais pārsniedz to, kas ir nepieciešams direktīvas noteikumu īstenošanai.

Briselē, 2013. gada 9. oktobrī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

EUR-Lex (<http://new.eur-lex.europa.eu>) piedāvā tiešu bezmaksas piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šajā vietnē iespējams iepazīties ar *Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi*, un tajā ir iekļauti arī līgumi, tiesību akti, tiesu prakse un sagatavošanā esošie tiesību akti.

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas Savienību, skatīt: <http://europa.eu>

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV